

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان من البيان لسحرا

خطبات عارفي

من افادات
شيخ القرآن والحديث شهيد مظلوم حضرت مولانا
سلطان غني عارف طاهري شهيداً

ترتيب وتخراج
محمد طاهر توحيد يار
ابن شيخ عارف طاهري (شهيد)

٢

المكتبة الطاهرية

كهوئي برمول مردان 0345-9367242

جماعت اشاعت التوحید والسنة کے علماء کی
تصانیف کو سکین کر کے PDF فارمیٹ میں
علماء، طلباء اور عوام کو پیش کرنا ہمارا مشن اور
محنت ہے لہذا کتاب کا مطالعہ کرتے وقت ہمیں
دعاؤں میں یاد رکھیں شکریہ

منتظم اعلیٰ: ابو معاذ خٹک

معاونین: ۸

مولانا عبدالکریم
مولانا اکرام گل

مفتی ابوعتبان فداء الرحمان عابد

03149958550

رابطہ نمبر: ۸

فهرس الكتاب

- ۸..... غرض مرتبه.....
- ۱۸..... موضوع. دیوبندیان څو څو دي ؟.....
- ۱۸..... د جماعت کار به څه وي ؟.....
- ۲۰..... تفرق او دله بازي په اسلام کي نه شته.....
- ۲۲..... د هندوستان تاریخ او د دارالعلوم دیوبند کردار.....
- د حضرت مولانا حسین علي الواني رحمه الله تعالی او د هغه د شاگردانو
 ۲۴..... کردار او د قران بیان.....
- حضرت سید عنایت الله شاه بخاري رحمه الله تعالی او مسئله حیا الانبیاء
 ۲۵..... علیهم السلام.....
- په مسئله د حیا الانبیاء علیهم السلام کي د نزاع وجوه او د هغې اسباب
 ۲۸.....
- اثبات عذاب القبر من القران..... ۳۲.....
- المهند علي الممند د لیکلو مقصد څه وو ؟..... ۴۰.....
- دیوبندیت څه ته وائي او اصل دیوبندیان څو څو دي ؟..... ۴۲.....
- حضرت مولانا قاری محمد طیب رحمه الله او د دیوبند تعریف..... ۴۴.....
- د دیوبند په نوم باندي ووت اغستل..... ۴۸.....
- په اسلام کي د انتخاب طریقي..... ۴۹.....
- المهند علي الممند د عقائدو کتاب نه دي..... ۵۱.....
- اصل ژوند د برزخ دي..... ۵۳.....
- په عقیده ایمان ساتل فرض دي..... ۵۷.....
- شیخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله علیه او د دیوبند علماء کرام
 ۶۱..... کثر الله سوادهم.....
- د المهند علي الممند ماخذات..... ۶۳.....

د نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم په وفات باندې د صحابه ڪرام رضي

الله عنهم اجماع..... ٦٦

د حيات او ممات مسئله او د هغي نتائج..... ٦٧

د اشاعت علماء ڪرام او د هغوني مشن..... ٦٩

موضوع شان انبياء..... ٧١

ده انبياء عليهم السلام ده وحي نوعيت څه وو؟..... ٧٢

ده انبياء عليهم السلام ده راليرو ضرورت ولي پيڅ شو؟..... ٧٥

انبياء عليهم السلام شان څه وو؟..... ٨٩

انبياء عليهم السلام نور دی او که بشر؟..... ٩٠

الله رب العزت چې رسول عليه السلام راليرو بشرنی ولي راليرو؟..... ٩٢

انبياء عليهم السلام نه گناه کيږي او که نه؟..... ١٠٣

ده انبياء عليهم السلام سوري وو او که نه؟..... ١١٠

په پيغمبر جادو اثر کوي او که نه؟..... ١١٦

مولانا مودودي او په انبياء عليهم السلام اعتراضات کول..... ١١٩

موضوع الفرق بين الخالق والمخلوق..... ١٢٥

د انسان پيدائش..... ١٣٦

د ايت مقصد..... ١٣٧

د تَوْقَى معنى..... ١٤٢

د حضرت عمر رضي الله عنه واقعه..... ١٤٢

د خالق او مخلوق صفتونه جدا جدا دي..... ١٤٤

مستقر الروح..... ١٤٨

خالق د عبادت لائق دي..... ١٤٩

د سمع او استماع فرق..... ١٥٣

د الله او د مخلوق د علم په مينځ کي فرق..... ١٥٤

- ۱۵۸ د الله او د مخلوق د ژوند فرق
- د نبي صلي الله عليه وسلم خوب او د هغي تعبیر د نبي صلي الله عليه
 ۱۶۵ وسلم د ژبي مبارکي نه
- ۱۷۱ زه الحمد لله حنفي نم
- ۱۷۶ بحث التقليد
- ۱۸۵ احناف رحمهم الله او مسئله حياة الانبياء عليهم السلام
- ۱۹۰ حضرت مولانا محمد يوسف بنوري رحمه الله او مسئله
- ۱۹۰ حياة الانبياء عليهم السلام بيان
- ۱۹۳ د قبر او د کور په منځ کي فرق
- ۱۹۵ الانبياء احياء في قبورهم يصلون
- ۱۹۷ قران او حياة الانبياء عليهم السلام
- ۱۹۹ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ تَفْسِير و تشریح
- ۲۰۲ دیوبند او د اشاعت التوحید والسنة نسبت
- ۲۰۴ د ایت تفسیر او تشریح
- ۲۰۹ د بني اسرائيلو د زاهد واقعه
- ۲۱۴ عقبات سته
- ۲۱۴ (۱) العقبة الاولى
- ۲۱۸ (۲) العقبة الثانية
- ۲۲۵ (۳) العقبة الثالثة
- ۲۳۰ (۴) العقبة الرابعة
- ۲۳۴ (۵) العقبة الخامسة
- ۲۳۵ (۶) العقبة السادسة
- ۲۳۷ د جهنډي شرعي حیثیت
- ۲۴۱ په عربی کې د جهنډي نومونه

- ٢٤٧ د جهندی رنګ به څنګه وي ؟
- ٢٥٥ مفتی اعظم پاکستان مفتی شفیع صاحب رحمہ اللہ وینا
- ٢٦٢ قوت علمي او قوت عملي
- ٢٦٢ تمهید
- ٢٦٦ د مخلوق د پیدائش راز
- ٢٦٨ د کامل انسان صفت
- ٢٦٩ د کامل انسان د پاره دوه قوته پکار دی
- ٢٧٠ د عبادت تعریف او صفتونه
- ٢٧٢ کامل انسان او د هغه قوتونه
- ٢٧٤ د ذي المنجاز واقعه
- ٢٧٧ خپل دستور به بالکل نه پریدي
- ٢٧٩ د پیغمبر د ژوند مقصد د مخلوق تعلق د الله سره پیدا کول وو
- ٢٨٠ د اسلام اوله مدرسه د هغي نصاب او استاذان
- ٢٨٤ د علم حاصلولو مقصد
- ٢٨٥ د معاذ بن عمرو رضي الله عنه واقعه
- ٢٨٦ د مصعب بن عمير رضي الله عنه د مدرسي کردار
- ٢٨٧ د نبي صلي الله عليه وسلم د صحابو د پاره دعا غوختل
- ٢٨٩ د نبي صلي الله عليه وسلم د دنيا نه تګ
- ٢٩١ د محدثينو غلطیاني
- ٢٩٢ حدیث جبریل علیه السلام او د هغي تفصیل
- ٢٩٧ د قران بیان او معرفت د صفاتو د الله
- ٢٩٧ د بریلیانونه اول تپوس
- ٢٩٨ پنج پیریان اصل دیو بندیان دي

- د بریلیانو نه دوئم تپوس او د بریلیانو په انبیاء علیهم السلام باندي د زنا
 ۲۹۹ تهمت لکول
- ۳۰۲ د کراچی واقعہ
- ۳۰۳ د حضرت عکراش رضي الله عنه واقعہ
- ۳۰۶ بدعتیان (حیاتیان) او د هغوئي عقیدہ
- ۳۰۸ نبی صلي الله عليه وسلم نور نه وو او په غیب باندي نه پوهیده
- ۳۱۵ د مخلوق او د خالق په منځ کي فرق
- ۳۲۴ شیخ القرآن مولانا محمد طاهر رحمہ الله یو مثالي استاذ وو
- ۳۲۵ اصل علم علم د الله تعالي دي
- ۳۲۷ صفات رب العالمین
- د مولانا عبدالسلام رستمی نه د سعودی عالم د اسماء صفات باره کي
 ۳۲۸ تپوسونه کول
- ۳۳۲ غیر مقلدینو توحید د پنج پیریانو نه زده کړي
- ۳۳۴ د خپلي فاندی خیزونه پیژندل پکار دي
- ۳۳۶ د حضرت ابوبکر او حضرت عمر رضي الله عنهما مقام
- د معاویة بن قررة رضي الله عنهما واقعہ او د صحابو رضي الله عنهم په
 ۳۳۷ جناب رسول الله صلي الله عليه وسلم باندي اعتماد
- ۳۳۹ د شرك او د بدعاتو نه به زان ساتي
- ۳۴۱ غیر مقلدین نوي بدعتیان دي
- ۳۴۴ د قوت عملي بیان او د ایت تشریح
- ۳۴۵ خپل ژوند د شریعت د نفاذ د باره وقف کول پکار دي
- ۳۴۹ کلك اشاعتیان شی

بسم الله الرحمن الرحيم

غرض مرتب

الحمد لله حمد الشاكرين والصلاة والسلام على سيد الاولياء وامام المرسلين وعلى آله واصحابه الطيبين الطاهرين خصوصاً على ائمة المهتدين وخطباء الامة العارفين من جماعة اشاعة التوحيد والسنة المتمسكين بالكتاب والسنة المتين، اما بعد:

فاعوذ بالله من الشيطان الرجيم * بسم الله الرحمن الرحيم
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رَجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ
 وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا * لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ
 وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا
 الله جل شانہ پہ دی خُمکھ باندی دوه سلسلی جاری ساتلی دی چي
 یوه سلسله د نور رنرا هدايت رشد والاده او بله سلسله د ظلمت
 تیاری گمراهی او تباہی ده.

د ورومبی سلسلی علمبرداران او داعیان خویا د آدم علیه السلام
 په شکل کي راغلي وو نو د شیطان مقابلہ ئي کړي وه یا د نوح
 علیه السلام په شکل کي وو نو د سواع یغوث یعوق او نصر او
 دغه رنگه د نورو شرکي معبودانو خلاف ئي نعره لگولي وه یا د
 ابراهيم علیه السلام په شکل کي چي د نمرود مقابلہ ئي کړي وه
 یا د موسی علیه السلام په شکل کي چي د فرعون مقابلہ ئي کړي
 وه یا د حضرت عیسی علیه السلام په شکل کي چي تردید د
 تثلیث ئي کړي وو.

په آخر کې بیا حضرت محمد صلی الله علیه وسلم چې مشهور په خطیب الانبیاء او خطیب الرسل وو د داسې خلقو استاذ چې دنیا کې د هغوئي کارنامې قربانیانې همدردی اخلاق او معاشره بطور مثال پیش کولی شي.

خصوصاً داسې خطیبان چې سمندر ئې کوزه کې بنده وو یا د جوامع الکلم زر خیزه ځمکه حسابیدله او مقابله ئې د وخت د فصحاء او بلغاؤ سره وه چې هغوئي خپل کمال او هنر د توحید په مقابله کې خرج کولو او صحابه کرامو ئې مقابله کوله نو یوه ډله د اولیاء الرحمن وه او دویمه ډله د اولیاء الشیطان وه.

اوله ډله د توحید علمبرداران او داعیان وو او دویمه ډله د شرک بدعت د تیارو ټیکهداران وو.

کوم کاروان چې د انبیاء علیهم السلام او د صحابه کرامو رضي الله عنهم وو نو د دغه کاروان ملګري او د دغه کشتۍ سواره د صحابه ؤ نه پس تابعین بیا تبع تابعین او بیا محدثین ائمه مجتهدین وو.

په آخر کې د دې ګلستان مالیاران علماء دیوبند رحمهم الله وو چې د وخت په هر ضرورت ئې خپل صلاحیتونه استعمال کړل. د قلم په څوکه د تورې په تیره طرف د مال په قربانۍ د بچو او خاندان سره په مقابله کولو او وطن نه علاوه خارجي استعمار بهرپور مقابله ئې خپله شیوه او عادت ئې جوړ کړی وو او بیا په تیره تیره خصوصاً د یوسفزو په خاندان د یوې زمیندارې کورنۍ په منځ کې یو داسې نمر راوخیژولو چې رنځ ته ئې ټول مشالونه او

ډيوې بې نوره لگيدلې چې نامه ئې شيخ القرآن والحديث جامع
المعقول والمنقول قدوة الخلف بقیة السلف حضرت علامه
محمد طاهر پنج پيري رحمه الله وو.

چا چې د قران کریم مشن او د قران کریم اواز پاکستان کې
خصوصاً او دنیا کې عموماً اوچت کړی دی او د هغه د مجلس
تمام شاگردان د یو ولي الله په حیث د قران کریم خادمان او
علمبرداران یادېږي.

د دغه باغ یو گل د مردان په غیرتي خاوره کوهی برمول تحصیل
کاپلنگ کې هم راټوکیدلی وو چا چې خپل ژوند او زندگي
اشاعت لره وقف کړې وه او بیا د وفاداری سره د دغه خدمت
آخري سلگۍ پورې داعي او خادم پاتې وو.

خوک چې په حالاتو باندې دریدلی خو تبتیدلی نه دي.
مشکلات ئې زغملي خو بدل شوی نه دی. اکثره حصه ئې د
توحید په خدمت او د قران کریم په اشاعت او د حق په محبت
باندې صرف کړې ده د چا قرباني او شهادت چه نن هم د جماعة
اشاعة التوحید د پاره د فخر او عظمت یو لویه وسیله ده.

په خپل ژوند ئې مختلف حصو د دین لره وخت ورکړی وو چې یو
حصه ئې په دعوت کې هم صرف کړې ده او د عوام الناس د
اصلاح د پاره په ساده پښتو کې بیانات او خطبې په مختلفو
مجلسونو کې په مختلفو موضوعاتو باندې موجود دي.

زما مراد زما والد محترم زما مربی زما استاد شيخ القرآن والحديث
شهید مظلوم حضرت مولانا سلطان غني عارف طاهري دي.

چې د علم یو نمر او د فکر سمندر د الفاظو ذخیره چې دنیا ئې د
مثل پیش کولو نه عاجز ده چې نوم ئې د افتاب په شان
خلیدونکی او د مهتاب په شان بلیدونکی دی.

داسې انسان چې د هر عالم د زړه محور ئې نیولی وو او د طالبانو
د زړه تسکین وو د مسائلو عام فهم حل وو او د عوامو پښتنو په
ساده پښتو کې پوهوونکی خطیب چې د وخت کشمیري او اشرف
علي تھانوي یا محمود الحسن دیوبندي او ترجمان د دیوبند وو.
شیخ القرآن والحديث شهید مظلوم حضرت مولانا سلطان غني
عارف طاهري په سنه ۱۹۵۰ کې په کهوئي برمبول ضلع مردان
صوبه خیبر پختونخواه د جناب عبدالعلي صاحب په یوه غریبه
کورنۍ کې پیدا شو. د لسم پورې عصري تعلیم او لږ غوندې
دیني تعلیم ئې په خپل کلي کهوئي برمبول کې حاصل کړو.
په عصري علومو کې په اوچتو نمبرو کامیاب شو او په خپله
علاقه کې اول نمبر راغي او د هغه وخت د حکومت د طرف نه
ورته ماهانه وظیفه هم مقرر شوه.

چونکه زمانه د جاهلیت وه نو مور او پلار ورته دا ووئیل چې چرته
سرکاري نوکري شروع کړه خو د شهید مظلوم حضرت مولانا
سلطان غني عارف طاهري د علم دین حاصلولو سره مینه وه نو
د خپلې دینې تندې د ختمولو د پاره لائل پور (فیصل آباد) ته لاړو
اکثریه فنون ئې په سوات چکیسر او مارتونگ کې اووې.
دوره حدیث ئې په پنج پیر کې د شیخ العرب والعجم شیخ القرآن
مولانا محمد طاهر پنجپیری رحمة الله علیه نه وکړه او د بخاري

شريف او د مسلم شريف قاري هم دوي مقرر شو. د شيخ العرب
والعجم شيخ القرآن مولانا محمد طاهر رحمة الله عليه په شهيد
مظلوم باندي ډير لوڼي اعتماد هم وو.

د فراغت نه پس مدرس مقرر شو او د ديني علومو خدمت ئي
شروع كړو د دوو كالو د تدريس نه پس ئي دوباره دوره حديث
د استاذ العلماء حدث ديو بند قاضي شمس الدين رحمة الله
عليه نه په په جامعہ صديقيه گجرانواله كي وكړه.

هر كله چه قاضي شمس الدين رحمة الله عليه شهيد مظلوم له
دا حديثو سند وركوو نو په هغي ئي ورته دا الفاظ وليكل.
جامع المعقول والمنقول شيخ القرآن والحديث حضرت مولانا
سلطان غني عارف طاهري او دا د شهيد مظلوم په قابليت
دلالت كوي.

د دي نه پس په دارالعلوم تعليم القرآن رستم كي مدرس شو
او تقريباً لس كاله ئي هلته ديني خدمت وكړو. او بي شميره
شاگردانو تري نه د قرآن او حديث ملغلري زده كړي.

هر كله چه مولوي عبدالسلام صاحب د جماعت نه بيل شو
نو شهيد مظلوم هم د هغه سره خپل هر قسم تعلقات ختم كړه.
هلته نه ئي خپله بستره وتړله او خپل ابائي كلي كهوئي برمول ته
راغي او خپل كلي كي ئي د دين خدمت شروع كړو.

د يو څو كالو د تدريس نه پس مالي پريشانو دوجي نه سعودي
عرب ته سفرو كړو او هلته په يوه مزرعه (پټي) كي نو كړشو.

چونکه شهید مظلوم الله جل جلاله دخپل دین د خدمت د پاره پیدا کړې وو د زمیدارۍ د پاره نه نو په سعودي کې په یو دار التحقیق کې مقرر شو او هلته ئې په حدیثو باندې تحقیق شروع کړو او تقریباً لس کاله ئې دغه مشغله وه د دغې مشغلي سره سره ئې د قرآن خدمت هم کولو او په ریاض کې ئې د قرآن دوره شروع کړو.

چونکه د اهل حق کار د هر قسم باطل رد کول دي او د هر قسم باطل خلاف کول دي نو په دې زمانه کې هغه باطل چه جامه ئې د دین اغوستي ده او د دین مخالفین دي او د جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم د دې قول مطابق دي چه په آخري زمانه کې به خلق راشي ژبي به ئې د گبین نه خوگي وي ظاهر لبا س به ئې ډیر ښکلي وي خوزرونه به ئې د شرمخانو وي. زما مراد نام نهاد اهل حدیث غیر مقلدین دي.

د هغو ئې تردید ئې په ډیر زور شور سره شروع کړو نو د ریاض غیر مقلدینو په شهید مظلوم باندې د هغه وخت گورنر ملک سلمان ته شکایت وکړو او ملک سلمان ولگیده او شهید مظلوم ئې گرفتار کړو او ویزه ئې ورله ختمه کړه ۵ اکتوبر ۲۰۰۵ م کې په خروج نهائې سره پاکستان ته په سفر کړو.

خو فعل الحکیم لا یخلو عن الحکمة دا سفر د شیخ عارف طاهري شهید د پاره ډیر ښه وو زکه چې خپله علاقه کې ئې د دین خدمت شروع کړو او تقریباً ۴ کاله ئې د دین ښه پوره خدمت وکړو او د ملک مختلفو علاقو ته ئې د دین د بیان د پاره سفرې هم وکړې.

هر کله چې په ۲۰۰۷ م کال کې د سوات انقلاب شروع شونو شهید مظلوم د بعضي کارونو په ډېري سختۍ سره مخالفت وکړو او د خلاف شرع کارونو نه ئې زان وساتلو.

خو فاذا جاء اجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون د دربار لايزال نه ئې نيته پوره شوی وه او د دوه زره نهم ميلادي کال د لسمې مياشتې په ۱۳ نيته پاکستانی فوج شيخ عارف طاهري گرفتار کړو او د يوي مياشت د قيد و بند د تکليفونو برداشت کولونه پس ئې په ۲۰۰۹ م کال د ۱۱ مياشتې په ۱۲ نيته ئې شهيد مظلوم د بونير علاقې کړاکر کې شهيد کړو او په څلورمه ورځ د شهيد مظلوم جسد مبارک بغير د غسل او کفن نه په خپل ابائي کلي کهوئي برمول کې دفن کړی شو.

تر ننه پورې دامعلومه نه شوه چې شهيد مظلوم په څه بندي شو او بيا کوم داسې غټ جرم وو چې د شهادت په لويه مرتبه فائز کړی شو انما اشکوا بثي و خزني الي الله الى الله المشتكى ان الله وانا اليه راجعون. والله عزيز ذو انتقام

لکه څنگه چې ما مخکې وويل شهيد مظلوم به د ملک پاکستان اکثر و علاقه ته سفرونه کول او د دين خدمت د پاره به ئې په مختلفو پروگرامونو کې بيانات کول.

د هغوئي اکثره بيانات بنده عاجز ريكارډ کړي وو د هغوئي د شهادت نه پس چونکه مشکلاتو زمونږ په کور کې يو مستقل ځاني جوړ کړو او د مختلفو جوهراتو په بنا باندي بنده عاجز تقريباً پنځه کاله راهيسې د کور نه بهر وو.

(اوس د الله په فضل واحسان بنده عاجز په خپل کور کي دي او تکليفونه او مصيبتونه د الله په فضل واحسان سره ختم شو)
 ذالك فضل الله علينا وعلي الناس ولكن اكثر الناس لا يشكرون
 د الله رب العزت لاک لاک شکر دی چې دا د هجرت زندگي اګر
 چې يو طرف ته د تکليفونو او مصيبتونو نه ډکه ده خو بل طرف
 ته د الله اړيها کړيها احسانات هم وو چې د دې دومره تکاليفو
 باوجود الله رب العزت بنده عاجز له توفيق ورکړو او د شهيد
 مظلوم هغه علم نکات چه اهل علم هغي ته تګي ناست وو د الله
 رب العزت په فضل د چهاپ ميدان ته شول او تقريبا اووه (۷)
 کتابونه د ملګرو لاسونو ته ورسيدل.

(۱) نظم المرجان من مشكلات القرآن (۲) الجواهر العارفيه في
 المسائل الاختلافيه (۳) التحفة العارفيه في المسائل الاختلافيه
 (۴) البرهان الجلي في حياة النبي (۵) ذم الغناء د دمتنوب
 نقصانات (۶) خطبات عارفي جلد اول (۷) د جهنمي شرعي
 حيثيت او د نبي صلي الله عليه وسلم د جهنمي رنگ

اين سعادت به زور بازو نيست تا نه بخشد خدائي بخشنده
 د دې ځنځير يوه کړۍ د شهيد مظلوم د خطباتو مجموعه خطبات
 عارفي چې د شهيد مظلوم د بياناتو نه ليکل شوې ده د تحقيق
 او تخریج سره دوئم جلد انشا الله ستاسو په لاسونو کې دي.
 چه دا زما ګرانو او محترم مورونرو لکه هريو جناب مولانا
 شيرافضل قاسمي او جناب عنايت الله شاه عارفي راجمع کړي
 دي. او دا شپږ خطبات دي.

چونکه د شهید مظلوم اکثره بیانات هغه په علمي نکاتو باندې
مشمول وو او اکثریه بیانات دهغوئي د علماو او طلباو د پاره
قابل قدر تحفه وه.

نود ملگرو په اسرار باندې اود الله رب العزت په توفیق باندې
بنده عاجزه دي کار شروع کړو اود وئم جلد هم مرتب شو سره د
عنواناتو، ترتیب او تخریج نه بفضله المنان.

په دي خطباتو کي تخریج دا حدیثو اودایتونو دالمکتبة الشاملې
نه شوي دي اگرچه اکثر و ځایونو کي باب جلد نمبر صفحه نمبر هم
ذکر شوي دي خو که بیا هم څه مشکل وي نو المکتبة الشاملې ته
رجوع کولی شی.

چونکه د بیان او د تحریر نهج جدا جداوي او بنده عاجز د خپلي کم
علمي او کم عقلي اعتراف هم کوي خو بعضي ځایونو کي رد و
بدل مونږ کړي دي د دي د پاره چه ترتیب برابر شي او نهج تحریر هم
څه برابر شي اگرچه دا زموږ د بس کار هم نه وو.

بعضي حوالې چه شهید مظلوم ذکر کړي دي د ډیر کوشش باوجود
بنده عاجز میلونه کړي خو بیا هم د هغي د تائید د پاره نور
روایات ذکر کړي شوي دي.

د انساني استعداد موافق مونږ کوشش کړي دي چه څه قسم غلطې
نه وي خو بیا هم د انسان کتاب د غلطیانو نه خالي کیږي.

په دي کتاب کي که څه علمي جواهرات تاسو ته په نظر ښکاري
نودا د بنده عاجز کمال نه دي بلکه دا کمال د شهید مظلوم مربې
ووالدي شیخ القرآن والحديث شهید مظلوم حضرت مولانا

سلطان غني طاهري دي او ڪه ڇه غلطي وي نودابه د بنده
عاجز ڪم علمي وي.

لڪه ڇنگه ڇه شهيد مظلوم په خپل ڪتاب العرفان في اصول
القران ڪي ڏکر ڪري دي.

فان اطلعت خطاء فيه فلا تنسبه الى شيخنا فان هدامني وانا اعجبك
حسن التوضيح وبيان المقصد فعليك بمدح الشيخ والدعاء له.

نود غلطي نسبت بنده عاجز ته ڪوئي او ڪه ڪومه ملگرو ته غلطي
معلومه شي نوبنده عاجز ته اطلاع ور ڪري ڇه په راتلونڪي
ايديشن ڪي د غلطي اصلاح اوشي.

درخواست: ٽولو ملگرو ته دا درخواست دي ڇه شيخ القران
والحديث شهيد مظلوم مولانا سلطان غني عارف طاهري په
خپلو خصوصي دعاگانو ڪي مه هيروئي.

او د بنده عاجز د پاره هم دعاگاني ڪوي ڇي الله رب العزت زما
نه تر مرگه پوري د دين خدمت واخلې او دا سلسله الله رب العزت
جاري وساتي. آمين.

محمد طاهر توحيد يار بن شيخ القران والحديث شهيد مظلوم حضرت
مولانا سلطان غني عارف طاهري شهيد رحمة الله عليه

بسم الله الرحمن الرحيم

موضوع: دیوبندیان شوکدی؟

الحمد لله الحمد لله نحمده ونستعينه ونتسغفره ونستهدي ونؤمن به ونتوكل عليه ونعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سيئات اعمالنا من يهده الله فلا مضلله ومن يضلل فلا هادي له ونشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له ونشهد ان سيدنا وسندنا ومولانا محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه واله واصحابه الذين هم خلاصة عرب العرباء وخير الخلائق بعد الانبياء اما بعد

اما بعد : فاعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم:
وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ * وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ * يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ * وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ: (١)

د جماعت کار به خه وي؟

عزتمندو مسلمانانو روڼرو او د جماعت اشاعت التوحيد والسنة علماء او طلباء او عوامو ما ستاسو مخکي د جماعت د قاعدې مطابق د سورة ال عمران ايت ١٠٤ نه واخله تر ١٠٧ پورې تلاوت وکړو په دې اياتونو کې الله رب العزت مونږ ته حکم کوي

چه وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ وَلْتَكُنْ أَمْرُ دِي خَامْخَوَاهِ نِي دِي پِه تاسو کي
یو جماعت یوه ډله دې وي يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ چه هغوئي خلق خیر
ته رابلي خیردوه اطلاقه دي:

۱ - د خیر اطلاق کيږي په قران کریم باندې ۲ - د خیر اطلاق
کيږي په سنت باندې.

حافظ ابن کثیر لیکلي دي:

وَأَمَّا أَهْلُ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ فَيَقُولُونَ فِي كُلِّ فِعْلٍ وَقَوْلٍ لَمْ يَثْبُتْ عَنْ
الصَّحَابَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ هُوَ بَدْعٌ لِأَنَّهُ لَوْ كَانَ خَيْرًا لَسَبَقُونَا إِلَيْهِ

لأنهم لم يتركوا خصلت من خصال الخير إلا وقد بادروا إليها: (۱)

اهل السنه والجماعت د هر هغه قول او د فعل په باره کي چه د
هغې ثبوت د پیغمبر صلی الله علیه وسلم او صحابو رضي الله
عنهم نه نه وي هغوئي وائي دا بدعت دي په دي کي خیر نه شته
زکه که خیر پکي وي نو صحابو به کړي وي.

الله رب العزت وائي چه په تاسو کي دې یو جماعت وي چه هغه
قران او سنت طرف ته خلق رابلي او د رابللو سره سره چه کله په
هغه خلقو کي څه کمې ويني وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ نُوخَلِّقُوهُ تَه به ده
نيکی حکم کوي معروف څه ته وائي:

معروف دي ته وائي چه کوم شی د قران او د حدیث نه ثابت وي نو
دي ته معروف وائي او دي ته عمل صالح هم وائي.

وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ منکر د نکري او د نکارت نه دي کوم شی
چې ناشنا وي او په دین کي نه وي نو د هغې نه به خلق منع کوي

وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ او دغه کسان کامیاب دي او د جنت هميشه پاتي کيدونکي خلق هم دغه دي.

ابن قطيبة په غريب القرآن کې د الفلاح معني کوي
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ من الفلاح وأصله البقاء ومنه قول عبيد: أفلح
بما شئت فقد يبلغ بالض... ضعف وقد يخدع الأريب: أي: ابق بما
شئت من كيس أو غفلة: (١)

اصل الفلاح البقاء د فلاح اصل معنی ده بقاء نو وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ معنی اولئك هم الباقيون في الجنة
او بيا الله فرمائي: وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا دِئَاتِهِمْ فَمَا يَسْلَفُ مِنْهُمْ شَيْءٌ
مه کيری چه هغوئي فرقي فرقي ډلې ډلې شوه.

تفرق او ډله بازي په اسلام کي نه شته

زما عزتمندوا وروڼو تفرق تحذب په اسلام کې يو ډير مذموم شی
دي تفرق او تحذب دي ته وائي چه داسې عقيدې په خلقو کې
راشي ياد داسې عقيدو دعوت خلق شروع کړي چه په هغې سره د
مسلمانانو اتحاد او اتفاق ختم شي.

صحابو رضي الله عنهم اجمعين په خپل منځ کې په بعض مسائلو
کې خلاف وو يو صحابي دی حضرت عبد الله بن مسعود رضي
الله عنه هغه رفع الیدین نه کوي او يو بل صحابي رضي الله عنه
دی هغه رفع الیدین کوي لیکن د احادیثو ذخيره تاسو وگورئ
چرته به هم تاسو دا ونه مومئ چه کوم کسان رفع الیدین کونکي

دي هغوئي دا وئيلي وي چه رفع الیدین نه کونکي خطا دي او
يارفع الیدین نه کونکو والو هم دا وئيلي وي چه دا کونکې خطا
دي لیکن هغوئي سره د دې خلاف نه په هغوئي کې اتحاد او
اتفاق وو دي ته تفرق نه وائي دارنگه صحابه رضي الله عنهم دوه
قسمه وو په قران کې د صحابو صفت کوي الله رب العزت
فرمائي:

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ چا چه هجرت وکړو او
چا چه ئي نصرت کړي دي دا دواړه جدا جدا نومونه دي خو دا
نومونه د تفرق او تحذب نه دي.

او په کوم خائي کې چه د تفرق او تحذب د پاره مستعمل شوي دي
نبي عليه السلام د هغي نه منع فرمائيلى ده لکه حديث کي رازي:
حدثنا علي حدثنا سفيان قال عمرو سمعت جابر بن عبد الله رضي
الله عنهما قال كنا في غزاة قال سفيان مرة في جيش فكسع رجل
من المهاجرين رجلا من الأنصار فقال الأنصاري يا للأنصار وقال
المهاجري يا للمهاجرين فسمع ذلك رسول الله صلى الله عليه وسلم
فقال ما بال دعوى جاهلية قالوا يا رسول الله كسع رجل من المهاجرين
رجلا من الأنصار فقال دعوها فإنها منتنة (۱)

يو جنگ وو او صحابه روان وو يو انصاري دی د هغه اوخه
مخکې اوبوته ورسیده او د هغه نه مهاجـ مخکې ناست وو په
هغې باندې څه جنگ د هغوی جوړ شو.

۱- صحيح البخاري علي تحقيق البغداد جلد ۱: ص ۸۶۱ باب قوله: إذا حدثت الميت فقولوا

شهد أنك لرسول الله

انصاری چغه کره: يَا لِلْأَنْصَارِ او مهاجر چغه کره: يَا لِّلْمُهَاجِرِينَ نَبِيٍّ
عليه السلام او فرمائیل دَعُوها فَإِنَّهَا مُنْتَنَةٌ دا تکی پریردئی دا یو
منکر کلمه ده ده دی نه بدبوئی خیرئی خو گوری چې کله داده
عمل دیاره نوم وو نو قران د هغی صفت کوی او هغه مدار د توبی
گرځوی. لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ.

وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ هُغُوئی اختلاف وکړو یو خلاف
دی او بل اختلاف دی خلاف د مسلمانانو په منځ کې وی او
اختلاف د کافرانو او د مسلمانانو په منځ کې وی بعض خلق په
دې نه پوهیږي چه کوم مسائل چه په منځ د علماء کې د خلاف
دی هغې ته اختلافی مسائل وائی.

وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ څوک چه تفرق او تحذب جوړوي نو د دغو
خلقو د پاره درناک عذاب دی.

دا متفرقین او متحذبین څه عجیبه خلق دی په دی کې زما نه
مخکې مولانا امداد الحق صاحب الله رب العزت دی د هغه په
عمر کې برکت واچوي لکه غوندې رنړا اچولی وه.

د هندوستان تاریخ او د دارالعلوم دیوبند کردار

عزتمندو تاسو ته دا معلومه ده چه د هندوستان تاریخ دا دی چه
په دې ملک کې چه کله هم یو باطل پرست اواز کړي دی نو حق
پرست راوتلی دی او د هغه جواب ئې کړی دی.

دا خبره د ډیرې زمانې نه شروع ده په ماضی قریب کې د نن نه
تقریبا ۱۰۰ - ۱۲۰ کاله مخکې په هندوستان کې یو مرکز جوړ
شو او د هغه مرکز نوم وو دارالعلوم دیوبند.

دا دار العلوم دیوبند دا یو بند وو د هر یو باطل په مخکې که
قادیانی لعین په دې ملک کې کوشش د کامیابی کړي دي نو
یو د دیوبند علماء دي چه هغوئي ورته وړاندې شوی دی او د
انگریز خلاف ئې جهاد کړي دي.

او دا نن چه د قران او د سنت چغې وهي (غیر مقلدین) د دي خلقو
د مشر یو کتاب دي الاقتصاد هغه په دي باندي گواه دي چه
هغوئي د انگریز خلاف جهاد کول ناروا گنړولو او دوي په خپلو
کتابونو کي لیکلي دي چه د انگریز سرکار سره به جهاد نه کوي.
لکه نواب صدیق حسن خان او نور حسن خان دهلوي د هغوئي
کتابونه په دي باندي گواه دي هغوئي لیکلي دي.

چه د انگریز سرکار په دور کي مونږ ته امن دي او امن به ولي نه
وو دا اهلحدیث نوم دوي له انگریز ورکړي وو. مستقل امن دي
مونږ ته او مونږ د انگریز خلاف جهاد نه کوو.

او بله ډله وه د بریلیانو او د دي ډلي مشر احمد رضا بریلوي وو
او د احمد رضا بریلوي کتاب په دي گواه دي چه د انگریز سرکار
سره به جهاد نه کوي. او د هغه د کتاب نوم وو.

اعلام الاعلام بان هندوستان دارالاسلام او هغه دا خبره تسلیم کړي
ده چه هندوستان د انگریز په وخت کي دارالاسلام دي.

یو علماء دیوبند وو چه هغوئي د انگریز خلاف وکړونو کله هغوئي
په تورو ابو کې غائب دي او څه د هندوستان په جیلونو کې قید
دي او کله هغوئي تلي دي مکې او مدینې ته ئې هجرت کړي دي
او دار العلوم دیوبند د هر یو باطل مقابلې ته ولاړ وو.

د حضرت مولانا حسین علي الوائي رحمه الله تعالى اودهغه د

شاگردانو کړداراود قران بيان

کله چه هندوستان او پاکستان جوړ شو اصل کې نن زه تاسو ته په يو خاصه مسئله باندې بحث او تفصيل کوم چه دغه مسئله اصل سبب د ديو بند د نوم او ديو بند د تحريک ده.

زه ئي تفصيل کوم او تاسو ئي په اطمینان سره واورې کله چه هندوستان او پاکستان جوړ شو او د هندوستان علماء خاص کر د (U-P) علماء چه هغوئي دی وطن ته هجرت وکړو نو په دې وطن کې يعنی صوبه پنجاب کې صوبه سنده کې صوبه سرحد کې خلقو دماغ دلته جوړ وو چه هغوئي قران اوریدل خوښ گنړل او سنت اوریدل ئي خوښ گنړل او هغه نور علماء چه راغلي وو نو د هغوئي سره سوا د قصو نه نور څه نه وو هغوئي داغوخته چه کوم کسان د توحيد او سنت داعيان دي او د کومو خلقو د خولونه چه د قران اواز راوړي او کوم خلق چه سنت د رسول الله صلی الله عليه وسلم په هر مجلس کې بيانوي دا خلق به مونږه څنگه بدنام کړو.

د دوی د بدنامولو د پاره يو منظم کوشش شروع شوه په سنه ۱۹۵۴ کې په سنه ۱۳۷۴ هجري کې د ملتان په خير المدارس کې يو اجلاس وو او په هغه اجلاس کې د ديو بند ټول غړي شريک وو او په دغه اجلاس کې د هغه کسانو نه هم يو فرد وو کومو کسانو چه د خولونه د قران ملغلرې وتې او د سامعینو

ذهنونه به ئي په هغې باندې مسحور کول نو دغه کسان چه د چا د خولې نه به د قران ملغلرې وتلې او سامعین به ئي مسحور کول او دا کسان چه د هغوئي د خولونه به د قران او د حدیث ملغلرې وتلې او سامعین به په هغوې باندې سر به دست وو دا د حضرت مولانا حسین علي رحمه الله شاگردان وو.

او کوم کسان چه هغوئي له سوا د قصونه نور څه نه ورتلل دا ده (U-P) علماء وو یعنی هغه کسان چه هغوئي دلته پاکستان ته هجرت کړي وو.

حضرت سید عنایت الله شاه بخاري رحمه الله تعالی او مسئله

حياة الانبياء عليهم السلام

په خپله باندې مولانا خیر محمد رحمة الله علیه د جلندر او سیدونکي وو په دغه وقت کې حضرت سید عنایت الله شاه صاحب بخاري رحمة الله علیه کوم چه د حضرت مولانا حسین علي رحمه الله په شاگردانو او مریدانو کې وو د هغه نه چا تپوس وکړو او هغه تپوس ئي تري نه دا وکړو چه د جناب محمد رسول الله صلي الله علیه وسلم د زندگي په باره کې ته څه وائي؟

نو حضرت شاه صاحب رحمة الله علیه په هغه مجلس کې یو جواب وکړو او هغه جواب ئي دا وکړو چه جناب رسول الله صلي الله علیه وسلم هغه یو بنده وو او څنگه چه د بندیانو عمرونه ختمیري دغه شان حضرت محمد صلي الله علیه وسلم ۲۳ کال عمروو هغه ختم شوي دی او ۲۳ کالونه بعد هغه ته یوه زندگي

میلاو شوي ده او هغه زندگي ته برزخي زندگي وائي خو د انبياء او خاص کر د محمد عربي صلی الله علیه وسلم برزخي زندگي د دنيوي زندگي نه کړورها درجي بهتره ده او غوره ده.

نو په دغه موليانو کې يو مولا وو او د هغه نوم وو مولانا محمد علي جلندري وو مولانا محمد علي جلندري د الله دربار ته پيش شوي دی الله به ورسره خپله فيصله کوي.

حضرت شاه صاحب رحمه الله هم د الله دربار ته تلې دي او د دواړو فيصله به شوي وي.

نو محمد علي جلندري ولگیدو هغه دی مسئلې له د حیاة النبي صلي الله عليه وسلم نوم ورکړو نو اوس چه کله د دیوبندیانو گفتگو جوړه شي او دوه دیوبندیان کينې نو د هغوئي په مجالسو کې اوله خبره هغه د حیات او ممات مسئله وي او چه د حیات او د ممات مسئله راشي نو توحید او رسالت او ختم نبوت او شان صحابه او د قیامت اثبات او د قبر د عذاب اثبات دیو تن ته پاتي شوي دي او دوی خو صرف دغه وائي چه حیات مني او کنه؟

ما تاسو ته عرض وکړو چه حضرت مولانا حسین علي رحمة الله علیه چه کوم مریدان او شاگردان وو لیکن دا خبره یاد ساتئ چه حضرت مولانا حسین علي رحمة الله علیه د حضرت مولانا رشید احمد گنگوہي رحمة الله واسعة بالذات شاگرد وو ده دواړو په منع کې هیڅ واسطه نه وه.

په خلاف د مولانا محمد علي جلندري نه چې دا یو روستی سړي دي او شاه صاحب رحمه الله علیه د حضرت صاحب شاگرد وو او

د شاه صاحب او حضرت مولانا رشید احمد گنگوہی رحمۃ اللہ
 علیہ پہ منځ کې یوه واسطه وه شاه صاحب رحمۃ اللہ علیہ د امام
 العصر شاه انور شاه کشمیری رحمۃ اللہ علیہ شاگرد وو هغه انور
 شاه کشمیری رحمۃ اللہ علیہ چه دیوبند تراوسه پورې هغه شان
 سړی پیدا کړی هم نه دی شاه صاحب رحمۃ اللہ علیہ د هغه
 بالذات شاگرد وو د شاه صاحب رحمۃ اللہ علیہ نه چه ئي تپوس
 وکړو نو شاه صاحب رحمۃ اللہ علیہ ورله جواب ورکړو چه د نبي
 علیه السلام د مرگ نه پس برزخي زندگي ده او دا برزخي زندگي
 د نیا د زندگي نه کړوړها مرتبي غوره ده.

دویم محمد علي جلندري دا کوشش او پروگرام او خلقو ته ئي
 دعوتونه ورکول شروع کړه چه د حضرت حسین علي رحمۃ اللہ چه
 کوم شاگردان او مریدان دي دوی د حیات النبی صلی اللہ علیہ
 وسلم نه منکر دي.

اوپه خپله باندې دا مسئله ئي شروع کړه چه زمونږ اسلاف د
 حیات النبی صلی اللہ علیہ وسلم قائل دي او مونږه د نبي علیه
 السلام د پاره په قبر کې د دنیا په شان د زندگي او د ژوند قائل
 یو او نبي علیه السلام په خپل قبر کې حیات الدنیویة سره
 ژوندی دي.

په مسئله د حیاة الانبیاء علیهم السلام کي د نزاع وجوه او د

هغې اسباب

په دې مسئله به زه روسته بحث کوم چه نبی علیه السلام په حیات الدنیوي سره په خپل قبر کې ژوندې دي او کنه؟ دا خود ټولو نصوصو نه انکار دي خو دی نزاع وجوه څه وو؟ دا نزاع دی خلقو ولی جوړه وله؟

زمونږ امیر محترم شیخ القرآن مولانا محمد طیب طاهري یو کتاب لیکلی دی په هغې باندې چا قلم اوچت کړي دي او صرف نه صرف هغه مسائل کوم چه په قطعی نصوصو سره ثابت دي او هغه ئي راغستي او د قطعي نصوصو په مقابله کي خپل اباء او خپل مشائخ پیش کړي دي او قران او سنت ئي پریخودی دی ددی نزاع تقریبا څلور اسباب وو؟

۱ - کله چه د هندوستان او پاکستان تقسیم اوشو نو امام الموحدين حضرت مولانا حسین علی رحمہ اللہ علیه شاگردانو ته د توحید او سنت بیانولو کي یو خاص مقام حاصل وو او هغوئي به چه توحید او سنت بیانولو نو د قران او سنت په حواله باندې به ئي بیانولو

او د هندوستان نه چه کومو علماو د لته هجرت کړی وو او زان ته به ئي دیوبندیان وی هغوئي به په دغه طریقو باندې نه پوهیدل ۲ - د توحید او سنت په میدان کي د (U-P) علماء کوم چه د هندوستان نه راغلی وو هغوئي به خلق داسی نه شو متاثر کولی

کوم تاثر چه هغوئي له د حضرت مولانا حسين علي رحمه الله عليه شاگردانو ورکوو.

۳- د (U-P) نه چه کوم علماء وو محمد علي جلندري او خير محمد جلندري وغيره به د حضرت صاحب د شاگردانو په شان د توحيد او سنت رنگ نه شو پيش کولی حالانکه حکومت هم د هغوئي په لاس کي وو.

۴- چه د خير المدارس د (۱۹۵۴)، په اجلاس کي به (۱۳۷۴) هجري کي چه کله د شاه صاحب رحمه الله عليه نه تپوس اوشو نو شاه صاحب رحمه الله عليه نهايت په امانت او ديانت سره هغوئي له جواب ورکړو نو دهغه نه دی خلقو په دنيا کي د حيات النبی صلی الله عليه وسلم مسئله جوړه کړه او په دنيا کي ئی يو شور گډه کړو او بيا روسته نور خلق راغله او هغوئي پری نور حاشیې چړاو کړی.

او زمونږ باره کي او زمونږ د جماعت په بار کي دوي وائي چه دا خلق عذاب قبر نه مني حالانکه دا خبره بالکل غلطه ده زکه مونږه عذاب قبر د قران په بي شميره ايتونو ثابتوو.

عذاب القبر باندي ځان پوهه کړی قبر دا ده يو مقام نوم دي چه هغه په برزخ کې دي او قبر د اخرت د منازلونه او لنی منزل دي عثمان رضي الله عنه نه روايت دي:

حدثنا عبد الله حدثني يحيى بن معين ثنا هشام بن يونس حدثني عبد الله بن بحير القاص عن هانئ مولى عثمان رضي الله عنه قال: كان عثمان رضي الله عنه إذا وقف على قبر بكى حتى يبل لحيته فقليل

له تذكر الجنة والنار فلا تبكي وتبكي من هذا فقال ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال القبر اول منازل الآخرة فإن ينج منه فما بعده أيسر منه وإن لم ينج منه فما بعده أشد منه قال وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم والله ما رأيت منظرا قط إلا والقبر أفضح منه :تعليق شعيب الأرناؤوط: إسناده صحيح: (١)

قبر اول منزل دي د منازلو د آخرت نه نو په دي د نيا کې نه شو نواوس دا قبر خو په دي دنيا کې دي خو چه په کوم ځاني کې سزاء او جزاء ميلاو يږي نو هغه د آخرت د منزلونه او لنی منزل دي د دي وجی نه مونږ دا وايو که چری يو هندو په اور باندي وسوزی نو د هغه د پاره هم يو قبر شته دي هغه ته به هلته سزاء ميلاو يږي او که يو سړی په اوبو کې ډوب شو نو هغه د پاره يو مقام شته بخاری کي حديث دي:

حدثني عبد الله بن محمد حدثنا هشام أخبرنا معمر عن الزهري عن حميد بن عبد الرحمن عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال كان رجل يسرف على نفسه فلما حضره الموت قال لبيته إذا أنا مت فأحرقوني ثم اظحنوني ثم ذروني في الريح فوالله لئن قدر علي ربي ليعذبني عذابا ما عذبه أحد فلما مات فعل به ذلك فأمر الله الأرض فقال اجمعي ما فيك منه ففعلت فإذا هو قائم فقال ما حملك على ما صنعت؟ قال يا رب خشيتك فغفر له وقال غيره (مخافتك يا رب)

ابوهريرة رضي الله عنه روايت دي هغه د نبي صلى الله عليه وسلم نه روايت کوي چه نبي صلى الله عليه وسلم فرمائيلي دي

١- مسند امام احمد بن حنبل جلد ١ صفحه ٦٢ (مسند عثمان بن عفان رضي الله عنه) .

چه یو سړي وو زیاتې ئې کړې وو په خپل ځان باندې نو هر کله چه
خاځر شو هغه ته علامات د مرگ نو هغه ووي خپلو بچو ته یعنې
هغه وصیت وکړو چه کله زه مړ شم نومابه اوسوزه وي او زما ایره
به سمندر ته او غرزوي شاهد چه زه د الله تعالی نه ورک شم زما
دې په خدائې قسم وي که زه الله تعالی راجمع کړم دامعنی ده
دانه چه الله تعالی په ما قادر نه دي بیاخو دي کافر وو نو مال به
داسی سزاء را کړي چه مخلوق کې به چاله داسی نه وي ورکړی
هغه چه کله مړ شو نو ځامنو ئې د وصیت مطابق هغه او سیزلو او
ایره ئې سمندر ته وغرځوله.

دهغی نه پس الله تعالی راجمع کړو او الله تعالی ورته وي بنده دا
کار دي ولی کړی دي؟

دائې په کوم ځائي کې راجمع کړی وو په اخره کې په برزخ کې
بالفرض که یو سړی په دي قبر کې د عذاب قائل شو نو د دي
مطلب داشو چه د دي مسلمان او هغه چا د پاره چه په قبرونو کې
خځیگی نو د دي عذاب قائل دي او چه څوک سوزی وي نو دهغه
د پاره د عذاب قبر قائل نه دي عذاب قبر حق دي انکار کول تری
نه کفر دي.

اثبات عذاب القبر من القرآن

(۱) سورة نحل:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْشَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ: (۱)

چا چه عمل وکړو نیک نارینه وي او که زنانه وهو مؤمن جمله اسمیه حال او شرط دي یعنی ایمان د عمل صالح د پاره شرط دي یعنی په دي شرط چه مومن وي خامخواه زه به ده له ژوند ورکړم ژوند خا ئسته دا ژوند د قبر ژوند دي او بدله به ورکړم دوي له بدله خائسته د هغه نه چه دوي کوله دا ده اخرت ژوند شو.

(۲) سورة طه:

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَعْمَى: (۱)

چاچه مخ واپړولو زما د کتاب نه نو فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا يقينا د هغه د پاره به وي ژوند تنگ داده قبر ژوند دي په مسند دابی يعلى کې د ابوهريرة رضى الله عنه روايت دي هغه وائی چه د دي نه مراد د قبر عذاب دي او راپورته به کړو مونږ هغه لره په ورځ د قيامت پوند دا ژوند د اخرت دي.

- سورة نحل: (۹۸)

- سورة طه: (۱۲۴)

(۳) سورة انفال:

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ يَتَوَفَّىٰ الْأَنفُسَ الْمُنَافِقِينَ كَفَرُوا الْمُنَافِقَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ
وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ: (١)

که چری تالیدلی وی چه کله ساه اخلی ملائک دکافرانو نه یا
کله چه مری کافران نو ملائک وهی د هغوئی مخونه او کوناتی
او ورته وائی و خکه عذاب سوزه ونکی داعذاب د قبر نه دی نو
داخه شی دی؟ خکه داسری چه مری نو تا چرته ئی شرق اوریدلی
دی ده دبر لته دی ورله اوریدلی ده چه هله خه خبره وکړئی نو
شرق شی نو دامخ ورله او وهی او په کوناتیو کې ورله لته ورکړی
او ورته وائی او خکه عذاب سوزه ونکی

(۴) سورة محمد:

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ۖ ذَٰلِكَ
بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ: (٢)

څنگه به حال وی د دوی چه کله ملائک اخلی د دوی نه روحونه وهی
به د دوی مخونه او کوناتی

دا په سبب د دی چه یقیناً دوی روان وو په هغه خه پسې چه په
هغی الله غصه کیدو

(۵) سورة انعام:

وَلَوْ تَرَىٰ اِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو اَيْدِيهِمْ اَخْرِجُوْا
اَنْفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُوْنَ عَلٰى اللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ
وَكَُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُوْنَ (۱)

که چری تالیدلی وی حال چه کله ظالمان په سلگو د مرگ کې وی
ملائک او گده کوونکی وی خپلو لاسونو لره او ورته وائی او باسی
خپل روحونه نن به تاته عذاب د ذلت درکولی کیږی په دې وجه چه
تا په الله تعالی با ې دروغ وی او ده الله تعالی دایاتونو نه دې انکار
کوو ای ده قران دشمنه او په الله تعالی باندي دروغ جوړونکیا نن به
تاله سزاء درکولی کیږی.

(۶) سورة ابراهيم:

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ وَيُضِلُّ
اللّٰهُ الظَّالِمِيْنَ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَآءُ: (۱)

مضبوطوي الله تعالی مؤمنان په وينا مضبوطه په دې ژوند د
دنیا کې فی الحیاة الدنیا

امام بخاري رحمه الله فرمائي چه مراد د دې نه عذاب قبر دي
حدثنا حفص بن عمر حدثنا شعبة عن علقمة بن مرثد عن سعد بن
عبيدة عن البراء بن عازب رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه
وسلم قال إذا أقعد المؤمن في قبره أتى ثم شهد أن لا إله إلا الله وأن
محمدًا رسول الله فذلك قوله يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت حدثنا

محمد بن بشار حدثنا غندر حدثنا شعبة بهذا وزاد يثبت الله الذين آمنوا نزلت في عذاب القبر: (۱)

وَفِي الْآخِرَةِ أَوْ بِهٖ آخِرَةُ كَيْ دَا شُو اثبات د عذاب القبر او گمراه کوي
الله تعالی ظالمان او کوي الله تعالی هغه څه چه خو بنه ئې شی دا
ایت ټولو محدثین د اثبات د عذاب قبر د پاره پیش کړی دي
(۷) سورة مومن:

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ
أَشَدَّ الْعَذَابِ (۱)

او پیش کیږی به دوي اور ته صبا او بیگا او کله چی ورځ د
قیامت شی نوحکم به اوشی چه دننه کړی فرعونیان سخت
عذاب ته نو دا عذاب داخرت شو.

(۸) سورة حج:

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ
اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ: (۱)

او هغه کسان چه هجرت ئې وکړو ده الله تعالی په لاره کي او بیا
او وچلی شوه یا مړه شوه الله تعالی به دوي له رزق ورکړی په قبر
کې رزق خائسته.

صحیح البخاری علی تحقیق البغاء: جلد ۱ صفحه ۴۶۱ باب ما جاء في عذاب القبر

سورة مومن (۴۶)

سورة حج (۵۸)

(۹) سورة مؤمنون:

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ * لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ * فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ قَلَّا أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ: (۱)

کله چه راشی یوکس د دوي ته علامت د مرگ قال دي به وائی رَبِّ ارْجِعُونِ ای الله واپس می کړي واپس می کړي واپس می کړي ارْجِعُونِ دا جمع ده او فعل نه جمع کیږي نو داده تکرار د پاره دي ارْجِعُونِ معنی ارجعنی لکه خلق چه وائی

قفا نبيك من ذكرى حبيب ومنزل معنى قف قف نو کله په صورت د جمع کې او کله په صورت د تشبیه کې په معنی د جمع سره رازی لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا لگ مهلت راکړئ او واپس می کړي چه نیک عمل وکړم په دنیا کې کَلَّا هیچری نه کوي دوي نیک عمل ؟ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا داته چه کوي داده خولی خبرې دي د دي نه آخوا پرده برزخ دي په هغی کې سزاء او جزاء ملاویري ترقیامت پورې داده قبر عذاب شو اوس د آخرت عذاب

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ کله چه پوک اووهلي شی په شپیلۍ کې پس هلته به بیاد نسب تپوس نه وي

(۱۰) سورة يس:

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ * بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ: (۱)

ده ته او وئیلی شو چه زه جنت ته یالیت قومی یعلمون بما غفر لی ربی
دا جنت د آخرت د جنت نه مخکې دي نوداده برزخ د جنت ثواب شو.
(۱۱) سورة طور:

وَأَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ: (۱)
ده ظالمانو د پاره عذاب دي د قیامت نه مخکې او هغه عذاب
دي ده قبر لکن اکثر د دوي نه نه پوهیږي.
(۱۲) سورة الم سجده:

وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ: (۲)
او خامخا به زه وڅکوم روسته تر دي عذاب ده لوئی عذاب نه
مخکې لږ عذاب به ورته څکوم د هغه لوئی عذاب نه مخکې دا
د دي د پاره وائم چه دوي حق ته راوگرځی بعض مفسرین وائی
چه د دي نه مراد عذاب د قبر دي.

وقاله مجاهد وعنه أيضا: العذاب الأدنى عذاب القبر وقاله البراء ابن عازب قالوا
والأكبر عذاب يوم القيامة قال القشيري وقيل عذاب القبر وفيه نظر: (۳)
وقال البراء بن عازب ومجاهد وأبو عبيدة: يعني به عذاب القبر: (۴)

سورة طه (۴۷)

سورة الم سجده (۲۱)

تفسير قرطبي جلد ۱۴ صفحه ۱۰۲

تفسير ابن كثير (الإمامية) جلد ۶ صفحه ۲۶۹

(۱۳) سورة رعد:

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ (۱)
 دوي د پاره عذاب دي په هغه تر دي ژوند کې چه په دنيا پسې تر
 دي را روان دي او عذاب د آخرت هغه شلونکی دي اَشَقُّ اسم
 تفضیل دي یعنی آخرت کې به دي وشلوي داسی عذاب دي او
 څنگه په دي شلوي په منح به ئي نیم کړی او بنسکته به ئي وغرزوي
 (۱۴) سورة جاثیه:

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ * مِنْ وَرَائِهِمْ
 جَهَنَّمُ وَلَا يَغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ
 وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ: (۲)

او کله چه دي وپیژنی زما د ایاتونو څه شی نو دي پورې تو قی
 کوي د دوی د پاره دي عذاب ذلیله کوونکی دا وروسته تری دي
 جهنم نو د اولنی عذاب د قبر عذاب دي یاره.
 (۱۵) سورة ال عمران:

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا
 قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ: (۳)

او مونږ به او وایو چه وڅکی عذاب سوزه ونکی
 گوره داتقربیا پنځلس ایاتونه شو نور ایاتونه هم شته تقریباً دا دوه
 ویشته ایاتونه جوړیږي

سورة رعد: (۳۴)

سورة جاثیه: (۱۰۹)

سورة ال عمران: (۱۸۱)

د مور سره نکاح کول دا تقریبا دوو ایاتونو کې منع دي
(۱) وَلَاتَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ
فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا: (۱)

(۲) حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ
وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ: (۱)
نو چه د دوو ایاتونو نه منکر شی نو کافر شی او چه د پنځلس
ایاتونو نه منکر شی نو هغه خو لوئی کافر دي وائی عذاب قبر نه
شته ولی نه شته.

شیخ الاسلام ابن قیم رحمه الله په مفتاح دارالسعادة کې په دي
باندې ښه بحث کړی دي.

زمونږ باره کي او زمونږ د جماعت په بار کي او د حضرت صاحب
رحمه الله عليه د قافلی په باره کي د هغوئي قول دا شو چه یه لوگ
پتړی ږی دوی نبی صلی الله علیه وسلم ته گټه وائی.

ما تاسو ته دا عرض وکړو چه د حضرت صاحب رحمه الله علیه او
دهغه دمریدانو او د شاگردانو مسلک دا وو چه نبی صلی الله علیه
وسلم ته یو برزخی حیات حاصل دی.

او دویم رح د هغوئي عقیده دا وه چه جناب رسول الله صلی الله
علیه وسلم په دنیوی حیات باندی ژوندی دي او په دي کي د
بعض خلقو نظریه دا وه چه د نبی صلی الله علیه وسلم روح د جسد
نه بالکل وتلی هم نه دی.

المهند علي المفند د ليکلو مقصد څه وو؟

ددی نه روسته دوی ولگیده دوی خپل یو کتاب ولیکلو اودهغه کتاب نوم دی المهند علی المفند دامهند څه شی دی؟ دا ولی لیکلی شوی وو؟ او ددی دلیکلو اسباب څه وو؟ او دی مهند علی المفند کړی څه وو؟

د مولوی احمد رضا خان بریلوی چه دهغه ملگری چه کله دلته راغله نو په دغه وقت کي د مولانا اشرف علی تهانوی رحمة الله علیه مریدان او ملگری هم راغلی وو او هر یو تن د خپل پیر کرامات بیانول.

احمد رضا خان سوچ وکړو چه علماء دیوبند موجود وی نو زما نوم نه اوچتیرې زما نوم او مقام او مرتبه به هله اوچتیرې چه کله زه د علماء دیوبند مخالفت وکړم.

نو احمد رضا خان ولگیدو چه ټوټه ټوټه عربی ئي ولیکله او کتاب ئي جوړ کړو او هغه کتاب ئي وپرو ده دحلان دور وو او دشریف مکه زمانه وه مکه مکرمی ته او په هغه کتاب باندی د مکی د علماء نه دستخطی واغستی زکه هغه د علماء دیوبند عقیده څه گډوډ هغو ئي ته پیش کړی وه او هغه کتاب ئي د حسام الحرمین په نوم باندی چاپ کړو او په دي کتاب کي سواء د احمد رضا خان بریلوی او د هغه د ملگرو نه نور ټول د هندوستان علماء ئي کافر کړه.

دوي دهغه په ضد کي مولانا محمد قاسم نانوتوي او مولانا محمد یعقوب نانوتوي او مولانا رشید احمد گنگوہی او مولانا

اشرف علی تھانوی وغیرہ وغیرہ خومرہ چہ دا جید جید علماء وو
دا ٲول د انگریز سرہ پہ ضد کی راغلہ .

او ہغہ کتاب چہ احمد رضاخان مکی تہ وری وو او پہ مکہ کی
ہغہ خلق وو چہ ہغہ ٲول د توحید دشمنان وو .

او پہ عربو کی یو تحریک شروع وو شیخ الاسلام محمد بن
عبدالوہاب نجدی رحمۃ اللہ علیہ نو د دوی تحریک سرہ دا
تحریک متصادم وو .

نو احمد رضاخان دا نظریہ پیش کرہ چہ دا دواہہ تحریکوتہ
دواہہ دہ یو منبع تہ راختلی دی نو پہ ہغہ وقت کی مکی علماء د
شیخ الاسلام محمد بن عبدالوہاب نجدی رحمۃ اللہ علیہ
دشمنان وو نو ہغوئی پری د کفر فتوی ور کرہ نو بریلوی ولگیڈو
ہغہ کتاب ئی دلتہ چہاپ کرو او دحسام الحرمین پہ نوم باندی
ئی شائع کرو او کلہ چہ ہغہ کتاب عام شو او د علماء دیوبند
تکفیر شروع شو .

نو د شیخ الحدیث مولانا محمود الحسن رحمۃ اللہ علیہ پہ اشارہ
باندی مولانا خلیل احمد سہارنپوری رحمۃ اللہ علیہ یو کتاب
ولیکو او دا یو دفاعی کتاب وو او دا خبرہ بہ تاسو تہ معلومہ وی چہ
حدیث کی رازی نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی الحرب خدعة دا
جنگ د چل ول نوم دی نو ہغوئی ورسرہ ہم خہ چل ول کرو

د کتاب نوم ہغوئی عقائد علماء دیوبند نہ وو ایخودی د کتاب نوم
المہند علی المفند وو علماء پہ دی مجلس کی ناست دی کہ زہ یوہ
حہ غیر ذمہ دار نہ وکرم نو تاسو لہ پکار دی چہ زما مخ نوی وکری

مهند هندوستانی توری ته وائی او مفند دفند نه دی او دفند معنی ده انکار العقل عمر الحريم المرض د بوه اوالي او د مرض دوجه نه چه دیو سړی عقل کار نه کوی او مفند ضعیف الراى ته هم وائی لکه یعقوب علیه السلام چه خپلو بچو ته وائی لولان تفندون نو معنی داشوه المهند على المفند په لیونی پسی هندوستانی توره لیونی احمد رضا خان وو او هندوستانی توره د مولانا خلیل احمد سهارنپوری هغه لیکل وو .

تاسو علماء طلباء او پوهه خلق ناست ئی د المهند على المفند په دي معنی کي چرته اشاره یا صراحت یا دلالتا داشته چه دا دی د علماء دیوبند عقائد وی نو د دوی ددی بی ایمانی ته څه ضرورت وو چه المهند على المفند ئی چهاپ کړو او د پاسه ئی پری ولیکل یعنی عقائد علماء دیوبند دا بی ایمانی صرف دوی د دی وجه نه وکړه چه میدان د حضرت صاحب شاگردانو په لاس کي وو او بغیر ددی بی ایمانی نه ددوی دا کار نه کیدو .

دیوبندیت څه ته وائی او اصل دیوبندیان څوک دي؟

اول مونږه په دي باندی سوچ کوو چه دیوبندیت وائی څه ته ؟ دا دیوبندیت د څه شی نوم دی ؟ او بیا دا ده دیوبندیت دا عاشقان چه دی دا زان ته چه دیوبندیان وائی او مونږ ته چه دیوبندیان نه وائی . مونږه تاسو کله په دیوبند کي پریگډو داده د یوبند دا عاشقان ددوی نه تپوس وکړه چه کله ماهر قادیانی زلزله ولیکله او تاسو چه کومو ته خپل مشران وائی هغوي ئی د کافرانو په صف کي ودره ول نو کوم یو دیوبندی وو چه د هغوي جواب ئی کړی وی .

او د پنجاب طالب الشیطان د غیر مقلدین هغه مشر هغه چه کله
د دیوبندیت په نوم باندی کتاب ولیکلو تاسو دهغی جواب ولی
نه کوی؟

د نن یوڅو کاله مخکي ددوی یو لیونی مولاو زه په مدنیه کي په
اعتکاف کي ناست ووم او هغه هم ناست وو د قران تلاوت به ئی چه
کوو نو گوته به ئی ورسره رڼولی او د مامی به ئی ورسره وهلی او
تلاوت به ئی کولو او هغه دی ټولو مدرسو ته خطونه لیږلی وو چه
زمونږ د اهلحدیثو سره اختلاف فرعی اختلاف دی او زمونږ
د قادیانانو سره اختلاف فرعی اختلاف دی زمونږ اصل خلاف ددی
خلقو سره دی مونږ دوی ته وائی چه تاسو د دیوبند دومره تنگ
کونکی خلق ئی د پنجاب طالب الشیطان دوی چه ورته طالب
الرحمن وائی د هغه د کتاب الدیوبندیه جواب ولی نه کوی؟ د
ماهر قادیانی د زلزی جواب او رد ولی نه کوی؟

اصل کي مونږ د دیوبند تحریک ژوندی کوو چرته چه دیوبندیت
نوم راغلی دی نو د حضرت صاحب رحمة الله علیه شاگردانو او
طالبانو پری خپل سرونه ورکړی دی.

رازي نن دا گورو چه دوی دا دیوبندیت وائی څه ته؟ نو اول به
مونږ د دوی د دیوبندیت تعریف وکړو چه دیوبندیت وائی څه ته؟

حضرت مولانا قاری محمد طیب رحمہ اللہ او د دیوبند

تعریف

د دیوبند د اوس نه مخکي چه کوم مهتمم وو حضرت مولانا قاری محمد طیب رحمۃ اللہ علیہ د هغه اخري تصنيف دی او هغی نوم دی علماء دیوبند کا دینی روح اور مسلک مزاج په هغی کي هغه دالیکلی دي چه دیوبندیت څه ته وائی؟ هغه وائی:

دیوبندیت عقائدین قران او سنت کا مکمل اتباع دیوبندیت څه ته وائی چه په عقائدو کي د قران او د سنت مکمله اتباع وی.

زه به اوس تاسو ته دا وښائم چه دوی په عقائدو کي د قران او د سنت څومره اتباع کوی دا کوم کسان چه زان ته دیوبندیان وائی او د خیر سره اوس خو زموږ په دي صوبه سرحد کي دامسئله نوی نوی پیدا شوه دا په پنجاب کي ده ډیره وقت نه وه خو په دي صوبه سرحد کي دی دیوبندیانو سره داسی مولیان هم دی چه هغوئي د شرک او د بدعاتو موجدین دی او په شرک او په بدعت ئی کتابونه هم لیکلی دی هغوئي هم زان ته لیکي فاضل دیوبند.

زمونږ شیخ القرآن رحمه الله علیه چه کله البصائر و لیکلو نو د دغو نه یو سړی راپاسیدو هغه بصائر چه په هغی کي د قران او سنت دلائل وو.

دهغی رد ئی و لیکلو رد څه وو خو نور ئی څه وکړه خو خپل عزت ئی په ابو باندی ویوو او دنیا ته ئی دا وخوډله چه دا یو لوئی اجهل سړی دی

۱. په عقائدو کي دقران اوسنت مکمل اتباع دي ته ديو بنديت وانی دا اوله عقیده شوه

۲. په توحيد کي داسی بی باکی چه اهل الله تري نه متاثر شی واقع: زما یاد دی د دی نوی مدرسی اولنی کال وو او مونږه په زړه مدرسه کي وو یو طالب وو هغه راغی حضرت شیخ رحمة الله ته ئي وی چه زه تلی ووم او په فلاني خائي کې مې تقرير وکړو هغه شیخ عبدالقادر جیلاني نه دي هغه بدعتي نو چه دا خبری وکړه نو شیخ رحمة الله علیه غصه شو نو هغه ته ئي وی هغه خائي کې دومره څوک نه وو چه ستا دا غابونه ئي مات کړی وي شیخ عبدالقادر جیلاني نه که څوک چغې وهي نو دا خود هغه گناه نه ده.

په داسې طریقې سره توحيد نه بیانول چه ته د اهل الله شان متاثره نه کړي زکه دین اسلام د اعتدال مذهب دی او اسلام مونږ ته د اعتدال سبق راکوي نو په توحيد کې به داسې بی باکي نه کوی چه د اهل الله شان پرې متاثره کړی دا ده اسلام او د مسلمانانو طریقه نه ده

او د جماعت اشاعة التوحيد والسنة د مشرانو او د اکابرین د ټولو وظیفه او وطیره دا وه چه د اهل الله صفت په زان کې پیدا کړی

زمونږ شیخ رحمة الله علیه په اول زمانه کې چه کله مونږ طالبان وو ابتدائي ورځي وي ډیر د محنت او د تکلیف ورځي وي نو په هغه ورځو کې به د شیخ رحمة الله علیه سره به یو فتح الرباني وه بل به ورسره تذکرة الابرار وو او بل هدایت الابرار وو دا درې واړه د اولیاء الله کتابونه وو او دا به ئي خلقو ته پیش کول چه دا خبرې زه د زان نه کوم بلکه دا خبرې اولیاء الله کړي دي

نو هغوئي توحيد بيان کړي دي نو د اولياء الله شان ئي پرې وچت کړي دی.

او د اولياء الله دومره عزت او تعظيم ئي هم نه دی کړی چه په هغې سره د الله رب العزت توحيد بدنام شي. نو ديو بنديت اوله نکته دا ده چه په عقائدو کې به د قران او د سنت مکمله اتباع وي. اتباع د سنت دا د ديو بنديت وظيفه ده.

۳- دريمه نکته په فقهه کې د امام ابوحنيفه رحمه الله اتباع سره سره د نورو ائمو مکمل احترام او اکرام. داسې نه چه د امت په صلحاء او اولياء الله پسې شي او بدې ردي وائي لکه نن صباء چه کوم خلق زان ته اهلحديث وائي د دوي او د حديثو په منع کي ډيره لويه فاصله ده. په دي باندي تفصيلي بحث نه کوم د مولانا امداد الحق صاحب بيان په دي کافي وو.

خو دا خلق ټول عمر د نيکانو خلقو بدو وائي دا غير مقلدين نوي بدعتيان دي.

مولانا عبدالحی رحمه الله د دوي باره کې وائی: چه دابی دینه خلق دي ولعمري إفساد هؤلاء الملاحدة وإفساد إخوانهم الأصاغر المشهورين بغير المقلدين الذين سمو أنفسهم بأهل الحديث وشتان ما بينهم وبين أهل الحديث قد شاع في جميع بلاد الهند وبعض بلاد غير الهند فخربت به البلاد ووقع النزاع والعناد فبالى الله المشتكى واليه المتضرع والملتجأ بدأ الدين غربا وسيعود غربا فطوبى للغرباء.

ولقد كان حدوث مثل هؤلاء المفسدين والملحدین في الأزمنة السابقة في أزمنة السلطنة الإسلامية غير مرة فقابلتهم أساطين

الملّة وسلاطين الأُمّة بالصوارم المنكبة وأجروا عليهم الجوارم
المفنية فاندفعت فتنهم بهلاكهم ولما لم تبق في بلاد الهند في
أعصارنا سلطنة إسلامية ذات شوكة وقوة عمت الفتن وأوقعت عباد
الله في المحن فإنا لله وإنا إليه راجعون: (١)

او کوم خلق چه په فطرت باندي قائل دي او منکرين حديث دي د
دوي فساد او هغه کسانو چه غير مقلدين دي او زان ته اهل حديث
واني او په حديثو باندي نه پوهيږي د دوي فساد دا يو برابر دي
د ديوبنديت تحريک دا ووچه په فقه کي د امام ابو حنيفه رحمه
الله سره سره د نورو ائمو کرامو په باره کي نهايت د احتياط نه
کار اغستل او هغوي احترام کول.

٤- د زهد د اصولو مطابق د خپل اعمالو اصلاح کول دا ده ديوبند
مقام وو. دوی څه کوي؟ د دوی مدرسو ته لارښه خولی له مې دا
خبرې نه رازي اخر مجبوره شم دي ته چه او وایم.
د دوی مدرسو ته چه لار شي نو د دوي دکانونه د دوي مدرسي
دي. د دوي مشرانو سره علم نه شته ټوله بي ديني ده په کي تقوي په
کي نه شته ټوله بي ديني بي ديني ده.

د ديوبند موقف او مقام نوم دا. ووچه د زهد د اصولو مطابق د
خپلو اعمالو اصلاح به کوي

٥- د اعلاء کلمة الله د پاره د اسلام خلاف چه کومه يوه فتنه رااوږي
نود هغي جواب کول. او په دين کي او په سياست کي او په معيشت
کې او په حيات کې او په التفات کې د قوم رهنمائي کول.

دا پنځه خبرې شوی.

۱- په عقائدو کې د قران او د سنت مکمله اتباع.

۲- په اعمالو کې د سنت اتباع.

۳- په فقهه کې د امام ابوحنیفه رحمه الله مکمله اتباع او د هغې سره سره د نورو ائمه مجتهدینو مکمل احترام.

۴- زهد د اصولو مطابق اصلاح عمل.

۵- د اعلاء کلمة الله د پاره د کوشش کول په دین کې او په سیاست کې او په معیشت کې او په حیات کې او په التفات کې د قوم رهنمائي کول.

د دیوبند په نوم باندې ووت اغستل

دا خلق چه نن زمانه کې چه کومو خلقو د دیوبندیت په نوم باندې اوت اغستي وونو اول خود دوی ابتداء څنگه وه زمونږ د علاقې یو مولادی ابه خوري کوي زمیندار ئي تري نه جوړ کړي دي د ابو خورو وزیر دی وزیر اب پاشي.

زمونږ د کلي کې چا وی چه ډیر ښه سپی دی په اول ورځ چه لاړو نه په اسمبلی کې ئي آذان اووی نو ما ورته وی دا د هغه د حماقت اولنی دلیل وو چه آذان خلق په حجره کې وائي او که په جماعت کې؟ دا د هغه د حماقت اولنی دلیل وو چه ځائي ئي نه پیژندلو چه بانگ خلق کوم ځائي کې وائي او بل دا چه د بانگ په وقت کې د اسمبلی چهوتې کیږي او هغه د وقت نه مخکې بانگ ویلی دی او کتاب ئي لیکلی دی او چهاپ شوی دی او په هغې کې لیکلی دي چه ما فلاني کار وکړو ما فلاني کار وکړو.

هلکه لگ سوچ وکره ته چه دی خلقو مخکې لیگلي وي د دې د پاره چه ته په مونږ له نالی صفا کوی که څه خاص مقصد د پاره چه حق بیانول او اعلاء د کلمه الله د پاره دا څه لیونی شوي دی .

یو څو ورځي مخکې هغه زمونږ کلی ته راغی د الیکشن ورځي وی اوتونه ئي غوختل نو ماته ئي اووی نو ما ورته وی چه په دې پنج پیرانو کې زما یو خپله نظریه ده د دې اوت متعلق چه اوت ورکول حرام دی او غوختل ئي هم حرام دی زکه دا اوت امریکني نظام دی په امریکني نظام کې اوت شته او مکي او مدني نظام کې اوت نه شته ما ورته وی چه زما دا دعوی ده که څوک زما خلاف کوی نو کوی دی خوزه په خپله خبره باندې کلک یم

په اسلام کې د انتخاب طریقي

زما خپل دا سوچ دی چه په مکې نظام کې د انتخاب د امیر د پاره درې طریقي وي :

۱- طریقه هغه وه کومه چه د ابوبکر رضي الله عنه سره شوي وه چه په سقیفه د بنو ساعده کې ناست وو. صحابو رضي الله عنهم او عمر رضي الله عنه ورسره بیعت وکړو دا کومې طریقي چه نن صبا رائج دی په دي کې هیڅ څه نه وواو حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه د قوم خلیفه شو.

۲- طریقه کومه چه ما ته معلومه ده او هغه دا ده کومه چه سیدنا ابوبکر رضي الله کړی وه کله چه وفات کیدو نو خلق ئي ټول راجمع کړه او خلقو ته ئي وي ولت علیکم العمر ما په تاسو باندې عمر رضي الله عنه حاکم کړو دا طریقي خو په کې نه وي

۳- طریقه په کې د عمر رضي الله عنه وه الله دي په عمر رضي الله عنه کړوها رحمتونه وليږي د ده په خولي باندې هميشه حق وونو عمر رضي الله عنه د شپږ ۲ کسانو کميټۍ جوړه کړه او دا ټول عشره مبشره وو او هغوئي ته ئي او وی چه په شريکه باندې تاسو په خپله منځ کي يو کس منتخب کړی دا ئی صاحب الرائي کسانو ته وئيلي وو او ورته ئي اووی که يو په کی منتخب شو او بل وی دانه زه نو فاضل بوراسه دا سر ورله او وهی.

دا درې طریقې مې پرته په مکې نظام کي معلومی وی او دا اوس چه کوم وزیران تلی دی وزیر خه ته وائی آلا تَزِدُ وَازِرَةٌ وَزَرَ أُخْرَى دا وزیران نه دي دا وازران دي.

داده مبالغی صیغه ده دا لوئی لوئی د گناهونو پيټی چه ئي په سر ایخودی دی ددوی نه تپوس وکړه تاسو چه دغه ځائی له زی ستا د پاره په مکې نظام کي څه اصول او قاعدی وی چه ته تلی ئی او دوی خولا دا هم وائی یره جی مونږ هلته څو مکې نظام کوشش کوو او راولوئی نو هغه مولا صاحب ماته وی یرجی مونږه اتحاد کړي دي حالته که د هغه پلار به ټول عمر گرځیدو یو دوه کتابونه به ئی په ترڅ کې نیولی وو دمفتی محمود رحمة الله علیه دور وو اووی به چه مودودی کافر دی.

نو ما ورته وی چه مودودی او د هغه اتباعو د کفر نه توبه وکړه او که تاسو پسي کافر شوی.

دویم ما ورته وی تاسو چه دشیعه گانو سره داتحاد کړي دي هغوئي خو (۴۰) سپاری قران منی او تاسو (۳۰) سپاری منی او هغوئي

وائی د (۳۰) سپاری قران غلط دی او هغوئی وائی چه د صاحبو د زان نه محرف کلام جوړ کړي دي او هغه اصل کتاب (۴۰) سپاری دی امام مهدی محمد بن مهدی حنفیه قیامت نه نزدی به راوړی او دزان سره به ئي راوړی زکه هغه دزان سره غارت ته اوړي دي او دا دی مسلمانانو د زان نه یو محرف کلام جوړ کړي دي نو ستا نه دا تپوس کوم چه په اتحاد کي تاسو دهغوئی سره (۴۰) سپاری قران ومنلو که هغوئی تاسو سره (۳۰) سپاری ومنلی.

ددی خلقونه دا تپوس پکار دی چه تاسو چه دا ناست ئی اخر څه کوی؟ د قران او د سنت په رنډا کي مو د خلقو صفایا وکړه او دعوی ددوی څه وه؟

دعوی ئی دا ده چه مونږ دیویندیان یو. نو اوس ددوی نه تپوس پکار دی چه مونږ ده دیویندیت نه چا وستیلی یو.

المهند علي الممند عقائدو کتاب نه دي

دا خلق ولگیده د حضرت صاحب د شاگردانو بدنامولو د پاره هغه المهند علی الممند چه هغه یو دفع الوقتي کتاب وو د دي پاره لیکلی شوی وو نو هغه دوی راواغستلو او نوم ئی ورله ورکړو یعنی عقائد علماء دیویند یو کس هم دا نه شی وئیلی چه د مهند معنی عقائد دی او د ممند معنی علماء دیویند دی او یا چه د المهند علی الممند دواړه یو ځائی شی معنی ئی شی یعنی عقائد علماء دیویند د یعنی معنی څه ده د یعنی معنی دا ده چه مقصود په دي سره عقائد د علماء دیویند دی.

او بیا په دي کتاب کي (۲۲) دفعي دی زه به په هغی باندی تفصیلی بحث کوم او په هغی کي د عقیدې سره متعلق شپږ خبری دی.

په هغی د خدائی وجود هغه په کي نه شته نبی صلی الله علیه
وسلم رسالت په کي نه شته او قیامت ذکر په کي نه شته او د
جنت ذکر په کي نه شته او دوزخ ذکر په کي نه شته.

که دا ده دیوبندیانو عقائدوي نو دا دی تاسو ته مبارک وی
زمونږ دا عقیده نه ده زمونږه عقیده هغه ده کومه چه قران
او حدیث پیش کړي ده.

نو دا خلق راغله او داشی ئی چهاپ کړو او دپاسه ئی پری ولیکل
المهند علي المفند یعنی عقائد علماء دیوبند.

مهند دا ده عقائدو کتاب نه دی ددی نوم عقائد علماء دیوبند
کیخودل دا د دوی بی وقوفی. لوی دلیل دی دا خلق بی وقوفه
دی چه دی کتاب ته عقائد علماء دیوبند وائی.

زه دیوبندی یم زما دا عقائد نه ده مولانا محمد قاسم نانوتوي
رحمه الله دیوبندی وو او دهغه دا عقیده نه وه.

او انشاء العزیز په مستقبل قریب کي د نو جوانان توحید والسنه په
کالو خان کي یو جلسه ده که چری ژوند راسره وفا او کړه نو زه په
انشاء الله العزیز په هغه جلسه کي ددی دیوبندیانو کتابونه وبنائیم
او دوی چه څه وائی مولانا رشید احمد گنگوهی رحمه الله علیه
ددی خلاف دی او دوی چه څه وائی مولانا شاه انور شاه کشمیری
رحمة الله علیه ددی خلاف دی او دوی چه څه وائی مولانا محمد
قاسم نانوتوي رحمه الله علیه ددوی خلاف دی دوی چه څه وائی
مولانا اشرف علی تهانوی رحمه الله علیه ددوی خلاف دی او دوی

چه څه وائی مفتی شفیع صاحب ددوی خلاف دی او دوی چه څه وائی مولانا محمد یوسف بنوری ددوی خلاف دی.

دا خو دوی یو شی جوړ کړي دي هغه بل ورځ ما یو کتاب وکتلو یو خر لیکل دی خر به تري نه لاینه وی ماته څه ملگرو اووی چه ته ددی رد ولیکه ماوی نه شم لیکلی.

انشاء الله العزيز زمونږ په دي کشرانو هلکانو کي به الله رب العزت یو تن پیدا کړی او دهغی جواب به ولیکی او ردئی څه لیکلی دی مسلک الاکابرئي راغستی دی او دهغی په بعض عبارتونو باندی ئي لیکل کړي دي او هغه وائی زمونږ سره ددی په مقابله کي قران او حدیث دی نو دهغه اول قران څه دی وائی چه فلاں قائله فرمایا ښ.

اصل ژوند د برزخ دي

ده دیوبند علماء کوم چه د حضرت مولانا حسین علی رحمة الله علیه قافله او جماعت دی دوی چه کله دلیل پیش کوی نو په دلیل کي وائی هلکه ده دنیا ژوند دا هیچ شی نه دی دلیل:

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ: (۱)

او دي ته الحياة الدنيا ولي وائی؟ دا یو معمولی غوندي ژوند دی او دوی وائی نه نه هرڅه چی دی خو نبی علیه السلام په حیات دنیوی سره ژوندي دی.

عقل لڳ پکار دی لڳ سوچ پکار دی دا څه د عقل والو خلقو خبری دی؟ او الله رب العزت فرمائي:

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا * وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى: (۱)

دوی وائی نه نه نبی علیه السلام په حیات دنیوی سره ژوندی دی المهندی علی المفند کی (۲۲) نکات دی تاسو ئی هم څه وگورئئ او په دي کی (۲) مسئلو کی خلاف د مجال شته او خلاف مجال نه بلکه بعض علماء دیوبند په هغی کی خلاف کړي دي خاص کر محققین علماء.

ده توسل مسئله ده چه وسیله کول په ذوات باندی جائز ده او کنه ده جائز؟

زما نه دي کی تپوس مه کوی رازی چه د شاه انور شاه کشمیری رحمه الله علیه د کتابونو نه تپوس وکړو هغه په فیض الباری شرح صحیح البخاری کی لیکلی دي چه:

واعلم أن التوسل بين السلف لم يكن كسما هو المعهود بيننا فإنهم إذا كانوا يريدون أن يتوسلوا بأحد كانوا يذهبون بمن يتوسلون به أيضا معهم: (۲)

په دي خبره باندی زان پوهه کړه په سلفو صالحین کی توسل په داسی طریقې سره نه وو څنگ چه زمونږ په دي خلقو کی دی هغو ئی به توسل دي ته وی چه لابه رو نو هغه نیک سړی ته به ئی وی چه ماته دعا وکړه.

۱- سورة اعلیٰ (۱۶-۱۷)

۲- فیض الباری شرح صحیح البخاری جلد ۵ صفحه ۱۷۵ باب لا یقول فلان شهید

او دا ستاسو دا توسل چه په جماعت کي ناست دی او لوئی لوئی
گیری ئي ده او اوگدی اوگدی جامی ئي اغوستي دی او دعا چه
کوی نو وائی:

بحرمت فلان وبجاه فلان وبطفیل فلان وببرکت فلان او دا د دوی
وظیفه ده.

حالاتکه داسی طریقې نه صحابو کړي ده نه تابعینو کړي ده اونه
تبع تابعینو کړي ده او نه ائمه مجتهدینو کړي دي اونه علماء
دیوبند کړي ده دا خو دوی په کي د خپل طرف نه رامنډلی دی.

او په دي کي تقریبا څلور مسئلې د عقیدې دی د ختم نبوت وغیره
دارنگه د نبی صلي الله علیه وسلم د عصمت مسئله ده او داسی یو
دوه مسئلې په کي نوری دی نو څلور مسئلې په کي د عقیدې دی نو
د علماء دیوبند صرف دغه څلور مسئلې د عقیدې وی.

د المهند علی المفند ۲۲ نکات دي ۲ مسئلو کې د خلاف مجال
شته او څلور په کې د عقیدې مسئلې دي او څلور په کې فقهي
مسئلې دي درې په کې فتاوی دي او ۷ په کې د الزامونو جوابونه
دي. او دوه پکې د تقلید او د سنت مسئلې دي.

بیا دا کتاب دې د دی نوم به تاسو اوریدلي وي خو لیدلی به مو نه
وي دا د حضرت مولانا قاسم نانوتوي رحمه الله علیه آب حیات دی
د دې آب حیات په ص ۲۲ باندې نانوتوي رحمه الله لیکلی دي چه
انبیاء بدستور ژوندی دي په هغوئي باندې د سره مرگ نه دی
راغلی نو د دوی نه تپوس وکړئ ایا تاسو د دی قائل ئي؟

ما عرض دا کولو چه په المهند کې ۲۲ نکتي دي په هغه ۲۲ مسائلو کې ۲ نکتي داسې دي چه په هغې کې د خلاف مجال شته او د علماء په کې بالفعل خلاف دي.

او قاعده دا ده چې کله په دوو مسئلو کې خلاف وي نو یو به په حقه وي او بل به په ناحقه وي او ما تاسو ته دا وئيلي وو چه د وسیلې په مسئله کې لکه شاه انور شاه کشميري رحمة الله عليه خلاف دي او د شاه انور شاه کشميري قول په علماء دیوبند کې حرف آخر دي. بیا حضرت نانوتي رحمة الله عليه د تفرد عقیدې دي د آب حیات صت ۱۲۲ باندې هغه لیکلی دي چه د انبیاء په بدن باندې مرگ بالکل راغلی نه دی نو د دې خلقو نه تپوس وکړئ چه تاسو دا عقیده منئ؟

دوی د نانوتي رحمة الله عليه قول نه مني دوی دیوبندیان دی او مونږه د خدائي او د رسول قول منو مونږه ئي دیوبندیت نه بهر کړو لیکن مونږ وایو نه نه خدائي شته که ستاسو د یوبندیت سره څه لری واسطه هم وي اصل د یوبندیان مونږه یو.

بیا مولانا قاسم نانوتي رحمة الله عليه په لطائف قاسمیه کې لیکلی دي: که میں اس مسئلہ کو عقائد سے نہیں سمجھتا

نانوتي رحمة الله عليه وائي زه دا د عقیدې مسئله نه گنهم او دوی وائي دا د عقیدې مسئله ده. او وائي چه دوی یعنی دا پنج پیریان د حیات منکر دي حالانکه اصل کې د حیات منکر دوی دي بنه چې عقیده سه ته وائي؟ او ایا دا کتاب څنگه چه پرې دوی د پاسه لیکل کړي دي ایا دا د المهند علی المفند معنی ده؟

ما تاسو ته د المهند علی المفند معنی وکړه دغه معنی لسان العرب جلد ۱۰ صفحه ۳۳۲ کې دغه معنی کړي ده فند کمزور والي د عقل ته وائي يا د بوداوالي دوجه نه او يا ده مرض د وجه نه هغه لیوني وي

نو سهارنپوري رحمة الله رد ليکلی وو په یو لیوني سړی باندې او د هغه لیوني سړی نوم وو احمد رضا خان بریلوي او د هغه د لیوتوب دا لویه نښه وه چه د مرزا غلام احمد قادياني مشر رور مرزا غلام قادر د هغه استاذ وو.

احمد رضا خان په خپله سوانح کې په خپله دغه ليکلي دي چه مرزا غلام قادر په ما باندې داسې عاشق وو چه په ما باندې خپل روح ورکولو نور بحث زه نه کوم چه څنگه څنگه؟

په عقیده ایمان ساتل فرض دي

نو عقیده فرض ده او په عقیده باندې چه څوک ایمان نه ساتي نو دا سړی کافر دي نو زه اوس د دې دیویندیانو نه تپوس کوم چه دا د حیات النبي صلي الله عليه وسلم مسئله يعني د نبي عليه السلام د ژوند مسئله ده رازی چه د قران طرف ته رجوع وکړو چه قران کریم مونږ ته د دې مسئلې متعلق څنگه وضاحت کوي.

الله تعالی فرمائي: كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ

هر دساه خاوند د مرګ څکونکی دی دا موجب کليه ده او دی نقيض

ده دی مقابل دا نه دي صادق که صادقې دروغجنه کېږي

سورة عنکبوت کې الله تعالی فرمائي: كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ

هر دساه خاوند د مرګ څکونکی دی

اودغه رنگه په سورة الرحمن کې الله تعالى وائی:
 كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا قَان وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (۱)
 په دی مخ ده ځمکه چې څه دي داتول پناه کیدونکی دی صرف
 ستاده رب ذات هغه به پاتی وی

دغه رنگه په سورة روم کې الله تعالى فرمائي:
 اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ (۲)
 الله تعالى هغه ذات دی چې تاسو ئی پیدا کړی ئی بیادا واورى
 چې ډوډی درله الله درکوی او بیابه ستاسو ټول وژني.
 انبیاء له داشامل دی اوکنه؟ دا خو هغه عمومی ایاتونه او
 خصوصی ایاتونه.

يعقوب عليه السلام پیغمبروو او کنه؟ ديعقوب عليه السلام باره
 کي الله په قران کي فرمائي:
 اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ (۳)
 ایاتاسو حاضر وئى کله چې په يعقوب عليه السلام باندي د
 مرگ علامی راغلی:

عزير عليه السلام پیغمبر وو او که نه؟ چې په هغه کلی باندي
 تيريدو الله تعالى وائی: فَاَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ: (۴) سل کاله
 هغه الله تعالى مړ پاتی کړو.

سليمان عليه السلام پیغمبر وو اوکنه؟ الله تعالى فرمائي:

۱ - سورة الرحمن (۲۶-۳۷)

۲ - سورة الروم (۴۰)

۳ - سورة البقرة (۱۳۲)

۴ - سورة البقرة (۲۵۹)

فَلَمَّا قُضِيَنا عَلَيْهِ الْمَوْتُ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ
مِنْسَاتِهِ: (۱)

کله چې ما د سلیمان علیه السلام د مرگ فیصله وکړه
یوسف علیه السلام پیغمبر وو او کنه؟ الله تعالی فرمائي وائی:
وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ
حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ (۱)

تردی چې یوسف علیه السلام مړ شو.
محمد رسول الله پیغمبر وو او که نه؟ الله تعالی فرمائي:
إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ (۲) پیغمبره ته مړ کیدونکی او د اتول خلق
مړ کیدونکی دی.

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مِتَ فَهُمْ الْخَالِدُونَ: (۳)
ماده هیڅ یوینده دپاره که هغه نبی دی که ولی دی او که مسلمان دی
که کافر دی مایه دى دنیا کې د همیشه ژوند هغه له نه دی ورکړی
سورة انبیاء کې الله تعالی فرمائي:

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ: (۴)
انبیاء عليهم السلام داسی جوسی نه وی چې دودى ئی نه خورله
او نه هغوئى وو همیشه په دى دنیا کې.

۱ - سورة سبا (۱۴)

۲ - سورة غافر (۲۴)

۳ - سورة الزمر (۲۰)

۴ - سورة الانبياء (۲۴)

۵ - سورة الانبياء (۸)

تاسو سوچ اوکړی چې یو سړی دقران ده یوایت نه انکار اوکړی نو هغه مسلمان دی؟ او چې دا ټول ایا تونه نه منی د ده باره کې ستاسو څه خیال دی؟

نو اوس د دوی نه دا تپوس وکړه چې تاسو دي ته عقیده او وی نو اوس دی قران ته تاسو څه وائی قران ستاسو خلاف کتاب دي او کنه؟ دا ستاسو عقیده غلطه ده.

واقعہ: زه کراچي ته تلې وم د نیو ټاون مدرسې ته دوره حدیث کې زما یو شاگرد وو زه چې لږم نو هغه شاگرد ماته وئیل چې دا طالبان څه تپوسونه کول غواړي ما ورته وئیل صحیح ده طالبان چې کله راجمع شونو د هغوئی دوه تپوسونه وو وئیل ئی د نبی علیه السلام د ژوند په باره کې تاسو څه وائی؟ ما ورته وئیل دا خبره یوې مقدمي ته محتاجه ده هغه مقدمه ستاسو حل کړئ اومسئله به ورته زه حل کړم نو هغوئی وي صحیح ده.

ما ورته وي چې نبی علیه السلام ته نبوت څو کاله پس ملاو شوي وو؟ نو هغوئی وئیل خلویبنت کاله پس ما ورته وئیل د نبوت نه پس نې په مکه کې څومره وخت تیر کړي وو؟ وئیل دیارلس کاله ما ورته وئیل ټول څومره شول؟ وئیل درې پنځوس ما ورته وئیل بیا څه چل وشو؟ وئیل بیا ئي مدینې ته هجرت وکړو ما ورته وئیل مدینې کې ئی څومره عمر تیر کړي وو؟ وئیل لس کاله ما ورته وئیل ټول څومره عمر شو؟ وئیل درې شپيته کاله ما ورته وئیل بیا څه چل وشو؟ وئیل مړ شو نو ما ورته وئیل زمونږ هم دغه عقیده ده.

نو عقیده فرض ده او د دې نه علاوه چاره نه شته او ما تاسو ته عرض وکړو چه په هغې کې صرف څلورد عقیدې خبرې دي په دې کې د الله رب العزت د وجود عقیده نه شته په دې کې د نبی صلی الله علیه وسلم د ختم نبوت او رسالت او د جنت او د ناروغیره عقیدې نه شته که دي ته تاسو عقائد علماء دیوبند وائې نو دا بی ځاني وائې زمونږ د علماء دیوبند خو دا عقیده نه وه دا خو چرته د دوی یو بل دیوبند وو د هغه به دا عقیده وه.

شیخ محمد بن عبدالوهاب رحمه الله علیه او د دیوبند علماء

کرام کثر الله سوادهم

په دولسمه عقیده کې دوی بیا لیکلی دي چه د محمد بن عبدالوهاب نجدی سره زمونږ څه واسطه تعلق نه شته هغه یو خارجي سړی وو.

نواوس د دوی نه داتپوس وکړه که چیرې د دې عقیدې نه چا خلاف وکړه نو هغه ته تاسو د یوبندي وائې او کنه؟ حضرت گنگوهی رحمه الله علیه په فتاوی رشیدیہ کې لیکل دی

نیک آدمی تھا اور متبع سنت تھا اور حنبلی مذہب کے تابع تھے البتہ زبان میں ذرا شدت تھی چه حضرت مولانا عبدالوهاب نجدی رحمه الله علیه یو متبع السنۃ سړی وو او حنبلی مسلک سره ئی تعلق ساتلو البتہ په ژبه کې ئی لکه تشدد وو.

نواوس رشید احمد گنگوهی رحمه الله علیه ته تاسو دیوبندی وائې او که نه؟

بیا هغه پر پرده د بریلویت په قلعه کې چې اول ضرب چا لگولي دي
مولانا محمد منظور نعماني صاحب هغه د بریلویت په رد کې کتاب
لیکلي دي سيف یماني بر مکائد فرقه رضاخاني مشهوره مناظره
چې په سیلان والی کې شوي وه د مناظري دعوت زمونږ د استاذانو
استاذ مولانا حسین علي رحمه الله ته شوي وو او د مولانا حسین علي
په خپلو شاگردانو کې مولانا محمد منظور نعماني راوستو او بریلیانو
د طرف نه مولانا حشمت علي وو او سیلان والی مناظره دا یو کاری
ضرب وو په بریلویت باندې نن هم د سیلان والی مناظره چهاپ ده دا
مولانا محمد منظور نعماني کړی وه هغه یو کتاب لیکلی دی:

شیخ محمد بن عبد الوهاب اور هندستان کے علماء حق

د د یویند مشر عالم قاری محمد طیب صاحب دهغی کتاب باندې
لیکلی دی چې زمونږ اکابرین د دی سړي د حال نه بالکل ناخبره وو
او الله تعالی دی اجر جزیل ورکړی محمد منظور نعماني ته چې هغه
اصل حقیقت معلوم کړو او ده شیخ محمد بن عبد الوهاب النجدی
دهغه خدمات ئي خلقو ته پیش کړه.

مولانا منظور نعماني رحمه الله عنه اور مولانا قاري محمد طیب
رحمه الله عنه صاحب دیویندیان وو او که نه؟

لگ عقل پکار دی سوچ پکار دي کومه خبره چې کوی پیله ټولو اور
پهر بولو الله رب العزت د تول کتاب رالیږلی دی بی ټوله مه
جوړیگی چې هر خبره بی ټوله کوی.

کله چې دغه کتاب چهاپ شو. شیخ محمد بن عبد الوهاب اور هندستان کے علماء حق

مولانا زکریا صاحب رحمۃ اللہ علیہ چا چہ د مؤطا شرح لیکلی دہ
 څوک چہ دہ تبلیغی جماعت مشر عالم وو مدیني منوره کي وو
 هغه وئیل الله تعالی دی دہ لره اجر ورکړی دہ دہ یو داسی لعل نه
 دوری لری کړی چہ هغه په ایرو کي پت شوی وو او مالره د دہ دی
 کتاب ۵۰۰ نسخی را کړی ۲۵۰ مدیني ته راولیگي او ۲۵۰
 سهارنپور ته ولیگي هغه په خپل خاص خرچ باندې ۲۵۰ نسخی په
 مدیني منوره کي مفت تقسیم کړی دی او ۲۵۰ په سهارنپور کي زه
 تاسو نه تپوس کوم مولانا زکریا رحمۃ اللہ علیہ ته څه وائی؟

کیا فرماتے ہیں علماء دین کہ یہ لوگ دیوبندیت سے خارج ہیں یا دیوبندیت میں داخل ہیں
 کہ گنگوہی دہ دیوبندیت نه خارج شی ستاسو دي دیوبندیت ته
 زموږ سلام دي.

مولانا دا څه دیوبندیت دی چہ گنگوہی په کي نه وی او که چری
 مولانا زکریا تری خارج شی او مولانا محمد منظور نعمانی تری
 خارج شی دا څه دیوبندیت دی؟

د المهند علي المفند ماخذات

ددی کتاب (المهند علي المفند) ماخذ یو څو کتابونه دی.

- ۱- زیدة المناسک د حضرت مولانا گنگوہی رحمۃ اللہ علیہ.
- ۲- احسن المقال فی شرح حدیث لاتشد الرجال د مفتی صدر الدین.
- ۳- ماته مسائل د شاه اسحاق رحمۃ اللہ علیہ په دي زه بحث نه
 کوم علماء دی وگوری چه دا د شاه اسحاق رحمۃ اللہ علیہ کتاب
 دی او کنه دی.

۴۔ کتاب انباء الازکیاء فی حیات الانبیاء ذ سیوطی رحمۃ اللہ علیہ دا زما سرہ شتہ ما د اول نہ اخر پوری کتلی دی خو پہ دی کی یو دلیل ہم نہ شتہ۔

سیوطی سرہ ددی قائل نہ دی چہ پہ نبی علیہ السلام باندی مرگی راغلی دی ہغہ وائی چہ دغسی خلقو پہ خمکہ کی تنوستلی دی ددی دوی ہم مخالف دی او بیا سیوطی بارہ کی سر فراز خان صفدر چہ ہغہ ددغہ دیوبندیان چیف کمانڈر دی چرتہ چہ خہ مسئلہ نہ مسئلہ نہ وی نو دی پہ دی کتاب لیککی پہ سماع الموتی باندی ئی کتاب لیکلی دی او دا بل تشویش الصدور دہ لیکلی دی ہغہ د سیوطی متعلق پہ ازالۃ الريب (۴۲۸) کی لیکلی دی سیوطی وہ تو حدیثوں میں سب سے زیادہ متماہل ہیں وہ جعلی من گھڑت اور موضوعی حدیثوں کا بھی سہارا لیکر اپنا مقصد ڈھونڈ لیتا ہیں۔

او سیوطی پہ خپل ہغہ کتاب کی لیکلی دی چہ ما دا تہولی عقیدی سبکی نہ راغستی دی د سبکی دومرہ اپریشن نہ کوم یو قول تاسو تہ پیش کوم تاسو مولیان ئی تاسو سرہ عرف الشذی شتہ؟ دا راواخلی او زیارت القبور پہ کی وگوری ہغہ لیکلی دی وصنف تقي الدين السبكي رسالۃ في رد ابن تيمية وسماعها شفاء السقام في زيارة خير الأنام وما وجدت فيها شيئاً جديداً وطرياً وتصدي إلى تقوية الضعاف: (۱)

ما دغه ڪتاب کي نڌي او ٻڌا شي نه دي موندلي هغه ڇه چرته
ضعيف روايت مون. لي دي نو هغه ئي قو ي ڪري دي دا ڪسان
دوي په خپله نه مني.

په دوي کي مولانا محمد قاسم نانوتوي رحمة الله عليه دي ڇه اب
حيات (۱۲۲)، باندی ده ليکلی دي دمرگ په وجه باندی دانبيا
موت او دروح علاقه سره جداشوی نه ده مرگ پری سره راغلی نه
دي.

او بخاری له راشی حضرت ابوبکر رضي الله عنه وائی:
حدثنا بشر بن محمد أخبرنا عبد الله قال أخبرني معمر ويونس عن
الزهري قال أخبرني أبو سلمة أن عائشة رضي الله عنها زوج النبي
صلى الله عليه وسلم أخبرته قالت أقبل أبو بكر رضي الله عنه على
فرسه من مسكنه بالسبح حتى نزل فدخل المسجد فلم يكلم الناس
حتى دخل على عائشة رضي الله عنها فتييم النبي صلى الله عليه و
سلم وهو مسجى ببرد حبرة فكشف عن وجهه ثم أكب عليه فقبله ثم
بكى فقال بأبي أنت يا نبي الله لا يجمع الله عليك موتتين أما الموتة
التي كتبت عليك فقد متها: (۱)

زما پيغمبره زما دي په الله تعالى قسم وي الله تعالى په تا باندی
دوه مرگه نه راولی اما الموتة التي كتبت عليك فقد متها معنی دا
ڇي تا کي روح دوباره رجوع نه کوی او که روح دوباره رجوع وکړه

سحيح البخاري علي تحقيق البغاء جلد ۱ صفحه ۴۱۸ باب الدخول على الميت بعد الموت إذا
نزل في تكفنه

نو د ابوبکر رضی الله عنه قول خو خطاشو هغه مرگ چه الله په تـ
باندی مقرر کړی وو نو هغه په تاباندی راغی
أَمَّا بَعْدُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُعْبُدُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ مُحَمَّدًا
قَدْ مَاتَ وَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُعْبُدُ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ قَالَ اللَّهُ: {وَمَا
مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ} إِلَى قَوْلِهِ {الشَّاكِرِينَ}
اي خلقو چا چې دمحمد رسول الله صلي الله عليه وسلم عبادت
کوو نو يقينا چې محمدرسول الله صلي الله عليه وسلم مړ شو او
چا چې دالله تعالی عبادت کوو هغه الله تعالی هميشه ژوندی دی
په هغه باندې مرگ نه رازي

د الله تعالی او محمدرسول الله صلي الله عليه وسلم فرق معلوم شو
فرق دا وو چې الله تعالی ژوندی وو خو د هغه د ژوند دپاره ابتداء نه
وه محمد رسول الله صلي الله عليه وسلم ژوندی وو خو د ژوند نئ
ابتداء وه الله تعالی ژوندی دی خو د ژوند نئ انتهاء نه شته او
محمدرسول الله صلي الله عليه وسلم ژوندی وو خو د ژوند نئ
انتهاء وه هغه وفات شو

د نبی کریم صلی الله علیه وسلم په وفات باندې د صحابه

کرام رضی الله عنهم اجماع

عبدالقاهر بغدادی رحمه الله په خپل کتاب په او لنو صفحو کې
لیکلی دی چه په مرگ د نبی صلی الله علیه وسلم باندې د صحابو
اجماع راغلی ده لکه

وأول خلاف وقع منهم اختلافهم في موت النبي عليه السلام فزعم قوم
منهم أنه لم يمت وإنما أراد الله تعالى رفعه إليه كما رفع عيسى بن

مریم الیه و زال هذا الخلاف و اقر الجميع بموته حين تلا عليهم أبو بكر الصديق قول الله لرسوله عليه السلام إنك ميت وإنهم ميتون وقال لهم من كان يعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن كان يعبد رباً محمداً فإنه حي لا يموت (۱)

هغه وائی اول اختلاف چې په دی امت کې راغلی وو هغه د نبی علیه السلام په ژوند او په مرگ باندې راغلی وو خو چې کله ابوبکر رضی الله عنه راغی او هغه دا آیت ولوستو نو ده ټولو صحابو اجماع سکوتی په دی باندې راغله چې نبی علیه السلام مړ دی او چې د اجماع نه منکر وی هغه ته څه وائی؟ وی کافر دی

د حیات او ممات مسئله او دهغي نتائج

ددی نتائج څه وو؟ صرف دغه نتائج ئي بیا نوم. ددی نتائج داوو چه علماء د یو مسلک په دوو ډلو کې تقسیم شو. ۱ - اوله خبره به ئي د حیات او ممات وی زمونږ امیر محترم کتاب لیکلی د هغی نوم دی مسلک الاکابر نو هغه بل ورځ یو سړی راغلی وو وی ئي چه په دي کې دا ټول غلط دی ما ورته اووی چه ټول خو در کنار که یوه خبره دی په کې غلطه ثابته کړه امیر پرېږده خو زما ژبه کټ کړه بیا ئي ده کفایت المفتی یو حواله پیش کړي ده حالانکه په هغی کې (۲) حوالی دی خو هغوئي یوه ذکر کړي ده زکه دهغه مقصد د اکابرو تعارف کول وو.

بیا می ورته نور کتابونه را واغستل اووه می خودل ټول علماء د دی
قائل دی د دیوبند.

دا خو یو دفاعی کتاب هغوئي لیکلی وو نو دوی څه چل وکړو دیو
کس په لاس باندی هغه کتاب راغی او شروع شو نو دوی تري نه د
اعتزال مسئله جوړه کړه.

۲- دویمه نتیجه داده چه دعوا مو اعتماد د علماء نه اوچت شو ز که
علماء د خپل مقصد د پاره تحریم ده ما احل الله او تحلیل د ما حرم
الله کوی څه چه ددوی په زړه کي راشی نو هغه ددوی دین دی.

علامه اقبال رحمه الله فرمائي چې مولا صاحب فرمائي: شعر:
منم ملا اگر کردم گناهی مشو حیران کفرم هم معاف است
ترجمه: زه مولا ټم که ما گناه وکړه خفه کیږه مه زه که کفر وکړم
ماته هم معاف دی

مدار از من امید اتحاد که شرط اول من اختلاف است
ترجمه: زما نه به دیووالی طمعه چری ونه کړی زما اولنی شرط
دا دی چې زه به اختلاف کوم.

د شاه صاحب خبره چه (۱۹۵۴) کي په ملتان خیر المدارس کي چه
کومه شوی وه هغه په قوت سره شوی وه.

۳- د علماء دوغله فن که دوی دا کابریڼ خلاف وکړی نو دوی
دیوبندیان دی او که مونږ د اکابریڼ نه په دلیل سره خلاف وکړو نو
بیا دوی وائی پنج پیری حضرات دیوبندی نهی.

مونږ وایو که دا دیوبندیت وی کوم چه تاسو کوی دخپل مشر
نانوتوي رحمة الله علیه باندی ددوی عقیده نه ده

ہم آہ بھی کرتے ہیں تو ہو جاتے ہیں بدنام
وہ قتل بھی کرتے ہیں تو چرچا نہیں ہوتا

۴۔ دا کابرین دتصریحاتو باوجود د اصاغر دا دیوبندیان چہ زان تہ
وائی دوی دیوبندیت نوم ددی کتاب ایخودی دی دقاری محمد
طیب رحمۃ اللہ علیہ قول ما تاسو تہ پیش کړو هغه د دیوبندی
کیدو د پاره پنځه اصول ذکر کړی وو او مولانا منظور نعمانی
کتاب لیکلی دی د دیوبندیت مقصد ئی خودلی دی چہ دیوبندیت
د قران او د سنت نوم دی اختلاف خلاقی مسئلې به لاندی وی او
قران او سنت به اوچت وی داده دیوبند نوم دی.

دا یو څو خبری ما ستاسو په مخکي کولی زما خو زړه داوو چہ زه به
لگ نور هم تفصیل کوم او زه به تاسو ته وښائم چہ په دي مسئله باندی
زمونږ کوم کوم دلائل دی او زمونږ د دی یارانو سره څه دی دی خوارانو
ته بغیر قصو نه نور څه نه ورځی کله به حکایات اولیاء را واخلی
او چرته په بل شی را واخلی د دی غریبانو سره نور دی څه ؟

د اشاعت علماء کرام او دهغوئي مشن

زمونږ شیخ قاضی شمس الدین رحمۃ اللہ علیہ یو نری غوټه کتاب
لیکلی دی دبخاری شرحه هغه را واخلی او د دوی دا مشر مولوی
سلیم الله خان ئی نوم دی د وفاق المدارس مشر دی هغه دبخاری
شرحه لیکلی ده په هغی کي لیکلی دی جه فلانی پیر له به چه خلق لاره
نو هغه به ور له تعویذ ولیکلو او ورته به ئی وی چه ستا به څوئي کیږی
دا عالم الغیب دی راغلی دی ؟ داده دیوبندیانو مولادی

الله دی مونږه په دیوبندیت باندی کلک کړی او مونږ ته چه زمونږ
 شیخ القرآن مولانا محمد طاهر پنج پیری رحمة الله علیه کوم مشن
 پریخودی دی او زمونږ شیخ الشیخ حضرت مولانا حسین علی
 رحمة الله علیه چه کوم مشن پریخودی دی الله رب العزت دی مونږ
 په هغه باندی کلک کړی.

مونږه انشاء الله العزیز په دی باندی فخر کوو چه مونږه طاهران
 یو او په دی باندی فخر کوو چه مونږه پنج پیریان یو.
 ده دیوبندیت نوم زمونږ اصل نوم دی زمونږ دشیخ او حضرت گنگوهی
 رحمة الله علیه په منځ کي یوه واسطه وه او زمونږ دمشائخو او د شاه
 انور شاه کشمیری رحمة الله علیه په منځ کي واسطی نه وی او زمونږ د
 شیخ الشیخ او ده گنگوهی رحمه الله په منځ کي واسطه نه وه.
 مونږه دیوبندیان یو او دوی نه دی او دا خبره یاد ساتی دا یو د دوی
 دجل او فریب وی.

مونږه د حیات النبی صلی الله علیه وسلم نه منکر نه یو بلکه د حیات
 برزخی اود دی حیات نه د اعلی او افضل ارفع حیات قائل یو الله
 رب العزت دی مونږه او تاسو په دین باندی ثابت قدم کړی.
 او کوم خلق چه په دی ملک کي ذلت او پروپیگندی کوی الله دی
 ورته هدایت وکړی او که هدایت ئی په نصیب کي نه وی نو الله رب
 العزت دی تباه و برباد کړی.

واخرد عوانا ان الحمد لله رب العالمین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع شان انبیاء

الحمد لله الحمد لله نحمده ونستعينه ونتسغفره ونستهدي ونؤمن به ونتوكل عليه ونعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سيئات اعمالنا من يهده الله فلا مضلله ومن يضلل فلا هادي له ونشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له ونشهد ان سيدنا وسندنا ومولانا محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه واله واصحابه الذين هم خلاصة العرب العرباء وخير الخلائق بعد الانبياء اما بعد

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِنَلَّا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا: (۱)

ما انبیاء راولیگل د هغونی په ذمه باندې مې دوه کارونه اولگول
دا دوه کارونه دا ده انسانانو ده دوه نوعو په اعتبار باندې ده
هغونی دا دوه ذمه داری ما اولگولي : یوه ذمه داري : مُبَشِّرِينَ
چې دوی به زیری ورکې هغه چاته چې زما تابعداري اوکره زما په
حکم پسې روان شو او زما ده پیغمبرانو تصدیق ئي اوکړو
دویمه ذمه داري هغه داده چې وَمُنْذِرِينَ

چې زما ده عذاب نه به دوی هغه څوک یړول چې زما نافرمانی
ئې کړی وه زما ده حکم خلاف ئې کړی وو او زما ده انبیاء
تکذیب ئې کړی وو سراو راز د ارسال هغه دا وو.

لَنَلَّا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

چې دا خلق ده الله په دربار کې ده انبیاء عليهم السلام ده
رالیرلونه پس څوک دا اونه وائي چې یا الله که پیغمبر دي راغلی
وی نو مونږ به ستا دین منلی وی.

عزتمندو مسلمانانو روڼو: الله رب العزت دنیا ته انبیاء عليهم
السلام رالیرلی دي.

دنیا ته او دنیا والو ده انبیاء عليهم السلام ده رالیرلو ضرورت
ولي پیدا شو؟

ده انبیاء عليهم السلام ده رالیرلو مقصد څه وو؟ او ده انبیاء
عليهم السلام شان څه دی؟ او د انبیاء عليهم السلام خصوصیات
څه وو؟

انبیاء عليهم السلام ده عامو بند یگانو په شان وو او که نه وو؟
ده انبیاء عليهم السلام نه گناه ولي نه کیګي؟ ده گناه په کې ده
سره نه قوت نه شته او که امکان شته خو بالفعل د هغوئي نه گناه
نه کیګي؟ او د هغې اسباب څه دی؟

ده انبیاء عليهم السلام ده وحی نوعیت څه وو؟

الله رب العزت جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم ته فرمائي
زما پیغمبره مونږ تاته وحی کړي ده وحی څه ته وئيلي کیګي؟

ده الله رب العزت د طرف نه چې کوم احکام ده فرشتو په ذریعه باندې یا ده پیغمبر په زړه کې ده القاء په ذریعه باندې بندیکانو ته رازي هغې ته وحي وئيلي کيږي: الله فرمائي:

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا: (۱)

ما تاته وحي کړي ده داسې وحي لکه څنگه چې مي نوح عليه السلام او ده هغه نه روستو چې څومره انبياء راغلي وو هغوني ته چې کومه وحي وه.

ده دی نه دا معلومه شو چې ده انبياء عليهم السلام وحي هغه دوه نوعيته لري او دوه قسمه وحي وه:

اول قسم وحي دا ده چې ده نوح عليه السلام نه مخکې انبياء عليهم السلام ته کيدله.

دويم قسم وحي داده چې کومه وحي د حضرت نوح عليه السلام او ده هغه نه پس انبياء عليهم السلام ته شوی ده.

ده نوح عليه السلام نه مخکې چې کوم انبياء عليهم السلام وو هغه ټول په يو دين باندې وو په هغه قومونو کې شرک نه وو د هغوني وحي هغه صرف ده اعمالو وه.

نوح عليه السلام اول رسول وو چې هغه دنيا ته راغلي وو ده شرک د در د پاره

ده نوح عليه السلام وحي داده ابتلاء آزمائش امتحان او دي سره
سره انقلابي وحي وه

د هغوئي نه پس چې خومره انبياء عليهم السلام راغلي دي د
هغوئي ده وحي نوعيت دا وولکه.

نبي صلي الله عليه وسلم ته الله رب العزت فرمائي:
إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ
وَسُلَيْمَانَ وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا: (١)

ما تاته وحي کړي داسې وحي لکه څنگه چې مي نوح عليه السلام او
ده هغه نه روستو چې خومره انبياء عليهم السلام راغلي وو هغوئي
ته چې کومه وحي وه هغه وحي ده ابتلاء آزمائش او تکليفونو او ده
هغې سره سره په قوم کې ده انقلاب ده راوستو وحي وه.

بيا الله رب العزت فرمائي:

وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ

ده هغوئي نه پس ابراهيم عليه السلام اسماعيل اسحاق او يعقوب
عليهم السلام دي ټولو ته وحي شوې ده او د هغوئي اولاد عيسى
ايوب يونس هارون او سليمان عليهم السلام دي ټولو ته وحي شوی
وه ده الله کروړها صلوة وسلام دی وی په دی ټولو باندې

وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا او ما داود عليه السلام ته زبور ورکړی وو.

او بيا الله رب العزت فرمائي:

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ
اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا: (۱)

ما تاته وحی کړی ده لکه څنگه چې ما هغه انبیاء عليهم السلام ته
وحی کړي وه چې هغه ماتا ته مخکې بیان کړي دي او هغه پیغمبران
مې رالیکلي وو چې هغوئي بیان ما نه دي کړي.

د اجمال په طریقه باندې ټول انبیاء عليهم السلام په قران عظیم
الشان کې ذکر دی. تفصیلا ده یو څو انبیاء عليهم السلام ذکر دی
وَکَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا

او بیا الله فرمائي چې موسی علیه السلام سره ما په خپله باندې
خبرې کړي وی.

دا الله رب العزت ده وحی نوعیت او خودو چې پیغمبره ستا ده
وحی نوعیت دا ده ابراهیم نوح اسماعیل اسحاق او یعقوب عليهم
السلام او د هغوئي اولاد عیسی ایوب هارون سلیمان او ده موسی
عليهم السلام ده وحی په شان دی.

ده انبیاء عليهم السلام ده رالیرلو ضرورت ولی پیڅ شو؟

په سورة نساء کې الله رب العزت فرمائي:
رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا: (۱)

ما انبياء راوليگل د هغوئي په ذمه باندې مې دوه کارونه اولگول
دا دوه کارونه دا ده انسانانو ده دوه نوعو په اعتبار باندې ده
هغوئي دا دوه ذمه داري ما اولگولي :

يوه ذمه داري : مُبَشِّرِينَ

چې دوی به زیری ورکې هغه چاته چې زما تابعداري اوکره زما په
حکم پسې روان شو او زما ده پیغمبرانو تصدیق اوکړي
دویمه ذمه داري هغه داده چې وَمُنْذِرِينَ

چې زما ده عذاب نه به دوی هغه څوک یروړ چې زما نافرمانی
ئې کړی وه زما ده حکم خلاف ئې کړی وو او زما ده انبياء عليهم
السلام تکذیب ئې کړی وو.

لَيْتَا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

چې دا خلق ده الله په دربار کې ده انبياء عليهم السلام ده رالېږلونه
پس دا اونه وائي چې يا الله که پیغمبر دي راغلی وی مونږ به ستا
دین منلی وی.

اللَّهُ رَبُّ الْعِزَّتِ بِهِ يُوَبِّلُ سُورَةَ كَيْ هُمْ فَرَمَائِي :

وَلَوْ أَنَا أَهْلُكُمْ لَكُنَّا مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْ مَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا
فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى (١)

که چرې مونږ دا خلق ده انبياء عليهم السلام ده بعثت نه مخکې په
عذاب باندې هلاک کړی وی عذاب مې ورته ورکړی وی نو دوی به
وی چې ده پیغمبرانو خبره به مونږ منلی وی او ستا ده ایاتونو

تابعداري به مونږ کړی وی پخوا ده دی نه چې مونږ ذلیله شوی وی
او شرمیدلی وی

مقصد ده انبیاء علیهم السلام هغه ده خلقو بهانه لري کول وو.
بل خانی کې الله فرمائي:

وَلَوْ لَا اَنْ تُصِيبَهُمْ مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا
رَسُولًا فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: (۱)

که ده دی خلقو وينا د مصيبت ده رسيدونه پس دا نه وی چې الله تا
مونږ ته پیغمبران ولي نه رالیکل؟ مونږ به د هغوئي تابعداري کړی
وی او ستا ده ایاتونو پسې به مونږ روان شوی وی

په قران عظیم الشان کې الله رب العزت په مختلفو مقاماتو کې
فرمائي چې انبیاء دا ما څه ده پاره رالیکلي؟ الله فرمائي:
اَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ: (۱)

چې صبا قیامت کې دا اونه وائي چې الله مونږ ده انبیاء علیهم
السلام ده راتلونو نه ناخبره وو. او بیا الله فرمائي:
اَوْ تَقُولُوا اِنَّمَا اَشْرَكَ اَبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ اَفَتُهْلِكُنَا
بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ: (۲)

او چې دا اونه وائي چې زمونږ مشرانو پخوا شرک کړی وو مونږ
ده هغوئي پسې روان وو.

دې دپاره الله رب العزت انبياء عليهم السلام راوليگل چې د
خلقو بهانه ختمه شي.

الله رب العزت د هر سړي په بدن کې خپل يو داعيا ايخي دی او کله
چې دی ده هغه داعي سره رابطه اوساتي بغير ده پيغمبر ده راتلون
هم دا سړی ده الله په لار باندې روانيگي او هغه داعيا عقل دی ده
دغه داعي سره د هر سړي تعلق نه شي راتلی.

مونږ چې ده دنيا تاريخ وگورو او خاص کر ده هغه زماني چې
شرک په شباب کې وو او يو طرف ته هم ده الله ده نوم اغستونکی
څوک نه وو.

هغه وخت کې بعض کسان چې هغوئي عقل ته رجوع کړی وه
هغوئي ته دا معلومه شوی وه چې ده دې کائنات څوک خالق شته
او هغه پيژندل غواړي او داسې قسم خلق ده عيسې عليه السلام
ده زماني نه بعد ډير پيدا شوي وو.

د هندوستان يو عالم دی ده هغه نوم دی مولانا نجم الدين
سيوهاروي رحمه الله او د هغه ده کتاب نوم دی رسوم جاهليت او
په هغې کې هغه داسې قسم خلق ذکر کړي دي.

په شام کې مشهور مفسر ده دنيا حنفي عالم قاضي محمود الوسي رحمه
الله چا چې تفسير روح المعاني ليکلی دی د هغه څوئي نعمان الوسي
رحمه الله هغه درې جلده کتاب ليکلی دی بلوغ العرب في معرفة احوال
العرب په هغې کې هغه داسې خلق ذکر کړي دي چې ده انبياء ده بعثت
نه بغير هغوئي صحيح عقل ته رجوع کړی وه هغوئي ته دا معلومه
شوي وه چې ده دې کائنات خالق دا يو ذات دی.

من جمله ده دغه کسانو نه یو زید بن عمر ده سعید بن زید رضي الله عنه پلار او دا مشهور صحابي دی په هغه لس کسانو کې دی چې نبی صلي الله عليه وسلم هغوئي ته په دنیا کې ده جنت زیری ورکړی وو.

دا یو مشهور سړی وو ده جاهلیت په زمانه کې هغه دي ته سوچ تلې وو چې ده دې کائنات دا نظام دا لات منات عزى او هبل دا خو دوی نه شي چلولی.

ده دی سوچ نه پس هغه ده خپل ټول قوم خلاف شروع کړی دی یو پیره په مکه مکرمه کې ولاړ وو د هغه مشهور اشعار دی هغه ئي لوستل او خلقو په کانړو باندې ویشته او وینې پرې رواني وي.

نبی صلي الله عليه وسلم یو پیره تپوس کى په تاسو کې چا زید لیدلی وو؟ یو صحابي ورته وی یا رسول الله مالیدلی وو مخ ئي په وینو باندې سور وو او دا اشعار ئي وی:

اربا واحدا ام الفارب ادين اذا تقسمت الامور

زه به یو خدائی منم او که په زرگونو خدایان به منم او کله چې ده الله کارونه خلقو تقسیم کړل او زر (۱۰۰۰) خدایان ئي زان له جوړ کړل په دغه حال کې به زه یو خدائی منم او که ګڼر خدایان نه ترکت اللات والعزى جميعا كذلك يفعل الرجل البصير

لات او عزى مې پرېخودل او دا ده عقل مند سړي کار دی.

فلاعزى ادين ولبنيتها ولاصنمى بنى عمرو ازورو

نه به زه ده عزى زیارت له زم او نه به ده هغې ده لونړو زیارت له زم او نه به ده بنى عمرو هغې بتانو له زم

ولا هبلا ازورو وکان زبا لنا في الدهر از حلمي صغير
او نه به زه ده هبل زیارت له زم یو زمانه وه چي کله زه ماشوم وم
او نه پوهیدم او زما د عقل سره زما ارتباط نه وو نو هغه زمونږ
خدائی وو او مونږ به د هغوئي عبادت کوو

ولاکن اعبد الرحمن ربی لیغفر د نبي ارب الغفور
زه به ده مهربان خدائی عبادت کوم چي هغه زما گناهونه معاف
کړي

نبي صلي الله عليه وسلم نه چي کله ده هغې په باره کي هغه تپوس
اوشو چي زيد بن عمر بن نفيل باره کي ی ستاسو څه خیال دي
حدثنا أبو عبد الله الأصبهاني ثنا الحسن بن الجهم ثنا الحسين بن الفرج ثنا
محمد بن عمر قال : و سعيد بن زيد بن عمر بن نفيل كان أبوه زيد بن
عمرو بن نفيل قد فارق دين قومه من قریش و توفي و قریش تبني الكعبة
و ذلك قبل أن يوحى إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم بخمس سنين
فروي عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال : يبعث أمة واحدة : (۱)

څوئي ئی تپوس او کړو چي زما باباجي هغه خو ده قوم ده دی خدايانو
خلاف وو ده بعثت نه مخکې مړ وو د هغه به څه حال وي ؟ نبي صلي
الله عليه وسلم ورته او فرمائل : يبعث أمة واحدة هغه به زان له ډله وي
مشهور صحابي حضرت ابو ذر غفاري رضي الله عنه د هغه خپل
نوم جندب رضي الله عنه دی او ده پلار نوم ئی جناده دی دا

مشهور عابد زاهد تارک دنیا دا هغه سړی دی چې ده هغه ایمان
دا و وچه هغه به وي.

چې ده یوخت ډوډی در سره وي او بل وخت ډوډی ساتي دا ستا
په خدائی باندې یقین نه شته په دې باندې هغه حضرت معاویه
رضي الله عنه د شام نه راشړلی وو په ربذه کې حضرت ابو ذر
رضي الله عنه اوسیدو او چې کله مړ کیدو هیڅ څوک نه وو.

حدثنا أبو حامد النيسابوري ثنا محمد بن إسحاق أخبرني أبو يونس
المديني ثنا إبراهيم بن المنذر قال توفي أبو ذر الغفاري واسمه جندب
بن جنادة ويقال برير لأربع سنين بقي من خلافة عثمان رضي الله عنه
وصلى عليه ابن مسعود بالريذة: (١)

عبد الله بن مسعود رضي الله عنه ده خپلو ملگرو سره په هغه لار
باندې روان وو او د هغه جنازه ئې اوکړه.

دغه ابو ذر رضي الله عنه د خپل اسلام قصه کي.

أخبرنا غير واحد بإسنادهم إلى محمد بن إسماعيل حدثنا عمرو بن
عباس أنبأنا عبد الرحمن بن مهدي حدثنا المثنى عن أبي جمرّة عن ابن
عباس قال لما بلغ أبا ذر مبعثُ النبي صلى الله عليه وسلم قال لأخيه
اركب إلى هذا الوادي فاعلم لي علم هذا الرجل الذي يزعم أنه نبي يأتيه
الخبر من السماء واسمع من قوله ثم انتني فانطلق الأخ حتى قدم وسمع
من قوله ثم رجع إلى أبي ذر فقال له: رأيته يأمر بمكارم الأخلاق وكلاماً
ما هو بالشعر فقال ما شفيتني مما أردت فتزود وحمل شنة له فيها ماء
حتى قدم مكة فأتى المسجد فالتمس النبي صلى الله عليه وسلم وهو

لا يعرفه وكره أن يسأل عنه حتى أدركه بعض الليل اضطجع فرآه علي فعرف أنه غريب فلما رآه تبعه فلم يسأل واحد منهما صاحبه عن شي حتى أصبح ثم احتمل قريته وزاده إلى المسجد وظل ذلك اليوم ولا يراه النبي صلى الله عليه وسلم حتى أمسى فعاد إلى مضجعه فمر به علي فقال: ما آن للرجل أن يعلم منزله؟ فأقامه فذهب به معه لا يسأل واحد منهما صاحبه عن شي حتى إذا كان اليوم الثالث فعل مثل ذلك فأقامه علي معه ثم قال ألا تحدثني ما الذي أقدمك؟ قال إن أعطيتني عهداً وميثاقاً لترشدني فعلت ففعل فأخبره قال إنه حق وإنه رسول الله صلى الله عليه وسلم فإذا أصبحت فاتبعني فإني إن رأيت شيئاً أخاف عليك قمت كأي أريق الماء فإن مضيت فاتبعني حتى تدخل مدخلي ففعل فانطلق يقفوه حتى دخل على النبي صلى الله عليه وسلم ودخل معه فسمع من قوله وأسلم مكانه فقال له النبي صلى الله عليه وسلم: أرجع إلى قومك فأخبرهم حتى يأتيك أمري قال والذي نفسي بيده لأصرخن بها بين ظهرانيهم فخرج حتى أتى المسجد فنادى بأعلى صوته أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله: (١)

ابوذر غفاري رضي الله عنه فرمائي زه د خپلو ماماگانو سره وم او زما رور هم وو. زما ذهن ته الله اچولي وو چې ده دی ټول کائنات خالق او مالک دا یو الله دی او بل څوک نه دی او د قوم ده عقیدی زه خلاف ووم او ټول قوم ما ته وی ته په غلطه باندې ئي.

زما رور مکې ته راغلی وو هغه ماته وی هلکه د یوې خبرې نه دې نه خبروم؟ وی داته چې کومې خبرې کې دغسې خبرې په مکه کې یو سړی پیدا شوي دي او هغه هم دغسې خبری کي. هغه وائي ما خپل رور بیا راوليگلو چې لاړ شه او ماله ده دی سړي پوره معلومات راوړه؟

معلومات ئی راوړل هغه کافي نه وو بیا زه په خپله باندې روان شوم او مکې مکرمې ته لاړم او دا زمانه ده اسلام ابتدائي زمانه وه چا ده اسلام نوم نه شو اغستی چې زه محمد صلی الله علیه وسلم له زم. هغه وائي زه راغلم بیت الله شریف کې دیره شوم زما شپږو میاشتو شوي وي په دې شپږ میاشتي کې ما ډوډۍ نه وه لیدلې ما به ده زمزم اوبه څکلي او هغې دومره غټ کړی وم چې کوناتي مې پر سیدلۍ وو.

وی زه حضرت علي رضي الله عنه اولیدم زه ئی د زان سره روان کړم او ماته ئی وی ستا څه کار دی؟ ما ورته وی زه به تا ته خپل کار اوبنائم خو شرط دا دی چې ته ما سره عهد کي چې ما ته به څه نه وائي؟ عرب کافر وو خو ده لوظ او د وعدی کلک وو وی زه راغلی یم او زما شپږ میاشتي او شوی او دلته یو نوی سړی پیدا شوی دی او څه نوی نوی خبرې کي او نوم ئې محمد صلی الله علیه وسلم دی او زه ده هغه خواله زمه.

علي رضي الله عنه ماته اووی چې علی الخبیر سقطت سحر راپسي هغه راغی وی چې ما پسې رازه چه کله زه خپلۍ سموم ته به اودریگي نه په دغه طریقه باندې دارا رقم ته لاړو کومه چې ده نبي

صلي الله عليه وسلم اوله مدرسه وه او نبي صلي الله عليه وسلم سره
زما ملاقات اوشو.

نو ابوذر رضي الله عنه اسلام مخکې زده کړی وو.
دا عقیده ده الله سره د تعلق وه او د تفصیلاتو نه هغوئي خبر نه
وو هغه ورته بیا نبي صلي الله عليه وسلم اوخودل.
د هر انسان په ذهن کې الله رب العزت یو داعیا پیدا کړي ده او
کله چې سړی خپل عقل ته رجوع او کړي هغه دا معلومی چې ده
دې کائنات خالق څوک دی؟

عرب ده دی عقل ده رجوع د پاره یو ساده غوندي مثال ذکر کړی
هغوئي وائي چه:

البصرة تدل على البعير واثار المشي تدل على المسير

په یو میره کې روان ئی او ده اوبن پچه دی اولیده تا د هغې نه دا
معلومه کړه چې په دې لار باندې اوبن تلی دی.

دا دومره لوئی کائنات تاله خبرداری درکې چې ده دی څوک
خالق شته. حضرت نانوتوی رحمه الله یو شعر دی:

انقلابات جهان واعظ رب ہیں سن لو

هر تغیر سے سدا آتی ہیں فافهم فافهم

ده دنیا دا تغیر کله نور او کله سپوږمۍ کله باران کله سیلی کله
رنځ او کله تیاره بنسکته زمکه بره اسمان زمکه خره او اسمان شین
او کله اسمان خر او زمکه شنه شي دا انقلاب چې راوړي ده دی
څوک محرک شته او چې یو سړی دي ته سوچ او کړي چې مونږ ورته
راورسیږي او رامدد شه وایو دا هیڅ نه شي کولی.

ده اتمی صدی یو عالم دی شیخ الاسلام امام ابن تیمیة هغه وائي
 انا المكدي وابن المكدي وهكذا كان ابي وجدي^(۱)
 زه محتاج ئم او د محتاج خوئي ئم پلارمې محتاج وو نيکه مې
 محتاج وو

د هر انسان په ذهن کې الله رب العزت یو داعیا پیدا کړي ده او
 کله چې سړی خپل عقل ته رجوع او کړي هغه دا معلومی چې ده
 دې کائنات خالق څوک دی؟

ده جاهلیت زمانه وه یو سړی دی او ده هغه بت دی او ده هغه بت نوم
 ئی سعد وو سعد د یو سړی نوم وو او ده هغه په نوم باندې ئی یو
 ګټه جوړه کړي وه دا سړی یو ورځی روان وو او دې د پاره چې سعد
 لره زی چې مونږ کې اختلاف راغلی دی چې سعد بابا ته سوال
 اوکړو چې زموږ دا کور جوړ کړی
 چې کله سعد لره راغی پاتي خاندان کې جنگ اوشو هغه سوچ
 اوکړو چې دا اور خو ده بل چا دی

عرب بديهي شاعران وو هغه شعرونه اووئيل
 فشتتنا سعد فلا نحن من سعد
 اتينا إلى سعد ليجمع شملنا
 وائي مونږ سعد له راغلو چې مونږ ته وران کور جوړ کړي نو مونږ نور
 هم متفرق شو زموږ نه هغه سعادت ختم شو بيا وائي
 وهل سعد إلا صخرة بتنوفة من الأرض لا يدعي لغى ولا رشدا^(۱)

سعد دا خو په یو وچه زمکه کې یو کانړی دی او دې نه چاته خه
خودلی شي او نه چاته بد دا سوچ ئي هله او کړو چې خپل عقل ته
ئې رجوع او کړه.

عمرو بن جموح رضي الله عنه هغه صحابي دی چې ده احد په
جنگ کې شهید شوي دي په گوډه خپه باندې او نبي صلي الله
عليه وسلم وائي زه وينم چې هغه خپله گوډه خپه په جنت کې
راکاځي او په جنت کې روان دی

سيد الخزرج عمرو ابن جموح رضي الله عنه شپيته کاله بعد چې
هغه علاقه ورانه شوه چې دي ئي ده قبر نه راويستو دا اندامونه
ئې داسې نرم پراته وو تا به وی چې نن ئې خخ کړی دی هغه زان له
يو خدائي جوړ کړی وو او د هغه عبادت به ئي کوو.

او د هغه خوځي معاذ بن عمرو رضي الله عنهما د هغه ده تېريو بل
سړی معاذ بن جبل رضي الله عنه او د هغه نور ځامن هغه مسلمانان
شوی وو ده معصعب بن عمير رضي الله عنه په مدرسه کې ئي سبق
وئيلي وو او په اسلام کلک وو لکه په يو حديث کي رازي

أَبَانَا عبيد الله بن أحمد بن علي بإسناده عن يونس بن بكير عن ابن
إسحاق قال: وكان عمرو بن الجموح سيداً من سادة بني سلمة
وشريفاً من أشرافهم وكان قد اتخذ في داره صنماً من خشب يقال له
مناة يعظمه ويظهره فلما أسلم فتيان بني سلمة أبته معاذ بن عمرو
ومعاذ بن جبل في فتيان منهم كانوا ممن شهد العقبة فكانوا
يدخلون الليل على صنم عمرو فيحملونه فيطرحونه في بعض حفر
بني سلمة وفيها عذر الناس منكساً على رأسه فإذا أصبح عمرو قال:

ویلکم! من عدا علی آلهتنا هذه الليلة؟ ثم یغدو فیلتمسه فإذا وجده
غسله وطیبه ثم یقول: واللہ لو أعلم من یصنع لك هذا لأخزینہ فإذا
أمسى ونام عمرو عدوا علیه ففعلوا به ذلك فیغدو فیجده فیغسله
ویطیبه. فلما ألحوا علیه استخرجه فغسله وطیبه ثم جاء بسیفه
فعلقه علیه ثم قال: إني واللہ لا أعلم من یصنع بك ذلك فإن كان
فیک خیر فامتنع هذا السیف معك! فلما أمسى عدوا علیه وأخذوا
السیف من عنقه ثم أخذوا کلباً میتاً فقرنوه بحبل ثم القوه فی بئر
من آبار بني سلمة فیها عذر الناس. وغدا عمرو فلم یجده فخرج یبتغیه
حتى وجده مقروناً بکلب فلما رآه أبصر رشده وکلمه من أسلم من
قومه فأسلم وحسن إسلامه.

وقال عمرو حین اسلم وعرف من اللہ ما عرف وهو یدکر صمنه ذلك
وما أبصره من أمره ویشکر اللہ الذی أنقذه من العمی والضلال: (۱)
هغوئي به ورته هغه بت او غورځلو کله به گندگي کي کله په ډیران
عمرو بن جموح رضي الله عنه به ورپسې گرځیدو چې راوايیغستو
نو غصه بهس وو او عطر به ی پورې اولگول او وی به ئي ورته چې
ته ما ته دا اوبنایه کنه چې زه ورسره اوگورم دی نه پس ئي ورته په
اوگه باندي توره کیخوده

بیا هغه ځامن ئي راغلل او توره ئي ترې واغسته او ده مړسپې
سره ئي په یو کوهي کې زورپند کړو.
عمرو بن جموح رضي الله عنه گرزیږدو گرزیږدو چې ئي اوکتل ده
بضاعه په کوهي کې پروت وو هغه هلته ولاړو دی او سوچ کي وائي:

تالله لو كنت إلهاً لم تكن أنت وكلب وسط بئر في قرن
زما دې په خدائی باندې قسم که ته خدائی وی ته به ده یو سپې
سره په یو پړي باندې نوی تړلی شوی

أف لمصرعك إلهاً مستدن الآن فتشناك عن سوء الغبن
ورک شي او هلاکت دی وی ستا په گنده گو کې پروت ئی هسې
تا ته مونږ خدائی وی نن پته اولگیده چې ته هیڅ نه ئی

فالحمد لله العلي ذي المنن الوهاب الرزاق وديان الدين
حمدونه دی هغه الله لره چې هغه بخونکی او هغه ده احساناتو
خاوند دی

هو الذي أنقذني من قبل أن أكون في ظلمة قبر مرتهن
هغه خدائی مې دی چې زه لاپه قبر کې نه ووم پټ شوی چې زه
هغه ازاد کړم الله رب العزت د هر شي ذمه دار دی
ده الله رب العزت نه غواړي او نور هیڅ ده ورکولو والا نه شته الله
رب العزت مستعان دی خو ده هغه استعانت طریقه الله پاک په
خپله باندې خائي الله وائي زما نه چې غواړي په دې طریقه باندې
غواړه. نبي صلي الله عليه وسلم فرمائي:

کله چې تاسو ده الله رب العزت نه غواړي نو انځلی پوري چې یو
پیره دي لاس پورته کړه او بیا دي پورته کړه او په دریم ځل دي هم
پورته کړه الله رب العزت وائي ماله حیاء رازي چې زه د خپل بنده
لاس تش پریگدم.

دا طریقه الله خائي هر چا ته نه ده دی دپاره یو خاص سړی وي هغه
ته نبي وائي الله رب العزت ته چې رسی هغه ته د رسیدو نیغه لار

ده الله ته ده درسیدو گنری لاری دی هر پیغمبر یوه لاره رواړي دی او هغه خائي او دا لاره به په چا باندې معلومې نو الله رب العزت ته درسیدلو د پاره یو لار ده اودغې لارې ته نبی وائي دا ده انبیاء علیهم السلام ده رالیږلو اسرار وو.

ده نوح علیه السلام په زمانه کې تهور راغلی وو الله العزت جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم راوړلیگو او ورته وی ته می ده جوړ د پاره راوړلیگلي چرته یو نبی دا نه دی وئیل چې زما عبادت او کړي او چرته هم یو نبی داسې نه دی وئيلي چې ما له پیسې را کړئ.

لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى: (۱)

دویم مقصد د انبیاء علیهم السلام دا وو چې مخلوق خپل مینځ کې رانختی دی دی مخلوقو دا یو خوئي اختیار کړی دوی به څنگ یو خائي کیږي

انبیاء علیهم السلام شان څه وو؟

عزت مندو انبیاء علیهم السلام ده عامو انسانانو په شان انسانان وو خو فرقونه دوه دی

اول فرق دا دی چې ده انبیاء علیهم السلام په صورت او په سیرت کې هیڅ قسم داغ نه وو صورتا هغه د خپلی زمانې ده خلقونه خائسته او سیره هم خائسته وو.

یو نبی هم الله رب العزت ده صورت په اعتبار باندې کم نه دی
 رالیږلی نبی چرته کونړ او ږوند نه دی رالیږلی.
 الله رب العزت چې کله نبی رالیږلو نو په ټولو خلقو کې به د
 صورت په اعتبار خائسته وو.

ده جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم د صورت او سیره حال
 علماء راجع کړی دی ده شمائلو په کتابونو کې دوه غټ غټ
 کتابونه دی یو شمائل الترمذی او بل شمائل الزسول ده حافظ ابن
 کثیر او ده دی نه علاوه هر محدث ده جناب رسول الله صلی الله
 علیه وسلم شمائل ذکر کړی دي.

حضرت ابوذر غفاري رضي الله عنه فرمائي:

یو شپه ده خوارلسمې سپوږمۍ وه او جناب رسول الله صلی الله
 علیه وسلم چرته روان وو او زه ده جناب رسول الله صلی الله علیه
 وسلم په سوري باندې روان ووم او کله به مې د خوارلسمې
 سپوږمۍ ته کتل او کله به مې د جناب رسول الله صلی الله علیه
 وسلم مخ ته حضرت ابوذر غفاري رضي الله عنه قسم کړ چې زما
 دی په خدائي قسم وی چې جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم ده
 خوارلسمې د سپوږمۍ نه هم زیات خائسته وو.

انبياء عليهم السلام نور دی او که بشر؟

بشریت دا ده انبياء عليهم السلام ده پاره کمال دی او چې څه
 خواص ده بشر وو هغه ټول خواص په انبياء عليهم السلام کې وو
 'ده دی باوجود انبياء عليهم السلام ده هر گناه نه معصوم'.

قران عظیم الشان چي کله ده انبياء عليهم السلام ده دعوت ذکر کي الله رب العزت د هرې زمانې خلقو ده انبياء عليهم السلام باره کي هغوئي څه اشکالونه وارد کړي وو او هغه اشکالونه الله پيش کي.

الله رب العزت فرمائي چي انبياء عليهم السلام بشر وو خو په بشر کي چي هغوئي ته کوم کمال حاصل وو دا کمال هيچا ته نه وو حاصل. دويمه خبره چي امتياز ده نورو بنديگانو نه دادی چي عام بنديگانو ته وحی نه کيده او انبياء عليهم السلام ته به وحی کيده. اوس په دې زمانه کي څه خلق پيداشوي دی هغوئي ده دی نه منکر دی چي مونږ انبياء عليهم السلام ته بشر او ايو او حال دا دی چي قران عظیم الشان مطالعه او کړي دا خبره ده هيچا نه پته نه ده چي انبياء عليهم السلام هغه بشر وو او الله رب العزت ده بشر ده هدايت ده پاره بشر رايرلو زکه ده بشر هدايت بشر کولی شي.

الله رب العزت دی خلقو ته وائي چي انبياء عليهم السلام علی العموم او جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم علی الخصوص هغه بشر وو دليل ده دی دا دی چه الله رب العزت ده مشرکينو څه سوالونه په پيغمبر باندې نقل کي او دهغي نه پس په مرتبه ده جواب کي الله رب العزت ده پيغمبر شان خائي

أَوْ تَكُونُ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّحِيلٍ وَعَنْبٌ فَتُفَجَّرَ الْأَنْهَارُ خَلَالَهَا تَفْجِيرًا:
أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا رَعِمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِي بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا

أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُفَيْكَ حَتَّى
تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا: (۱)

یو سوال دا وو که ته پیغمبر ئی مونږ له چینی روانې کړه؟

دویم سوال دا وو که ته پیغمبر ئی مونږ باندې اسمان را تاو کړه؟

دریم سوال دا وو که ته پیغمبر ئی مونږ ته الله او فرشتې اوبنایه؟

خلورم سوال دا وو چه ده سرو کور دی راته اوبنایه؟

پنځم سوال دا وو که ته پیغمبر ئی زمونږ په مخکې اسمان ته بره

او خيجه او یو خط د الله راوړه چي مونږ ستا خبره ومنو؟

ده دی ټولو جواب الله کې نبي صلي الله عليه وسلم ته وائي

قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا: (۲)

ورته اووايه زما رب پاک دی د هغه سره هيڅ څوک شریک نه شته او

تاسو خو داسې خبرې کوی لکه چه ده الله سره نور مخلوق حصه دار

وی او زه نه یم مگر رسول یم د کامل بشر چې کوم صفتونه دي هغه

الله په انبياء کې ايخي دی نو انبياء عليهم السلام بشر دی

الله رب العزت چې رسول عليه السلام رالیرو بشر ئی ولي رالیرو؟

الله رب العزت چې کامل بشر په دینا کې رالیرو هغه ئی نبي

رالیرلی وو یعنی کامل بشر ئی پیدا کړی وو ده دنیا ده نموني ده

پاره بیا الله رب العزت فرمائي:

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا: (۳)

۱- سورة الاسراء: (۹۰-۹۱-۹۲-۹۳)

۲- سورة الاسراء: (۹۳)

۳- سورة الاسراء: (۹۴)

نه دی منع کړی خلق ده ایمان نه کله چې دوی ته نبی راغی مگر دوی دی خبری منع کړي وو دی عقیدې منع کړی وو چې هغوئي به وی الله رسول چې رالیږلو نو بشر ئي ولی رالیږو؟

دا ده هری زمانی ده کافرو د هغوئي اعتراض وو چې الله د هدایت د پاره هادی رالیږلو نو بشر ئي ولی رالیږو؟

لکه د مکې کافر د هغې نه مخکې د نوح علیه السلام ده زمانی کافر تر ده اوسنۍ زمانی پورې چې خومره کافر دي هغه ده انبیاء علیهم السلام ده بشریت نه منکر دی.

دویم تعبیر داسې دی چې ده نوح علیه السلام نه واخله تر نه پورې چې څوک ده نبی ده بشریت نه منکر دی هغه ټول کافر دي مسلمانانو ده بشریت نه انکار نه دی کړی نو الله رب العزت دی خلقو ته جواب ورکړ او فرمائي:

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا: (۱)

ورته اووايه که په دی زمکه باندې فرشتي گرځیدی نو ما به هغوئي ته ده اسمان نه یو فرشته رالیږلی وی په زمکه باندې بشر گرځي الله رب العزت بشر رالیږلی دی او ده بشر هدایت په بشر باندې کیځی.

ده نوح علیه السلام ده زمانی کافرو به د نوح علیه السلام نه په دی باندې انکار کوو چې دا بشر دی ده نوح علیه السلام ده بشریت نه چې چا انکار کړی وو هغه ټول کافر وو.

سورة مؤمنون ایت ۲۳ کې الله فرمائي
وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ
غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ: (۱)

الله وائي زما دی قسم وی نوح علیه السلام مې رالیرلی وو طرف د
قوم هغه ته نوح علیه السلام خلقو ته وی ای زما قوم ه خپل رب په
عبادت کې یو او گنړی تاسو د پاره ده الله نه بغیر هیڅ څوک اله نه
شته نه نور او نه بشر تاسو ده الله نه ولی نه یريگی؟ ده دی دعوت په
جواب کې ده نوح علیه السلام کافرو څه اووی؟

سورة مؤمنون ۲۴ ایت کې فرمائي:
فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ
عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ: (۲)
ده هغه ده قوم هغه لویو خلقو چې زان ته ئی لوتی وی چې کافرو و
نه دي دا نوح علیه السلام مگر تاسو په شان بشر دی او دی
غواړی چې په تاسو باندې زان غوره کړی او که ده الله خوځه وي نو
ملائک به ئی رالیرلی وی.

ده نوح علیه السلام د قوم کافرو اووی چې بشر نبی نه شي کیدی
او څوک چې ده نبی ده بشریت نه انکار کړی په حقیقت کې ده نبی ده
شخصیت نه انکار کړی ده نوح علیه السلام نه پس نور قومونه
پیدا کړل:

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ (۱)

په هر قوم کې مې ده هغوئي ده جنس نه يو نبي رالېږلی دی
حضرت هود صالح حضرت شعیب علیهم السلام او د هغوئي
چې راغلل نو خپل قوم ته ئي وی

أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَآتَرَفْنَاهُمْ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ
مِمَّا تَشْرَبُونَ (۲)

درې صفاتو واله کافر الله او خودل چې هغوئي ده نبي ده بشریت
نه انکار کوو ده نبي ده بشریت نه انکار کول دا کفر وو.
بریلیان ده نبي صلي الله عليه وسلم ده بشریت نه منکر دی او ده
نبي صلي الله عليه وسلم ده بشریت نه چې منکر دی د قران به نص
باندې دا قطعي کافر دی.

دویم نمبر : وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ

او هغه کسان چې هغوئي ده آخرت پيشي نه منله او د قیامت نه
چې منکر وي هغه به نبي ته بشر هم نه وائي نو معلومه دا شوه
چې کوم سړی ده نبي ده بشریت منکر وی دا سړی قیامت نه مني
وَآتَرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

او هغه ڪسان چي په دنيا ڪي مست دي ده آخرت سره ئي ڇه تعلق نه وي دي دري وارو خلقو دا وي ما هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ

وي نه دي دا مگر ستاسو په شان بشر دي او د هر قوم ڪافرو ده نبي ده بشریت نه انڪار ڪري دي او چا چي ده نبي ده بشریت نه انڪار او ڪرو دا سڀي ڪافر دي

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (۱)
هغه ستا نه چي مخڪي ڪافر تير شوي وو هغوئي حال تاسو ته نه دي معلوم هغوئي ده خپلي عقيدې انجام ته اور سيدل چي دردناڪ عذاب دي

ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌ حَمِيدٌ (۱)

دا به دي وجه باندې چي ده دوي انبياء عليهم السلام به دوي ته واضحه دلائل راوړل نو هغوئي به وي څه اوس به بشر مونږ ته لار ځاني ده نبي ده بشریت نه ئي انڪار او ڪرو او چي ڪله ئي انڪار او ڪرو هغه ڪافر شو نبي دا ده بشریت نه فوق نه وي

يو پيره جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم مونځ ڪوو ده مازيگر يا ده ماسپڅين مونځ وو. حديث کي رازي.

حدثني محمد بن عبد الملك بن زنجويه نا أبو هريرة عن ليث عن يونس عن ابن شهاب قال: أخبرني ابن المسيب وأبو سلمة وأبو بكر بن عبد الرحمن وعبيد الله بن عبد الله بن عتبة: أن أبا هريرة قال:

۱- سورة التغابن: (۵)

۲- سورة التغابن: (۶)

صلی رسول الله صلی الله علیه وسلم الظهر أو العصر فسلم في ركعتين من أحدهما قال ذو الشمالين ابن عبد عمرو بن [نضلة من خزاعة] وهو حليف بني زهرة: أقصرت الصلاة أم نسيت يا رسول الله؟ قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: لم أنس ولم تقصر الصلاة.

قال ذو الشمالين: قد كان بعض ذلك يا رسول الله فأقبل رسول الله صلی الله علیه وسلم على الناس فقال: أصدق ذو اليمين؟ قالوا: نعم يا رسول الله فقام: فاقم الصلاة ولم يحدثني أحد منهم أن رسول الله صلی الله علیه وسلم سجد سجدتين وهو جالس في تلك الصلاة وذلك فيما نرى والله أعلم من أجل أن الناس يقنوا رسول الله صلی الله علیه وسلم حتى استيقن

قال أبو القاسم: روى هذا الحديث الأوزاعي عن الزهري قال: أخبرني ابن المسيب وأبو سلمة بن عبد الرحمن وعبيد الله بن عبد الله: أن رسول الله صلی الله علیه وسلم صلى ركعتين وساق الحديث ولم يذكر أبا هريرة ولا أعلم أسنه ده عن أبي هريرة غير ليث عن يونس عن الزهري: (١) د ابو هريرة رضي الله عنه نه روايت دي فرمائي نبي صلي الله عليه وسلم مونخ کوو خلور رکعتہ فرض وو جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم دوه رکعتہ او کرل او جماعت ستنې ته انتھاني د پریشانۍ او د غم په حالت کې او دریدو.

اصحاب ده رسول الله صلی الله علیه وسلم الله دی پری کروړها رحمتونه او کړي هغه داسې خلق وو چې هغوئي ده نبي صلي الله علیه وسلم په مخکې غگ هم نه کوو او ټول پریشان دی

یو صحابی دی خرباق رضي الله عنه نوم ئی دي نبي صلي الله عليه وسلم به ورته ذوالیدین وی او دا به ورته نبي صلي الله عليه وسلم د میني نه وی او هغه راغی نبي صلي الله عليه وسلم ته اودریدو او ورته ئی وی : أقصرت الصلاة أم نسيت يا رسول الله ؟ ده الله رسوله دا مونخ کم شو او که ستاسو هیر راغلل : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : لم أنس ولم تقصر الصلاة نبي صلي الله عليه وسلم ورته اووئیل نه مونخ کم شوی دي او نه زما هیر شوی دن .

قال ذو الشمالين : قد كان بعض ذاك يا رسول الله ورته اووی خه خوشوی دی دی سړي بار بار دا وینا کوله . فأقبل رسول الله صلى الله عليه وسلم على الناس فقال أصدق ذوالیدین ؟ نبي صلي الله عليه وسلم صحابو نه تپوس وکو او ورته ئی وي دی ریشتیا وائي هغوئي ورته وی او يا رسول الله صلي الله عليه وسلم دی ریشتیا وائي دا هغه زمانه وه چې په مانخه کې خبری روا وی نبي صلي الله عليه وسلم راغی او دوه رکعتنه مونخ ئی اوکړو اوسجده سهوه ئی اوکړه او سلام ئی اوگرخولو اوبل روایت کي رازي

حدثنا جرير عن منصور عن ابراهيم عن علقمة عن عبد الله قال صلى رسول الله صلى الله عليه وسلم صلاة فزاد أو نقص فلما سلم وأقبل على القوم بوجهه قالوا : يا رسول الله حدث في الصلاة شيء ؟ قال وما ذاك ؟ قالوا صليت كذا وكذا فثنى رجله فسجد سجدين ثم سلم وأقبل على القوم بوجهه فقال إنه لو حدث في الصلاة شيء أنبأتكم به ولكني بشر أنسى كما

تتسبون فإذا نسيت فذكروني فإذا سها أحدكم في صلاته فليتحجر الصواب
فليتم عليه فإذا سلم سجد سجدتين: (۱)

نبی صلی اللہ علیہ وسلم وفرمائیل چي یقینا زہ بشریم او زما نہ
ہیر رازی لکہ څنگہ چي تاسو نہ ہیر رازی کہ زما نہ ہیر شي نو
ماتہ یادوی

دارنگہ نورو احادیثو کي ہم رازی چي انبیاء علیہم السلام بشر
دي او نور نہ دی لکہ یو څہ احادیث پہ طور د نموني:

(۱) حدثنا عيسى بن محمد السمسار قال حدثنا سليمان بن داود بن
ثابت الواسطي قال حدثنا محمد بن ماهان بن ابي حنيفة قال حدثنا
القاسم بن عبد الله بن عمر عن زيد بن اسلم عن بن عمر قال اختصم
رجلان إلى النبي صلى الله عليه وسلم فقال انما انا بشر اقضى بينكم
بما اسمع منكم ولعل أحدكم الحن بحجته من أخيه فمن قضيت له من
حق أخيه شيئاً فإنما اقطع له قطعة من النار: (۲)

(۲) حدثنا أبو علي الحسين بن علي الحافظ حدثنا محمد بن عبد
الرحمن القرشي بهراة حدثنا سعيد بن منصور المكي حدثنا عباد بن
العوام عن إسماعيل بن أبي خالد عن قيس بن أبي حازم عن جرير بن
عبد الله رضي الله عنه قال: أتى النبي صلى الله عليه وسلم برجل
ترعد فرائضه قال: فقال له: هون عليك فإنما أنا ابن امرأة من قريش
كانت تأكل القديد في هذه البطحاء قال: ثم تلا جرير بن عبد الله
البجلي: وما أنت عليهم بجبار فذكر بالقرآن من يخاف وعيد

مفسر ابن ابی شیبہ جلد ۲ صفحہ ۲۴ فی الرجل یصلی فلا یزنی ولا یتغص

السجدة الإلهية تفسر ابن جلد ۲ صفحہ ۱۴۸

هذا حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجا: (١)

(٣) حدثنا المعلى بن أسد حدثنا عبد الواحد بن زياد حدثنا الأعمش عن أبي صالح عن أبي هريرة قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اللهم إنما أنا بشر فأي المسلمين لعنته أو شتمته أو جلدته فاجعلها له صلاة ورحمة وقربة تقربه بها إليك يوم القيامة: (٢)

(٤) حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا حجاج قال ثنا ليث قال حدثني سعيد بن أبي سعيد عن سالم مولى النضرين قال سمعت أبا هريرة يقول سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: اللهم إنما محمد بشر يغضب كما يغضب البشر وأنا قد اتخذت عندك عهدا لن تخلفنيه فأیما مؤمن آذيته أو شتمته أو جلدته فاجعلها له كفارة وقربة تقربه بها إليك يوم القيامة: تعليق شعيب الأرناؤوط: صحيح وهذا إسناد حسن: (٣)

(٥) أخبرنا أبو جعفر محمد بن علي بن دحيم الشيباني بالكوفة حدثنا أحمد بن حازم بن أبي غرزة حدثنا علي بن قادم حدثنا عبد السلام بن حرب عن يحيى بن سعيد قال كنا عند علي بن الحسين فجاء قوم من الكوفيين فقال علي يا أهل العراق أحبونا حب الإسلام سمعت أبي يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا أيها الناس لا ترفعوني فوق قدرتي فإن الله اتخذني عبدا قبل أن يتخذني نبيا فذكرته لسعيد بن المسيب فقال وبعد ما اتخذته نبيا

١- مستدرک للحاکم جلد ٢ صفحہ ٤٦٦

٢- مستدرک الزیلعی (١٨١٩/٤) مستدرک امام احمد بن حنبل (٢/٤٨٨) (مستدرک ابن ہریرة رضی اللہ عنہ)

٣- مستدرک امام احمد بن حنبل (٢/٤٩٢) (مستدرک ابن ہریرة رضی اللہ عنہ)

هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه: (۱)

(۶) حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا سريح ثنا بن أبي الزناد عن عبد الرحمن بن الحرث عن محمد بن جعفر بن الزبير عن عروة بن الزبير ان عائشة قالت: ان أمداد العرب كثروا على رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى غموه وقام اليه المهاجرون يفرجون عنه حتى قام على عتبة عائشة فلهقه فاسلم رداه في أيديهم ووثب على العتبة فدخل وقال اللهم العنهم فقالت عائشة يا رسول الله هلك القوم فقال كلا والله يا بنت أبي بكر لقد اشترطت على ربي عز وجل شرطاً لا خلف له فقلت إنما انا بشر أضيق كما يضيق به البشر فاي المؤمنين بدرت اليه مني بادرة فاجعلها له كفارة

تعليق شعيب الأرناؤوط: قوله: إنما انا بشر أضيق بما يضيق به البشر إلى آخره صحيح وهذا إسناد فيه ابن أبي الزناد مختلف فيه: (۲)

حاصل ئی دا شو چه ده نبی صلی الله علیه وسلم ده بشریت نه چي سړی منکر شو نو ده په نبی باندې ده زنا تهمت اولگو دا سړی کافر دی او چي پیغمبر نور شو نو جزاء او سزاء خو مکلف له ده او نور خو مکلف نه دی دی به جنت ته ځي او کنه ؟ او که ځي نو په قران کې هغه ایت او بنایه چي په هغې کې دا وئيلي وي چي نور به جنت ته ځي او که نور نه ځي جنت ته نو دا خو ښکلي عاشقان مصطفی صلی الله علیه وسلم دی چي په خپله باندې به جنت کې مزی کی او پیغمبر صلی الله علیه وسلم به بهر ناست وی

انبیاء علیهم السلام د صورت او سیرت په اعتبار باندې په ټولو
بندیگانو باندې بهترین وی او ده نبي صلي الله عليه وسلم په
باره کې یو شاعر څه عجیبه فرمان کړي دي :

حسن یوسف دم عیسی ید بیضاء داری

ان چه خوبان همه دارند تو تنها داری

ده یوسف علیه السلام حسن ده عیسی علیه السلام هغه دم ده

موسی علیه السلام هغه ید بیضاء دا ټولی معجزی ستا دی

او کم چې ده انبیاء علیهم السلام صفتونه وو هغه ټول یوازی په

تا کې دی

شیوه شکل شمائل حرکات وسکنات

بخدا عزت جا از همه بالا داری

شکل او شمائل حرکات او سکنات او زما دی په خدائي باندې

قسم وي چې عزت او مرتبه دا ستا د ټولو نه اوچته ده

هر نبي بشر دی مونږ هم بشر یو خو مونږ ناقص یو او انبیاء

علیهم السلام داسې بشر وو چې د گناه امکان تری هم نه کیږي

مونږ او تاسو چې مړه شونو ده بنده خاصیت دا دی چې مړ شي او

په ده باندې دوه او یا درې ورځي تیری شي دی بوئی کی او کله

کله یو بنده وی او مړ شي هغه هم ده عامو بندیگانو په شان بنده

وی هغه لره الله یو خاصیت ورکړی وی چې ده هغه نه ده بد بوئی

په ځای باندې خوشبوئی ځي او انبیاء علیهم السلام ده هغوئي

بدن هغه د مرگ نه پس بالکل نه متغیر کیږي انبیاء علیهم السلام

بشر دی او بیا په بشر کې اوچت خلق دی

انبیاء علیهم السلام نه گناه کیری او که نه ؟

یو ده گناه امکان دی او بل ده گناه واقعہ کیدل دی امکان یعنی قوت د هغوئي شته انساني قوت په اعتبار باندې .

انبیاء علیهم السلام لره الله رب العزت تقریبا ده زرو بندیگانو نه زیات قوت ورکړی وي خو بد نظر په هغوئي کي نه وي .

انبیاء علیهم السلام ده هغوئي نه گناه بالکل نه کیری په دې باره کې یو عالم دی ده امام صاحب رحمه الله ده فقه اکبر شرحه هغه لیکلی ده هغه لیکلي دي چي

الانبياء عليهم السلام كلهم منزهون عن الصغائر والكبائر والكفر والقبائح قبل النبوة وبعده

انبیاء علیهم السلام هغوئي ده صغائرو او کبائرونه د کفر نه او ده قبائحو نه د نبوة نه مخکې او روستو معصوم دي .

ده نبي شان دا ده عامو بندیگانو په شان نه وي په بنده توب کې هغه ده عامو بندیگانو په شان وي خو چې کوم صفات دي د کامل انسانیت هغه په نبي کي وي او په عامو انسانانو کې نه وي .

الله رب العزت چې اول انسان په دنیا کې پیدا کوو نو نبي ئی پیدا کړی وو (حضرت ادم علیه السلام) یو حدیث کي رازي چه یو صحابي تپوس کي ده نبي صلي الله علیه وسلم نه .

حدثنا سلام بن سليمان المدايني ثنا المسعودي عن أبي عمر عن عبيد بن الحساس عن أبي ذر رضي الله عنه قال : أتيت النبي صلى

اللہ علیہ وسلم وهو في المسجد فجلست إليه فقلت: أي الأنبياء كان أولاً؟ قال: آدم قلت: ونبياً كان؟ قال: نعم نبياً مكلماً: (۱)

یا رسول اللہ ادم علیہ السلام نبی وو او کنه؟ نبی صلی اللہ علیہ وسلم جواب ورکئ: داسی نبی وو چي اللہ ورسره خبري کړی وي. چه ادم علیہ السلام ئی پیدا کړو نو هیر تی راغلی وو هیر داد بشریت سره منافي شي نه دی ده کمال سره منافي شي نه دی ده دی وجي نه هیر اللہ جرم کړی نه دی.

نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمائي حدیث کي رازي:

ده ادم علیہ السلام نه هیر راغلی وو نو ده اولاد نه به ئي هم هیر رازي حدثنا عبد بن حميد قال حدثنا أبو نعيم قال حدثنا هشام بن سعد عن زيد بن أسلم عن أبي صالح عن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لما خلق الله آدم مسح ظهره فسقط من ظهره كل نسمة هو خالقها من ذريته إلى يوم القيامة وجعل بين عيني كل إنسان منهم وبيصاً من نور ثم عرضهم على آدم فقال أي رب من هؤلاء؟ قال هؤلاء ذريتك فرأى رجلاً منهم فأعجبه وبيص ما بين عينيه فقال أي رب من هذا؟ فقال هذا رجل من آخر الأمم من ذريتك يقال له داود فقال رب كم جعلت عمره؟ قال ستين سنة قال أي رب زده من عمري أربعين سنة فلما قضى عمر آدم جاءه ملك الموت فقال أولم يبق من عمري أربعون سنة؟ قال أولم تعطها ابنك داود قال فجحد آدم فجحدت ذريته ونسي آدم فنسيت ذريته وخطئ آدم فخطئت ذريته.

هذا حديث حسن صحيح وقد روي من غير وجه عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم: (١)

ونسى آدم فنسيت ذريته ده ادم عليه السلام نه هير راغلی وو نو ده اولاد نه به ئي هم هير رازي.

او دا کوم ظالمان چي ده نبي ده بشریت نه منکر ئي د دوی نه تپوس او کره چي ادم عليه السلام نبي وو او کنه؟

که ادم عليه السلام نبي وو نو ده نبوت په وجه باندې چي نور شو نو ده نور بچي نور وي او که بشر؟ بيا خودی ټولو ته نور او وایه کنه؟ دغه رنگي ابو المنصور ماتريدي دا يو مشهور عالم دی دی ده فقه اکبر په ۲۶ صفحه باندې ليکي:

انبياء عليهم السلام ده هر قسم گناه نه پاك دی دغه شان ملا علي قاري هم ليکي دغه شان ابوالشکور سالمي کتاب دی التمهيد په ۷۴ صفحه باندې ليکي

قال اهل السنة والجماعة ان الانبياء عليهم السلام قبل الوحي كانوا انبياء معصومين واجب العصمة: (٢)

چي انبياء عليهم السلام ده وحي نه مخکې معصومين وو او هغه واجب العصمت وو او چا چي ده نبي تنقيض او کړو څلور واړه مذهبنه متفق دي چي دانسړی قطعي کافر دي او واجب القتل دي شيخ الاسلام ابن تيمية رحمه الله او د اسلام نورو علماء کرامو هم دغه خبره ليکلی ده. لکه

(١) قد قال شيخنا ابو الحسن الأشعري في بعض كتبه إن الانبياء بعد النبوة معصومون من الكبائر والصغائر: (١)

(٢) وذهبت طائفة أخرى من المحققين من الفقهاء و المتكلمين الى عصمتهم من الكبائر: (٢)

(٣) والذي ينبغي ان يرجح و يعتمد و يصح ما ذهب اليه القاضي عياض و غيره من انهم معصومون عن الصغائر و الكبائر قبل النبوة و بعدها عمدا و سهوا: (٣)

(٤) العصمة المطلقة الظاهرة الدائمة للانبياء و غيرها لغيرهم: (٤)

(٥) والطاهر عن الذنوب لا يستغني عن الدعاء كالنبي: (٥)

(٦) ولهذا كان الذي عليه سلف الأمة وأئمتها أن الأنبياء إنما هم معصومون من الإقرار على الذنوب وإن الله يستدرّكهم بالتوبة التي يحبها الله - يُحِبُّ التَّوَّابِينَ [البقرة: ٢٢٢] وإن كانت حسنات الأبرار سيئات المقربين. وإن ما صدر منهم من ذلك إنما كان لكمال النهاية بالتوبة لا لنقص البداية بالذنوب. وأما غيرهم فلا تجب له العصمة وإنما يدعي العصمة المطلقة لغير الأنبياء الجهال من الرافضة وغالية النساك وهذا مبسوط في موضعه: (٦)

^١ - الفرق بين الفرق لعبد القاهر المقدادي (٢١٠/١)

^٢ - الشفاء (١٤٩/٢)

^٣ - مجموعة رسائل ابن عابدين (٢١١/١) رساله (١٤)

^٤ - عقبات النبوة لمحمد اسماعيل الشهيد (٢٠٤)

^٥ - الهداية شرح البداية (٣٤١/١) فصل في الذنوب

^٦ - احتكام المراتب عند شيخ الاسلام ابن قيمية (٣٦٥/١)

و اما الحرام و المكروه فلا يوجد في افعال الانبياء لانهم معصومون عن
الكبائر عند عامة المسلمين وعن الصغائر ايضا عند اصحابنا: (١)
(٢) ثبت بالادلة القطعية ان النبي معصوم لا يكون كاذبا: (٢)
(٣) عقيدة صدور الذنب من الانبياء عقيدة المعتزلة و غيرهم: (٢)
(٤) وقال جمهور من الفقهاء من اصحاب مالك و أبي حنيفة و الشافعي انهم
معصومون من الصغائر كلها كعصمتهم من الكبائر اجمعها لانا امرنا
باتباعهم في افعالهم و آثارهم و سيرهم امرا مطلقا من غير التزام قرينة فلو
جوزنا عليهم الصغائر لم يمكن الاقتداء بهم اذ ليس كل فعل من افعالهم
يتميز مقصده من القرينة و الإباحة أو الحظر أو المعصية: (٤)
(٥) ولهذا كان الذي عليه سلف الأمة و أنتمها أن الانبياء إنما هم
معصومون من الإقرار على الذنوب و إن الله يستدركهم بالتوبة التي
يحبها الله يُحِبُّ التَّوَّابِينَ و إن كانت حسنات الأبرار سيئات المقربين
و إن ما صدر منهم من ذلك إنما كان لكمال النهاية بالتوبة لا لنقص
البداية بالذنب و أما غيرهم فلا تجب له العصمة و إنما يدعي العصمة
المطلقة لغير الانبياء الجهال من الرافضة و غالية النساك و هذا مبسوط
في موضعه: (٥)
(٦) وقالوا بعصمة الانبياء عن الذنوب و تأولوا ما روى عنهم من زلاتهم
على انها كانت قبل النبوة خلاف قول من أجاز عليهم الصغائر و خلاف

١ - نظامي جامي (٩١)

٢ - حاشية على الحياشي (٤٥)

٣ - أصول الدين (١٦٢)

٤ - تفسير القدسي (١/ ٢٠٨)

٥ - أمكنة المراتب عند شيخ الإسلام ابن تيمية (١٦٥١)

قول الهشامية من الروافض الذين أجازوا عليهم الذنوب مع قولهم بعصمة
الامام من الذنوب: (۱)

او علامه شامي رحمه الله هم ليكلي دي چا چي نبي ته كنخل
او كرل نو دا سري واجب القتل دي.

وعبارة الشفاء هكذا: قال أبو بكر بن المنذر: أجمع عوام أهل العلم
على أن من سب النبي صلى الله عليه وسلم يقتل وممن قال ذلك مالك بن
أنس والليث وأحمد وإسحاق وهو مذهب الشافعي وهو مقتضى قول أبي
بكر رضي الله تعالى عنه ولا تقبل توبته عند هؤلاء ويمثله قال أبو
حنيفة وأصحابه والثوري وأهل الكوفة والأوزاعي في المسلم لكنهم
قالوا هي ردة. وروى مثله الوليد بن مسلم عن مالك.

وروى الطبراني مثله عن أبي حنيفة وأصحابه فيمن ينقصه صلى الله
عليه وسلم أو برئ منه أو كذبه: (۲)

صاحب د مبسوط هم دا قول ذكر كري دي چي چا نبي ته كنخل
او كرل نو دا سري مرتد دي او واجب القتل دي.

وفي التنف من سب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم فإنه مرتد
وحكمه حكم المرتد ويفعل به ما يفعل بالمرتد اهـ.

فقوله ويفعل به ما يفعل بالمرتد ظاهر في قبول توبته كما لا
يخفى وممن نقل أنها ردة عن أبي حنيفة القاضي عياض في كتابه
المسمى بالشفاء ونص عبارته قال أبو بكر بن المنذر رحمه الله
تعالى أجمع عوام أهل العلم على أن من سب النبي صلى الله تعالى

عليه وسلم يقتل وممن قال ذلك مالك بن أنس والليث وأحمد وإسحاق وهو مذهب الشافعي رحمه الله.

قال القاضي أبو الفضل وهو مقتضى قول أبي بكر الصديق رضي الله تعالى عنه ولا تقبل توبته عند هؤلاء وبمثلته قال أبو حنيفة وأصحابه والثوري وأهل الكوفة والأوزاعي في المسلم لكنهم قالوا هي ردة وروى مثله الوليد بن مسلم عن مالك رحمه الله وحكى الطبري مثله عن أبي حنيفة وأصحابه فيمن ينقصه صلى الله تعالى عليه وسلم أو برئ منه أو كذبه: (١)

أو نورو علماء هم ليكلي دي

(١) أنه لا تجوز الصلاة عليه ولا الصلاة على خلفه ولا تحل ذبيحته ولا تحل المرأة منهم للسنى ولا يصح نكاح السنية من احد منهم: (٢)
(٢) عقيدة صدور الذنب من الانبياء عقيدة المعتزلة وغيرهم: (٣)
(٣) وَقَدْ نَزَلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذًا مِثْلُهُمُ الرِّضَا بِالْكَفْرِ كَفَرُوا أَجْمَعُ العلماء أن شاتم النبي صلى الله عليه وسلم كافر ومن شك في كفره كفر ويقتل وممن قال بذلك مالك والليث وأحمد وإسحاق وهو مذهب الشافعي قال الله تعالى: إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْقُرْآنَ مَعْجَزَةً وَحُجَّةً عَلَى صِحَّةِ نَبْوَةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَنْ النَّاسُ مِنْ جَحَدَ وَأَنْكَرَ مَا جَاءَ بِهِ كَمَا أَخْبَرَ اللَّهُ عَنْهُمْ بِقَوْلِهِ: وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

١- القيسوط للسرخسي جلد ١٢ صفحه ٤٩٦: (باب أحكام المرتدين)

٢- الفارق بين الفرق (٢٢٢/١)

٣- اصول الدين (١٦٢)

تَكْذِيبًا لَهُمْ وَتَصْدِيقًا لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ
السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا: (۱)

ده انبياء عليهم السلام سوری وواو که نه ؟

بعض ظالمان وائی نبی صلی اللہ علیہ وسلم حکہ نور وو چي
سوری ئی نه وو او دا چا وئیلی دی چي یو ذات دی نور وی او دهغه
دی سوری نه وی اللہ نور دی بخاری مسلم ترمذی ده حدیثو کوم
کتابونه چي گوری په هغه کې یو حدیث دی په صحیح سند سره

نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمائي: یوڅو کسان دی

حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا يحيى عن عبيد الله قال حدثني
خبیب بن عبد الرحمن عن حفص بن عاصم عن أبي هريرة عن النبي
صلى الله عليه وسلم قال سبعة يظلهم الله في ظله يوم لا ظل إلا ظله
الإمام العادل وشاب نشأ في عبادة ربه ورجل قلبه معلق في المساجد
ورجلان تحابا في الله اجتمعا عليه وتفرقا عليه ورجل طلبته امرأة
ذات منصب وجمال فقال إني أخاف الله ورجل تصدق أخفى حتى لا
تعلم شماله ما تنفق يمينه ورجل ذكر الله خاليا ففاضت عيناه: (۱)

حدثني زهير بن حرب ومحمد بن المثنى جميعا عن يحيى القطان قال
زهير حدثنا يحيى بن سعيد عن عبيد الله أخبرني خبيب بن
عبد الرحمن عن حفص بن عاصم عن أبي هريرة عن النبي صلى الله
عليه وسلم قال سبعة يظلهم الله في ضله يوم لا ظل إلا ظله الإمام
العادل وشاب نشأ بعبادة الله ورجل قلبه معلق في المساجد ورجلان

۱- تحقیق التجريد فی شرح کتاب التوحید: جلد ۲ صفحہ ۲۷۰

۲- الصحیح البخاری (الطبعة الهندية): جلد ۱ صفحہ ۲۰

تحابا في الله اجتمعا عليه وتفرقا عليه ورجل دعت امرأة ذات منصب
وجمال فقال اني اخاف الله ورجل تصدق بصدقة فاخفاها حتى لا تعلم
يمينه ما تنفق شماله ورجل ذكر الله خاليا ففاضت عيناه: (١)

حدثنا الأنصاري حدثنا معن حدثنا مالك عن خبيب بن عبد الرحمن عن
حفص بن عاصم عن أبي هريرة أو عن أبي سعيد: أن رسول الله صلى الله
عليه وسلم قال سبعة يظلهم الله في ظله يوم لا ظل إلا ظله إمام عادل
وشاب نشأ بعبادة الله ورجل كان قلبه معلقا بالمسجد إذا خرج منه حتى
يعود إليه ورجلان تحابا في الله فاجتمعا على ذلك وتفرقا ورجل ذكر الله
خاليا ففاضت عيناه ورجل دعت امرأة ذات حسب وجمال فقال اني اخاف الله
ورجل تصدق بصدقة فاخفاها حتى لا تعلم شماله ما تنفق يمينه

قال أبو عيسى هذا حديث حسن صحيح وهكذا روي هذا الحديث عن
مالك بن أنس من غير وجه مثل هذا وشك فيه وقال عن أبي هريرة أو عن
أبي سعيد وعبيد الله بن عمر رواه عن خبيب بن عبد الرحمن ولم
يشك فيه يقول عن أبي هريرة: (١)

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا يحيى عن عبيد الله قال حدثني خبيب بن
عبد الرحمن عن حفص بن عاصم عن أبي هريرة عن النبي صلى الله
عليه وسلم قال: سبعة يظلهم الله في ظله يوم لا ظل إلا ظله
الإمام العادل وشاب نشأ بعبادة الله ورجل قلبه متعلق بالمساجد ورجلان
تحابا في الله عز وجل اجتمعا عليه وتفرقا عليه ورجل تصدق بصدقة

أخفاها لا تعلم شماله ما تنفق يمينه ورجل ذكر الله خاليا ففاضت عيناه
 ورجل دعت ذات منصب وجمال إلى نفسها قال أنا أخاف الله عز وجل
 تعليق شعيب الأرنؤوط: إسناده صحيح على شرط الشيخين: (١)
 نو نبي صلي الله عليه وسلم فرمائي چه خه كسان به وي الله تعالى به
 سوري ورکوي د خپل سوري د لاندې په هغه روح چه ده الله تعالى
 د سوري نه علاوه به د بل چا سوري نه وي او په هغې کي يو کس دی
 وشاب نشأ بعبادة الله

هغه ځوان چې هغه ځواني ته اورسي او گيره ئي راغله او دي وائي
 زما پیغمبر پریخودی وه او زه ئي هم پریږدم ده لره به الله د خپل
 سوري لاندې ځائي ورکئ او سحر وختي پاسي او دی وائي زما
 پیغمبر به مونځ کوو زه هم مونځ کوم نو ده لره به الله ده خپل سوري
 د لاندې ځائي ورکئ

ورجلان تحابا في الله عز وجل اجتمعا عليه وتفرقا عليه
 دوه کسان دي هغوئي ده يو بل سره مينه ده الله ده پاره ده او ده دی
 ميني څه باعث به وي يا به هغه سړی عالم وي يا به زاهد وي او يا به
 عابد وي او ده الله ده پاره مينه چې وي په هغې باندې سړی فخر کئ
 او زه د فخر په طريقه دا وئيلي شم چې زما ده شيخ القرآن محمد
 طاهر رحمه الله سره مينه ده او زما ده جناب رسول الله صلي الله عليه
 وسلم ده صحابو سره بي شانه مينه ده او په دی مينه باندې هغوئي يو
 ځائي کيدل او يه دغه مينه جدا کيدل او بل ورجل ذکر الله خاليا
 ففاضت عيناه يو سړی يوازي ناست دی او الله ئي ياد شو او ده الله

عذابونه ئی یاد شو او ده الله رحمتونه ئی یاد شو او سترگو نه ئی
 او خکی روانی شوی . ده لره به الله ده خپل سوري لاندې ځاني ورکړئ
 نو الله نور لوئي دی او دا چا وی چې نور به وی او سوری به ئی نه وی .
 بل حدیث کې رازي چې یو جهاد له صحابه رضي الله عنهم تلي وو .
 حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا عفان ثنا حماد قال ثابت عن شميصة عن
 عائشة: ان رسول الله صلى الله عليه وسلم كان في سفر له فاعتل بعير
 لصفية في ابل زينب فضل فقال لها رسول الله صلى الله عليه وسلم ان
 بعيرا لصفية اعتل فلو أعطيتها بعيرا من ابلك فقالت انا أعطي تلك
 اليهودية قال فتركها رسول الله صلى الله عليه وسلم ذا الحجة والمحرم
 شهرين أو ثلاثة لا يأتيها قالت حتى ينست منه وحولت سريري قالت فبينما
 انا يوما بنصف النهار إذا انا بظل رسول الله صلى الله عليه وسلم مقبل
 قال عفان حدثني حماد عن شميصة عن النبي صلى الله عليه وسلم ثم
 سمعته بعد يحدثه عن شميصة عن عائشة عن النبي صلى الله عليه وسلم
 سلم وقال بعد في حج أو عمرة قال ولا أضنه الا قال في حجة الوداع (۱)

عائشه رضي الله عنها فرمائي چه نبی علیه السلام په یو سفر کې
 وو نو ده صفیه بنت حیبي رضي الله عنها اوښ نا جوړه شو او د
 حضرت زينب رضي الله عنها چه کوم او ښان وو نو په هغی کې
 زیاتی اوښان وو نبی علیه السلام خپلی بی بی ته اووي چه ده صفیه
 رضي الله عنها اوښ نا جوړه شوي دي که ته د خپلو اوښانو نه هغی
 له یو اوښ ورکړی نو هغه خو ښ وه نو هغی ورته وي زه به دغه

یهودنری له خپل اوبښ ورکوم پلا رنې یهو دي وو او ده زنانو همیشه دا کار دي بن د بن هیڅ کمال نه منی.

نبی علیه السلام د هغی نه درې میاشتی یا دوه میاشتی بایبکات وکړو خلور میاشتی به زکه نه وي چه بیا خو ایلاء ده طلاق واقع کیږی لا یاتیها د هغی کورته به نه راتلو هغه وائی زه د نبی علیه السلام نه ناامیده شوم او ما خپل کت واپرو پس زه یوه ورځ په غرمی تیم کې کور ناسته ووم إذا انا بطل رسول الله صلى الله عليه وسلم مقبل بل روایت، کي رازی منصف النهار نو ما وکتل چه د نبی علیه السلام سوری را روان وو نو سوری وو کنه؟

مسئله: که یو سړی خپلي بنځي ته قسم او کړو چي ستا سره به خبري نه کوم او چې خلور میاشتي ورسره متواتر خبرې اونه کړي دا بنځه پرې طلاقه شوه او قران هم وائي:

لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ: (۱)
کوم کسان چې خپلو بنځوته قسم او کړي ده هغوئي د پاره خلور میاشتي انتظار دی او که په خلور میاشتو کې دی ورنژدي نه شو دا بنځه پرې طلاقه ده که په خلورو میاشتو کې دا سړی نژدی نه شو بنځي ته نو بنځه پرې طلاقه ده او که نژدی شو کفار د قسم به ورکي

نبی صلي الله عليه وسلم ورته وی تا سره به زه خبرې نه کوم هغه وائي چې میاشتي کې څه ورځي تیرې شوي نو ما ده نبی صلي الله عليه وسلم کت او درو چې نبی صلي الله عليه وسلم نه رازي

وی میاشت پس غرمه وه زه ناسته وم. قالت فبینما انا یوما بنصف
النهار اذا انا بظل رسول الله صلى الله علیه وسلم مقبل

چی می کتل ده یو سړي سوری رابنکاره شو چی ما او کتل هغه
نبي صلي الله عليه وسلم وو دوی وائی ده نبي سوری نه وو.

قال لزینب بنت جحش یا زینب أفقري أختك صفیة جملا و كانت من
أكثرهن ظهرا فقالت أنا أفقر یهودیتك فغضب النبی صلی الله علیه و

سلم حين سمع ذلك منها فهجرها فلم یكلمها حتی قدم مكة وأیام منی
في سفره حتی رجع إلى المدينة المحرم وصفر فلم یأتها ولم یقسم لها

وینست منه فلما كان شهر ربيع الأول دخل علیها فرأت ظله فقالت ان هذا
لظل رجل وما یدخل علی النبی صلی الله علیه وسلم فمن هذا فدخل

النبي صلی الله علیه وسلم فلما رآته قالت یا رسول الله ما أدري ما أصنع
حين دخلت علی قالت وكانت لها جاریة وكانت تخبؤها من النبی صلی

الله علیه وسلم فقالت فلانة لك فمشی النبی صلی الله علیه وسلم إلى
سریر زینب وكان قد رفع فوضعه بیده ثم أصاب أهله ورضی عنهم (۱)

فلما كان شهر ربيع الأول دخل علیها كله چه د ربيع الاول میاشت شو
نو نبي علیه السلام دهغی کره وراغی او هغی ده نبي علیه السلام

سوری ولیدو فقالت ان هذا لظل رجل نو هغی اووي نبي نه وو داخل
شوي یقینا دا خوده یوسړی سور دي

کوم خلق چه وائی چه د نبي علیه السلام سوری نه وو نو دا خبرې بی
کاره ده او دلیل ئې څه دي؟ وائی چه د نبي علیه السلام سوری الله

تعالی په زمکه باندي نه لگولو نو سوری قیمتی وو او نبي علیه

السلام په زمکه گرځیدو او سوری ته لگیدو داهڅی خبرې دي او
 که داسی خبره وي نو صحابو به نقل کړی وي اوس عام کتاب درته
 بنائم داده هر مولا سره دي په دي کې د ابوذر غفاری رضی الله عنه
 یو روایت دي هغه وائی چه څوارلسمی سپوږمی وه او نبی علیه
 السلام روان وو اوزه د نبی علیه السلام په سوری سوری باندي تلم
 زه نبی علیه السلام نه ووم لیدلی چه کله اولیدم نوماته ئې وي
 ابوذر د ابوذر معنی انت ابوذر چه ته ابوذر ئې ما او وي چه او ابوذر
 رضی الله عنه وائی چه زما دي په خدائي قسم وي چه کله به ما
 څوارلسمی سپوږمی ته کتل او کله به ما نبی علیه السلام مخ ته
 کتل وائی زما دي په خدائي قسم وي چه د نبی علیه السلام مخ د
 څوارلسمی سپوږمی نه خائسته وه نو گوره دغه سوری وو کنه.
 انبياء عليهم السلام سوری شته او بشر دی او دی سره سره ده
 صغائرو او کبائرو گناهونو نه پاک دی
 الانبياء كلهم منزّهون عن الصغائر والكبائر والكفر والقبائح
 قبل النبوة وبعده

په پیغمبر جادو اثر کوي او کنه ؟

دا مسئله چه په نبی صلی الله علیه وسلم باندي سحر کيږی او کنه ؟
 حضرت موسی علیه السلام چه کله د جادوگرو مقابلی له لارو او
 هغوئې هغه خپلی امساگانې وغورځولی نو قران وائی یُخَيَّلُ إِلَيْهِ
 مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ موسی علیه السلام په خیال کې راتلل چه دا
 مندی وهی چه د هغه په خیال کې راتلل نو په هغه باندي جادو
 شوي وو کنه ؟

نویو دي د جادو اثر په دنیوی امورو کې او بل دي د جادو اثر د نبوت په امورو کې د نبوت په امور کې په پیغمبر باندې د جادو اثر نه کیږي زکه نبوت د پیغمبر چه دي هغه د کتاب د پاره دي او د کتاب حفاظت الله تعالی اغستی دي او دنور انبیاء نبوت کې هم د هغه انبیاء حفاظت کولو.

قاعده داده چه په مشتقی باندې حکم اوشی نو مبداء ورله علت وي نو کوم کارونه چه د نبوت وو نو په هغی باندې سحر اثر نه دي کړی او هغه چه په میدان کې ولاړو وو نو يُخَيِّلُ إِلَيْهِ مِنْ سَحَرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ او کله چه دهغه په زړه کې خوف راغی نو الله تعالی ورته اووي لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ

په سحر باندې گنډ روایتونه دي

حدثنا إبراهيم بن موسى أخبرنا عيسى بن يونس عن هشام عن أبيه عن عائشة رضي الله عنها قالت سحر رسول الله صلى الله عليه وسلم رجل من بني زريق يقال له لبید بن الأعصم حتى كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يخيل إليه أنه يفعل الشيء وما فعله حتى إذا كان ذات يوم أو ذات ليلة وهو عندي لکنه دعا ودعا ثم قال يا عائشة أشعرت أن الله أفتاني فيما استفتيته فيه أتاني رجلان فقعد أحدهما عند رأسي والآخر عند رجلي فقال أحدهما لصاحبه ما وجع الرجل؟ فقال مطبوع قال من طبه؟ قال لبید بن الأعصم قال في أي شيء؟ قال في مشط ومشاطة وجف طلع نخلة ذكر. قال وأين هو؟ قال في بنر ذروان. فاتاها رسول الله صلى الله عليه وسلم في ناس من أصحابه فجاء فقال يا عائشة كان ماءها نقاعة الحناء أو كان رؤوس

نخلها رؤوس الشياطين قلت يا رسول الله أفلا استخرجته؟ قال قد عافاني الله فكرهت أن أثور على الناس فيه شرا فأمر بها فدقنت تابعه أبو أسامة وأبو ضمرة وابن أبي الزناد عن هشام وقال الليث وابن عيينة عن هشام في مشط ومشاقة يقال المشاطة ما يخرج من الشعر إذا مشط والمشاقة من مشاقة الكتان: (۱)

بخاری کی دی چه بئر ذروان کی چه منگز او یوه گوډی پراته وو نو اوبه ئې زیږی کړی وی او الله تعالی دوحی په ذریعه دا اوخودل یو دوه ملائکی راغلی وی یو یو طرف ته بل بل طرف ته فقال أحدهما لصاحبه ما وجع الرجل؟ فقال مطبوب په ده باندی چا جادو کړی دی قال من طبه؟ چا پری کړی دی؟ پس هغه ووئیل چه دلبیدبن عاصم لونړو پری کړی دی وی څه شی دی؟ قال فی مشط ومشاطة منگز ده او گوډی ده کوم ځائی ده؟ په بئر ذروان کی ده نښه ئې څه ده؟ منگز او گوډی ده نبی علیه السلام یو سړی ته اووی چه لار شه او د بئر ذروان نه هغه گوډی را اوباسه هغه چه را او ویسته نوچه کله د هغی نه هغه غنی او میخونه را ویستل نبی علیه السلام وائی چه زما بدن په کهولاویدو نوپه بدن باندی اثر شوی وو او درسالت په امورو کی اثر نه وو دمسحور دغه دوه معنی دی.

مولانا مودودي او په انبياء عليهم السلام اعتراضات کول

عبدالعزیز فرهاري مشهور عالم دی چا چې ده شرح عقائد شرح لیکلي ده ده هغې نوم دی النبراس ده هغه کتاب دی ایمان کامل هغې صفحه ۳۳ کې لیکي چې:

مختار عند جمهور اهل سنت انست که انبياء همه معصوما از صفائر و کبائر و این الیقست بعزمت منزلست و علوي مرتبته ایشان. ده جمهور اهل سنت قول دا دی چې انبياء عليهم السلام ده صفائرو او کبائرو نه معصوم دی که عمدا وي او که سهوا وي ده دی ټولونه معصوم دي.

ده انبياء عليهم السلام ده عظمت الشان سره او ده هغوئي ده لويي مرتبي سره دا ډیره مناسبه خبره ده.

ده هندوستان مشهور عالم قاضي ثناء الله پاني پتي مشهور کتاب (مالابد منه) په صفحه ۱۱ باندې لیکلي چې:

و انبياء همه معصوما از صفائر و کبائر چې انبياء عليهم السلام ټول معصوم دی هم ده وړو گناهونو نه او هم ده لویو گناهونو نه؟

تفسیر روح المعاني هغه لیکلی چې:

لا يشکل أيضا علی القول بعصمتهم عن الکبائر والصغائر مطلقا لجواز أن یکون علیه السلام قد رأى أن فی الوکز دفع ظالم عن مظلوم ففعله غیر قاصد به القتل وإنما وقع مترتبا علیه لا عن قصد: (')

انبیاء علیہم السلام د صغائرو کبائرونه پاک دي او څوک دی دا خبره نه کوي چې موسیٰ علیه السلام ده هغه رائی دا ده چې زه سټ ورکړم زه به ده مظلوم دفاع او کړم ده ظالم نه او بیا حضرت موسیٰ علیه السلام چې په کوم ځای کې قبطني له سټ ورکړي وو یو خودا وه چې سټ اله ده قتل نه ده الله ده هغه نیته مقرر کړی وه او مړ شو خو دغه خلقو ده بني اسرائیلو بچي حلال کړي وو او بنځي ورته بي عزته کړي وي او بل دا خبره دا دار حرب وو په دار حرب کې ده کافر قتل روا دی او ده کافر قتل گناه نه ده.

مودودي صاحب خطا شوی چې په رسائل مسائل جلد ۱ صفحه ۲۸ کې لیکلی دي چې

نبی هونے سے پہلے حضرت موسیٰ علیہ السلام سے بھی ایک بہت بڑا گناہ ہو گیا تھا چنانچہ اس نے ایک انسان کو قتل کر دیا تھا

ده نبی کیدونه مخکي ده موسیٰ علیه السلام نه یوه غټه گناه شوی وه ځکه هغه یو انسان قتل کړی وو انسان ئي قتل کړی وو دا نه وائي چې انسان څوک وو؟ مسلمان وو او که کافر؟ څه شی وو؟

که ده مطلق انسان قتل گناه وي بیا خو ده جنگ بدر په ورځ باندې صحابو ۷۰ کافر مردار کړي وو هغه هم انسانان وو بیا به هغوئي هم گناه کړی وي (استغفر الله معاذ الله)

اصحاب ده رسول الله چې کوم جنگونو له تلي دي کوم خلق چې ئي وجلي دي هغوئي هم انسانان نه وو خو په انسان انسان کې فرق دی او پته نه لگي چې ده مودودي ده دی خبری نه روستو کوم یو مؤثر کار فرما دی هغه هغه سړی چې ده بني اسرائیلو بچي حلال کړی وو هغه

کسان چي ده بني اسرائيلو ده بنخو بي عزتي ئي کړي وي هغه کس چي ده فرعون په ملك دارحرب کي وو چي مودودي پرې دومره ولي خفه دي چي ده هغه هغه پليتي کړي دي ده هغي نه يو مبهم تعبير کړي دي چنانچه اس نے ایک انسان کو قتل کر دیا تھا

سوات کي يو زمانه مدرس ووم ۱۹۷۴ کي مودودي صاحب په دنيا کي بقيد حیات وو ما مودودي صاحب ته يو خط ليکلي وو په هغي کي ورته ما ليکلي وو چي جناب عالي ستا کتابونه زه گورم زما څه شکوک او شبهات دي اميد دي چي ته به زما تشفي او کړي په هغي کي ما يو خو سوالونه ليکلي وو.

سوال: نبی ہونے سے پہلے حضرت موسیٰ علیہ السلام سے بھی ایک بہت بڑا گناہ ہو گیا تھا چنانچہ اس نے ایک انسان کو قتل کر دیا تھا (رسائل مسائل)
 ده نبي کيدونه مخکي ده موسی علیہ السلام نه يوه شته گناه شوی وه ځکه هغه يو انسان قتل کړی وو.

انسان ئي قتل کړی وو دا نه وائي چي انسان څوک وو؟ مسلمان وو او که کافر؟ څه شی وو؟ ما ورته وی چي مونږ د قران مطالعه کړي ده دا واقعہ په سورة قصص کي ده او د کوم بني اسرائيلي چي د قبطي سره جگړه وه موسی علیہ السلام هغه قبطي له سک ورکړی وو هغه مړ شوی وو په دويمه ورځ هغه ده بل قبطي سره جگړه وه دغه سړی چي مړ شو نو موسی علیہ السلام اووي.

قَالَ رَبِّمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ (۱)

چي الله تاپه ما احسان کړی دی گناه انعام دی چې دا گناه دی نو موسی علیه السلام دا ولی وی چې الله تاپه ما احسان کړی دی چې بیا راغی هغه پرون چې ترې کوم بني اسرائيلي امداد غوختلی وو هغه ورته بیا چغی وهلي موسی علیه السلام هغه ته وی: إِنَّكَ لَغَوِي مُبِينٌ: (۱) ته خو ډیر جگرمار سپری ئی. خوبیا قران وائی:

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ: (۲)

کله چې موسی علیه السلام او غوخته چې دغه بل قبطي هم او هي نو هغه بني اسرائيلي دا خیال او کړو چې ما وهي هغه ورته وائی چې ته غواړي چې ما مړ کړي لکه پرون چې دی سپری مړ کړی وو هغه راز افشا شو ما وی چې ده گناه نه موسی علیه السلام په نعمت سره تعبیر ولی کوو؟ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ

ده سوال جواب چې کله ماته ده مودودي صاحب ده طرف نه راغی ده هغه یو معاون خصوصي وو غلام علی نوم ئی وو هغه لیکلي وو: هر شخص کا هر رائے سے اتفاق ممکن نہیں ہیں اگر آپ کو میری باتیں غلط معلوم ہوئی ہو تو آپ اپنی صحیح رائے پر قائم رہیں

تفسیر روح المعاني لیکلی چې یو خو په دي کې قصد نه وو بل په دي کې دفع کول وو ده مظلوم ده ظالم نه بله دا چې هغه وطن

دار حرب وو دار اسلام نه وو اوحربی کافرئی وجلی وو. مودودی صاحب لیکي چي:

یہ ایک لطیف نکتہ ہیں کہ اللہ تعالیٰ نے بارادہ ہر نبی سے کسی نہ کسی وقت اپنی حفاظت اٹھا کر اور ان سے ایک دو لغزشیں سرزد ہو جانے دی ہیں تاکہ لوگ انبیاء علیہم السلام کو خدا نہ سمجھے اور جان لے کہ یہ خدا نہیں ہیں بشر ہیں (تفہیمات دویم)

دا یو باریکہ نکتہ ده دی ته هر چا فهم نه رسي چي الله رب العزت په يو وخت ده اوقاتو کي ده انبياء نه خپل عصمت اوچت کړی دی او د هغوئي نه يو دوه گناهونه کړي دي د دي د پاره چي خلقو ته دا پته ولگي چي انبياء بشر دي او خدايان نه دي:

او ما په خپل خط کي يو اعتراض دا هم ليکلی وو ده الله او بشر ده دی فرق دا دی چي ده الله نه گناه نه کيږي او نور مخلوق نه گناه کيږي ځکه خو تا په دې بنياد باندې ويلي دي چي:

یہ ایک لطیف نکتہ ہیں کہ اللہ تعالیٰ نے بارادہ ہر نبی سے کسی نہ کسی وقت اپنی حفاظت اٹھا کر اور ان سے ایک دو لغزشیں سرزد ہو جانے دی ہیں تاکہ لوگ انبیاء علیہم السلام کو خدا نہ سمجھے اور جان لے کہ یہ خدا نہیں ہیں بشر ہیں (تفہیمات دویم)

نوما ورته وی مولانا صاحب ده فرشتو باره کي دی څه خیال دی او فرشتو په باره کي الله فرمائي:

لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ: (۱)

هغوئي ده الله ده حکم خلاف نه کي او تا خو فرق خودلی دی چي ده الله او ده غیر الله فرق دا دی چي ده الله نه گناه کيږي ده فرشتو نه

گناه کیري او که نه که ته وائي کیري نو الله ته دی دروغجن اووی او
که ته وائي نه کیري ده گنرو خدايانو قول دی او کړو.

بيا مې ورته وی ده نبي او ده الله فرقونه ډیر دي نبي ډوډی خوري
الله محتاج نه دی ده نبي بنځه شته الله بنځي ته محتاج نه دی ده
نبي اولاد شتی الله اولاد ته محتاج نه دی نبي خوب کي الله خوب ته
محتاج نه دی نبي زخمي کیري الله نه زخمي کیري.

مولانا مودودي صاحب ده دی جواب نه دی کړی اوس هم اعلان عام
دی چې ده جماعت اسلامي او ده مودودي صاحب چې کوم مداحین
دی هغوئي دی ده دی جواب را کړي دا ده امت اتفاقي مسئله ده چې
انبیاء علیهم السلام ده صغائرو او کبائرو نه پاک دی او معصوم دی
بيا مودودي صاحب بل ځائي لیکي

صحیفه یونس علیه السلام کی تفصیلات سے یہ بات صاف طور پر معلوم ہوتی ہیں کہ
حضرت یونس علیہ السلام سے منصب نبوت میں بہت کچھ کوتاہیاں ہوئی تھیں

ده یونس علیه السلام کتاب چې او گوري ده هغې نه دا خبره په صفائي
سره معلومیري چې یونس علیه السلام په منصب ده نبوت کې کمی
کړی وه دا خبره هغې په تفهیم القرآن کې لیکلی ده او زما سره ده
تفهیم القرآن ده هغه زماني نسخه ده چې ده مودودي صاحب ده
دستخط نه بغیر به نه خرسیدو او ده هغې په مقدمه کې لیکلی دي چې
په کوم تفهیم القرآن به ده مودودي صاحب دستخط نه وو ده هغې نه
به دا معلومه شوه چې دا پت شوی دی زما سره ده تفهیم القرآن هغه
نسخه ده چې په کوم ده مودودي صاحب دستخط دی

مودودي صاحب ته ما دا هم ليکلی وو چي ده دی نه خو دا معلوم يکي چي الله رب العزت معاذ الله هغه ده خه نه نه وو خبر هغه داسي خلقو له نبوت ورکړی وو چي هغوي نبوت ناپیښ سکتا تھا او حالانکه ده اهل سنت والجماعة مسلك دا دی چي انبياء عليهم السلام هغه ده صغائرو او کبائرو نه پاک او معصوم وو او امام فخر الدين رازي صاحب ليکي :

واختلف الناس في وقت العصمة على ثلاثة أقوال أحدها قول من ذهب إلى أنهم معصومون من وقت مولدهم وهو قول الرافضة وثانيها قول من ذهب إلى أن وقت عصمتهم وقت بلوغهم ولم يجوزوا منهم ارتكاب الكفر والكبيرة قبل النبوة وهو قول كثير من المعتزلة وثالثها قول من ذهب إلى أن ذلك لا يجوز وقت النبوة أما قبل النبوة فجائز وهو قول أكثر أصحابنا وقول أبي الهذيل وأبي علي من المعتزلة والمختار عندنا أنه لم يصدر عنهم الذنب حال النبوة البتة لا الكبيرة ولا الصغيرة: (۱)

زمونږ ده اهل سنت والجماعة مختاره خبره دا ده چي ده انبياء عليهم السلام نه په حال ده نبوت کي هرگز هرگز يو گناه نه ده شوی نه وره گناه او نه غټه گناه.

تفسير قرطبي دا يو مالکي عالم دی هغه هم وائي :
وقال جمهور من الفقهاء من أصحاب مالك وأبي حنيفة والشافعي إنهم معصومون من الصغائر كلها كعصمتهم من الكبائر أجمعها لأننا أمرنا باتباعهم في أفعالهم وآثارهم وسيرهم أمراً مطلقاً من غير التزام قرينة فلو جوزنا عليهم الصغائر لم يمكن الاقتداء بهم إذ ليس كل فعل من

أفعالهم يتميز مقصده من القرينة والإباحة أو الحظر أو المعصية لأننا أمرنا
بإتباعهم في أفعالهم وآثارهم وسيرهم أمرا مطلقا من غير التزام قرينة فلو
جوزنا عليهم الصغائر لم يمكن الاقتداء بهم إذ ليس كل فعل من
أفعالهم يتميز مقصده من القرينة والإباحة أو الحظر أو المعصية: (١)

جمهور فقهاء كهغه ده امام مالك رحمه الله تابع دي او كه ده امام
ابو حنيفة رحمه الله تابع دي او كه ده امام شافعي رحمه الله تابع دي
ده هغوئي عقیده دا ده چې انبياء عليهم السلام ده صغائرو او كبائرو
نه پاك دی نه ترې وړوکی گناه كيږي او نه لویه گناه او وجه دا ده چې
لأننا أمرنا بإتباعهم في أفعالهم وآثارهم وسيرهم أمرا مطلقا من غير التزام قرينة
الله رب العزت حكم كړی دی چې انبياء عليهم السلام اتباع به
كوئي ده هغوئي افعال او د هغوئي اثار ده هغوئي سيرت دا يو
عام حكم دی چې الله فرمائي په سورة احزاب:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا: (١)

كه ده گناه وقوع تري كيدي نو الله به وئيلي وي چې په گناه كې ده
هغوئي مه مني بغير ده التزام ده قريني نه فلو جوزنا عليهم الصغائر
لم يمكن الاقتداء بهم

كه چري مونږ دا جائز هم او گنډو چې ده انبياء عليهم السلام نه واړه
گناهونه هم كيږي نو بيا ده انبياء ده اقتداء څه معنی نه شته.

١ - تفسير القرطبي: (٢٠٨/١)

٢ - سورة الأحزاب: (٢١)

إذ ليس كل فعل من أفعالهم يتميز مقصده من القرية والإباحة أو
الحظر أو المعصية

خُكّه ده هغوئي هر فعل ده هغې نه پته نه لگي چې دا گناه ده او که
ثواب دا قریت دی او که معصیت دی ده دی وجې نه الله رب العزت
انبیاء علیهم السلام ده وړو او لویو گناهونو نه پاک او معصوم کړي دی
قاضي ابوبکر ابن العربي مشهور مالکي عالم دی په ۴۶۸ کې
وفات شوی دی احکام القرآن ده هغه کتاب دی ده هغې په خلورم
جلد ۴ په ۱۲۲۴ صفحه باندې قاضي ابوبکر ابن العربي لیکلي
قد قدمنا لكم فيما سلف وأوضحنا في غير موضع أن الأنبياء
معصومون عن الكبائر إجماعاً وفي الصغائر اختلاف وأنا أقول إنهم
معصومون عن الصغائر والكبائر لوجوه بينها في كتاب النبوات من
أصول الدين وقد قال جماعة لا صغيرة في الذنوب وهو صحيح كما
قالت طائفة إن من الذنوب كبائر وصغائر وهو صحيح (۱)

وائي ما په گنړو خائینو کې دا خبره واضحه کړی ده چې انبياء
عليهم السلام معصوم دی ده صغائرو او کبائرو نه زه وائم ده
صغائرو نه هم پاک دی

عبد القاهر بغدادی فرمائي: الفرق بين الفرق صفحه: ۲۱۰ کې
قد قال شيخنا ابو الحسن الأشعري في بعض كتبه إن الأنبياء بعد
النبوة معصومون من الكبائر والصغائر: (۲)

- احکام القرآن لابن العربي (۴/ ۱۶۲۴)

- الفرق بين الفرق لعبد القاهر البغدادي (۲۱۰۸۱)

انبیاء علیهم السلام د نبوت نه پس ده صغائرو او کبائرو نه
معصوم دي ده انبیاء په عصمت باندې څلور قسمه خلقو کتابونه
لیکلي دي.

اول کتاب په دی فن کې حنبلي علماء کې ده اتمي صدی مشهور
عالم شیخ الاسلام امام ابن تیمیة رحمه الله لیکلي دي ده هغه نوم
دی الصارم المسلول علی شاتم الرسول ده پیغمبرانو په کنخل مار
پسې ویستلی توره

دویم کتاب د قاضي ایاز مالکي دی ده هغه کتاب دی الشفاء
بتعلیق حقوق المصطفیٰ په هغې کې هغه باب لیکلی دی ده
انبیاء په عصمت باندې.

دریم کتاب هغه شافعي عالم دی تاج الدین سبکي رحمه الله هغه
لیکلی دی.

څلورم کتاب دیارلسمي صدی عالم دی محمد امین ابن عابدین
شامي صاحب ورته وائي ده هغې کتاب نوم دی تنبيه الادلات و
الحکام خو په دی کې ده درې کتابونو نه نقل کړی شوي دي.
او په هغې کې هغه زیات اقوال ده شیخ الاسلام امام ابن تیمیة
رحمه الله ده کتاب نه نقل کړی دی مجموعة الرسائل کې په دغه
رساله کې ابن عابدین لیکلی:

والذي ينبغي ان يرجح ويعتمد ويصح ما ذهب اليه القاضي عياض و
غيره من انهم معصومون عن الصغائر والكبائر قبل النبوة وبعدها
عمدا وسهوا: (۱)

هغه خبره پکار ده چې هغه دی شوره او گنړلی شي او په هغې دی
اعتماد او کړی شي مذهب الیه القاضی عیاض

او هغه دا چې قاضی آیاز رحمه الله او ده هغه نه علاوه شیخ الاسلام
ابن تیمیة رحمه الله او تاج الدین سبکی رحمه الله دی خلقو کومو
مسئلو ته صحیح وئیلی دی هغه داده:

انهم معصومون عن الصغائر والكبائر قبل النبوة وبعدها عمدا وسهوا
چې انبیاء عليهم السلام ده لویو او وړو گناهونو نه ده نبوت نه
مخکې اوس ورستو عمدا او سهوا د دی ټولونه معصوم دی
محمود نسفي رحمه الله په تفسیر مدارك کې لیکي:

وهذا دليل على أنه يجوز إطلاق اسم الزلّة على الأنبياء عليهم السلام
كما قال مشايخ بخارى. فإنه اسم الفعل يقع على خلاف الأمر من غير
قصد إلى الخلاف كزلّة الماشي في الطين. وقال مشايخ سمرقند لا
يطلق اسم الزلّة على أفعالهم كما لا تطلق المعصية. وإنما يقال
فعلوا الفاضل وتركوا الأفضل فعوتبوا عليه: (۱)

چې کوم خلق هغه دا وائي چې انبیاء عليهم السلام نه صغائر نه
کبري د هغوئي مقصد دا دی چې دوه خبرې وي یوه غوره او بل
ده هغې نه غوره وه.

ده سمرقند علماء هغوئي دا جائز نه گنړي چې ده انبیاء عليهم
السلام افعالو ته دی ذلت او خویدل او یلی شي دا هم یو قسم گناه ده.
ده هندوستان مجاهد او مشهور عالم شاه اسماعیل شهید رحمه الله
چا چې ده مسلمان په تنگ باندې او خاص کر ده پښتنو په تنگ

باندې خپل سر قربان کړی او نن هم د هغه تنه په بالاکوټ کې یو
ځای کې ښخه ده او سر ئې په بل ځای کې ښخ دی د هغه کتاب دی
عبارات هغه لیکي:

العصمة مطلقّة الظاهرة الدائمة للأنبياء عليهم السلام

هغه عصمت چې مطلق عصمت دی او ده هر قسم گناه نه خالی
دي او هميشه دی دا صرف ده انبياء عليهم السلام د پاره دی ده
دی نه علاوه نور خلق معصوم نه دی.

تفسير كبير کې امام فخر الدين رازي رحمه الله ده سورة ص ۴۷
آيت وَانْتَهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ (۱)

چې دا انبياء زموږ په نيز باندې ده غوره شو نه دی او ده بهترو
خلقو نه دي لاندې لیکي:

ثم قال تعالى: وَانْتَهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ أي المختارين من أبناء
جنسهم والأخيار جمع خير أو خير على التخفيف كأموات في جمع ميت
أو ميت واحتج العلماء بهذه الآية في إثبات عصمة الأنبياء قالوا لأنه
تعالى حكم عليهم بكونهم أخياراً على الإطلاق: (۲)

علماء په دی آيت باندې انبياء ده عصمت دليل نیولی دی. دوی
وائي چې الله حکم کړی دي چې دا غوره خلق دي ده انبياء عليهم
السلام نه هيڅ قسم گناه نه کيږي هغه معصوم دی.

دغه شان مشهور عالم دی مالکي محمد بن احمد ابن الجوزي
الکلبی رحمه الله په خپل کتاب التسهيل لعلوم التنزيل کې لیکي:

۱- سورة ص: (۴۷)

۲- تفسير رازي: جلد ۲۶ صفحه ۴۰۰ سورة ص

لأن الصحيح عصمتهم من الذنوب: (۱)

صحيح خبره داده چي انبياء عليهم السلام ده گناهونو نه پاك دى
تقي الدين ابو الحسن على ابن عبد الكافي السبكي ده ده كتاب
دى السيف المسلول هغي كې ليكي:

اجمعت الأمة على قتل منقصه من المسلمين

چي مسلمانانو كې يوسرى ده پيغمبر تنقيص الشان او كړو امت
په دې باندې متفق دى چي دا سړى به وجلی كيږي.
مثلا ده نبي صلي الله عليه وسلم په گيره مباركه پورې څه خبره
او كړه چي پريگده مړه دا سړى به وجلی كيږي.

ابوبكر ابن المنذر د هغه كتاب دى الاجماع په هغي كې هغه مسائل
ذكر كړي دى په كومو باندې چي د ټول امت اجماع ده هغه وائي:

هذا مذهب عليه عامة أهل العلم قال ابن المنذر: أجمع عوام أهل العلم
على أن حد من سب النبي صلى الله عليه وسلم القتل وممن قاله مالك
والليث وأحمد وإسحاق وهو مذهب الشافعي قال: وحكي عن النعمان
لا يقتل يعني الذي هم عليه من الشرك أعظم وقد حكى أبو بكر
الفارسي من أصحاب الشافعي إجماع المسلمين على أن حد من يسب
النبي صلى الله عليه وسلم القتل كما أن حد من سب غيره الجلد
وهذا الإجماع الذي حكاه هذا محمول على إجماع الصدر الأول من
الصحابة والتابعين أو أنه أراد به إجماعهم على أن سب النبي صلى الله
عليه وسلم يجب قتله إذا كان مسلما وكذلك قيده القاضي عياض
فقال: أجمعت الأمة على قتل منقصه من المسلمين وسابه وكذلك

حکي عن غير واحد الإجماع على قتله وتكفيره وقال الإمام إسحاق بن راهويه أحد الأئمة الأعلام أجمع المسلمون على أن من سب الله أو سب رسوله صلى الله عليه وسلم أو دفع شيئاً مما أنزل الله عز وجل أو قتل نبياً من أنبياء الله عز وجل أنه كافر بذلك وإن كان مقرباً بكل ما أنزل الله قال الخطابي لا أعلم أحداً من المسلمين اختلف في وجوب قتله وقال محمد بن سحنون أجمع العلماء على أن شاتم النبي صلى الله عليه وسلم المتنقص له كافر والوعيد جار عليه بعذاب الله له وحكمه عند الأمة القتل ومن شك في كفره وعذابه كفر: (١)

کله چي ده نبي صلي الله عليه وسلم خاکی جوړی شوی هغې خلاق
 به کاتېدک؟ رېښي به کړی وه ده کاتېدک به تاريخ
 نبي داسې جمله نه ده شوی په النبي تي ما ونيولی ور چي چا ده نبي
 توهين او کړو داسې واجب القتل دی داسې کافر دی.

ده هغې نه پس ده جمعيت علماء اسلام مشهور ليدر مولانا فضل الرحمن صاحب بيان راغي هغه وی چي ده نبي صلي الله عليه وسلم ده گستاخ قتل دا شرعي حکم نه دی دا یو جذباتی حکم دی او په دې خبره باندې خلور واره مذهب متفق دی چي دا سړی کافر دی او واجب القتل دی دغه قول ده ابوبکر ابن المنذر وو مالک بن انس ده لیث احمد اسحاق ده شافعي رحمهم الله دی قاضي عیاض وائي:

١- الصارم المسلول على شاتم الرسول جلد ٢ صفحه ١ المسألة الأولى: في أن الساب يقتل سواء

كان مسلماً أو كافراً

أجمعت الأمة على قتل متنقصه من المسلمين وسابه وكذلك
حكى عن غير واحد الإجماع على قتله وتكفيره (١)

محمد ابن سحنون هغه وائي :

وقال محمد بن سحنون: أجمع العلماء على أن شاتم النبي صلى الله
عليه وسلم المتنقص له كافر والوعيد جار عليه بعذاب الله له
وحكمه عند الأمة القتل ومن شك في كفره وعذابه كفر: (٢)

هغه علماء په دې باندې اجماع کړی ده او اجماع ده قران په شان
قطعي دليل چا چې ده پیغمبر بد اووی دا سړی کافر دی واجب القتل
دی او چا چې دس ده په کفر کې شک او کړو دغه سړی هم کافر دی چا
چې ده هغه په عذاب کې شک او کړو دغه هم کافر دی

واقعه: مدینه منوره کې یوه ښځه او مندی شوه چې چا وچلي وه.
حدثنا أحمد بن عمرو الخلال المكي حدثنا يعقوب بن حميد حدثنا عبد
الله بن يزيد المقرئ عن سعيد بن أبي أيوب أن يزيد بن أبي حبيب حدثه أن
السلم بن يزيد ويزيد بن إسحاق حدثاه عن عمير بن أمية أنه كانت له أخت
وكان إذا خرج إلى النبي صلى الله عليه وسلم آذته فيه وشتت النبي
صلى الله عليه وسلم وكانت مشركة فاشتمل لها يوما على السيف ثم
أتاها فوضعه عليها فقتلها فقام بنوها فصاحوا وقالوا قد علمنا من قتلها
أفتقتل أمنا وهؤلاء قوم لهم آباء وأمهات مشركون فلما خاف عمير أن
يقتلوا غير قاتلها ذهب إلى النبي صلى الله عليه وسلم فأخبره فقال أقتلت

١- الصارم المسلول على شاتم الرسول جلد ٢ صفحه ١ المسألة الأولى: في أن الساب يقتل سواء

كان مسلما أو كافرا

٢- الصارم المسلول على شاتم الرسول جلد ٢ صفحه ١ المسألة الأولى: في أن الساب يقتل سواء

كان مسلما أو كافرا

اختك؟ قال نعم قال ولم؟ قال إنها كانت تؤذيني فيك فأرسل النبي صلى الله عليه وسلم إلى بنيها فسألهم فسموا غير قاتلها فأخبرهم النبي صلى الله عليه وسلم به وأهدر دمها قالوا: سمعنا وطاعة: (۱)

مدينه منوره کي يوه بنځه اومندی شوه مړه نبي صلي الله عليه وسلم وی دا چا وجلی ده؟ یوړوند صحابي وو هغه پاسیدو وی یار رسول الله صلي الله عليه وسلم ما وجلي ده وی ولی دی وجلی ده؟ وی یار رسول الله صلي الله عليه وسلم دی به ټول عمر تاته کنځل کول. نبي صلي الله عليه وسلم هغه معاف کو.

دا ثابته شو چې ده پیغمبر بد څوک وائي هغه واجب القتل دی او ده هغه هیڅ بدله نه شته. حاصل د کلام دا شو چې:

انبياء عليهم السلام ده ډیر لوئی شان والا خلق وو انبياء عليهم السلام زمونږ او ده الله په منځ کې واسطې دی او الله رب العزت ده هر چا سره خبرې نه کوي الله رب العزت زمونږ ده پوهې د پاره انبياء عليهم السلام راليکلي دي ده انبياء عليهم السلام ده بعثت مقصد هم دا وو چې: رسلا مبشرين ومنذرين

نو د دې دپاره الله انبياء عليهم السلام راليکلي دي چې د خلقو بهانه پاتې نه شي او صبا د قیامت په ورځ عذرونه نه پيش کوي چې الله که مونږ ته دي انبياء عليهم السلام راليږلي وي نو مونږ به ستا خبره منلي وي. الله دي مونږ له د عمل کولو توفیق راکړي (امين)

(وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين)

بسم الله الرحمن الرحيم

موضوع الفرق بين الخالق والمخلوق

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الاولين والآخرين
وخاتم النبيين وقائد الغر المحجلين سيدنا محمد المبعوث الى الخلق
الاجمعين وعلى آله الطيبين واصحابه الطاهرين وعلى ازواجه
الطاهرات امهات المؤمنين وعلى امته المتقين الى يوم الدين اما بعد
اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم
اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ
شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكَ كُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
يُشْرَكُونَ: (۱)

زما عزت مندو مسلمانانو حاضرینو او غائبینو ورونرو ماستاسو
مخکی د قران عظیم الشان یویشتمی سپاری دسوره روم یوایت
الوستو الله تعالی دی مونږه اوستاسو له دعمل کولو توفیق راکړی
ترجمه: الله تعالی هغه ذات دی چه تاسو ټول ئی پیدا کړی ئی
دپیدائش نه پس ئی ستاسو ته رزق درکړی دی او ستاسو د خوراک
انتظام ئی کړی دی بیا به تاسو د سه وخت نه پس دغه الله وجنی او
بیابه تاسو ژوندی کوی بیا الله تعالی فرمائی تاسو چه کوم کسان دالله
تعالی سره حصه داران گنړی په هغو ئی کی څوک شته چه تاسو ئی
پیدا کړی ئی؟ او څوک په کی شته چه تاسو ته ئی رزق درکړی وی؟

او په هغوی کي څوک شته چه په تاسو مرگ راولی؟ او په هغوی کي څوک شته چه تاسو له ژوند درکړي؟ الله تعالی پاک دی اولوئی دی دهغه نه چه مشرکان ئي الله لره شریکان گرزوی

د انسان پیدائش

عزت مندو د انسان څنگه پیدا شو او دی چه پیدا کیدو الله رب العزت ده لره څه وخت مقرر کړی وو او کنه دی به تر عمره ژوندي وی دایو څو خبری دی چه دې ته لگ سوچ پکار دی.

علماء په دوه قسمه دي

زمونږ په دی ملک کي عامه یوه قاعده ده چه یو عالم هغه بیان کوی په خپل بیان کي کله کله دیومسئلی د ظاهر و لودپاره د بندیانو اقوال پیش کوی او په بندیان کي هم هغه بندیان چه هغه غیر معصوم دی.

او یوه ډله داسی هم شته چه هغوی په هر مسئله باندی الله تعالی کتاب او د پیغمبر علیه السلام سنت پیش کوی او دهغی په تائید کي د خپلو اسلافو اقوال پیش کوی.

اوله ډله چه کله یو مقرر او واعظ یو بیان کونکی پاسوی دهغه نه مخکي اعلان او کړی چه فلانی مولانا به راشی او تاسو ته به د خپلو خیالاتو اظهار او کړی.

دغه دویمه ډله چه څوک په دلیل کي قران او سنت پیش کوی د مشرانو او اسلافو اقوال دهغی ده تائید ده پاره پیش کوی هغوی چه کله خپل مقرر واعظ بیان ته رابلی هغوی خلقو ته ووانی چه

فلانی مولوی صاحب به راشی او تاسو ته به د قران او سنت په
رنځا کي خبری او کړی

قاعدہ داده چه د هر شی بدایه یعنی اول دا ده هغی په نهاییه یعنی په
اخیر باندی دلالت کوی نو کوم خلق چه هغوی د الله تعالی کتاب
پیش کوی دهغوی خبره وزنی ده کوم خلق چه دخپلی مدعا د اثبات
د پاره د جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه زرین اقوال پیش
کوی دې کي شک نه شته چه دهغوی خبره درنه ده کوم خلق چه ده دی
دواړو د تائید د پاره دخپلو اسلافو تامل پیش کوی دې کي شک نه
شته چه دهغوی خبره درنه ده د دي بر خلاف هغه خلق چه هغوی کله
خبره کوی هغوی سره هیڅ دلیل نه وی صرف دومره چه دا فلانی
وئیلی دی او دا فلانی وئیلی دی

د ایت مقصد

ما عرض کوو چه دی آیت کي الله تعالی فرمائي چه الله الَّذِي
خَلَقَكُمْ اللهُ تعالی وپیژنی الله هغه ذات دی چه تاسو ئي پیدا کړی
ئې څنگه ئي پیدا کړی ئې الله تعالی فرمائي سورة حج کي
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ
مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنَبِّئَنَّ لَكُمْ
وَنُقَرِّفِي الْأَرْحَامَ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ
لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ

لَكَيْلًا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْنًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا
الْمَاءَ اهْتَرَزَتْ وَزَيَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ بِهِيجٌ: (۱)

اے انسانانو انسانان ئی خکە یاد کره پیریان ئی یاد نه کره ملائک
ی یاد نه کره هغه هم الله تعالى پیدا کری دی.

انسانان ئی خکە یاد کرل چه په زمکه کی د انسان وجود دا اصل
دی او دانور خیزونه چه په دنیا کی شه دی دا تھول الله تعالى دی
انسان له پیدا کری.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا: (۲) انسان په دی کائنات
کی مبتوع دی او دا تھول ده ده تابع دی خوک ئی دفائی دی دپاره
تابع دی او خوک ئی په فائده کی تابع دی

پیریان هم په دی زمکه باندی اوسی خو پیریان په خلافت کی ده
بنده تابع دی الله تعالى چه کله آدم علیه السلام پیدا کوو الله رب
العزت فرشتو ته وی اِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً: (۳)

زه په دی زمکه کی یو بنده پیدا کومه چه هغه به په دی زمکه باندی
د الله تعالى احکام جاری کوی الله تعالى د احکام د اجراء وظیفه
راسا او اصالة د آدم علیه السلام او د هغی د اولاد گرزولی ده ده
دی وجی نه الله رب العزت چه خومره انبیاء علیهم السلام رالیږلی
دی هغه ئی د آدم علیه السلام په اولاد کی رالیږلی دی پیریانو کی
نبی نه دی رالیږلی دا تھول دبندیانو تابع وو.

۱- سورة الحج (۵)

۲- سورة البقرة (۲۹)

۳- سورة البقرة (۳۰)

اللہ تعالیٰ خطاب کوی:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُرَابٍ (۱)
ای انسانانو که چری ستاسو شک وی چه مونږ به څنگه پورته
کیږو یقینا ماتاسو پیدا کړی ئی د خاورو نه ستاسو اصل ماده
هغه خاوره ده ستاسو نیکه آدم علیه السلام هغه مې ده خاوری نه
پیدا کړی وو.

ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثَمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثَمَّ مِّنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ
ده دی معنی داده بیاما د هغه نسل د اوبونه شروع کړو دغه اوبو نه
مې بیاده وینی ټوټه جوړه کړه بیامی دهغی نه دهلوکو یو اندام
جوړ کړو په یو حال کي په هغی کي جدائی نه وه راغلی تخلیق په
کي نه وو شوی په بل حال کي بیا په هغی کي جدائی راغله لاس
جدا شو خپی جدا شوی بیا ورته الله رب العزت غوښه واغوسته الله
تعالی وائی دا خبره تاسوته دی د پاره کوم چه تاته دا واضحه کړم
چه ته ما سنگه پیدا کړی ئی؟

وَنُقْرِئُكَ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ اللَّهُ تَعَالَى وائی زه ستاسو لره ټیکاؤ درکوم
ده مور په رحم کي څومره چه زما رضا وي چا لره لگ او چا لره ډیر
یو بنده دی د مور په رحم کي شپږ او یا اووه میاشتی تیری کړی
دنیا ته راشی بل دی دوه کاله او څلور کاله تیر کړی او دنیا ته
راشی نو بعضی خلق لنبین لکم وَنُقْرِئُكَ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ
مُسَمًّى اللَّهُ تَعَالَى وائی بیا تاسو ته ټیکاؤ درکوم د مور په رحم کي

تریو وخت مقرر پوری ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا بِيَا چِه کله تاسو پیدا کوم
ماشومان پیدا کوم څنگه ماشومان؟

والله اخرجکم من بطون امهاتکم لا تعلمون شیا چِه د مور د گیلې نه
پیداشی نو په هیڅ شی نه پوهیگی تمیز در پکې نه وی لاس نه شی
خوزولي خپه نه شی خوزولي نیول نه شی کولی ثُمَّ لَتَبَلُّغُوا شُدْکُمْ
الله تعالی وائی بیا دی ساتم دی د پاره چِه د عمر پخوالی ته ورسی
وَمِنْکُمْ مَنْ يَتَّقِي بعضی کسان دی چِه هغوزه پوره واخلم وَمِنْکُمْ
مَنْ يُرِدُّ إِلَى اَزْدَلِ الْعُمُرِ او بعضی خلق دی چِه هغه روستی کړی شی
کمزوری عمر ته لکینا یَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا داسی وخت ته ورسی
چِه د علم سره په هیڅ شی باندي نه پوهیگی.

دا الله تعالی مونږ ته دا اخودل چِه تاسو ماڅنگه پیدا کړی ئی الله
تعالی فرمائی اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ الله تعالی هغه ذات دی چِه تاسو ئی
پیدا کړی اودغه ئی د خلق او تخلیق یو مثال ئی مونږ ته او خودو
سورة المؤمنون كي الله تعالی فرمائی:

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ: (١)

الله تعالی وائی زما دی قسم وی ما انسان چونږ کړی خاوری نه
پیدا کړی دي څنگه چونږ کړی خاوره؟

الله چِه آدم علی نبینا علیه الصلاة والسلام جوړه وو نود ټولی زمکې
نه ئی خاوره راوغسته مایلیق بشانه او د هغی نه ئی د آدم علیه
السلام خمیر تیار کړه. ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ: (٢)

بیاد نسل د بقاء د پاره ما طریقه دا جوړه کړه چه د مور په رحم
کي می هغه نطفی او غورځولی.

لَمْ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ
عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ
الْخَالِقِينَ: (۱)

بیاد ابه د هغی څاڅکی نه د وینی یو تکره جوړه وو او بیامی د
هغی نه کرچندی جوړ کړو فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا بیاد د هغی کرچي
نه می هلو وکی جوړ کړو بیامی هغه هلو وکو ته غوڅه واغوسته او
بیامی د دی نه یو وړوکی ماشوم پیدا کړو.

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ خیرا چونکی دی الله تعالی چه هغه د
نولو صانعین نه بهتر صانع دی.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ اللَّهُ تَعَالَى هغه ذات دی چه تاسو ئي پیدا کړئ
او چه کله ئي انسان پیدا کړو نو د هغه د پاره ئي نیتیه مقرر کړه
څنگه نیتیه؟

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ: (۲)
نه یوسړی د هغی نیتیه نه مخکي مری او نه وروستو زموږه
خالق څوک دی؟ الله تعالی دی او موږه مخلوق یو.

د توفی معنی

دا یاد ساتی توفی دا مرگ ته نه وئیلی کیگی البته په معنی د مرگ باندی رازی.

امام انور شاه کشمیری هغه لیکلی دی که توفی د مرگ په معنی باندی وی نو په قران کی به د دی په مقابله کی حیاة راغلی وو خو قران د اول نه تر آخره پوری او گوری چرته چه توفی راغلی دی په مقابله کی حیاة نه شته او چرته چه مرگ راغلی دی او مون راغلی دی نو په مقابله کی حیاة راغلی دی بیا هغه موت په هره معنی چه دی خو موت چونکه په معنی د مرگ رازی نو په مقابله کی حیاة رازی.

د حضرت عمر رضی الله عنه واقعه

د عمر رضی الله عنه زمانه وه په سیر اعلام النبلاء کی د معاذ بن جبل رضی الله عنه په تمغه کی دا خبره امام ذهبی لیکلی ده او دغه رنگ سنن الکبری د بیهقی هم ذکر کړي ده.

أخبرنا أبو بكر بن الحارث الفقيه الأصبهاني أنبأ علي بن عمر الخافظ ثنا محمد بن نوح الجندی سابوري ثنا أحمد بن محمد بن يحيى بن سعيد ثنا بن نمير ثنا الأعمش عن أبي سفيان حدثني أشياخ منا قالوا: جاء رجل إلى عمر بن الخطاب رضي الله عنه فقال يا أمير المؤمنين إني غبت عن امرأتي سنتين فجئت وهي حبلى فشاور عمر رضي الله عنه ناسا في رجمها فقال معاذ بن جبل رضي الله عنه يا أمير المؤمنين إن كان لك عليها سبيل فليس لك على ما في بطنها سبيل فاتركها حتى تضع فتركها فولدت غلاما قد خرجت ثناباه

فَعَرَفَ الرَّجُلَ الشَّبَهَ فِيهِ فَقَالَ ابْنِي وَرَبَّ الْحَكْعَبَةِ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَجَزَتِ النِّسَاءُ أَنْ يُلَدْنَ مِثْلَ مُعَاذٍ لَوْلَا مُعَاذٌ لَهْلَكَ عُمَرُ وَهَذَا إِنْ ثَبَتَ فِيهِ دَلَالَةٌ عَلَى أَنَّ الْحَمْلَ يَبْقَى أَكْثَرَ مِنْ سَنَتَيْنِ وَقَوْلُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي امْرَأَةِ الْمَفْقُودِ تَرِيصٌ أَرْبَعُ سَنِينَ يَشْبَهُ أَنْ يَكُونَ إِنَّمَا قَالَهُ لِبَقَاءِ الْحَمْلِ أَرْبَعُ سَنِينَ وَاللَّهُ أَعْلَمُ: (١)

یوسری وو جهاد ته تلو چه کله لاپو دری کاله پس راغی نو ده بنځی
ئی حمل وو هغه راغی عمر رضی الله عنه ته ئی شکایت اوکړو وی
امیر المؤمنین زما دری کاله بهر اوشو او زما د بنځی حمل دی دا
بنځه خرابه ده حضرت عمر رضی الله عنه حکم اوکړو دا بنځه
سنگساره کړی.

حضرت معاذ بن جبل رضی الله عنه ورته وائی چه سنگه ئی
سنگسار ئی ترسو چه دی بچه نه وی زیگولی دا ته نه شی
سنگسار ولی.

شپږ میاشتی په کي نوری تیری شوی چه کله ده هغه بنځی بچی
اوشو چه سنگ پیدا شو د غسی گرزیدو او د خپل پلار سره داسی
مشابه وو لکه کمشابهة الغراب بالغراب لکه کارغه چه د کارغه
په شان وی.

حضرت عمر رضی الله عنه او فرمائیل لَوْلَا مُعَاذٌ لَهْلَكَ عُمَرُ که معاذ
نه وی نو عمر رضی الله عنه به هلاک شوي وو. شیعه گانو تری جوړ
کړه لَوْلَا عَلَى لَهْلَكَ عُمَرُ.

ضحاک بن مزاحم د ابن عباس رضي الله عنهما په شاگردانو کې مشهور مفسر دي هغه ته ضحاک زکه وائي چه د مورد خيټې نه پيدا شو نو وئي خندل او غاښونه ئي ښکاره شوي وو.

د خالق او مخلوق صفتونه جدا جدا دي

مخلوق او خالق ده ده صفتونه جدا جدا دي څه صفتونه د خالق دي او څه صفتونه د مخلوق دي علامه ابن قيم وائي:

لله حق لا يکون لغيره ولعبده حق هماحقان

د الله صفتونه دي د ادبل چا نه شته او د بنده هم صفتونه داده قسمه صفتونه دي

لا تجعل الحقيقين حقاً واحداً من غير تبين ولا فرقان

هسي نه چه دا دواړه صفتونه يونه کړي الله تعالی خالق دی او بنديان هم کله کله څه صنعی جوړوي خو الله تعالی په خپله صنع کي هيچاته نه دی محتاج او بنديان چه کوم کارونه کوي د هغی ټول ماده او ميټريل دا ده الله تعالی د طرف نه وی انسان په خپل هر عمل کي الله تعالی ته محتاج او الله رب العزت په خپل هيڅ عمل کي هيچاته نه دی محتاج

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكَ شَيْءٌ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ: (١)

الله تعالی هغه ذات دی چه تاسوئی پیدا کړی ئی او دا تخلیق دا یو داسی نعمت دی چه کله سړی دی ته سوچ کوی ده دنیا ټول مال او دولت چه راجمع کړی هغه ستا د بدن دیوی عضوی اندام هم مناسب نه دی.

که ته ټول عمر الله رب العزت صفتونه او کړی خپل یو اندام چه الله رب العزت تا لره در کړی دي د هغی مناسب نه دی که ده یو سړی ستر که خرابه شی که ده ټولی دنیا دا جائیداد راجمع کړی هغه ستر که جوړ ولی شی؟

یو سړی غاښ مات شی هسی په شکل باندي غاښ به کیدی خو الله تعالی چه کوم پیدا کړی هغسی غاښ نه شی پیدا کولی
ثُمَّ رَزَقَكُمْ چه کله ئی پیدا کړی بیا الله تعالی ستا د بقاء انتظام او کړو تر یو وخت پوری بیا ئی تا لره رزق در کړو چه پیدا ئی کړی ته رزق ته محتاج وی.

د الله تعالی هغی قدرتونو ته او گوره چه کله ته ده مور په رحم کي وی اول ئی ستا تربیت کوو کله نطفه وی کله د غوښی ټوټه شوی او کله در نه کرچی جوړ شو او کله الله تعالی ده هغی نه هډوکی جوړ کړه بیا ئی هغی ته غوښه واغوسته ده مور په رحم کي ته په یو تنگ خای کي پروت وی تا ته د خوراک ضرورت وو الله رب العزت تا ته خوراک در کوو خو ستا خولی ته ئی پرده اچولی وه تاله ئی ده نوم په ذریعه الله پاک ده مور د رحم نه هغه وینی در کوله د رزق په شکل کي خله ئی در لره ولی بنده ساتلی وه؟ ځکه هغه وینه کومه چه د مور رحم نه ستا گیدی ته در تله هغه پلیده وه الله تعالی دا

غوخته چه زما دابنده پیداشی چه دی په دی خولی باندی زما نرم
واخلي او دی په دی خلی باندی زما تعریف او کړی دهغه تعریف د
پاره الله تعالی ستا دا خله پاکه ساتله.

چه کله ئی دنیا ته راوستی نوتا ته وائی چه کله زما مخی ته
ودرېږي نو وائی خله به دی پاکه کړی اندامونه به دی پاک کړی
بیا په هله زما مخی ته اودرېږي

د مور په گېډه کي ستا حاجتونه کم وو نو په یوه لار ئی درته رزق
درکوو چه کله ئی ته یو کشاده ځائی ته راوستی ده مور په رحم کي
چه ته اوړیدی را اوړیدی ستا ته تکلیف ووداسی دنیا ته ئی
راوستی لویه دنیا ده تاته د رزق ضرورت لگ زیات وو مخکي الله
تعالی یو پیپ ستا گېډي ته لگولی وو چه کله ئی دنیا ته راوستی د
مور دواړه سیني ئی تاته کهولاؤ کړی.

وَهْدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ: (۱)

ته په هیس هم نه پوهیدی چه کله به مور سینی ته واچولی تاله دا
طریقه الله ستا په طبیعت کي ایخودی ده چه په شونډو به دی د
سیني سر اوینو او په ژبه باندی به دی دهغی نه پیی راخکل چه کله
ته دهغی نه لگ نور لوئی شوی ستا ضروریات نور زیات شو الله
تعالی تاته څلور لاری کولاؤ کړي مشرق ته زی او که شمال ته او که
جنوب او که مغرب ته زی خو یو وخت به داسی راشی چه الله رب
العزت به ستا هغه لاري ټولي بندي کړي نو څنگه چه ته مخکي په یو
مختصر ځائی کي وی دغه رنگی به بیا یو مختصر ځائی ته لاړ شی

څنگه چه په یو مختصر ځای کې، ستا د رزق انتظام و وکه په دنیا کې دی ښه عمل کړی وي په دغه مختصر ځای کې به الله تعالی ستا د رزق انتظام او کړی که چری دا ده دنیا ژوند د الله تعالی د قانون خلاف تیر کړی وو الله رب العزت په تاباندی هغه وخت راوستی وو چه په هغی کې ته ده امتحان جوگه وی او ته امتحان کې فیل شوي ئی نو دغه وړوکی غوندي کوربه الله تعالی ستا ده سزا ځای کړی په حدیث کې اشاره ده دی ته لکه حدیث کې رازي

حدثنا مسعود بن محمد الرملي ثنا محمد بن أيوب بن سويد نا أبي نا الأوزاعي عن يحيى بن أبي كثير عن أبي سلمة عن أبي هريرة قال خرجنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم في جنازة فجلس إلى قبر منها فقال ما يأتي على هذا القبر من يوم إلا وهو ينادي بصوت طلق زلق يا بن آدم كيف نسيتني ألم تعلم أني بيت الوحدة وبيت الغربية وبيت الوحشة وبيت الدود وبيت الضيق إلا من وسعني الله عليه ثم قال النبي صلى الله عليه وسلم القبر روضة من رياض الجنة أو حفرة من حفر النار لم يرو هذا الحديث عن الأوزاعي إلا أيوب بن سويد تفرد به ابنه: (١)

قبر دا ده جنت د باغيچونه یوه باغيچه ده او یاده جهنم د کندونه یوه کنده ده.

الله تعالی ستا ده رزق انتظام او کړو د رزق نه پس لنډلنه ستا تاریخ تاته ځای ئی ثم یمیتکم او الله تعالی به بیاتاسو وژني وژل دی ته وائی چه ستا روح به ستا د بدن نه جدا شی که چری ستا روح نیک وو ته نیک وی تا د الله تعالی د رضا مطابق هر کار کړی وو عقیده دی

پاکه ده عمل دی پاک وو د عقیدی پاک والی دادی چه دالله تعالی
صفت الله تعالی ثابت کری د مخلوق صفات الله لره ورنه کری اود
الله تعالی هغه مخلوق لره ورنه کری او د عمل پاکوالی ده پاره دوه
شرطه دي حافظ ابن کثیر لیکلی دي.

وقال سعيد بن جبیر: بلی من أسلم أخلص وجهه قال: دینه وهو محسن
أي: متبع فيه الرسول صلى الله عليه وسلم فإن للعمل المتقبل
شرطين أحدهما: أن يكون خالصاً لله وحده والآخر: أن يكون صواباً
موافقاً للشریعة. فستی كان خالصاً ولم يكن صواباً لم يتقبل ولهذا
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من عمل عملاً ليس عليه أمرنا
فهو رد. رواه مسلم: (۱)

کوم عمل چه د الله تعالی په دربار کي د قبولتیا وړ وي د هغي د پاره
دوه شرطه دي یو شرط دادی: أن يكون خالصاً لله وحده دویم شرط
أن يكون صواباً موافقاً للشریعة چه هغه د سنت مطابق وي دغه عمل
الله تعالی ته منظور وی کوم عمل چه یو په کي اخلاص وی او بل په
کي ده جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم د سنتو اتباع وی.

مستقر الروح

چه کله دا عمل تا اوکړو او ته مړ شوی نو په حدیث کي رازي چه ده
ده دا روح په بره باندی او خیري علیین ته لارشی او چه کله یو سړی
بد عمله وی ده هغه روح چه بره لارشی ده هغه خانی نه راخلاص
کړی او سجين ته لارشی الله تعالی فرمائي.

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَنْبَرِ لَفِي عَلَيَيْنَ: (۱)

د نیکانو خلقولیک او د هغوی مستقر هغه په علیین کی دی
كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَجِّينَ: (۲)

او ده الله ده نافرمانو مستقر او د هغوئی ده پاره مکتوب هغه
سجین دی سجین لاندی دی او علین بره دی نو څوک بره لار شي
او څوک خکته لار شي الله تعالی وائی انسان می پیدا کړی دی
انسان له می یو خائسته شکل ورکړی دي
ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ: (۳)

او بیا د ده عمل د وجی دی ده لاندونه لاندی کړم او بعضی کسان
دی چه هغه زه اوچت کړم اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ اللَّهُ تعالی هغه ذات
دی چه تاسو ئی پیدا کړي ئی

خالق د عبادت لائق دي

عزت مندو خالق دا یواځی الله تعالی دی او الله تعالی مونږ ته په
قران عظیم الشان کی دا خائی چه خالق دا ده عبادت مستحق دی.
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ: (۴)

۱- سورة المطففين (۱۸)

۲- سورة المطففين (۷)

۳- سورة التين (۵)

۴- سورة البقرة (۲۱)

ای خلقو خپل رب په عبادت کي یو او گنړی هغه رب چه تاسو نئ
 پیدا کړی نئ او هغه کسان نئ پیدا کړی وو چه ستاسو نه مخکي وو
 یعنی دا خالق د عبادت مستحق دی مخلوق ته الله تعالی فرمائي
 إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي
 فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ
 بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ
 بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ: (۱)

ای زما بنديگانو ده اسمانو نو او زمکی دی تخلیق ته اگوری ده
 بادونو تخلیق ته او گوری د سمندرونو پیدائش ته او گوری په دې
 کي دلائل دی خو چه په چا کی عقل وی
 بیا الله تعالی سورة الرعد کي فرمائي اے خلقو تاسو چه الله له
 حصه داران جوړ کړی دی

أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ
 خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ: (۱)

آیا دی خلقو الله تعالی لره حصه داران جوړ کړی دی څنگه چه الله
 تعالی مخلوق پیدا کړی دي داسی دوی هم څوک پیدا کړی دی؟
 معنی دا چه کار ساز او حاجت روا مشکل کشا د نفع او د نقصان
 مالک د عزت او ذلت ورکونکی بادشاهی ورکونکی او
 اخستونکي دا هغه ذات دی چه څوک خالق وی مخلوق دا صفتونه
 نه شته ځکه الله تعالی فرمائي

۱- سورة البقرة (۱۶۴)

۲- سورة الرعد (۱۶)

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا: (۱)

په هغه الله تعالى باندی بروسه کوه په هغه ژوندی باندی یقین کوه چه مرگ پری نه رازی.

صوفیائی کرام وائی فلا ینبغی لمخلوق ان یثق بمخلوق مثله مخلوق له نه دی مناسب چه زان په شان مخلوق دی او په هغوی باندی دی اعتماد اوکری.

د الله رب العزت او ده هغه ده الوهیت او ده هغه د معبودیت دلیل دادی الله تعالى خالق دی او نور هر څه مخلوق دی مخلوق ده نفع او ده نقصان مالک نه دی ده نفع او نقصان مالک هغه یواځی الله تعالى دی چه یواځی الله دی مخلوق ته آواز نه دی پکار د مخلوق تعظیم د خدائتوب نه دی پکار مخلوق له هغه صفات ثابتول نه دی پکار چه کوم د خدائی توب مناسب دی دا خالق له پکار دی.

بیا په سورة نحل کي الله رب العزت فرمائي:
أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ: (۲)

هغه څوک چه دا ټول کائنات ئی پیدا کړی دي تاسو هغه د هغه چا په شان گنړی چه هغه هیڅ شی نه شی پیدا کولی.
الله رب العزت داځائی چه خالق او مخلوق دا یوشان نه دی خالق حاجتونه سرکوی او مخلوق ټول عمر محتاج دی.

۱ - سورة الفرقان (۵۸)

۲ - سورة النحل (۱۷)

د خالق صفتونه دائمی دی او د مخلوق صفتونه دائمی نه دی
خالق هرڅه کوی چا ته ئی حاجت نه شته او مخلوق چه څه کوی د
بل محتاج دی.

بیا الله تعالی فرمائي:

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ: (۱)

هغه کسان چه دا خلق ورته د الله تعالی نه سوا ده راوړسیري او ده
رامد د شی آواز کوی د خالق او مخلوق فرق دادی چه لا یَخْلُقُونَ
شَيْئًا دوی هیڅ شی نه شی پیدا کولی وَهُمْ يُخْلَقُونَ او دوی پیدا کړی
شوی دی. الله تعالی هرڅه پیدا کوی:

أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ: (۲)

یاد ساتی دغه خلق مړه کیدونکي دي ژوند ئی دائمی نه دي وَمَا
يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ او د دی آیت لاندی شاه عبدالقادر لیکي
تفسیر موضح القرآن کي

شاید به ان کو فرمایا جو مرے ہوئے بزرگوں کو پوچھتے ہیں

دائمی ده هغه خلقو باره کی وئیلی دی چه هغه ده مړو عبادت کوی

بیا الله تعالی فرمائي سورة الحج کي

أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبَ مَثَلٍ فَاذْكُرُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا
ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمْ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ
الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ: (۳)

۱- سورة النحل (۲۰)

۲- سورة النحل (۲۱)

۳- سورة الحج (۷۲)

ای خلقو یو مثال بیانیږي ده زړه په غوږو باندې ئې واورئ الله تعالی فرمائي **فَاسْتَمِعُوا لَهُ** ده زړه په غوږونو باندې ئې واورئ ده قران په باره کي هم الله تعالی وائي:

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ: (۱)

چه کله قران لوستلي کیږي ده زړه په غوږو باندې ئې اوږه ده زړه په غوږونو باندې اوریدل څه چه په هیڅ شي کي به ته مشغول نه ئې صرف دغه قران ته به دی غوږ وی

د سمع او استماع فرق

یو دی سمع او یو دی استماع: سمع دې ته وائی چه په دی غوږونو باندې واوره او ده استماع معنی چه ده زړه په غوږونو ئې واوره. په دي مجلس کي علماء ناست دي دوي ته پته ده چه زمونږ ده علم صرف په کتابونو کي لیکلي دي زیاده اللفظ تدل علی زیاده المعنی کله چه لفظ زیات شي نو ده هغې سره معنی هم زیاتیږي نو یو دي سمع او یو دي استماع سمع دې ته وائی چه یو سړي دي بغیر د ارادي نه ئې څه شي واوریدو یا ئې په اراده واوریدو خو استماع چه اراده یو شي ته غوږ کیدي او زان پري پوهه کړي او واورې ئې الله تعالی فرمائي ای خلقو یو مثال بیانیږي **فَاسْتَمِعُوا لَهُ** ده زړه په غوږو باندې واورئ څه مثال دی؟

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْنَاهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ لَأَيَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ
وَالْمَطْلُوبُ: (۱)

هغه ڪسان ڇهه تاسو ئي ده الله تعالى نه سوار امدد ڪوي هيچري
هيچري يومچ نه شي پيدا ڪولي اڳر ڇهه ٽول دي ته اتفاق وڪري الله
رب العزت اول دا خائي ڇهه خالق زه يم الله الذي خَلَقَكُمْ ڪوري
وروڻو ڇهه ڪله الله تعالى خالق دي مونڙه ڇهه شو؟ مخلوق خالق او
مخلوق دواڙه مجانس نه شي ڪيدي غرض مي دادی ڇهه ڪوم
صفتونه ده خالق دي هغه صفتونه ده مخلوق نه شي ڪيدي اوڪوم
صفتونه ڇهه ده مخلوق دي هغه صفتونه ده خالق نه شي ڪيدي ڪله
ڪله به ده خالق او ده مخلوق صفت په نوم ڪي مشابه وي ليکن
حقيقت ده هغي به جداووي.

د الله او د مخلوق د علم په مينځ ڪي فرق

الله تعالى عالم دي او په مخلوق ڪي هم علماء شته خود دي دواڙو
علمونو مناسبت ڇهه دي؟ ده حديث نه درته بنايم او ده قران نه درته
بنايم ڇهه مناسبت ئي ڇهه دي؟ حديث ڪي رازي امام بخاري رحمه
الله په خپل صحيح ڪي يو باب ترلي دي ڇهه باب قول المحدث والله
اعلم محدث او عالم ڇهه ڪله خبره ورته نه وي معلومه نو دي به وائي
الله تعالى ښه پوهيږي په دي ڪي هغه يو حديث راوړي دي.

حدثنا الحميدي حدثنا سفيان حدثنا عمرو بن دينار قال أخبرني سعيد بن جبير قال قلت لابن عباس: إن نوحا البكالي يزعم أن موسى صاحب الخضر ليس هو موسى صاحب بني إسرائيل فقال ابن عباس كذب عدو الله حدثني أبي بن كعب أنه سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول إن موسى قام خطيبا في بني إسرائيل فسئل أي الناس أعلم؟ فقال أنا فعتب الله عليه إذ لم يرد العلم إليه فأوحى الله إليه إن لي عبدا بمجمع البحرين هو أعلم منك قال موسى يارب فكيف لي به؟ قال تأخذ معك حوتا فتجعله في مكمل فحيثما فقدت الحوت فهو ثم فأخذ حوتا فجعله في مكمل ثم انطلق وانطلق معه بفتاه يوشع بن نون حتى إذا أتيا الصخرة وضعا رؤوسهما فناما واضطرب الحوت في المكمل فخرج منه فسقط في البحر فاتخذ سبيله في البحر سريرا وأمسك الله عن الحوت جرية الماء فصار عليه مثل الطاق فلما استيقظ نسي صاحبه أن يخبره بالحوت فانطلقا ببقية يومهما وليلتها حتى إذا كان من الغد قال موسى لفتاه آتنا غدا لئلا لقد لقينا من سفرنا هذا نصبا قال ولم يجد موسى النصب حتى جاوزا المكان الذي أمر الله به فقال له فتاه أرايت إذ أوتينا إلى الصخرة فإني نسيت الحوت وما أنسانيه إلا الشيطان أن أذكره واتخذ سبيله في البحر عجبا قال فكان للحوت سريرا ولموسى ولفتاه عجبا فقال موسى ذلك ما كنا نبغي فارتدا على آثارهما قصصا قال رجعا يقصان آثارهما حتى انتهيا إلى الصخرة فإذا رجل مسجى ثوبا فسلم عليه موسى فقال الخضر وأنى بأرضك السلام قال أنا موسى قال موسى بنى إسرائيل؟ قال نعم أتيتك لتعلمني مما علمت رشدا قال إنك لن تستطيع معي صبرا يا موسى إني على علم من علم الله علمنيه لا

تعلّمه أنت وأنت على علم من علم الله علمك الله لا أعلمه فقال
 موسى ستجدني إن شاء الله صابرا ولا أعصي لك أمرا فقال له الخضر فإن
 اتبعتني فلا تسألني عن شيء حتى أحدث لك منه ذكرا فانطلقا
 يمسيان على ساحل البحر فمرت سفينة فكلّموهم أن يحملوهم فعرفوا
 الخضر فحملوهم بغير نول فلما ركبا في السفينة لم يفجأ إلا والخضر
 قد قلع لوحا من ألواح السفينة بالقدوم فقال له موسى قوم حملونا بغير
 نول عمدت إلى سفينتهم فخرقتها لتغرق أهلها لقد جئت شيئا إلم
 أقل إنك لن تستطيع معي صبرا قال لا تؤاخذني بما نسيت ولا ترهقني
 من أمري عسرا قال وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم وكانت الأولى
 من موسى نسيانا قال وجاء عصفور فوقع على حرف السفينة فنقر في
 البحر نقرة فقال له الخضر ما علمي وعلمك من علم الله إلا مثل ما نقص
 هذا العصفور من هذا البحر ثم خرجا من السفينة فبينما هما يمشيان على
 الساحل إذ أبصر الخضر غلاما يلعب مع الغلمان فأخذ الخضر رأسه بيده
 فاقتلعه بيده فقتله فقال له موسى أقتلت نفسا زاكية بغير نفس لقد
 جئت شيئا نكرا قال ألم أقل لك إنك لن تستطيع معي صبرا قال وهذا
 أشد من الأولى قال إن سألتك عن شيء بعدها فلا تصاحبني قد بلغت من
 لدني عذرا فانطلقا حتى إذا أتيا أهل قرية استطعما أهلها فأبوا أن
 يضيفوهما فوجدا فيها جدارا يريد أن ينقض قال مائل فقام الخضر فأقامه
 بيده فقال موسى قوم أتيناهم فلم يطعمونا ولم يضيفونا لو شئت لا
 تخذت عليه أجرا قال هذا فراق بيني وبينك - إلى قوله - ذلك تأويل ما لم

تسطع عليه صبرا. فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم وددنا ان موسى كان صبر حتى يقص الله علينا من خبرهما: (۱)

وائی یو پیره موسی علیه السلام تقریر کولو په هغی تقریر کی چاتپوس وکړو چه ای موسی علیه السلام ستا نه لوی عالم په دی دنیا کی شته؟ هغی وی نه او دا لائق وه چه هغه نه وئیلی وی خکه پیغمبر ده خپلی زمانی ده ټولونه لوی عالم وی خود ده هغه دا نه وئیل الله تعالی ته پسند رانغلل.

نو الله تعالی ورته وی په مجمع البحرين کی یو مولادی هغه ستا نه ښه پوهیږی موسی علیه السلام فوراً کډه کوډه وترله او روان شو مجمع البحرين ته اور سیدو قیصه اوږده ده خو وجاء عصفور فوق على حرف السفينة فنقر في البحر نقرة فقال له الخضر ما علمي وعلمك من علم الله الا مثل ما نقص هذا العصفور من هذا البحر

چه کله دوی په کشتی کی کیناسته یو چنچه راغله او ده کشتی په غاړه باندي کیناسته او سمندر ته ئی مخوکه خکته کړه ده موسی علیه السلام استاذ موسی علیه السلام ته وائی زما او ستا علم ده الله تعالی ده علم نه دومره حصه هم نه ده اغستی لکه خومره چه مرغی په مخوکه کی ده سمندر نه واغسته ده الله تعالی علم خومره شو؟ سمندر او ده موسی علیه السلام او حضر علیه السلام علم ده مرغی ده مخوکی هومره اوس د قران خبره واورى الله تعالی فرمائی

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ: (۱)

دا ټول کائنات انبیاء اولیاء دوی احاطه نه شی کولی په یوزره ده معلوماتو ده الله تعالی باندی اِلَّا بِمَا شَاءَ مگر الله تعالی چه خومره ورکوي.

الله تعالی عالم دی مخلوق هم عالم دی خوگوری یاد ساتی د الله علم بی اسبابو دی د الله د علم انتها نه شته او مخلوق ده هغه علم منتهی دی ده هغه علم محدود دی ده هغه علم په اسبابو باندی دی.

د الله او د مخلوق د ژوند فرق

عزت مندو الله رب العزت هم ژوندي دی اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ (۲)

الله هغه ذات دی چه هغه نه بغیر بل حاجت رواه نه شته او هغه ژوندي تدبیر کونکي نظام چلونکي ذات دي. زه هم ژوندي يم اوته هم ژوندي ئي خويو وخت وو چه نه زه چا پیژندم اونه ته چا پیژنه دی او یو وخت به داسی راشی چه دنیا به تیره شی مونږ به خوک نه پیژنی مونږ به ژوندي نه یو او الله تعالی لم یزل ولا یزال دهمیشه نه ژوندي وو او همیشه به ژوندي وی ده هغه ده ژوند ابتدا نه شته او ده هغه ده ژوند انتها نه شته دانسان ژوند او د الله تعالی ژوند کي فرق راغی او کنه ؟

الله تعالی فرمائي اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ اللَّهُ تعالی هغه ذات دی چه تاسو ئی پیدا کړی ئی ستا په صفاتو کي او ده الله تعالی په

صفاتو کي فرق دی حیاة ده الله تعالى صفت دی او حیاة ستا
صفت دی ته هم ژوندي ئي او الله تعالى هم ژوندي دی خوته په
خپل ژوند کي الله تعالى ته محتاج او الله تعالى په خپل ژوند کي
هیچاته نه دی محتاج.

ده دی وجی نه وائی چه کله جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم
هغه وفات شو بخاری ده ترکو چهاپ او ده هغی ۷۵ صفحه ده
دویم جلد دی په کتاب الجنائز کي دریم باب دی او ده هغی باب
عنوان دی بَابُ الدُّخُولِ عَلَى الْمَيِّتِ بَعْدَ الْمَوْتِ إِذَا أُدْرِجَ فِي أَكْفَانِهِ
باب دی په دی بیان کي چه کله مړی په کفن شی نودی مړی لره ته
ورتلی شی او که نه؟

په دې کي یو حدیث ذکر کوی چه په هغی حدیث کي دادي
حدثنا بشر بن محمد أخبرنا عبد الله قال أخبرني معمر ويونس عن
الزهري قال أخبرني أبو سلمة أن عائشة رضي الله عنها زوج النبي صلى
الله عليه وسلم أخبرته قالت أقبل أبو بكر رضي الله عنه على فرسه من
مسكنه بالسنع حتى نزل فدخل المسجد فلم يكلم الناس حتى دخل
على عائشة رضي الله عنها فتيمم النبي صلى الله عليه وسلم وهو
مسجى ببرد حبرة فكشف عن وجهه ثم أكب عليه فقبله ثم بكى
فقال بأبي أنت يا نبي الله لا يجمع الله عليك موتتين أما الموتة التي
كتبت عليك فقد متها: (١)

١- صحيح البخاري على تحقيق البغاء جلد ١ صفحه ٤١٨ باب الدخول على الميت بعد الموت إذا
أدرج في كفنه

یو روایت ذکر کوی چه کله جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو داده وفات تعبیر زه کوم امام بخاری وائی بَابُ الدُّخُولِ عَلَى الْمَيِّتِ مَرِي تَه وائی یعنی چه کله نبی علیه السلام مړ شو. ابوبکر رضی الله عنه ده هغه یوه بانډه وه د مدینې نه بهر هغی بانډی ته ئی سنج وی نو ابوبکر رضی الله عنه په خپل اس بانډی راغی د سنج نه چه کله را اور سیدو مدینې ته نوده اس نه کوز شو او بیا دی جماعت ته د تنه شو او د چا سره ئی خبری ونه کړی تردی پوری چه زمونږ د مور ابی ام المؤمنین عائشه صدیقہ رضی الله عنها ده هغی کور ته لاړو د نبی علیه السلام د لیدو اراده ئی وکړه او جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم په کرخودار خادر کي پټ وو نو ابوبکر رضی الله عنه ده هغی د مخ نه خادر لری کړو نبی علیه السلام لا په کفن شوی نه وو او بیا پری ورخکته شو او خکل ئی کړو او بیا ئی وژړل او په ژړا کي ئی دا ووئیل ای ده الله تعالی پیغمبره زما مور او پلار دی ستانه قربان شی الله تعالی به په تاباندي دوه مرگه نه جمع کوی کوم مرگ چه ستا دپاره مقرر وو په هغه مرگ باندي ته مړ شوی دوباره الله تعالی په تاباندي مرگ نه راوولی او دا یاران چه وائی چه ده نبی علیه السلام بدن ته روح رازي او بیا تری اوځی معنی دا چه نبی صلی الله علیه وسلم ده ورځي زر ځله مري او زر ځله ژوندي کیږي روح چه راشي ژوندي شي او روح چه لاړ شي نو مړ شي رازي او بیا تری اوځی او ابوبکر رضی الله عنه وائی زما دی په الله تعالی قسم وی الله تعالی په

تاباندی دوه مرگه نه راوولی کوم مرگ چه ستا دپاره مقرر ووپه هغه مرگ باندی ته مړ شوي.

قال أبو سلمة فأخبرني ابن عباس رضي الله عنهما أن أبا بكر رضي الله عنه خرج وعمر رضي الله عنه يكلم الناس فقال اجلس فأبى فقال اجلس فأبى فتشهد أبو بكر رضي الله عنه فمال إليه الناس وتركوا عمر فقال أما بعد فمن كان منكم يعبد محمدا صلى الله عليه وسلم فإن محمدا صلى الله عليه وسلم قد مات ومن كان يعبد الله فإن الله حي لا يموت قال الله تعالى وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ وَاللَّهُ لَكَانَ النَّاسَ لَمْ يَكُونُوا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَهَا حَتَّى تَلَاهَا أَبُو بَكْرٍ رضي الله عنه فتلقاها منه الناس فما يسمع بشر إلا يتلوها: (١)

عبد الله بن عباس رضي الله تعالى عنهما ماته خبر راوکړو او ماته ئي ووئيل: ابوبکر رضي الله عنه اوتو او عمر رضي الله عنه خلقو سره خبری کولی څه ئي ووئيل؟ روره هغه ووئيل که چا ووئيل چه محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم مړ دی سربه ئي په دی توره باندی غوڅ کړم نبی علیه السلام مړنه دی هغه تلی دی لکه څنگ چه موسی علیه السلام کوه طورته تلی وو او رازی به او منافقان به راته بنائي او مونږ به د هغه منافقانونه سرونه پری کوو کله چه ابوبکر رضي الله عنه راغی خلقوته ئي ووئيل راځی راځی

١- صحيح البخاري على تحقيق البغاء، جلد ١ صفحہ ٤١٨ باب الدخول على الميت بعد الموت إذا

عمر رضی اللہ عنہ لگیا وو خبری ئی کولی ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ ورته وی اجلس کینی هغه انکار وکړو بیا ورته وی کینی هغه بیا انکار وکړو ابوبکر د نبی علیه السلام ممبرته وختلو او تشهد ئی او وی خطبه ئی او وئیلہ خلق ټول هغه ته مائله شو او عمر رضی اللہ عنہ هغه ی پریخودو.

عمر فقال أما بعد فمن كان منكم يعبد محمدا صلى الله عليه وسلم فإن محمدا صلى الله عليه وسلم قد مات ومن كان يعبد الله فإن الله حي لا يموت قال الله تعالى وما محمد إلا رسول إلى الشاكرين والله لكان الناس لم يكونوا يعلمون أن الله أنزلها حتى تلاها أبو بكر رضي الله عنه فتلقاها منه الناس فما يسمع بشر إلا يتلوها: (۱)

چا چه په تاسو کې ده محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم عبادت کوو یقینا محمد صلى الله عليه وسلم په تحقیق سره مړ دی ومن کان يعبد الله فإن الله حي لا يموت او چا چه د الله تعالی بندگی کوله او عبادت ئی کوو الله تعالی ژوندي دی محمد صلى الله عليه وسلم هم ژوندي وو الله تعالی هم ژوندي دی خو محمد صلى الله عليه وسلم مړ شو او الله تعالی نه مړی او بیا ئی دا آیت ولوستو.

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ [آل عمران: ۱۴۴]

۱- صحیح البخاری علی تحقیق البغاء جلد ۱ صفحه ۲۱۸ باب الدخول علی المیت بعد الموت إذا

اي خلقو محمد صلى الله عليه وسلم دانه دی مگر رسول دی دلیل
دهغه دمرگ دا دی چه ده ده نه مخکي ډیر پیغمبران تیر شوي دی
څوک مړه دی او یو تن بره ختلی دی که هغه مړ شو او یا ووژلي
شو نو تاسو په شاباندی تحتی؟

عمر رضی الله عنه او خلقو چه دا آیت واوریدو نو بخاری وائی چه
ابن عباس رضی الله عنهما صاحب وائی چه.

والله لكان الناس لم يكونوا يعلمون ان الله انزلها حتى تلاها ابو
بكر رضي الله عنه فتلقاها منه الناس فما يسمع بشر الا يتلوها

زما دی په الله تعالی قسم وی تا به وی چه دی خلقو دا آیت بله ورځ
نه وو اوریدلی تا به وی چه دا آیت رالیرلی شونه وو خلقو د ابوبکر د
خولی نه واورید او هر کس چه په لاری باندی تلو هغه به وی.

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ
عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
اللَّهُ الشَّاكِرِينَ [آل عمران: ۱۴۴]

نه دي محمد صلى الله عليه وسلم مگر رسول دی ده هغه نه مخکي
انبياء تیر شوي وو أفان مات که چری هغه مړ شو او قتل یا ووژلي شو
ستاسو به په شا باندی اوړئ؟ څوک چه په شا باندی واورید د الله
تعالی تاوان ئي ونه کړو.

عزتمندو کله چه دا آیت عمر رضی الله عنه واوریدو ده هغه ده لاسه
توره وغورزیده او بیا په بله ورځ باندی چه کله د ابوبکر رضی الله
عنه سره بیعتونه کیدل ده بیعت په ورځ باندی عمر رضی الله عنه
ورته ووئیل: زه پاسم او یو خبره کوم هغه خبره ئي دا وه.

ورجع عن مقالته التي قالها فيما ذكر الوائلي أبو نصر عبید الله في كتابه الإبانة عن أنس بن مالك أنه سمع عمر بن الخطاب حين بويع أبو بكر في مسجد رسول الله صلى الله عليه وسلم واستوى على منبر رسول الله صلى الله عليه وسلم تشهد قبل أبي بكر فقال: أما بعد فإني قلت لكم أمس مقالة وإنها لم تكن كما قلت وإني والله ما وجدت المقالة التي قلت لكم في كتاب أنزله الله ولا في عهد عهده إلي رسول الله صلى الله عليه وسلم ولكني كنت أرجو أن يعيish رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى يدبرنا يريد أن يقول حتى يكون آخرنا موتا فاختار الله عز وجل لرسوله الذي عنده على الذي عندكم وهذا الكتاب الذي هدى الله به رسوله فخذوا به تهتدوا لما هدى له رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الوائلي أبو نصر المقالة التي قالها ثم رجع عنها هي أن النبي صلى الله عليه وسلم لم يمت ولن يموت حتى يقطع أيدي رجال وأرجلهم وكان قال ذلك لعظيم ما ورد عليه وخشي الفتنة وظهور المنافقين فلما شاهد قوة يقين الصديق الأكبر أبي بكر وتفوهه بقول الله عز وجل: كل نفس ذائقة الموت [آل عمران: ١٨٥] وقوله: إنك ميت وإنهم ميتون [الزمر: ٣٠] (١)

وأخبرنا عبد الله الحافظ قال أخبرنا أبو بكر بن إسحاق الفقيه قال أخبرنا أحمد بن إبراهيم قال حدثنا يحيى بن بكير قال قال حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب أنه قال أخبرنا أنس بن مالك أنه سمع عمر بن الخطاب من الغد حين بايع المسلمون أبا بكر في مسجد رسول الله فاستوى على منبر رسول الله فتشهد قبل أبي بكر فقال: أما بعد فإني قلت لكم أمس

مقالة وانهما لم تكن كما قلت واني والله ما وجدت المقالة التي قلت
لكم في كتاب انزله الله ولا في عهد هذه الي رسول الله ولكني
كنت ارجو ان يعيش رسول الله حتى يدبرنا يريد حتى يكون رسول الله
آخرنا فاختار الله لرسوله الذي عنده على الذي عندكم وهذا الكتاب
الذي هدى الله به رسوله فخذوا به تهتدوا بما هدى الله رسوله: (۱)

اي خلقو ما پرون تا سوته يو خبره كرى وه نه خومى دغه خبره دالله
تعالى په كتاب كي ليدلى وه او نه مى د خبره ده نبى صلي الله
عليه وسلم نه اوريدلى وه هغه خبره دا وه چه ما وئيلي چه نبى
عليه السلام نه دى مرد هغى نه زه راوگر خيديم
عمر رضى الله عنه هغه ترى را وگر خيدو دوى لا تراوسه لكيا دى
وائى نبى عليه السلام ژوندي دى

د نبى صلي الله عليه وسلم خوب او د هغى تعبير د نبى صلي

الله عليه وسلم د ژبې مباركي نه

دويم روايت د بخارى حديث دى نبى عليه السلام فرمائي:
حدثنا موسى بن اسماعيل حدثنا جرير بن حازم حدثنا ابورجاء عن
سمرة بن جندب قال كان النبي صلى الله عليه وسلم اذا صلى صلاة
اقبل علينا بوجهه فقال من رأى منكم الليلة رؤيا. قال فإن رأى أحد
قصها فيقول ما شاء الله. فسألنا يوما فقال هل رأى أحد منكم رؤيا. قلنا
لا قال لكني رأيت الليلة رجلين أتياني فأخذا بيدي فأخرجاني إلى
الأرض المقدسة فإذا رجل جالس ورجل قائم بيده كلوب من حديد قال

۱- دلائل النبوة للبيهقي جلد ۷ صفحه ۲۱۷ جماع ابواب مرض رسول الله ووفاته وما ظهر في ذلك
من آثار النبوة ودلالات الصدق

بعض أصحابنا عن موسى إنه يدخل ذلك الكوب في شدة حتى يبلغ قفاه ثم يفعل بشدة الآخر مثل ذلك ويلتئم شدة هذا فيعود فيصنع مثله. قلت ما هذا؟ قال انطلق فانطلقنا حتى أتينا على رجل مضطجع على قفاه ورجل قائم على رأسه بفهر أو صخرة فيشدخ بها رأسه فإذا ضربه تدهده الحجر فانطلق إليه ليأخذه فلا يرجع إلى هذا حتى يلتئم رأسه وعاد رأسه كما هو فعاد إليه فضربه قلت من هذا؟ قال انطلق فانطلقنا إلى ثقب مثل التنور أعلاه ضيق وأسفله واسع يتوقد تحته نارا فإذا اقترب ارتفعوا حتى كادوا أن يخرجوا فإذا خمدت رجعوا فيها وفيها رجال ونساء عراة فقلت من هذا؟ قال انطلق فانطلقنا حتى أتينا على نهر من دم فيه رجل قائم وعلى وسط النهر قال يزيد ووهب ابن جرير عن جرير بن حازم وعلى شط النهر رجل بين يديه حجارة فأقبل الرجل الذي في النهر فإذا أراد أن يخرج رمى الرجل بحجر في فيه فرده حيث كان فجعل كلما جاء ليخرج رمى في فيه بحجر فيرجع كما كان فقلت من هذا؟ قال انطلق فانطلقنا حتى انتهيا إلى روضة خضراء فيها شجرة عظيمة وفي أصلها شيخ وصبيان وإذا رجل قريب من الشجرة بين يديه نار يوقدها فصعدا بي في الشجرة وأدخلاني دارا لم أرقط أحسن منها فيها رجال شيوخ وشباب ونساء وصبيان ثم أخرجاني منها فصعدا بي الشجرة فأدخلاني دارا هي أحسن وأفضل فيها شيوخ وشباب قلت طوفتmani الليلة فأخبراني عما رأيت. قال نعم أما الذي رأيته يشق شدة فكذاب يحدث بالكذبة فتحمل عنه حتى تبلغ الآفاق فيصنع به إلى يوم القيامة والذي رأيته يشدخ رأسه فرجل علمه الله القران فنام عنه بالليل ولم يعمل فيه بالنهار يفعل به إلى يوم القيامة والذي رأيته

في الثقب فهم الزناة والذي رأيته في النهر آكلوا الربا والشيخ في أصل الشجرة إبراهيم عليه السلام والصبيان حوله فأولاد الناس والذي يوقد النار مالك خازن النار والدار الأولى التي دخلت دار عامة المؤمنين وأما هذه الدار فدار الشهداء وأنا جبريل وهذا مكيائيل فارفع رأسك فرفعت رأسي فإذا فوقني مثل السحاب قال أذاك منزلك قلت دعاني أدخل منزلي قال إنه بقي لك عمر لم تستكمل له فلو استكملت أتيت منزلك: (١)

سمره بن جندب رضي الله عنه نه روايت دی او دا حدیث بخاری دولس خایه راغستی دی په شپږو سندونو کی ده داستاذ دی موسی بن اسماعیل او په شپږو سندونو کی ده استاذ دی محمد بن هشام او په سند کی یوتن هم کم اوزیات نه شته خو روايت په مختلفو اندازونو باندی دی خلق وائی امام بخاری رحمه الله په یوسند باندی یو حدیث دوه ځله نه دی رواړی او د سمره بن جندب دا روايت شپږ خایه ده موسی ابن اسماعیل په سند باندی راوړی دی او شپږ خایه معمر بن هشام په روايت باندی راوړی دی په هغی کی یو ځائی دادی.

چه نبی علیه السلام یو پیره تپوس او کړوچه کله به ئی د سحر مونځ او کړو خلقو ته به ئی مخ کړو و به ئی وئیل من رای منکم اللیلة رؤیا هلکه نن چا خوب لیدلی دی؟ که چا به خوب لیدلی وو نو هغو ئی به بیان کړو.

یو ورځ زمونږ نه نبی علیه السلام تپوس او کړوچه تاسو کی چا خوب لیدلی دی؟ نو مونږ ورته وی نه نبی علیه السلام ورته

وی ماخوب لیدلی دی دا حدیث ده باب ماقیل فی اولاد المشرکین
نه بعد چه کوم باب رازی په کتاب الجنائز کی او دا تقریبا ده ۳۰
او ۹۴ نمبر باب په منخ کی د امستقل باب قرلی.

نبی علیه السلام او فرمائیل چه ماخوب لیدلی دی دوه کسان
راغلل او زما لاسونه ئی و نیول دا خو تا سو ته معلومه ده چه د نبی
علیه السلام خوب وحی وی زه ئی یوی پاکی زمکی ته بوتلم یو
سری ناست وو یوسری ولاړ وو لاسونو کی خه وو دهغه په لاس د
وسپنی یوه کونده وه دابه ئی ورلره په و خکی کی ورکړه او سټ ته به
ئی ورلره ورسوله بیابه ئی دهغی نه رالری کړه بیائی په دی بل
و خکی کی ورکړه چه یوبه ئی شلو دابل به جوړ شوی وو ماتپوس
او کړو ما هَذَا؟ دا خوک دي؟ هغوی راته ووئیل انْطَلِقْ مخکی زه.

کله چه راغلو فانطلقنا حتی اتینا علی رجل مضطجع علی قفاه ورجل
قائم علی راسه بفهر او صخرة فی شدخ بها راسه یوسری دی په سټ
باندی ملاست دی او بل سری دهغه په سر باندی ولاړ دی یو پلک
ورسره دی او یوغتیه گتیه ورسره ده اود هغه دا سرچقوی چه کله ئی
وو هی او هغه گتیه او هغه پلک هغه ورغری چه لاړ شی او چه رازی ده
ده دا سر بیاجوړ شوی وی نوبیائی ورلره راواچوی بیامی تپوس
او کړو هغوی راته وی مخکی زه چه مونږ لاړو یو سوری وو ده تنور
په شان بره تنگ وو او لاندی اړت وو په هغی کی اور بلیدو کله چه
دا اور بل شو دا خلق به اوچت شو تابه وئیل را اوخی کله چه به دا
اور مړ شو دوی به واپس لاړل په دی کی بنخی او سری گډ وه وو او
بربنډ وو ماووی دا خوک دی هغوی ماته وی مخکی زه.

مخکي چه لارونو دوينو يوه وله وه داقصه نه ده داحديث دی
دبڅاری دی په دي کي يو سړی ولاړ وو او يو بل سړی بهر ولاړ وو
او په لاس کي ئی گټه وه نو دغه سړی به راروان وو نو چه کله به
راتردي شو نو هغه به په يوه گټه باندی اوويشتو نو منځ ته به شو
نو دی به بيا راتلو نو نبی صلی الله عليه وسلم فرمائي ماتپوس
او کړ چه دا څه چل دی؟ هغوی راته وی مخکي زه.

نوزه راروان شوم نو مونږه يو ښکلی باغ له راغلو او په هغی کي يو
ښکلی ونه وه د هغی په ويځ کي يو بوډا ناست وو او څه ماشومان
ناست وو او يو بل سړی دهغه په لاس کي اوور وو او دی ونی ته ئی
بلولو نوزه ئی دغه ونی ته وخيژولم او يو کورته ئی تنويستلم چه ما
چرته دهغه کور نه ښکلی کور نه وو ليدلی او په هغی کي څه سړی
وو څه بوډاگان وو او څه ځوانان وو او ښځی وی په کي او هلکان
ماشومان وو په کي بيا دهغی نه ئی اوويستلم نو بيائی دی ونی ته
وخيژولم او يو بل کور ته ئی داخل کړم چه هغه دغه کور نه ډير
زيات خائسته وو او په هغی کي هم بوډاگان وو او ځوانان وو.

نو ما هغه دواړو ته اووی چه زه خو تاسو دواړو ټوله شپه وگرځولم
خو اوس ما ته خبر را کړی چه دا ما څه ولیدل نو هغوئي ورته اووی
ښه اوس درله خبر در کوو.

نو ورته ئی اووی چه هغه وښکی چه ئی شليدو نو دا دروغ جن وو
او دروغ به ئی وی او دا دروغ به دده نه خلقو واغسته او په دنيا
کي به ئی حوره ول او دا به دنيا ته ورسیده نو هغه سره دغه چل
کيږی کوم چه تاو لیدو.

کوم سړی چه دا سر ئي ټکيدلو نو دا هغه سړی وو چه الله ورته قران
خودلی وو خو د قران نه دی اوده شوی وو د شپې د قران نه اوده
شوی وو او د ورځي به ئي په قران باندی عمل نه کولو دورځي چه
به ئي کله خبره کوله نو پير فقير به ئي په کي پيش کوو او قران به
ئې نه پيش کولو نو د قيامت پوری به دده سره دغه چل کيږی
کوم خلق چه تا بربند په هغه سوری کي ولیدل نو دا زنا کار وو
او کوم سړی چه تا ولیدلو په نهر کي نو دا سو د خور وو
کوم بوډا چه ددی ونی په ويخ کي ناست وو دا ابراهيم عليه السلام
وو او د هغه نه دا گیر چاپيره چه ماشومان وو دا د خلقو بچی وو
کوم سړی چه اور بلولو نو دا مالک وو او دا مالک د یوي فرشتی
نوم دی خاځن داوور

هغه اول کور کوم ته چه ته ورد داخل شوی وی هغه ده عامر
مسلمانانو کور وو او داوس چه ته په کې ئي نو دا ده شهداء
کور دی او هغه سړی چه وو نو هغوئي وی چه زه جبریل علیه
السلام یم او دا بل مکائیل علیه السلام دی

نو بیا دی دواړو ماته او وی چه سر پورته کړه نو چه کله ماسره
پورته کړو نو چه ما وکتل نو زما د سر د پاسه د وریځې په شان یو
ځائي وو نو ما ته هغوئي اووی چه دغه ستا کور دی په کوم ځائي
کې؟ بره ما ورته وي چه ما پریدی چه زه خپل کور ته لاړ شم نو
هغوئي دواړو راته وی ستا څه عمر پاتي دي لا پوره نه دي که تا
خپل عمر پوره کړو نو ته به دی خپل کور ته رازي دا روایت د
بخاري دي چه ته به دی خپل کور ته رازي

نوٲ : ڇه اوس تاسو نه ٲپوس ڪوم ڇه زه اوس بخاري ومنم او ڪه
د خلقو بخار او منم بخار ڇه خولي نه ڇه بخار خيجي . يو شاعر
شعر وٲيلي دي :

بے عشق محمد جو محدث ۛن جھان ميں

اتي ۛن بخاران ڪو بخاري نهیں اتي

زه الحمد لله حنفي ٲم

دارنگه حنفي فقهه يو ڪتاب دي زه الحمد لله حنفي ۛم ڪه ڇوڪ
وائي ۛره جي دا حنفيٲ نو مونڙه وايو جي حافظ ذهبي ليڪلي
دي ۛه سير اعلام النبلاء د امام مالڪ رحمه الله ۛه طبقه ڪي
فالمقلدون صحابة رسول الله صلى الله عليه وسلم بشرط ثبوت
الإسناد إليهم ٲم أئمة التابعين ڪعلقمة ومسروق وعبيدة السلماني
وسعيد بن المسيب وأبي الشعثاء وسعيد بن جبیر وعبيد الله بن عبد
الله وعروة والقاسم والشعبي والحسن وابن سيرين وإبراهيم النخعي
ٲم ڪالزهري وأبي الزناد وأيوب السختياني ورببعة وطبقتهم
ٲم ڪأبي حنيفة ومالك والأوزاعي وابن جريج ومعمرو ابن أبي عروبة
وسفیان الثوري والحمدادين وشعبة والليث وابن الماجشون وابن أبي
ذئب

ٲم ڪابن المبارك ومسلم الزنجي والقاضي أبي يوسف والهقل بن
زياد ووڪيع والوليد بن مسلم وطبقتهم ٲم ڪالشافعي وأبي عبيد
وأحمد وإسحاق وأبي ثور والبويطي وأبي بڪر بن أبي شيبة ٲم
ڪالمزني وأبي بڪر الأثرم والبخاري وداود بن علي ومحمد بن نصر
المروزي وإبراهيم الحربي وإسماعيل القاضي

ثم كمحمد بن جرير الطبري وأبي بكر بن خزيمة وأبي عباس بن سريج وأبي بكر بن المنذر وأبي جعفر الطحاوي وأبي بكر الخلال ثم من بعد هذا النمط تناقص الاجتهاد ووضعت المختصرات وأخذ الفقهاء إلى التقليد من غير نظر في الأعلام بل بحسب الاتفاق والتشهي والتعظيم والعادة والبلد.

فلو أراد الطالب اليوم أن يتمذهب في المغرب لأبي حنيفة لعسر عليه كما لو أراد أن يتمذهب لابن حنبل ببخارى وسمرقند لصعب عليه فلا يجيء منه حنبلي ولا من المغربي حنفي ولا من الهندي مالكي وبكل حال: فالى فقه مالك المنتهى فعامة آرائه مسددة ولو لم يكن له إلا حسم مادة الحيل ومراعاة المقاصد لكفاه ومذهبه قد ملأ المغرب والأندلس وكثيرا من بلاد مصر وبعض الشام واليمن والسودان وبالبصرة وبغداد والكوفة وبعض خراسان وكذلك اشتهر مذهب الأوزاعي مدة وتلاشى أصحابه وتفانوا.

وكذلك مذهب سفيان وغيره ممن سميننا ولم يبق اليوم إلا هذه المذاهب الأربعة وقل من ينهض بمعرفتها كما ينبغي فضلا عن أن يكون مجتهدا: (١)

چه په دنيا کې ډیر مذهبونه وو د صحابو تقلید شوی وو د تابعینو تقلید شوی وو او د تبع تابعینو تقلید شوي وو او د هغې نه روستو د نورو خلقو تقلید شوي وو نو ګڼې امامان وو. په دې دنيا کې نو څه زمانه پس د هغوئي نورو ملګري ختم شو او د اتمې صدې امام حافظ ذهبي وائي:

ولم يبق اليوم إلا هذه المذاهب الأربعة أو نن دغه خلور مذهبونه
پاتي دي او ډير کم خلق دي چه هغوئي په دې خلور مذهبونو
باندي پوهيږي مجتهد خو بالکل څوک شته دی هم نه .

دا خبره یاد ساتی چه مقلدين ټول دی یو ده منصوصي مسئله نو
په منصوصي مسئله کې زه د چا تقلید نه کوم لکه مثال ه په طور
وختي ما اووی چه امام پسي فاتحه وئیل نه شته ما دا نه دی
وئيلي چه امام ابوحنيفه رحمه الله دا وئيلي دي چه نه شته خو ما
وئيلي وو چه د نبي عليه السلام حديث دی :

حدثنا أبو اليمان قال أخبرنا شعيب عن الزهري قال أخبرني أنس بن
مالك الأنصاري أن رسول الله صلى الله عليه وسلم ركب فرسا
فجحش شقه الأيمن . قال أنس رضي الله عنه فصلى لنا يومئذ صلاة
من الصلوات وهو قاعد فصلينا وراءه قعودا ثم قال لما سلم إنما جعل
الإمام ليؤتم به فإذا صلى قائما فصلوا قياما وإذا ركع فاركعوا وإذا
رفع فارفعوا وإذا سجد فاسجدوا وإذا قال سمع الله لمن حمده فقولوا
ربنا ولك الحمد: (۱)

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا إسماعيل أنا سعيد عن قتادة عن
يونس بن جبير عن حطان بن عبد الله الرقاشي عن أبي موسى الأشعري
قال: علمنا رسول الله صلى الله عليه وسلم صلاتنا وسنتنا فقال إنما
الإمام ليؤتم به فإذا كبر فكبروا وإذا قال { غير المغضوب عليهم ولا
الضالين } فقولوا آمين يجبكم الله تعالى وإذا ركع فاركعوا وإذا
رفع فارفعوا وإذا قال سمع الله لمن حمده فقولوا اللهم ربنا لك الحمد

يسمع الله لكم وإذا سجد فاسجدوا وإذا رفع فارفعوا فإن الإمام يسجد قبلكم ويرفع قبلكم قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تلك بتلك تعليق شعيب الأرنؤوط: إسناده صحيح على شرط مسلم (١)
 او دا هم مونږ خودلي شوه چه كله امام لولي نو تاسو چپ شي
 لکه دليل ئی دا حديث دي.

حدثنا عبد الله حدثني أبي حدثنا أبو سعد الصاغانى محمد بن مىسر حدثنا محمد بن عجلان عن أبيه عن أبي هريرة أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: إنما الإمام ليؤتم به فإذا كبر فكبروا وإذا قرأ فأنصتوا وإذا قال { ولا الضالين } فقولوا آمين وإذا ركع فاركعوا وإذا قال سمع الله لمن حمده فقولوا ربنا ولك الحمد وإذا صلى جالسا فصلوا جلوسا أجمعون.

تعليق شعيب الأرنؤوط: صحيح وهذا إسناده ضعيف لضعف محمد بن مىسر الصاغانى لكنه متابع: (٢)

خو دوى دي دا وښائي فاذا قراء فاقروا چه امام لولي نو تاسو به هم لولى
 مونږه خو په دي كې د نص تابع يو ز مونږ سره په دي كې نص
 موجود دي نو په منصوصي مسئله كې مونږه تقليد نه كوو.
 امام ابو حنيفه رحمه الله او نور ائمه چه وائي كله تاسو ز مونږ قول
 د ظاهر د قران او سنت نه خلاف وليدو نو ديوال پرې اوولى.

١ - مسند امام احمد بن حنبل جلد ٤ صفحه ٤٠٥

٢ - مسند امام احمد بن حنبل جلد ٢ صفحه ٢٧٦ مسند أبي هريرة رضي الله عنه

چه د هغوئي قول وو او د قران او د سنت نه خلاف وو نو بيا خوبه هغوئي د نص په مقابله کې ئي خپل قول کړی وي خو زمونږ امامانو د نص په مقابله کې خپل قول نه دی کړی.

پاتې شوي غیر منصوصي مسئلې نو په هغې کې تاسو هم تقلید کوئ او زه په کې هم تقلید کوم.

که زه تاسو نه تپوس کوم چه یو سړی بل سړی له روجي په روجو باندې متفاضل ورکوي یعنی یو درې ورکړي او دوه درې واخلي نو دا سود دی او کنه؟

نو زه خو وایم چه دا سود دی زکه زما امام وائې چه په دې کې اعتبار جنس لره دی خوته ورته سود وائې او که نه؟ که وائې ورته او یقینا به ورته وائې زکه مسلمان ئي نو ته ورته په کوم دلیل سره سود وائې هغه ۶ اشیاء چه نبي علیه السلام خودلي وو په هغې کې خوروجي نه وي نو تقلید به کوي.

واقعہ: ما په ریاض کې په یو ځاني کې د قران درس کولو نو ما خلقو ته وي چه دوی وائې چه دا حدیث بخاري راوړی دي نو د دوی سره څه دلیل دي علاوه د تقلید نه؟

نو ما وی چه د امام بخاري مسلم ابوداود ترمذي نسائي ابن ماجه رحمهم الله تقلید سره سره یو سړی مؤحد وي نو زه د مؤحدینو امام ئم او که چرې د امام ابوحنیفه رحمه الله په تقلید کولو سره سړی مشرک کیږي نو د بخاري مسلم ابو داود ترمذي وغیره تقلید چه کوي دا خوبیا د مشرکانو مشرک شو.

بحث التقليد

په دي ځانې کې دايوه خبره ياده وساتي چه يو دي پلار نيکه په دليل کې پيش کول معنی دا چه قران او حديث يو طرف ته اوته ورته په مقابلې کې دخپل پلار نيکه قول پيش کوي په دي کې شک نه شته چه داکفر دي دا خبره دکفر ده.

بل دي چه پلار نيکه ددين د تائيد د پاره پيش کول په دي کې شک نه شته چه دا ايمان دي يوسف عليه السلام چه په جيل کې ملگر وته بيان کوي نو څه وائی؟

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ (۱)

ماخپل زان د پلار نيکه په طريقی پسی روان کړی دي خو پلار نيکه می وپیژنی څوک وو؟ ابراهيم او اسماعيل او اسحاق عليهم السلام وو مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ او د پلار نيکه حال بيانوي چه مونږله نه دي مناسب چه مونږه دالله تعالی سره څوک حصه دار کړو.

دغسی اتباع ده په حديث کې رازی مسند احمد کې يو روايت دي وائی:

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا عفان ثنا وهيب ثنا أيوب عن بن أبي مليكة قال قال عروة لابن عباس: حتى متى تفضل الناس يا بن عباس

قال ما ذاك يا عروة قال تأمرنا بالعمرة في أشهر الحج وقد نهى أبو بكر وعمر فقال ابن عباس قد فعلها رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال عروة كانا هما أتبع لرسول الله صلى الله عليه وسلم واعلم به منك: تعليق شعيب الأرناؤوط: إسناده صحيح على شرط الشيخين: (١)
 چه عروه بن زبير رضی اللہ عنہ و عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہ دواړو بحث راغی عبد اللہ بن عمرو رضی اللہ عنہ وي چه نبی عليه السلام په حج کې تمتع نه ده کړی هغه دخپل فهم مطابق داخبره کوله او عروه بن زبير رضي الله عنه ورته وائي : لیکن ابوبکر او عمر رضی اللہ عنہما تمتع کړی وه یعنی حج تمتع هغوئي کړی وه نو عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہما ورته وائي چه خلق تباه شو زه ورته وایم چه نبی عليه السلام نه ده کړی او دي راته وائي دي داړو کړي ده.

كانا هما أتبع لرسول الله صلى الله عليه وسلم واعلم به منك
 عروه رضی اللہ عنہ ورته وائي چه ابوبکر او عمر رضی اللہ عنہما ستانه زیات پوهه وو په اتباع د نبی عليه السلام کي نوکه په داسی صورت کې سپړی د ابوبکر و عمر رضی اللہ عنہما قول پیش کړی نو داپه حقیقت کې د نبی عليه السلام په قول عمل دي.
 یو دي پلار نیکه د قران په مقابله کې پیش کول دایقینی کفر دي او تاسو به اوس وگورئي سورة بقره:

١- مسند امام احمد بن حنبل جلد ١٠ صفحه ٢٥٢ (مسند عبد الله بن العباس بن عبد المطلب عن

النبي صلى الله عليه وسلم)

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ
كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ (۱)

او کله چه دوی ته او وئیلی شی چه روان شی په هغه کتاب پسی
چه الله تعالی رالیږلی دي قَالُوا وائی دوی بَلْ د پاره د اضراب دي د
بَلْ معنی نه نو اوس دا چه دقران نه انکار وکړی او په جواب کې
پلار نیکه پیش کړی نو دده په کفر کې څه شک دي؟

قَالُوا بَلْ نه نه نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا مونږه روان یو په هغه طریقه
باندي چه مونږه په هغی باندي خپل پلار او نیکونه موندلی دي گوره
یو طرف ته قران دي اوبل طرف ته مشران دي نو په دي کې شک نه
شته چه داکفر دي یو طرف ته قران دي او بل طرف ته مشران د تائید
د پاره پیش کوي او یا د هغوئي د عمل د نمونی د پاره پیش کوي نو
دا عین دین دي یوسف علیه السلام چه په جیل کې وائی:

إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ (۲)

مادهغه خلقو دین پرې خو دي دي چه د هغوئي په الله تعالی ایمان
نه شته او د قیامت نه دي منکر وَاَتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي او زه د خپل
پلار نیکه په دین باندي روان یم.

دا بعض خلق کم عقل دي په دي نه پوهیږی چه داپه څه طریقه دي او
دعروه بن زبیر رضی الله عنه دا روایت چه کوم مسند احمد راغستی
دي داشاهد عادل دي د دي د پاره زکه کله چه عبد الله بن عمر رضی
الله عنه ورته وائی چه هلکه زه درته د نبی علیه السلام قول پیش کوم

۱- سورة بقره: (۱۷۰)

۲- سورة يوسف: (۲۷)

زکۀ هغه ته د نبی علیه السلام قول معلوم وو او عروه رضی الله عنه نه وائی چه ته راته د ابوبکر عمر رضی الله عنهما قول پیش کوي ابوبکر رضی الله عنه د عروه رضی الله عنه نیکه دي او عمر رضی الله عنه د عبد الله رضی الله عنه پلار دي نو عروه رضی الله عنه ورته څه وائی کانا هما اتباع لرسول الله صلی الله علیه وسلم واعلم به منك دا دواړه ستا نه د نبی علیه السلام په اتباع ښه پوهیدل هغو مقلدین نه وو؟ هغوئې څه کار کړی دي؟ هغوئې عین سنت کار کړی دي دي ته تقلید نه وائی نو څه وائی؟ دي ته تقلید وائی ما تاسو ته مخکي عرض وکړو چه بعض خلق کم عقل وي هغوئې وائی احذرالتقلید چرته کارخانو واله سره به پاتی شوي وي زکۀ هغوئې لیکلی وي احذرالتقلید نقالوں سے ہوشیار نو دي وائی تقلید نقل ته وائی حالانکہ دا بالکل د کم عقلو خبره ده.

تقلید خپله معنی لری تقلید د دي ماده او جزر ق لام او دال دي او جزر چه کله باب تفعیل ته واوړی نو ده تقلید معنی بل ته هار اچول نو ستا دي عمل ته تقلید ولی وائی؟ زکۀ چه ته د خپل اعتماد هار د بل په غاړه کې اچوي او تاته مقلد وائی زکۀ تا خو هار اچولی دي او چاته چه دي هار اچولی دي هغه ته مقلد وائی.

او د دي عوامونه تپوس وکړه چه زان ته لیکي عبد السلام سلفی نو په عارف حنفی او په عبد السلام سلفی کې څه فرق شو؟ تاسو هم نسبت وکړو او ما هم وکړو خو تا گنړوته وکړو او ما یو ته وکړو زکۀ سلف خو گنړ وي بائک تجرو بائی لا تجرته چه سلفی او وائی خیر دي سره د دي نه چه ته وائی چه زه د سلفو خبره منم نو

امام ابوحنیفه رحمه الله هم په سلفو کې دي دده خبره هم منی کنه؟
ده تقلید نه خود دوي پلار هم نه شی خلاصیدی.

زمونږ دا یاران سه خبرې کوي د فاتحې وئیلو او د نه وئیلو باره
کې زه تاسو نه یو تپوس کوم د فاتحه نه وئیل به ډیره لویه گناه
وي او که نه منل؟ نه منل به ډیر لویه گناه وي.

الله رب العزت په سورة فاتحه کې وائی چه سوال چه کوي نو داسې
وکړي اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ای الله مونږه ته نیغه لاره وښائی
کومه لار زما چه خومره خیال دي تاسوبه داسې وائی؟

صراط القرآن والحديث نه نه صراط الذين انعمت عليهم. د هغه کسانو
لاره راته وښایه چه تا پرې انعام کړي دي نو بغیر د تقلید نه صراط
المستقیم نه شي موندی نو چه فاتحه نه مني نو وائی څه له.

اول خو د فاتحه منل دی منل ئي څه دي اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
* صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ يَا اللَّهُ
هغه خلقو لاره راته وښایه چه تا پرې انعام کړي دي.

دوي وائی تقلید نه شته ورته وایه کم عقله موصول صله مصداق
شخص وي مفهوم نه وي نومتشخص وي او د اشخاصو تقلید
فرض وي او تعین د شخص داستا خوښه ده لکه مونځ کول فرض
دي که دکاتلنک امام پسی کوي هم فرض دي او که د مردان هغه
پسي کوي هم فرض دي.

نو تقلید کول فرض دي مقلد جوړول ستا خوښه ده چه څوک وي
نو تقلید په تاباندي فرض دي او په وسنی زمانه کې خو تقلید کول
یقینی فرض دي نن سبا د خلقو علم څه دي؟ او که څه مسئلي

تپوس تری نه وکړی نو وائی چه بخاری لیکلی دي بخاری به
ونیلی وي یانه په بخاری باندي دوي خه پوهیږی یو شاعر وائی:

بے عشق محمد جو محدث هے جهان میں

آتی هے بخاران کو بخاری نہیں آتی

په بخاری باندي پوهیدل داسی اسان کار نه دي چه زر ئې را
واخلي په بخاری کې چه کوم اشکالات دي خدائې شته که دوي ئې
حل کړی یواشکال د بخاری هم نه شی حل کولی خو بس زمونږ
شیخ رحمه الله به وي: قاتلهم الله ای علم افسدوا الله تعالی دي دا
خلق تباہ او برباد کړی علم ئې ختم کړو او د دي ډیر لوښي وبال په
وفاق المدارس باندي دي زکه اکثر کتابونه د علم ئې هم تری نه
لری کړي دي صرف مولائې د سکول د استاذی یا امامتی د پاره
تیار کړو هغه اصل علم چه وو هغه ئې ختم کړو.

واقعہ: عبدالرحمن صاحب راغلی وو او هغه منطقی وو نو علماء
راجمع شو چه مونږه تری نه امتحان اخلو بیع اجل کې ته خه وائی نو
هغه ورته وي په دي کې دوه سوه مذاهب دي کله چه هغه نه پوهیدو ده
هغه فن نه وو د هغه فن خو منطق وو نو دوي تری نه په فقه کې تپوس
وکړو په یو مجلس کې سل مذهبونه او وي او دغسی پنځوس په بل
کې او پنځوس په بل مجلس کې په درئ مجلس کې چه هغه هغه
مذاهب ذکر کول په خه نه پوهیدو.

او چه کله تری نه تپوس وشو په بیع بین الاعجال کې نو بیا خبره
بل شان وه.

او نن صبا تری نه تپوس وکړه چه د شاکم او د شاقیم څه فرق دي
نونه ورځی او چه راپاسی نو ډیر لوئی مجتهد وي.

کله په امام ابوحنیفه رحمه الله علیه پسی لگیا وي وائی چه زمونږ
دامخکنی علماء چه ووهغوئی مونږ ته دا شي خودلی وو او د دي
دلیلونه وو هغوئی چه کوم شی وئیلی وي نو هغه به مدلل خبره به
کوله لکه دعروه روایت شو.

نو حاصل داشو چه امام ابوحنیفه رحمه الله علیه خو ستا نه ښه
پوهیدو دا رنگه امام شافعی امام مالک رحمهم الله ستا نه ښه
پوهیدل د دي وجه نه امام ذهبی وائی چه د کومو خلقو تقلید شوي
وو دا ده سلو نه زیات هغه ذکر کړی دي خو چه کله زمانه تیره شوه
وتلاشی أصحابه و تفانوا نو د هغوئی ملگری روک شو.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ
كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ (۱)

کله چه دوي ته او وئیلی شی چه روان شی په هغه کتاب پسی چه
الله تعالی رالیرلی دي وائی دوي نه نه بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
دي ته اتباع الالباء وائی یعنی د قران په مقابل کې پلار اونیکه
پیش کول.

اتباع الالباء چه ورسره دلیل وي نو دا جائز ده لکه دعروه رضی الله
عنه حدیث مونږه ذکر کړو او بی دلیل د چا اتباع مه کوي یعنی د
چاسره دلیل نه وي او ته ئې اتباع کوي.

او دا غیر مقلدین نوي بدعتیان دي مولانا عبدالحی رحمہ اللہ د دوي بارہ کي وائی : چه دابی دینہ خلق دي

ولعمري إفساد هؤلاء الملاحدة وإفساد إخوانهم الأصاغر المشهورين بغير المقلدين الذين سموا أنفسهم بأهل الحديث وشتان ما بينهم وبين أهل الحديث قد شاع في جميع بلاد الهند وبعض بلاد غير الهند فخریت به البلاد ووقع النزاع والعناد فبالى الله المشتكى واليه المتضرع والملتجأ بدأ الدين غريبا وسيعود غريبا فطوبى للغرباء.

ولقد كان حدوث مثل هؤلاء المفسدين والملحدین في الأزمنة السابقة في أزمنة السلطنة الإسلامية غير مرة فقابلتهم أساطين الملة وسلاطين الأمة بالصوارم المنكية وأجروا عليهم الجوازم المفنية فاندفعت فتنهم بهلاكهم ولما لم تبق في بلاد الهند في أعصارنا سلطنة إسلامية ذات شوكة وقوة عمت الفتن وأوقعت عباد الله في المحن فإننا لله وإننا إليه راجعون: (۱)

او کوم خلق چه په فطرت باندي قائل دي او منکرین حدیث دي د دوي فساد او هغه کسانو چه غیر مقلدین دي او زان ته اهلحدیث وائی او په حدیثو باندي نه پوهیږی د دوي فساد دا یو برابر دي بخاری کي گران گران مواضع دي دوي ته گوره او حل کولو ته گوره نن صبا داهلحدیث چه زان ته وائی د دي معنی قرتوان هرځانې کي چه ناست وي نو قرتاري ئي خيجی او که ده اهلحدیثو اصطلاحی معنی واخلي نو معنی دا چه د حدیثو اهل چه په حدیثو

باندي پوهیږی هغه دوی چرته دي اهلحدیث کې چه کله څوک تور او سپین یعنی څه مسئله کي ونخلي نو دوه لاری ئې دي .

۱- منکر حدیث شی وائی قران کافی دي په حدیثو باندي څه کوي په عراق کې یو عالم دي هغه یو کتاب لیکلی دي چه څومره خلق چه منکر حدیث دي داتول اول غیر مقلدین وو .

۲- دویمه لاره ئې داده چه دامامانو دین ته بیا کافر وائی لکه عثمانیان نو بیا وائی امام ابوحنیفه رحمه الله کافر وو ابن تیمیه رحمه الله کافر وو دا دواړه یو شي دي او تقلید چه نه کوي نو څه به کوي ؟ بله لاره دي نه شته .

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ: (۱)

خلق وائی چه احناف په امام پسي فاتحه نه وائی نو مونږ وایو چه غیر مقلدین ئې منی نه منکر دي دفاتحه زکه فاتحه تاته تقلید بنائې ته وائی خو منی ئې نه او مونږه ئې وایو خو حکما ئې وایو زکه نبی علیه السلام فرمائیلي دي :

حدثنا علي بن محمد حدثنا عبيد الله بن موسى عن الحسن بن صالح عن جابر عن أبي الزبير عن جابر، قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من كان له إمام فإن قراءة الإمام له قراءة: (۲)

۱- سورة الفاتحه: (۶-۷)

۲- سنن ابن ماجه محقق جلد ۲ صفحه ۲۲ باب إذا قرأ الإمام فانصتوا

احناف رحمهم الله او مسئله حیاة الانبیاء علیهم السلام

مونږ ورته وایو روره په منصوصي مسئلو کې ته به هم دلیل بنائي او مونږ به هم بنایو او غیر منصوصي مسئلو کې ته هم تقلید کوي او مونږ به هم تقلید کوو نو دا خبره ما دي پورې کوله چه زه حنفي یم.

او زمونږ دا مقابلین چه دی کوم چه د حیات او ممات خبرې چه کوي دا هم زان ته احناف وائي.

زما لاس کې یو کتاب دی زه خوبه دا اوایم چې دی دیوبندی نه دی البته حنفي دی دا کتاب دی المحيط البرهانی اوده احنافو مشهور کتاب دی (۲۵) جلده دی دا کتاب زما په لاس کې دهغي دویم جلد اود دهغي صفحه ده (۳۶۲) دا په دی باندې بحث کوی.

والتنفل بصلاة الجنابة غير مشروع ولو جاز ذلك لكان الأولى أن يصلي على قبر رسول الله عليه السلام من رزق زيارته الآن لأنه في قبره كما وضع لأن لحوم الأنبياء حرام على الأرض به ورد الأثر عن رسول الله عليه السلام ولم يستقبل أحد بهذا فعلم أنه لا تعاد الصلاة على الميت (۱)

چې جنازه دا که سړی دنفلوپه طريقه باندې کوی یوپیره جنازه اوشی اوبیا ته نفلی جنازه کوی نو دا جائزه نه ده که چری دا جائز وی په مړی باندې دوباره جنازه نفل جنازه که جائز وی نو غوره داده چې خوک تلی اوده نبی علیه السلام په قبر باندې به اودریدل او هلته به ئی جنازه کوله دادی چې دا خبره کوی نودنبی علیه السلام دمری

قائل دی تراوسه پوری اوبیادی په دی باندې صبر نه کوي بلکه بیا وائي لآنه في قبره کما وضع.

ځکه نبی علیه السلام په خپل قبر کې داسی پروت دی لکه څنگه چې دوی ایخودی وو.

خلق چه جماعت ته راشي نو د فرض مانځه نه مخکې دوه رکعت خلور رکعت نفل مونځ کوي او کنه؟

دارنگه د شپې پاسي نو نفل مونځ کوي او کنه؟ نو هغه وائي چه په مونځونو کې نفل شته خو په جنازه کې نفل نه شته. په جنازه کې دوه خبرې دی:

۱- چه په جنازه کې نفل نه شته یعنې نفل جنازه نه شي کولي چه جنازه کله اوشوه جو اوشوه بله دا چه په جنازه کې یو امام ولاړ دي جنازه ئي شروع کړي ده دوه تکبیره ئي کړي دي او ته په منډه باندې تلی او ته لاړي او په امام پسي ودریدی او دوه تکبیره درنه تلي وو نو ته به څه چل کوي؟ د دې طریقه صاحب د هدایة لیکلي ده د هغه یو کتاب دي د هغې نوم دي التنجیس والمزید دارنگه قاضي خان هم لیکلي او نورو زموږ د فقه کتابونو هم لیکلي دي چه کله امام سلام وگرځوي نو که ستا نه یو تکبیر تلی وو نو یوځل به او وائي الله اکبر او که دوه تلي وو نو دوه ځله به الله اکبر او وائي او د عا به نه وائي زکه ده د عا لوستلو د پاره د مړي وجود ضروري دي او چه سلام وگرځولي شي نو مړي به اوچتیري نو چه کله اوچت شونو دا گول میز کانفرس په کې راغي که دا په کې وي نو سړی ته

به ئي وي چه هله وایه دعاگاني مری پروت دی قطع نظر د دي نه
چه د دي وئیل شته او که نه شته؟ خودا یو دلیل دی.

۲. دا چه تنفل بالجنازة شته او کنه نو دا صاحب وائی د جنازي
مونخ نفل کول دا روا نه دي که چرې دا جائز وي نو بیا بهتره داوه
چه خوک به مدینه منورې ته تلو نو په قبر د نبی علیه السلام
باندې به ئي جنازه کوله زکه چه نبی علیه السلام په خپل قبر کې
هغه شان دی په کوم ورځ چه نبی علیه السلام ایخودي شوي وو
نواوس د دوی نه تپوس کوم چه کله نبی علیه السلام ایخودلو نو
مړه وو او که ژوندي؟ نو چه مړ وو نو نن هم مړ دی

صاحب د هدایه په اول جلد په صفحه نمبر (۹۱) کې ایکی
والتنفل بها غیر مشروع ولهذا راینا الناس تركوه عن آخرهم الصلوة
على قبرالنبي صلى الله عليه وسلم وهو اليوم كما وضع: (')

نفل جنازه کول دا جائز نه دی ددی وجی نه مونږ علماء او عام
مسلمانان لیدلی دی چې تر تنه پوری هغوی د نبی علیه السلام په
قبر باندې جنازه نه کوی دا صاحب د هدایه وائی او جناب رسول
الله هغه نن هم په قبر کې داسی پروت دی څنگه چې په رومبې ورځ
باندې کیخودی شوی وو ددی سره خبره ذهن ته راغله او کنه؟ بیا
خوبه په نبی علیه السلام باندې جنازه جائز وه کنه؟ نن تاسو ته یو
بله خبره هم کوم شافعي رحمه الله عالم دی.

حافظ ابن کثیر رحمہ اللہ دہغه یو کتاب دی البدایة والنهاية کې
چه کله په هغې کې باب د وفات د نبی صلی الله علیه وسلم ذکر
کوي نو هغې کې دا مسئله ذکر کوي نو هغه وائی:

وقد اختلف المتأخرون من أصحاب الشافعي في مشروعية الصلاة على
قبره لغير الصحابة فقليل نعم ! لان جسده عليه السلام طري في قبره
لان الله قد حرم على الارض أن تأكل أجساد الانبياء كما ورد بذلك
الحديث في السنن وغيرها فهو كالميت اليوم وقال آخرون: لا يفعل لان
السلف ممن بعد الصحابة لم يفعلوه ولو كان مشروعاً لبادروا إليه
ولثابروا عليه. والله أعلم: (۱)

د علماء او د شوافعو په دی کې خلاف دی چې جناب رسول الله
صلی الله علیه وسلم په قبرباندې د صحابونه علاوه کومو صحابو
رضی الله عنهم چې دهغه جنازه کړې د هغی نه علاوه نورو خلقو لره
ده نبی علیه السلام په قبرباندې جنازه داجائزده او که ناجائزده؟ په
شوافعو کې د یو جماعت قول دی چې جائزده

لان جسده عليه السلام طري في قبره لان الله قد حرم على الارض أن
تأكل أجساد الانبياء

ځکه ده نبی صلی الله علیه وسلم جسد مبارک هغه مړ جسد هغه
دغسی په قبر کې تازه پروت دی او جنازه خلق ده مړو کوي او که د
ژوند وکوي؟ د مړو کوی هغه داسی دی لکه نن چې مړوی د شوافعو
بعضی دلی وائی چې جنازه پری کیدی شی.

وقال آخرون: لا يفعل لان السلف معن بعد الصحابة لم يفعلوه ولو كان مشروعاً لبادروا اليه ولثابروا عليه. والله أعلم: (١)

گنہ جماعت وائی د هغوئي جنازه به دوباره نه کيږي ځکه اسلاف د صحابونه پس هغوئ د نبي عليه السلام په قبر جنازه نه ده کړي او که چري مشروع وي هغوئ به مخکې وړاندې شو وو او دا جنازه به هغوئ کړي وه اودابه دهغوئي يوطريقه وه نوده دي نه صافه دا معلومه شوه چې جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم قبر کې هغه مړ دي ژوندي نه دي.

حافظ ابن حجر عسقلاني مشهور شافعي عالم دي هغه په دې باندې بحث کوي

وهذا كله فيمن رآه وهو في قيد الحياة الدنيا. اما من رآه بعد موته وقبل دفنه فالراجح انه ليس بصحابي والا لعد من اتفق ان يرى جسده المكرم وهو في قبره المعظم ولو في هذه الاعصار وكذلك من كشف له عنه من الأولياء فراه كذلك على طريق الكرامة إذ حجة من اثبت الصحبة لمن رآه قبل دفنه انه مستمر الحياة وهذه الحياة ليست دنيوية وانما هي أخروية لا تتعلق بها احكام الدنيا: (٢)

چه يو سړی نبي عليه السلام په خوب کې وليدو ايا دی په دې باندې صحابي شو يا نه؟

١- البداهة والنهائية جلد ٥ صفحه ٢٨٦ صفة دفنه عليه السلام وأين دفن

فتح الباري شرح صحيح البخاري جلد ٧ صفحه ٤ (قوله باب فضائل أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم)

او په دې باندې هم بحث کوي چه یو سړی دی نبي عليه السلام چه په کومه ورځ وفات شوي دی یو سړی راغي او په دغه ورځ ئي نبي عليه السلام ئي ولیدلو نو دا سړی صحابي شو او کنه؟

قاعده دا ده چه یو سړی نبي عليه السلام د ایمان په حالت کې ژوندی ولیدو په حیات دنیوي سره نو دا سړی صحابي شو.

نو حافظ ابن حجر په باب د فضائل الصحابة کې وائي چه حیات اگر چه مستمر دی لیکن دا حیات برزخي دی حیات د نیویته سره مشابه نه دی په دغه کې په باب د غزوة احد کې هغه لیکلی دي چه د نبي عليه السلام حیات حیات برزخي دي.

لأنه بعد موته وإن كان حيا فهي حياة أخرى لا تشبه الحياة الدنيا والله أعلم: (۱)

دا حیات برزخي دی د دنیوي حیات سره مشابهه نه دی دوی وائي نه چې مونږه ورته وایو نو مونږه وایو چه هر څه وائي خو د قران او د حدیث موافق به وائي.

حضرت مولانا محمد یوسف بنوري رحمه الله او مسئله

حياة الانبياء عليهم السلام بيان

زما لاس کې یو کتاب دی دا کتاب دا د چادی نودابه روستو ښایم چې د چا دی مودودی صاحب یو خبره کړی ده چې انبیاء عليهم السلام نه الله پاک کله کله یو غلطی ده دی دپاره کوی: تاکه لوگ انبیاء کو خدا نه سمجه اور جان لے که یہ بشر ہیں اور خدا نہیں ہیں

چې خلق انبياء ته خدايان او نه وائی اودا ورته پته اولگي چې
بشر دی او خدايان نه دی ځکه غلطی تری کیرې نودی وائی:
ثم انما يقول انه بشر وليسوا بالهة اليس يكفي انهم ياكلون الطعام
ويعمشون في الاسواق اليس ياتي عليهم فناء والموت وهل يفتقر الى
اظهار بشريتهم ان يذنبوا اكلهم وشربهم والموت وما الى ذلك من
صفات البشرية (۱)

دی وائی چې دانبياء نه گناه ده دی دپاره کیرې چې بشر دی اله نه
دی ولی دا خبره کافی نه ده دبشریت دپاره چې هغوئي ډوډی
خوری بازار کې گرځي ولي هغوئي باندي فناء او مرگ نه رازي او
بيا وائی چې سره ده دی نه چې دوی بشر دی اوصفات دبشریت
پري رازي دهغوئي خوراك سكاك او دهغوئي مرگ دی سپری په
مرگ باندي تصریح کړی ده اوکنه خوداسپری څوک دی؟ مولانا
محمد يوسف بنوری داده هغه کتاب دی.

هسې تاسو نه تپوس کوم دانوی خلق چې پیداشوی دي اوده
دیوبندیت دپاره مدار ئي دا ايخو دي دي چې سپری به ده نبی د
ژوند قائل وی دیوبندی به وی او که نه به وی.

يوسف بنوری دیوبندی دی اوکنه؟ او داده هغه کتاب دی که په
دې کې څه غلطی زه کوم داده يوسف بنوری رحمه الله کتاب دی
اوهغه ده مودودی صاحب ده دی خبری رد کوی شاهد چې د
مودودی صاحب هم داخیال وو چې په انبياء باندي مرگ نه رازي.
بنوری صاحب وائی چې ولی ده هغوئي دبشریت دپاره دگناه

قید لگوی چې دهغوئي نه به گناه کېږي نوولی دا خبره نه ده کافی
چې هغوی خوراک اوسګاک کوي او مرګ پری رازي او په چا چې
مرګ رازي هغه اله نه شی کیدی هغه بشروی.

نو حضرت بنوري رحمه الله عليه د موت قائل دی او د دوی سره
یو لوی پندېزي دي چه یره چې دوی دیوبندیان نه دی نو دا بنوري
صاحب څوک دی؟ دا دیوبندی نه دی؟

دارنگه مفتي کفایت الله رحمة الله عليه چه مونږ هغه ته مفتي
اعظم هند وایو هغه په خپله فتاوی کفایت المفتي کې څو ځله هغه
لیکلي دي چه د انبیاء علیه السلام ژوند شته خو د نیوي ژوندی نه
دی بلکه برزخي ژوند دی او هغه ژوند د دی دینا د ژوند نه اعلی
دي او ارفع دی او چه څوک دا وائي چه د انبیاء ژوند د نیوي دی نو
دا سړی په غلطه دی دا خبره مفتي کفایت الله صاحب وائي.

دارنگه مفتي رشید احمد لدهیانوي د هغه فتاوی احسن الفتاوی
راواخلي هغه په کتاب الجنائز څلورم جلد کې لیکلي دي چه د انبیاء
علیه السلام زندګي په قبرونو کې برزخي دی د نیوي نه ده او الله رب
العزت هم نبي علیه السلام ته وائي: وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى

چه اخروي ژوند ستا د پاره د نیوي ژوند نه غوره دی
نواوس د دوی نه تپوس وکړه چه ای د خدائي سادګانو چه تاسو
په څه مصیبت د خدائي باندي را اخته شوي ئي.
او مونږ ته وایي دوی مماتیان دی او زان ته وائي مونږه حیاتیان یو
بدبخته ته خو داسې شي مني چه هغه نه حیات دی او نه مرګ دی.

واقعہ: خلق وائی چہ بونیر تہ پخرا یو سہری تلی وو تورې چشمی ئی لگولی وی نو خلق راغله نو هغه تہ ئی وی د خدائی بنده چہ شکل دی د سہری دی اوسترگی دی د غوئی دی دا تہ لاثہ شی ئی؟

د قبر او د کور په منع کي فرق

صاحبہ د دنیا ژوند تہ نہ منی وائی نہ جی په قبر کی نو تہ مونږ تہ ددی لگ غونډی تعریف وکړه کنه او داهم وائی چہ په قبر کی او خخ کړی دی هم دی او ټول علماء چہ کله د کفن خبره کوی نو وائی باب تکفین المیت او بیا روایت راوړی چہ نبی علیه السلام په دریو کپړو کي خخ شوي دی په کفن شوي دی.

ولی زه ستاسو نه یو تپوس کوم تاسو چہ په کوم ځای کي اوسېږی دی تہ تاسو کور وائی او که قبر؟ نو کور به ورته وائی او قبر څه تہ وائی دی تہ وائی چہ مړی په کي خخ شي.

نو نبی علیه السلام کور چہ کله ژوندی وو نو هغه وائی: مابین بیتي وممبری روضۃ من ریاض الجنة زما د کور او ممبر په منع کي دا ده جنت د باغیچو نه یوه باغیچه ده.

نو چہ کله مړ شو نو دوی څه وائی دوی دا وائی چہ زرت قبر النبی صلی الله علیه وسلم زه د نبی علیه السلام قبر له تلی وومه دا خونه وائی چہ زه د نبی علیه السلام کور له تلی وومه ابو داود شریف کي حدیث دی:

حدثنا أحمد بن صالح حدثنا ابن أبي فديك أخبرني عمرو بن عثمان بن هانئ عن القاسم قال دخلت على عائشة فقلت يا أمه اكشفي لي عن قبر النبي صلى الله عليه وسلم وصاحبيه رضي الله عنهما فكشفت

لی عن ثلاثة قبور لا مشرفة ولا لاطئة مبطوحة ببطحاء العرصة الحمراء
قال أبو علي يقال إن رسول الله صلى الله عليه وسلم مقدم وأبو بكر
عند رأسه وعمر عند رجلى رسول الله صلى الله عليه وسلم (۱)

عبد الله بن عمر رضی الله عنهما وائی چه ما خپلی مو ر بی بی ته
اووی چه ما ته د نبی علیه السلام او دهغه دملگرو قبرونه ونبایه
ای دالله سادگانو چه ژوندی وی نو بیا به ئی ورته کور وی بیا به
ئی ورته قبر نه وی.

دا ما چه کومی جامی اغوستی دی دی ته کفن وائی او که جامی
ورته وائی؟ جامی ورته وائی نوزه چه کله لارشم ددی خائی نه ته به
وائی چه کوهی هغه ملا صاحب چه راغلی وو د هغه هغه جامی
خنکه وی؟ نو ته به وائی چه خپری غوندی جامی ئی اغوستی وی او
تور پتکی ئی په سر باندي وو او که نه دابه وائی چه خپر غوندی کفن
ئی اغوستی وو کفن خوبه ورته نه وائی کنه خه گناه خونه ده خو چه
مړی ته چه کله څوک جامی واغستوی نو هغی ته بیا کفن وائی او
دغه جامی چه ژوندی واغوندی نو جامی ورته وائی.

حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه چه کله وفات کیدونو د ام
المؤمنین رضی الله عنه نه تپوس وکړو.

أخبرنا عبد الرزاق أخبرنا معمر عن هشام بن عروة عن أبيه قال: سأل أبو
بكر عائشة في كم كفن النبي صلى الله عليه وسلم؟ قالت في
ثلاثة أثواب قال وأنا كفنوني في ثلاثة أثواب ثوبي مع ثوبيين آخرين
واغسلوه لثوبه الذي كان يلبس فقالت عائشة ألا نشترى لك جديدا؟

قال لا الحي احوج الى الجديد إنما هو للمهلة يعني ما يخرج منه ثم قال اي يوم مات رسول الله صلى الله عليه وسلم؟ قالت: يوم الاثنين قال اي يوم هذا؟ قالت يوم الاثنين قال إن أرجو إلى الليل فتوفي حين أمسى فدفن ليلته قبل أن يصبح رضي الله عنه (١)

چه نبی علیه السلام په څو کپړو کي کفن اچولی شوی وو که چرته نبی علیه السلام مړ نه وی نو هغی ته به کفن نه وی جامی به وی چه نبی علیه السلام څو جوړی اغوستلی وی خو هغه وائی چه نبی علیه السلام په څو جامو کي کفن شوی وو.

او چه کله په نبی علیه السلام باندی مرگ نه رازی نو د هغه او د خدائی فرق راته ونبائی یو طرف ته خو تاسو وائی چه هیڅ څوک لا نه وو پیدا چه نبی علیه السلام پیدا وو نورثي زلیدو نو چه کله ئي د پیدائش ابتداء نه ده معلومه او د ژوند انتها ئي نه ده معلومه نو دي ته بیا پیغمبر وائی او که خدائی؟ صرف فرق راته وکړئ افیدون جزاکم الله خیرا.

الا نبیاء احياء فی قبورهم یصلون

یو ملگري یو روایت راکړي دي چه په دې باندې کلام وکړه نو په هغې باندې په خپله کلام دی الانبیاء احياء فی قبورهم یصلون هغوئي په خپله لیکنی دی چه دا په مجمع الزوائد کې دی نو چه کله دا اوویلی شوچه دا په مجمع الزوائد کې دی نو معلومه دا شوه چه په ۶ کتابونو کې نه شته.

حدثنا رزق الله بن موسى حدثنا الحسن بن قتيبة حدثنا المستلم بن سعيد عن الحجاج يعني الصواف عن ثابت عن أنس أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الأنبياء أحياء في قبورهم يصلون وهذا الحديث لا نعلم رواه عن ثابت عن أنس إلا الحجاج ولا عن الحجاج إلا المستلم بن سعيد ولا نعلم روى الحجاج عن ثابت إلا هذا الحديث (١)

وهذا الحديث ضعيف لأن فيه الحسن بن قتيبة الخزاعي المدائني وهو ضعيف

قال ابن عدي أرجو أنه لا بأس به

قلت بل هو هالك

قال الدارقطني في رواية البرقاني متروك الحديث

وقال أبو حاتم ضعيف

وقال الأزدي وأهوى الحديث

وقال العقيلي كثير الوهم (٢)

وكذا فيه راوى اسمه حجاج بن الأسود وقد انكر عليه العلامة الذهبي رحمه الله لرجل هذا الحديث فقال حجاج بن الأسود عن ثابت البناني نكرة ما روى عنه فيما أعلم سوى مستلم بن سعيد فأتى بخبر منكر عنه عن أنس في أن الأنبياء أحياء في قبورهم يصلون (٣)

١- مسند البزار (٣١٨/٢) مسند أبي حمزة أنس بن مالك رضي الله عنه

٢- ميزان الاعتدال (٥١٨/١)

٣- رواد البيهقي ميزان الاعتدال (٤٦٠/١) وكذا انظر هذه العبارة في لسان الميزان (١٧٥/٢)

لا ينحصر العسقلاني رحمه الله في ترجمه حجاج بن الأسود رقم الترجمة (٧٨٧) والمستلم فيه أنه ربما وهم كما في التقريب (١٧٤/٢)

بیا وائی چه د ابویعلی روایت دی شاه عبدالعزیز رحمة الله علیه په عجاله نافعه کې لیکلي دي چه ابویعلی د داسی طبقې سړی دی چه دده روایت زان له معتبر نه دی. بیا هغه روایت چه هغه په زوائدو کې وی زوائد پیژني؟ زوائد دي ته وائی چه په کتبو ستو کې یو روایت نه وي او یو کتاب راغستی وي دي ته زوائد وائی او په دې زوائدو باندې کتابونه دی.

د ابو یعلی د طبراني د کبیر او طبراني د صغیر او د بزار د دی روایتونه چه کوم ابوبکر هیشمی جمع کړي دي او نوم ئي ورله ایخودي دی مجمع الزوائد چه زوائد دی جو زوائد دی کنه په خپله باندې حدیث مرتبه هغوئي خودلي ده چه یو خو ابویعلی کې دی بیا په دې کې هم د زوائدونه دی نو چه کله د غسې شونو ستا دی مبارک شي ما له قران پوره دي.

قران او حياة الانبياء عليهم السلام

په قران کې الله رب العزت څه وائی الله فرمائي: وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ (۱)
انبياء عليهم السلام داسی جوسی نه وی چې ډوډی ئی نه خوړله او نه هغوئي وو همیشه په دی دنیا کې.

بعضي جوسی وي چه ډوډی نه خوري لکه ابراهيم عليه السلام له چه جوسی راغلي وي فرشتي ډوډی ئی نه خوړه هغه ورته غوښه تزدي کړه هغوئي نه خوړله زکه چه دنه دنه نور وی او انبياء

عليه السلام داسی جوسی نه وی چه دودی نه خوره معنی دا چه
هغه تشی جوسی نه وی دنده دنده نور نه وو بلکه بشر وواو هغوئی
په دی دنیا کی همیشه نه وو پاتی شوی.

علماء ناست دی هسی یوه علمی خبره کوم مونږه خو امیان خلق
یو دامیانو خبری مونږ له پکار دی خو دمولیانو په دی سوری کی
یوه علمی خبره کوم الله رب العزت فرمائی:

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ اَوْ دَارنګه كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَى وَجْهُ
رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ (۱) كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجْهَهُ

دامولیان وائی چه دی ته موجه کلیه وائی او دموجبی کلیه
نقیض رازی سالبه جزئی او قاعده په نقیضین کی داده چه یو به
صادق وی نو بل به کاذب وی چه کله ته وائی:

النبي صلى الله عليه وسلم ليس بميت بل هو حي يا الانبياء ليس
باموات بل هم احياء

نو دا تا د كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ تكذيب دی وکړو او کنه ؟
او الله پاک فرمائی نبی علیه السلام ته ستانه مخکي ما هیڅ یو
بنده له همیشه ژوند ندی ورکړی نو کچری ته مړ شوی نو دوی
به همیشه وی نو په نبی علیه السلام باندی مرګ هم راتلو دوی
وائی حیاة النبى دی حیاة النبى دی څوک د حیات نه منکر دی خو
تاسو هغه حیات منی چه دنبی علیه السلام دشان سره مناسب نه
دی او هغه حیات چه الله ورته غور نه وائی او مونږ هغه حیات
منو چه هغه غوره دی دوی وائی نه جی مونږه دغه دی قبر ژوند

ته وایو کله کله دا عوام د هوکه کوی چه یره جی دا پیغمبر دی
روح ته وائی او که دی بدن ته وائی نو مونږ وایوه چه مونږ ستاسو
ته تپوس کوو الله رب العزت وائی:

وَلَا أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ
رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَى
ذَلِكَُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ: (۱)

دا لوظ الله رب العزت درو حونو نه اغستلی وو او که د جسدونو
نه؟ نو پیغمبران خوک شو.

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ تَفْسِيرُ وَتَشْرِيحُ

کوم ایت چه ما مخکي ولوستلو کوم چه ابوبکر صدیق رضی الله
عنه ولوستلی وو وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ دهغی تفسیر ډیر گران دی ډیر
وقت غواړی خو یو دری خبری دی.

۱- خبره چه محمد صلی الله علیه وسلم نبی وو چه مرگ پری
راغلی خو په مرگ دهغه سره دهغه نبوت نه ختمیږی او دقران نه
قربان شم په یو ځای کي وائی:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ
په دي یو ایت کي الله رب العزت ابوت او نبوت دواړه جمع کړي
دي ابوت پلار والی ته وائی او نبوت پیغمبر والی ته وائی لکه
څنگه چه دپلار په مرگ باندی دپلار پلار والی نه ختمیږی لکه د
یو سړی پلار وفات شوی وی او خوک تري نه تپوس وکړی چه

پلار دی څوک دی؟ نو خپل پلار به ورته یادوی کنه؟ نو د پلار په
مرگ باندی د پلار پلار والی نه ختمیږی نو د نبی په مرگ باندی
د نبی نبوت نه ختمیږی.

نو نبی علیه السلام مړ دی خو نبی زمونږ څوک دی؟ محمد صلی
الله علیه وسلم مونږ به وایو لا اله الا الله محمد رسول الله که په
چور دروازه باندی څوک رازی لکه د قادیانی په شان دجال مونږه
ئی نه منو. نو د نبی په مرگ باندی د نبی نبوت نه ختمیږی لکه
څنگه چه د پلار په مرگ باندی ابوت نه ختمیږی.

۲- دویمه خبره وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ اِی خَلْقُو مُحَمَّدٌ صلی الله علیه
وسلم رسول وو اله نه وو زکه چه په اله باندی مرگ نه رازی قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ او دهغه ته مخکي ډیر رسولان تیر شوي دی نو چه
په چا باندی مرگ رازی نو هغه خدائی نه شی کیدی.
یو سالک پری شعر وئیلی دی ډیر عجیبه هغه وائی:

خدائي من که او واحد بذات ست

چون ذات خیش واحد در صفات است

زما هغه خدائی په ذات کي یو دی نو خپلو صفاتو کي هم دهغه
ذات او شان یو دی

بیش از انبیاء لاچار و مجبور

دلیل مدعائي من ممات است

دهغه په مخ کي انبیاء لاچار او مجبور دی او زما دمدعه دلیل
دانبیاء مرگ دی چه په چا باندی مرگ رازی نو هغه اله نه شی
کیدی.

نو دویمه خبره په هغه ایت کي داوه چه وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ مُحَمَّد
صلى الله عليه وسلم نه دی مگر رسول دی هسی نه چه تاسو ئی اله
وگنړني او دا اونه وائی چه په هغه باندی مرگ نه رازی او داونه
وائی چه هغه همیشه په حیات دنیوی سره ژوندی دی چرته داونه
وائی قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ

۳- دریمه خبره وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ ای خلقو محمد صلى الله عليه
وسلم د عامو بندیانو په شان نه دی بلکه هغه رسول دی زما پلار
مړ شو کور ئی پریخودو زه په هغه کور کي دوه کوتی نوری جوړوم
په ما څه اعتراض نه شته یا زما پلار مړ شو کور راته پاتی شو خو
هغه کور په ما باندی تنگ وو ما هغه خرڅ کړو او بل کور می پری
زان له واغستلو نو دا څه د اعتراض خبره ده؟ نه جی خو دا خبره یا
ساتی محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم هغه داسی نه دی چه
کوم دین ئی پریخودی دی په هغی کي نوری کوتی نه شي جوړلوی
په هغه دین باندی چه روان ئی او هغه چه کوم دین پریخودی دی
هغه روانولی نه شی او هغه پریخودی نه شی او دهغه په ځائی بل
دین نه شي منلی قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ مخکي چه کوم انبیاء
تیر شوي دي دهغوئي په طریقو کي کامیابی وه.

أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ نو که هغه مړ شوی او وچلی
شو نو ته به په شا باندی اوړی دا دری خبری وی دا ډیر لوئی
تفصیل غواړی نو الله رب العزت فرمائی:

مَا خَلَقْكُمْ وَلَا بَعَثْكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةً ستا پیدائش او پورته
کول په ما باندی اسان دی نو چه په تا باندی پیدائش رازی نو په تا

باندی مرگ هم رازی او په الله رب العزت باندی مرگ نه رازی
وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ

او بعض یاران په کپ لادا هم وائی چه:

انبیاء علیه السلام کی ازواج مطهرات انکے قبور میں ان پر پیش کی جاتی ہیں اور وہ انکے
ساتھ شب باشی فرماتے ہیں

وائی چه د انبیاء علیه السلام بیبیان هغوئی ته د هغوئی په
قبرونو کې پیش کیږي او هغوئی ورسره شپه تیروي استغفر الله
معاذ الله دا خو مره کفری خبره ده.

دیوبند او د اشاعت التوحید والسنة نسبت

زه دی خلقو ته وائم دا د دیوبند تهی کداران چه زان ته وائی نوزه وایم
راخی چه اول ئی گز کوزه خود شیخ القرآن مولانا محمد طاهر رحمة
الله علیه شاگرد یم او شیخ القرآن محمد طاهر رحمة الله علیه د شیخ
القرآن حسین علي رحمة الله علیه شاگرد وو او حضرت حسین علي
رحمة الله علیه د حضرت گنگوہي شاگرد وو زما او د گنگوہي
رحمة الله علیه په منځ کې دوه واسطی دي او ستا او د گنگوہي
رحمة الله علیه په منځ کې لس واسطی دي زه د قاضي شمس الدین
رحمة الله علیه شاگرد یم او ما ته سید عنایت الله شاه رحمة الله علیه
صاحب اجازت د حدیثو کړي دي او د دواړو د شاه انور کشمیری
رحمة الله علیه شاگردان وو زما او د انور شاه کشمیری رحمة الله
علیه په منځ کې یوه واسطه ده ستا او د انور شاه کشمیری صاحب
رحمة الله علیه په منځ کې درې واسطی دي

اول خو ما درته دا اووی چه دیوبندی زه یم ته خونه ئی زکه زما او
د گنگوهی رحمة الله علیه په منخ کی دوه واسطه دی او زما او
دانور شاه کشمیر رحمة الله علیه په منخ کی یوه واسطه ده زما او د
شیخ الهند رحمة الله علیه په منخ کی دوه واسطی دی.

شیخ القرآن مولانا محمد طاهر رحمة الله علیه او عبید الله سندهی
رحمة الله علیه او شیخ الهند رحمة الله علیه نوزه ستا نه دیوبندیانو
ته زیات نزدی یم زما مثال د خوئی دی او ستا مثال کړوسی دی نو
کړوسی چه په اسلامی شریعت کی پاسی او دنیکه په جائیداد باندي
قبضه کوی نو دا کړوسی غاصب دی او کنه؟

نو دا غاصبان دیوبندیان دی دا یوبندیان نه دی اصلی دیوبندیان خو
مونږه یو د دیوبند مسلک مونږ پیش کوو.

د ایت تفسیر او تشریح

کوم ایت چه ما لوستلی وو الله رب العزت فرمائي :
اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ اللَّهُ هغه ذات دی چه تاسو ئی پیدا کړی ثم
رَزَقَكُمْ بيا رزق درله الله رب العزت درکړی دی رزق خوک
ورکوي الله رب العزت چه رزق الله درکړي دي نو ښکته کيږي به
چا ته نو ښکته کيږي به هم الله رب العزت ته چغه به چا ته وهي
چغه به هم الله ته وهي.

واقعہ : زمونږ شیخ رحمة الله علیه به وي چه په میان والي کې یو سړی
وو خان نو هغه د خپلې ښځې د پاره یوه نوکره ساتلی وه نو هغې
نوکرې به د ورځي د هغې خدمت وکړو نو په خوا کې یو غریب غوندي
سړی وو د هغه نوم سرانداز وو هغه چرته غریبی د لاسه هندوستان ته

تلی وو نو دا بنځه به د شپې هغه کره تله یو ورځ خان کور کې نه وو او
 دانو کره دخپل عادت موافق د سرانداز کا کا کره لاره نو د شپې د خان
 بنځه ویریده نو چه صبا له خان راغی نو بنځې ورته وی چه دا څنگه نو
 کره ده زه ئي یواځي پریخو دم نوزه ویردمه نو اوس خو هسې هم خلق په
 بنځو باندې ډیر زوره وی او خان خوبیا ډیر زوره ورو وی؟ نو هغه هغه
 نو کره رااوغوخته او ورته وی ای ظالمی! کهانا پینا ساړی گهر اور سونا سراندازی
 گمر خوری اوسکې زما کره او شپې د هغه کره کوي

الله وائي چه پیدا کړی مائي او رزق ما درکړی دی او چغې بل ته
 وهي چه روارسیرې او رامدد شي عزت او طمع او یره د بل نه کوي
 عزت ورکونکې څوک دی؟ الله بادشاهي ورکونکې څوک دی؟ الله
 قُلْ اَللّٰهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ
 مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۱)

داسې او وایه چه ای الله د ټول کائنات بادشاه ته ئي ستا چه چاله
 خوښه شي نو بادشاهي ورکوي او د چا نه چه دی خوښه شي نو د
 دنیا بادشاهي تري اخلي او چاله چه دی خوښه شي نو عزت ورکوي
 او چاله چه دی خوښه شي نو ذلت ورکوي خیر او شر دواړه ستا په
 لاس کې دي ای الله ته په هر څه باندې قادر ئي ته هر څه کولی شي
 وگورئ نوح علیه السلام نبي دی طوفان پرې راغلی زان نه شي
 خلاصولی

وَنُوحًا اِذْ نَادٰى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَنَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ (۲)

۱- سورة ال عمران: (۲۶)

۲- سورة انبياء: (۷۶)

نوح علیه السلام ما ته عاجزي کړی وه ما خلاص کړی وو
 وگورئ ایوب علیه السلام پیغمبر دی ټول بدن ئي دانه شوی دی
 وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسْنِيَ الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ: (۱)
 او ایوب علیه السلام الله رب العزت ته عاجزي کړی وه الله رب
 العزت د هغه نه داني لری کړی وي او اولاد ئي ورله ورکړی وو.
 او وگورئ یونس علیه السلام پیغمبر دی د سمندر په ویخ کې د
 مهی په خيته کې پروت دی او الله ته اواز کوي.

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ
 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۱﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ
 مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ: (۲)

په هغه تورو تیارو کې چغې کړی یا الله ستا نه علاوه بل مې د
 فرياد او د نجات څوک نه شته او ته د هر عیب نه پاک ئي او زه بره
 نه شم ختلی اسباب راسره نه شته.

الله رب العزت ورته وائي د هغه دعا مې قبوله کړه او د مصيبت
 نه مې خلاص کړو نو اوس سوال پيدا کيږي چه ای الله یونس علیه
 السلام دی پیغمبر وو زکه دی خلاص کړو او که هر څوک
 خلاصوي نو جواب رازي دبره نه په چا کې چه ایمان وي په ما
 باندې نو زه ئي خلاصوم هم هغه رب دی ته خو لگ راشه تجربه
 خو وکه کنه.

۱- سورة انبياء: (۸۲)

۲- سورة انبياء: (۸۷-۸۸)

او زکریا علیه السلام د شپږ شلې کالو عمر واله او کور واله ئې
د اتیا کالو شنه چه هغې په ځواني کې بچي نه رواره الله رب
العزت وائی:

وَزَكْرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ: (۱)

د زکریا علیه السلام چه کله ئې الله ته عاجزي وکړه ای الله یواځې
مې مه پریده نو ځوئې ئې ورله ورکړو کنه؟

نو ځوئې ورکونکې الله عزت ورکونکې الله، خلاصونکې الله
مالک الله غوث اعظم الله، دا تا الله د اتا بخش الله غریب نواز الله،

وې مالک وې د اتا وې مشکل کشاب کا

وې ایک غوث اعظم ږی یې لاکار دیتا جا

شاه صاحب الله رب العزت دی پرې کړورها رحمتونه وکړي هغه
به دا شعر ډیر ډیر وي

وې مالک وې د اتا وې مشکل کشاب کا

وې ایک غوث اعظم ږی یې لاکار دیتا جا

شاه صاحب به کله کله وي چه په کشف المحجوب کې لیکلی
دي چه علی هجویری رحمة الله علیه وائی:

ای علی خلق تورا کنج بخش میگویند حالانکه اختیار تو یک رطل
نیست

ای علی خلق تاته وائی چه ته گنج بخش ئې خزانی ورکونکې ئې
حالانکه ستا په اختیار کې یوه ماسه هم نه شته گنج خو لاخته کړی
چه ستا په اختیار کې یوه ماسه هم نه شته.

ثُمَّ رَزَقَكُمْ بِيَا دَا وَاوْرَه چہ دودہی اللہ درکوی خودی خشکی دالہ
 نو لکئی ہم اللہ تہ خوزہ وہ چہ خوری د اللہ نو لکئی ہم اللہ تہ خوزہ وہ
 سپی تہ دکور مالک خرہ دودہی ورکوی چہ کله دکور مالک راشی
 نو خپل سر ورته خوزہ وی او لکئی ورته وہی او دمالک د خپونہ
 تاویری نو ہسی تہ ئی پہ ایمان ئی او وایہ چہ تہ اللہ پیدا کړی او قسم
 قسم نعمتونه ئی درکړی دی دومره نعمتونه کہ شمیری ئی نو
 شمیرلئ نہ شی څنگه ئی شمیرلئ نہ شم

پکار و صرف اللہ کو وہی حاضر وہی ناظر

وہی مشکل کشا ہے اور وہی ہر چیز پر قادر

وہی اولاد دیتا ہے وہی حاجت روا کافی

یہ قبریں کچھ بھی کرتی وہی ناصر وہی شافی

بزرگوں کو مزاروں میں بھی طاقت ذرہ بر بھی

اور نہ ہی انہیں فریاد سننے کے لیاقت ذرہ بر بھی

ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ہغہ نعمتونه درکړی دی او بیا بہ دی وجنی

او بیا بہ دی ژوندی کوی او بیا بہ ستا سو سرہ حساب کتاب کوی

زمونږ یو استاذ وو اللہ رب العزت دی و بخی وفات شوی دی ہغہ

بہ کله کله یو شعروی

کہ پہ حساب شوہ ځائی می نہ شته

کہ پہ احسان شوہ د خواگہ جانان بہ ئم

دینی اسرائیل و زاهد واقعہ

مستدرک دحاکم کی یو سندیت رازی وائی بنی اسرائیل و کی یو
سری و وپہ یو غر کی یو غار و و او دا غر دہ سمندر پہ مینخ کی و و
پہ ہفی کی ناست و و او عبادت و نہ ئی کول صحیح حدیث دی

أخبرني أحمد بن محمد بن سلمة العنزي حدثنا عثمان بن سعيد الدارمي
حدثنا عبد الله بن صالح المقرئ حدثنا سليمان بن هرم القرشي (ح)
وحدثنا علي بن حمشاذ العدل حدثنا عبيد بن شريك حدثنا يحيى بن
بكير حدثنا الليث بن سعد عن سليمان بن هرم عن محمد بن المنكدر
عن جابر بن عبد الله رضي الله عنهما قال خرج علينا النبي صلى الله
عليه وسلم فقال خرج من عندي خليلي جبريل أنفا فقال يا محمد والذي
بعثك بالحق إن لله عبدا من عبيده عبد الله تعالى خمس مائة سنة على
رأس جبل في البحر عرضه وطوله ثلاثون ذراعا في ثلاثين ذراعا والبحر
محيط به أربعة آلاف فرسخ من كل ناحية وأخرج الله تعالى له عينا
عذبة بعرض الأصبع تبض بماء عذب فتستنقع في أسفل الجبل وشجرة
رمان تخرج له كل ليلة رمانة فتغذيه يومه فإذا أمسى نزل فأصاب من
الوضوء وأخذ تلك الرمانة فأكلها ثم قام لصلاته فسأل ربه عز وجل عند
وقت الأجل أن يقبضه ساجدا وأن لا يجعل للأرض ولا شيء يفسده عليه
سبيلا حتى بعثه وهو ساجد قال ففعل فنحن نمر عليه إذا هبطنا وإذا
عرجنا فنجد له في العلم أنه يبعث يوم القيامة فيوقف بين يدي الله عز
وجل فيقول له الرب أدخلوا عبيدي الجنة برحمتي فيقول رب بل بعملتي
فيقول الرب أدخلوا عبيدي الجنة برحمتي فيقول يا رب بل بعملتي فيقول
الرب أدخلوا عبيدي الجنة برحمتي فيقول رب بل بعملتي فيقول الله

عزوجل للملائكة قايسوا عبدي بنعمتي عليه وبعمله فتوجد نعمة
البصر قد أحاطت بعبادة خمس مائة سنة وبقيت نعمة الجسد فضلا
عليه فيقول أدخلوا عبدي النار قال فيجر إلى النار فينادي رب برحمتك
أدخلني الجنة فيقول ردوه فيوقف بين يديه فيقول يا عبدي من خلقك
ولم تك شيئا؟ فيقول أنت يا رب فيقول كان ذلك من قبلك أو برحمتي؟
فيقول بل برحمتك فيقول من قواك لعبادة خمس مائة عام؟ فيقول أنت
يا رب فيقول من أنزلك في جبل وسط اللجة وأخرج لك الماء العذب من
الماء المالح وأخرج لك كل ليلة رمانة وإنما تخرج مرة في السنة
وسألتني أن أقبضك ساجدا ففعلت ذلك بك؟ فيقول أنت يا رب فقال الله
عزوجل فذلك برحمتي وبرحمتي أدخلك الجنة أدخلوا عبدي الجنة
فنعم العبد كنت يا عبدي فيدخله الله الجنة قال جبريل عليه السلام
إنما الأشياء برحمة الله تعالى يا محمد

هذا حديث صحيح الإسناد فإن سليمان بن هرم العابد من زهاد أهل
الشام والليث بن سعد لا يروي عن المجهولين: (١)

تول عمرئی عبادتونه ئی کری ووجهه مری کید و نو دعاء کری وه یا الله
ما په سجدی په حالت کی مری کری نو سجدی په حالت کی مری شو
چه کله دالله رب العزت مخی ته لاړو نو الله رب العزت ملائکوته
اووی ای زما ملائکوزما د رحمت تقاضا داده چه دا سپری جنت ته
بوخی نو هغه سپری وائی نه نه یا الله رحمت ستا په خپل خائی دی
خو ما تول عمر عمل کری دی ما زما په عمل جنت ته بوخی الله
رب العزت بیا وائی ای زما ملائکوزما د رحمت تقاضا داده چه

زما دابنده جنت ته بوخی هغه سړی وائی نه نه ما زما په عمل
باندي جنت ته بوزی.

دریم ځل الله رب العزت وائی ای زما ملائکو زما ددی بنده عمل
او زما رحمت وتلی نو چه کله وتللی شو نو دهغه عمل دنیمی
سترگی په مسافه هم نه وو.

نو الله رب العزت اعلان وکړو ای ملائکو دا سړی جهنم ته بوخی دا
زما اوس دانصاف تقاضا ده ملائک ولاړ وو روان ئی کړو نو دی
سړی رامخ کړو او الله رب العزت ته ئی وي ای الله رب العزت په خپل
رحمت می جنت ته بوخی نو الله رب العزت ملائکو ته اووی چه
راولئئ ئی چه راوستو ئی نو الله رب العزت تري نه تپوس کوی.

ای بنده ته نش وی ما شته کړي؟ نو هغه اووی ای الله تا زه شته کړی
نم بیا الله رب العزت ورته وفرمائیل ستا دعمل په کي څه اثر وو؟

نو هغه ورته اووی چه نه بیا ورته الله رب العزت وفرمائیل ته کمزوری
نه وی تا سر نه شو او چتولي خپي دی نه شوی خوزه ولي پیژند گلو
دی نه شوه کولي تاله ما قوت نه وو درکړي؟ نو هغه وی ای الله ولي
دی نه وو را کړی بیا ورته الله وائی ستا دعمل په کي څه اثر وو؟ نو
هغه وی نه بیا ورته الله رب العزت اووی چه ټول خلق روان وو څوک په
یوی گمراهی پسی او څوک په بلي گمراهی پسی اوته ما د گمراهونه
راواړه ولی او خپل عبادت ته می کینولي ستا د عمل په دي کي څه
اثر وو؟ نو هغه وی نه نو الله رب العزت ورته وی عمل دی دی کوم؟

یو عمل خو زمونږ هسي هم کمزوری دی خو الله رب العزت دی
زمونږ سره په حساب نه شی.

هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكَ مِنْ شَيْءٍ آيَاتِهِ چه ورته اوز
 کوی هغه تا چه حصه دار کړي دي دالله رب العزت سره چه تپوس
 تري نه وکړي دا څوک دی؟ نو وائی جی دا د برخی خاوند دی
 ستا سو په حصه دارانو کي چه تا الله رب العزت د پاره گرځولی
 دی هغه تا له څه پیدا کولی شی؟ زه وینایا چه محمد صلی الله
 علیه وسلم څوک پیدا کړي دي؟

ای لوئی ځوان څوک پیدا کړي دي؟ او ستا سو په دي علاقه کي په
 اولیاء کرام وی څوک ئی پیدا کړي دي؟ او چا له ئی رزق ورکړي
 دي؟ او څوک ئی مړه کړي دي؟ او چاله ئی ژوند ورکړیدی؟
 سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ پاک دی الله رب العزت اولوئی دی
 دهغه څه نه چه دا مشرکان ئی د الله سره شریکان کوی او حصه
 داران کوی

دعا

الله رب العزت دی مونږ او تاسو په صحیح دین باندی مستقیم او
 ثابت قدم پاتی کړی

الله رب العزت دی ستاسو دا کلي د امن کلی کړی او الله رب
 العزت دی ستاسو دشمنی په دوستو باندی بدلی کړی سره
 زمونږه او الله رب العزت دی ستاسو په زورونو کي او زمونږ په
 زورونو کي دیو بل سره محبت پیدا کړي

الله رب العزت دی زمونږ مینه دالله د پاره کړی او زمونږ بغض
 دی هم الله د الله د پاره کړی

الله دي مونږ له دهغه اعمالو توفيق راكړی چه الله پري خوشحاليږي
او كوم عمل چه دالله خوښ وي الله رب العزت دی زمونږ ورسره
مينه پيدا كړي او كوم عملونه چه د الله بدی شی نو مونږ ته دی الله
هغه بد ښكاره كړی.

الله رب العزته مونږ له هغه ټول خيرونه راكړي كوم چه نبی صلي
الله عليه وسلم دالله نه غوختلی دی او د كومو شرونو نه چه نبی
نبی صلي الله عليه وسلم فنا غوختلی ده دهغي نه دی رب العزت
مونږ بچ كړی.

الله رب العزته مسلمانانو له قوت وركړی او اسلامي فوجونه چه
په كوم ځاني كي جنگيږي الله رب العزت دی روله فتح وركړی.
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا
حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا
وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ وَصَلَّى اللَّهُ
عَلَى عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ
واخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين

بسم الله الرحمن الرحيم

عقبات سته

الحمد لله الحمد لله نحمده ونستعينه ونتسغفره ونستهدي ونؤمن به ونتوكل عليه ونعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سيئات اعمالنا من يهده الله فلا مضلله ومن يضلل فلا هادي له ونشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له ونشهد ان سيدنا وسندنا ومولانا محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه واله واصحابه الذين هم خلاصة عرب العرباء وخير

الخلانق بعد الانبياء اما بعد

کله کله الله تعالى امتحانات د منقادينو ذکر کوی او دا امتحانات

الله تعالى په سورة انعام کې ذکر کوی

تا پورې په توقی کوی وائی به زه سرپا داته مولا رالی پرون لاری پنج پیرته او پنډی ته او نن راغلي ئي قران دی زده کړو ته مولا شوی صرف ته پوهیږی او دا نور مولیان نه پوهیږی

اوس تاله پکار دا دی چه په تا باندې بهیره هم نه رازی او کنځل به هم نه کوی چاته به سه وائی هم نه او دزان نه به جواب هم ورکوی جواب ته دی گوره دا قاعدی دی

(۱) العقبة الاولى

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ: (۱)

او دا زما کمال دی چه امتحان کوم د بعض مؤحدین په بعض
 مشرکین باندې لیتوؤلوا لام د پاره د عاقبت عاقبت ئی داشی: اَهُؤْلَاءِ مَنْ
 اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَیِّنَاتٍ اِیَا په دې کسانو باندې احسان وکړو الله تعالی
 په منځ زمونږ کې دوی به وائی خا دا صرف په تا باندې احسان
 اوشو او ته مولا راغلی ستا جواب به دا وی ولی نه دی الله تعالی
 پوهه په تابعدارو باندې.

سورة هود ایت ۲۷ کی الله د نوح علیه السلام واقعه ذکر کوي
 چه نوح علیه السلام ته ئې څه وی؟

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ
 إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا أَنْ يَنْبَادُوا وَالرَّأْيَ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ
 كَاذِبِينَ: (۱)

او وی ملاء (ملاء یملاء) معنی ډک شوی او ډک هغه څوک وی
 چه ډر قاکوی یا مولا صاحب وی یا پیر صاحب وی الْمَلَأُ معنی کوی
 القادة والسادة لیدران او مشران او سرداران هغوی څه وی؟
 او کوم لیدران؟ لیدران دوه قسمه دی یو مسلمانان دوئم کافران
 هغه چه کافر وو څه ئې وی مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا دا زړه خبره ده د دوی
 نه وینو مونږ تا مگر زمونږ په شان بنده ئې وی مونږ څه دکدوانو
 پانږی وئیلی دی او مونږ نه وینو ستا تابعدار مگر هغه چه کمزوری
 دی په مونږه کې او سرسری رائي واله.

دلته زما پخواڅه ملگری وو یوسری به لگیاوو یره څوک دی خو
چمیاران ئی ملگری دی نو سرسری رائي واله دی جور نه دی او
زمونږ علم جور دی.

وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ او تاسو زمونږ
نه څه غوره خونه ئی او مونږه په تا یقین کوو چه ته ئی دروغجن دا
ئی چا ته وی؟ حضرت نوح علیه السلام ته ئی وی.

سورة احقاف ایت ۱۱ دابه تاته هم وائی تیار ورته او سپړه.
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ
يَهْتَدُوا بِهِ فُسِّقُوا هَذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ: (۱)

وائی کافران د مؤمنانو باره کې یعنی مومنانو ته لام اجلیه دی که
دادین غوره وی دوی به ورته زمونږ نه مخکې شوی نه وی که دا
غوره وی نو دا به مونږ مخکې زده کړی وی کله چه دوی په دي
باندې کامیاب نه شو دوی به وائی چه ددی دروغ پخوانی.

لکه سورة مریم ایت ۷۳ په هغی کې الله فرمائی:
وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُ الْفَرِيقَيْنِ
خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا: (۱)

کله چه بیان شی په دوی باندې زما ایاتونه واضح وائی کافران د
مسلمانانو باره کې لام اجلیه کوم یو غوره دی په دې دوو ډلو کې په
اعتبار د مرتبی.

گوره زه ده تول کلی ممبر ئم او ته هیخ شه نه ئې او زما ملگری ډیر
دی او ستا ملگری کم دی دا اعتراضونه به کوی.

نو تاته به وائی اَهْوَلَاءَ مِنَ اللّٰهِ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا ایا په دې کسانو باندې
احسان وکړو الله تعالی په منح زموږ کې خا دا صرف په تا باندې
احسان اوشو او ته مولا راغلی جواب ستا آلیس الله بِاعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ
ولی نه دی الله تعالی پوهه په تابعدارو باندې.

دارنگه عنکبوت اخری ایت کي الله فرمائي:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ: (۱)

هغه کسان چه زما د ده دین د پاره جهاد ئي وکړو نو ده دین لاری به
ورته وښائم او د الله تعالی معیت خاصه محسنینو سره دی.

نو الله ته خپل تابعدار چه معلوم دی یعنی آلیس الله بِاعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ
باقوالهم وبافعالهم وبضمانهم ده چا وینا او د چا افعال او ضمیر چه
ده الله تعالی موافق دی الله تعالی به ورله توفیق ورکړی اولاری به
ورته وښائي د سلامتیا او راو به ئي باسی ده تیارونه رنړا ته او
مضبوط به ئي کړی په صراط مستقیم باندې.

آلیس الله بِاعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ د ستا په شان به یو سړی به بل هم وی
او هغه به ده کلی نه راروان شی او ستا خواله به راشی یره جی زه

خوئې راوړ غلولم نو الله تعالی تا ته وائی:

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ
عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ: (۱)

کله چه راشی تاته هغه کسان چه باور کوی په ایاتونو زموږه نوته ورته وایه روره سلام هرکله راشه پخیر راغلی الله تعالی په زان باندې تفضل او امتنان ایښودی دی رازه رازه دا ستا کور دی چه زه څه خورم هغه به ته خوری که په تاسو کې د څه ناپوهی دوجه نه څه کارشوی وی او بیایې توبه ویستی وی نو الله تعالی بخونکی دی مه خفه کیږی رازه رازه دا وړمبی عقبه وه.

(۲) العقبة الثانية

چه کله دا تیره شی نو بیا به تاته وائی ای سړیا ټول عمر چه ته ناست ئې نو دغه یوه مسئله ده بابا څه نه شی کولی بابا څه نه شی کولی بابا څه نه شی کولی تا څه بله مسئله زده ده او کنه ؟
وَكَذَلِكَ نَفْضِلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ * قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ: (۱)

دارنگه مونږ بیانو بیل بیل بیانوو دلائل کوم دلائل ؟ التي يحتاج المخاطبون الي بيانها چه مخاطب ورته محتاج دی او ددی د پاره چه د مجرمانو لاره ښکاره شی

دارنگه تاپسي به یو بابا راشی تاته به وائی چه بله څه مسئله دي زده ده او کنه ؟ صرف دا یو مسئله باربار بیانوي نو ته به ورته وائی چه بابا دا باربار ئي زکه بیانوم چه مشرک درته معلوم شی ته خو ښه سړی ئې نو بابا به وائی چه ښاینا بچی چه دغسی ده نو

بیا خو ئی بیانوه چه بنکاره شی دا مشرکان نوستا جواب شه دی
قران تاته چل بنائی؟

دارنگه سورة حج ایت ۷۱ کی الله فرمائی چه کله ته دا مسئله
بیانوی نو ته به پیجني چه د الله د دین د دشمنانو شه حال دي ؟
وَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ تَصْوِيرٍ * وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٌ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ
الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتَنَا
قُلْ أَفَأَنْبِئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ النَارُ وَعَذَابُ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيُبَشِّرُ
الْمَصِيرُ (۱)

دوي د الله نه بغير هغه څوک رابلي چه الله د هغه په معبودیت باندي
دلیل نه دي رالیگلي او د هغه کسانو عبادت کوي چه دوي له علم
نه شته او نه شته ظالمانو له څوک امدادي.

او کله چه اولوستي شي په دوي باندي زما دلائل واضحه نو معلوم
به کي ته په مخونو د کافرو کي تريوالي قریب ده چه حمله وکي په
هغه چا باندي چه زما ایتونه پري لولي

قران چه کله بیانوي نو د ده تندي به گونجی گونجی وي
واقعہ : مونږ په شاه پور کې وو د طالبې زمانه وه د شاه پور نه بره
یو کلی دي کارشت ورته وائی نو په هغی کې یو مولا وو نو خان
مولوي صیب ته ما وي دامولا بدعتی دي په هغه زمانه کې شاه
پور شیخ لا پنچ پیرته نه وو راغلی نو هغه ماته وي تاته دخپل خان
نه او د خپل شیخ نه علاوه بل څوک هېڅو مسلمان هم نه بنکاری

شیخ د شاه پور وي زه هغه بله ورځ راتلم ماته ئې د چائې ست
کړې وو او ته وائی چه هغه بدعتی دي خان مولوي صاحب
یوبزرگ سړی وو هغه وي چه ماته ئې د چائې ست کوي نوزه خود
توحید داعی ئم په دي علاقه کې نو د ده د توحید سره مینه ده
ځکه د چائې ست کړی وو

ما ورته وي خبرې ډیری نه کوو خو ائنده جمعی له به دهغه جماعت
ته بیان له خو او په هغه زمانه کې به مونږ تقریرونو له تلو شیخ
صیب به هم وو او نور ملگری به هم چه کله مونږه روان شو نو په لاره
کې ما دوې ته اووي چه تقریر به زه کوم نو هغه وي ښه زه تقریر به ته
وکړی چه زه لازم جماعت کې کیناستم نو مولوي صیب کور نه وو نو
مونږ بیان شروع کړو خلق راغله مولوي صاحب چه راغی نو د هغه
خائی نه ئې په شور شروع وکړه او خبرې کولي زمونږ سره یو ملگری
وو کوهستانی عبدالحمید مولوي صیب ئې نوم وو نو هغه ورپسې
پاسیدو جنگ له ما ورته اشاره وکړه چه ته کینه وي ولی ؟ ماوي
کینه نو هغه کیناستو او مولوي صیب په خبرو خبرو کې را روان وو
نو ما خلقو ته وي ایماندارو الله تعالی په قران کې وائی

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ
(۱)

کافران مؤمنان ته وائی چه دي قران ته غوږ مه ګډي شور په کې
کوي نو ما وي دا مولوي صیب چه مؤمن دي او په قران باندي
پوهیږی نو دي دي خبرې وکړی کنه نو مولا غلی شو د خبرو

کولونه اورا غی په محراب کې کیناستو ما ورته غلی غلی کتل
نو خلقو ته می وی قران کریم د الله رب العزت بهترین کتاب دی
په مسلمانان باندې ډیر خوږ لگې ډیر خوشحاله ورته ناست وی او
په کافر باندې بد لگې الله رب العزت وائی:

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ

کله چه قران ته وائی د کافر تندي داسی تریو وی او دا مولوي صیب
داسی ناست وو ماوي دي مولوي صیب ته وگوری خومره
خوشحاله ناست دي نو هغه ور قیدو او خپله خوله ئې چینگه کړه او
خوشحاله کیناسته زړه ئې خوماته معلوم وو چه زړه ئې څنگه دي

بیا می اووي چه ایماندارو الله رب العزت د کافرانو یوه بله نښه
هم ښائی نو چه څوک قران بیانوي يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ
عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا نو د ده لاس د ده په واک کې نه وي دي غواړی چه
ماپه دي سپری باندې حمله او کړی او قران می تری نه واغستی
نو مولوي صیب بل ځائی کې کیناستو اولاسونه ئې ښکته کړه

نو ما عبدالحمید مولوي صیب ته اووي چه خیال ورته کوه بغیر
د پری نه می وتړلو نو ما تقریر ختم کړو او ما آخر دعوانا ان الحمد
لله رب العالمین ووئیل نو هغه خو پوهیدو نو ماته ئې وي مولوي
صیب تختي به نه ؟ نو ما ورته ووئیل مولوي صاحب دا څه د
بیوقوف توب خبري کوي چه تختي به نه داسي مه وایه ؟ داسي
ووايه چه د روتی ملیمان به ځما ئې مونږ مولویان یو او ستا
میلمانه یو نو پاسیدو او داسي یوه ستن وه هغې ته کیناستلو
ماته ئې وي راشه نوزه لارم او کیناستم

ډیر په ادب او احترام سره ما ته ئی وی دعا بعد السنة ته ته څه وائی؟ ماورته وی زه ورته هیڅ نه وایم وی ته ورته بدعت نه وائی ماوی نه ماوی زه ئی منم نه نو زه ورته څه ووائیم؟ زه وایم نه شته ماته ئی وی بدعت نه ده ماوی بدعت زه هغه شی ته وائیم چه وی دا شی خوشته نه ماورته وی ته ورته څه وائی؟ وی زه ورته فرض ماوی فرض څه ته وائی؟ وی ما ثبت بدلیل قطعی ماوی استاذه دوه کاربه وکړی مولیان ناست وو زمونږه استاذان هم ناست وو ماوی یو کاربه دا اوکړی چه هغه نص قطعی به ماته وښائی قران یا حدیث متواتر چه په هغه کې وی دسنتو نه پس اجتماعی دعا او دوئم کار به دا وکړی چه ده نص قطعی او د دلیل قطعی به زاته فرق وکړی چه په دی کی کوم عام دی او کوم خاص دی.

سړی غلی دی دنص قطعی او د دلیل قطعی فرق نه شی کولی او نص هم نه شی خودلی نو بیا ئی ماته وی دادعا واجب ده ماورته وی دا فرض چه دی ورته وئیلی وو دا دی صحیح وئیلی وو او که غلط؟ وی هغه پریده ماوی ولی پریدم اول خبره په هغی کې کوم بیابه په دی کی کوم یا دهغی نه منکر شه نو دوئمی له به راځم او که دهغی نه نه منکرېږی نوماته به هغه ثابتوي

وی پریده کنه واجب ده کنه ماوی نه واجب نه اول فرض ده؟ وی فرض نه ده ما ورته چه اس دی وی فرض ده او په دلیل قطعی سره ثابته ده نو دابه وائی چه زه په دی کی خطاء شوی یم وی زه دغه غلط شوی یم نو ماورته اووی ای د خدائی بنده دا سپن گیری مقتدیان دی دی تاه دوې ته اوسه پورې غلطی مسئلي کولی نومولا او مقتدیان می په

جنگ کړه او مونږ تری نه راپاسیدو په لاره راتلو شاه پور شیخ دی الله
 ویکړی عجیبه سړی وو هغه وي داخو ډیر لوئی کافر وو ما ورته وي
 مولوي صاحب پخوا په افغانستان کې د ظاهر شاه په حکومت کې
 یو محتسب گرځیدو چه چا به مونږ نه وو کړی نو په مانځه باندي
 به دهغه محاسبه کوله نو یو سړی ته وي نماز پشین خوانده د
 ماسپخن مونږ دی کړی دی؟ وي او کړی می دی هغه ورته وي چند
 رکعت خوانده ای نو هغه ورته وي بست رکعات شل رکعته نو هغه څه
 او وهلو چه کورته راغی په کت کې پریوتو اسویلی ئې کول نو بنځه
 ورته وي او بندني خدا ای ده الله بنده په تاڅه چل شوي دی؟ نو هغه
 ورته وائی چه محتسب ازما بیرسان کرد که نماز پشین چند رکعات
 ماگفته که بست اومارا زده محتسب رانه تپوس وکړو چه د ماسپخن
 خورکعت دی ماوي شل نوهغه زه اوو هلم نو هغه بنځي ورته وي
 او بنده خدا تو چرا نه گفتي که ده ست اي د الله بنده تا ورته دا ولی نه
 وی چه شل دی نو خاوند ورته وی هغه په شل راضی نه شواوته راته
 وائی چه تا ورته لس ولی نه وي

شیخ شاپور ته می وي چه ما ورته بدعتی وي نو ته نه راضی کیدی
 اوس ورته ته کافر وائی

وَإِذَا تُلِّيَ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٌ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ
 يَكَادُونَ يَسْطَوْنَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قُلْ أَفَأَنْبِئُكُمْ بِشَرِّ مِنْ
 ذَلِكَ النَّارُ وَعَذَابُ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبَشِّرِ الْمَصِيرَ (۱)

کله چه لوستلي شي ايتونه زمونږ واضح معلوم به کړي ته په مخونو
د کافروانو کي تريووالي که مشرک نه پيژنی نو د ده نخه داده چه ته
قران بيانوي نو دابه په ده ډير بدلگي چه قران بيانېږي نو دوي به
تختی وس هم خلق لگيا دي منډی ترلي وهی چه جی دالله تعالی په
احکامو منلو او د نبی صلي الله عليه وسلم په طریقو کې کامیابی
ده هلکه قران له ولی نه رازی؟ نو دوي هم د قران نه تختی قریبه ده
چه دوي حمله کوي په هغه چا باندي چه لولوي په هغوئي باندي
ایاتونه زمونږ وائی یره چه دده غوښی مو وخورې دا حالت خو په تا
ډير بد لگی چه قران بیانېږي تاته نو تاته یوبد حال ونه ښائم د دي
نه النار او النار ئي مفرد راوړي سابقې او لاحقې ورسره ته لگوه.

۱: لک النار ۲: فيک النار ۳: منک النار ۴: عليك النار ۵: النار
لک ۶: انت في النار اور دي د خولی نه را اوزی النار فيک اور
درېه کې بليږي وانت فی النار او ته په اور کي ئي الله تعالی لوظ
کړی دي د دي اور د کافرو سره او ډير بد ځانې دي اوس چه دي تا
اوترو نو اوس الله وائي مسئله بیان که.

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ
قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ * قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ
بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِي الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ
الْفَاصِلِينَ (۱)

او وایه یقینا زه منع شوي ئم دهغه کسانو نه چه تاسو ئې رابلی سوا
ده الله تعالی نه او وایه چه زه ستا سو خوا هشاتو پسي نه زمه د هوا

جمع ده چه هوا درنه لاره نو ته په دې پسی روان شوی قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا
وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ او که زه سناسو د حواشیاتو پسی لارم نوزه به
شم گمراه او زه به هدایت واله نه شم.

(۳) العقبة الثالثة

په دې عقبه کې دوي په تا باندي الزامونه لگوي نو ستا جواب
وَكَذَلِكَ نَصْرَفُ الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ * اتَّبِعْ مَا
أَوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ (۱)
او دا رنگه مونږ بیل بیل بیانوی دلائل درست دوه معنی دی
۱- دارست زړه مسئله دی وکړه ۲- ممن تعلمت د چانه دی زده
کړی ده.

او دا رنگه مونږ بیل بیل بیانوی دلائل عاقبت به ئي دا وي چه
دوي به وائی د چانه دي زده کړي ده. استاذ دي څوک دي او د
دي د پاره چه مونږ دا مسئله هغه قوم ته چه پوهیځي
ته به په ممبر باندي ولاړئې او تاته به وائی چه استاذ دی څوک
دی؟ اوس نه وائی مونږ به چه پخوا چرته لارولو دا تپوس به ئي
وکړو چه یره مولا تقرير خو کوی خو استاذ دی څوک دی؟ که په
دغه وخت کې تا استاذ یاد کړو نو جنگ به شروع شی ته ورته
وائی چه استاذ استاذ پریځده خو داقران منی او که نه.
اتَّبِعْ مَا أَوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ دا ستا جواب دی روان شه په هغه کتاب
پسی چه تاته وحی شوی ده پریده چه استاذ دی څوک دی ماتاته د

استاذ خبره کړی ده او که ده قران خبره کړی ده اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ مسئله داله په عنوان د اله به تاته معلوم وی هغه به بیان کړی
 أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ
 حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا إِلَهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ
 قَوْمٌ يَعْدِلُونَ: (۱)

هغه ذات څوک دي چه هغه اسمانونه او زمکه پیدا کړی دي او
 راوړوي ستاسو د پاره دبری نه باران فَاَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ دي
 ته التفات وائی را ټو کوو مونږ په هغی سره باغیچې ترو تازه
 هیچری ستاسو طاقت نه شته چه تاسو ونه رازرغونه کړی لکم کې
 عام خطاب دي انس او جن انبیاء او اولیاء دا طاقت ئې نه شته چه
 یوه ونه رازرغونه کړی إِلَهُ مَعَ اللَّهِ ایاد الله سره بل اله شته چه داکار
 وکړی اله چاته وائی:

خالق السموات والارضين ومنزل الماء من السماء ومنبت الحدائق
 ومنبة الاشجار

دي ته اله وائی بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ عَدَلٌ يَعْدِلُ عَدْلًا وُعْدُو لَادَا
 دوه مصدره ولی ذکر کوي؟ دا ځکه چه کله د فعل معنی په
 اعتبار د مصدر سره بدلیږی نو عدل وائی برابری ته او عدول
 وائی او ریدوته نو اوس گوری معنی به داسي شي بَلْ هُمْ قَوْمٌ
 يَعْدِلُونَ دا خلق دي چه ده الله تعالی سره ئې مخلوق برابر کړی
 دي

دوئمه معنی داخلق دی چه دالله تعالی دتوحید نه دوی اوپی نو
یوه معنی د عدل شوه او بله معنی د عدول نه شوه.

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيًا وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ بِلْأَكْثَرُ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ (۱)

هغه ذات چه گرځولی ده زمکه برقرار په ځانې ټيکاو ولاړی ئې
پیدا کړی ده او دوی وائی زمکه گرځی ټپوس تری نه وکړی چه
ځمکه گرځی نو بیا خو ستاسو دا ټولی وسلی بیکاره شوي مثلاً
یو سړی د دی ځائی نه هدف واغستو خدائی دی پری لعنت وکړی
نو چه زمکه گرځی نو دا ګولی خونه گرځی نو دا په خپل هدف
باندي څنګه نیغه لګنې او وائی چه زمکه حرکت کوي او الله
تعالی وائی زمکه په ځائی برقرار ولاړه ده وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا پیدا
کړي دي په مینځ د هغی کي ولي او اودرولي دي غرونه او جوړه
کړي ده په مینځ د دواړو دریابونو کي پرده هر ځائی کې ده جعل
معنی مختلفه می وکړه أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ أَيْدَالَهُ سَرَهُ بَلْ أَلَهُ شَتَهُ؟ نه شته
ایک یو الله چه هغه اله دی بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ زمکه له ټيکاو
الله ورکړی دي او د زمکه نه چینی الله تعالی راوستلی دي بلکه
اکثر د دوی نه نه پوهیږی عدول چه کوي او یا عدل کوي یا د الله
سره نور برابر وي یا ده دین نه اوړی نو عقل ئې کم شی نو دویمه
تسمه کی وائی چه چا عدول وکړو دالله تعالی د کتاب نه واوختو یا
چا عدل وکړو د عدل معنی د الله تعالی سره ئې نور برابر کړه یعنی

شرک ئی وکړو نو نو اکثر د دوي نه نه پوهیږی نو چه نه پوهیږی نو
بیابه څه کوي؟ نو وروسته ورپسې رازی:

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ
الْأَرْضِ أَلِلَهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ: (۱)

او څوک دي هغه ذات چه هغه لری کوي تکلیف تبه باد وغیره
څوک لری کوي؟

او هغه ذات څوک دي چه تاسو د یو بل په ځمکه کې وارثان
جوړوي

أَلِلَهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ډیر لږ تاسو کي پند اخلی نو چه
کله علم ئی ختم شی نو هغه بیا پند هم نه شی اغستی
أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ أَلِلَهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ: (۱)

او هغه ذات څوک دي چه تاسو ته لاره ښائی په تیارو د وچو او
لمدو کې یا په ښارونو او په باندو کې او څوک دي هغه ذات چه
رالیږی خوشحالی بادونه مخنیکي د خپل رحمت نه اِلَهُ مَعَ اللَّهِ
تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَلِلَهُ مَعَ اللَّهِ
قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ: (۲)

۱- سورة نمل (۶۲)

۲- سورة نمل (۶۲)

۳- سورة نمل (۶۴)

او هغه ذات څوک دي چه پيدا کوي مخلوق او بيا به ئې واپس کوي وَمَنْ يَرْزُقْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَهٌ مَعَ اللَّهِ ايا دالله سره بل اله شته دليل راوړی که رشتنې ئې

او بيا به وائی إِلَهٌ مَعَ اللَّهِ داياتونه به تاته ياد وی دا به داسی واپوي راوړوي وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ مخ واپوه د مشرکینو نه که وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا وَمَأْنَتْ عَلَيْهِمْ بَوَكِيل: (۱)

که ده الله خوځه وی نو دوی به شرک نه وو کړی او نه ئې ته حفاظت کوونکی ته خو مسئله بیانوه او مسئله داده لا اله الا هو او تاته به وائی چه ډیر چا لاک ئې او ډیره ژبه دی تیره ده کنخل به درته شروع کړی او ته به غلی ناست ئې الله تعالی درته څه وائی

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوً بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّلْنَا كُلَّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ: (۲)

کنخل به نه کوی هغه کسانو ته چه دوی بلئې دالله تعالی نه سوا بل چالره گنی دوی به الله تعالی ته کنخل وکړی ته به ورته کنخل نه کوی.

دوی به لگیا وی او کنخل به کوی ته به ورته وائی چه بابا د خولی نه دی زار شم داسی خوند د رسره کوی دا کنخل ته یو دوه نور وکړه راشی راشی تاسو غوږ کیدی دا بابا کنخل کوی څومره ورسره مزه کوی چه د سپری سپینه گیره وی او د گور په غاړه ولاړ

وی او کنخل کوی خومره ورسره خوند کوی نو دی به زان ته کنخل
 شروع کړی چه کوم دله کنخل کړی دی ددی مرحلی نه چه لارشی
 نو دا بوډا به وگرځی چه یره جی یو سپری راغلی دي او ډیر چالای
 دي او چه خبره ورته کوي نو رابنده وي دي ځي چه فتوي پري وکړو
 دا مرحله لکه سخته ده.

(۴) العقبة الرابعة

مولیان به درپسی راغونډشی یو مولا به په ترخ کې راغستی وی
 درة الناصحین بل به راغستی وی نورالهدی بی موره او بی پلاره
 کتابونه به ئې راغستی وی او بل به درپسی راغستی وی سیف
 المقلدین او یو به مشکوة راغستی وی او حاشیه به ئې صرف په
 لاس کې راغستی وی مولا به پاسی او تقریر به کوی او وائی به یو
 شعر:

کنجش نشیند برقبر

مرده بداند ماده نر

او بل به ورته وائی چه بیا اووایا چی بل به پاسی چه من یستمده فی
 حیاته یستمده بعد مماته ده مشکوة په حاشیه لیکلی دی ته به وائی
 چه خدایا خیر کړی دا په څه غم اخته شوم بل به پاسی چه په کتاب
 کې دی.

امداد کن امداد کن از بنده غم ازاد کن در دین و دنیا شاد کن یا شیخ
 عبدالقادر

بل به وائی چه مناجات شریف کې لیکلی دی

چه مرتبه لری عیانه د بغداد شاهي میرانه

زور ددی ډیر دی پهلوانه چه شیخ کنعان تری نه انکار کړو

په بلا دی گرفتار کړو

بل به وائی چه جی مثنوی شریف کپی لیکلی دی وائی چه

اولیاء راهت قدرت ازاله
بیری جسته باز گرداند زی راه
یوبه وائی چه په حدیث مبارک کپی راغلی دی لو حسن احدکم
ظنه بحجر لنفعه

که په گتیه دی گمان وکړو نو گتیه به درله فائده درکړي
بل به وائی جی په بل حدیث شریف کپی راغلی دی چه کله دیو
سړی نه یو شی ورک شی نو هغه دی او وائی یا عبادالله اعینونی
ای ده الله تعالی بندیانو زما امداد وکړي
بل به وائی چه جی مشهور ولی وئیلی دی رحمان بابا رحمة الله
عليه په غور نو کي به ئي لاس ایښودي وي

چه په یو قدم ترعرشه پورې رسی

ما لیدلی دی رفتار ده درویشانو

دا قسم قیصی به شروع شی نو تاله تسلی درکړی

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجَرُّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى
بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ: (١)

دارنگه جوړکړی دی ما د هرنبی دپاره دشمنان د پیریانو اود
انسانانو نه او وسوسه کوی یو بل ته ده مله خبري د دروغو که ده
الله تعالی خوڅه وی نو دا کار به ئې نه ووکړی لیکن ده الله تعالی
امتحان دی په تا پریده دوی او هغه چه د دوی دروغ جوړوی په الله
تعالی باندې

وَلْتَصْغَىٰ إِلَيْهِ أَفئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلَيَرْضَوْهُ وَلَيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ: (۱)

شور به جوړ شی چه دی دا دومره کتابونه نه منی نو دی کافر نه دی؟
نو یوه به په کې اواز وکړی چه خاموش چپ شی خبرې واورئې
وَلَيَرْضَوْهُ او پسند به کړی نو وائی به جی بیا او وائی مکرر او جوړه
وی دی هغه څه چه دوی دروغ جوړه وي.

وائی به کافر دی مشرک وهابی دی یو بوډا په په کې راپاسی چه
صاحبانو یو تپوس درنه کومه؟ مولیان به وائی چه څه تپوس
کوی؟ نو دي به وائی چه ده توبی دروازه بنده شوی ده او که کهولای
ده؟ هغوئي به وائی چه کهولای ده نو هغه به وائی چه پریدی چه
توبه او باسی نو اوس ستا نمبر راغی نو ته به ورته وائی چه دا قران
راکړی چه قران په لاس کې نیولی توبه او باسم نو قران به راواخلي
او دا ځائی به راواخلي او وائی به.

أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا
وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنْزَلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُتَمَتِّرِينَ * وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدًّا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ: (۲)

ایا ده الله تعالی نه سوا زان له بل فیصله کوونکی ونیسم دا دوی
چه کوم کتابونه پیش کړه دا قران وو؟ زه خو په قران فیصله کوم او
الله تعالی هغه ذات دی چه کتاب ئې رالیرلی دی بیل بیل او دوی

۱- سورة النعام (۱۱۲)

۲- سورة النعام (۱۱۴-۱۱۵)

چه کوم کتابونه راوری دی دوی ته مصنفین نه دی معلوم او زما دا کتاب وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ أَوْ دِي موليانو ته پته ده چه داده الله تعالى کتاب دی او دا دوی چه کوم راوری دی داشکی کتابونه دی.

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ أَوْ سَتَا د رَب فيصله په انصاف او رشتيا کي انتها ته رسيدلی ده او ده الله تعالى ده فيصلو بدل کوونکی نه شته او فيصله نې څه کړی ده؟ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ او هغه اک يواځي الله تعالى هرڅه اوريدونکی دی.

کاا صاحب او پير بابا اوريدونکی نه دی وَهُوَ السَّمِيعُ مُبْتَدَاءٌ ضَمِير معرفه ده او السَّمِيعُ معرف باللام دی حصر دی او الله تعالى د هر څه اوريدونکی دی او الْعَلِيمُ او په هرڅه پوهه دی.

که تاسو وائی چه دوی گنړدی او زه يواځي ټم.

وَأَنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَأَنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ إِنْ رَبِّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ: (١)

که په دې گنړو پسي لاړی نوده خدائي ده دين نه به مو واړوی هندوان ډيردی او که مسلمانان؟ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ دوی سره دليل نه شته تش په گمان پسي روان دی او دا اټکليان دی.

إِنْ رَبِّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ الله تعالى ته خپل کافر څه معلوم دی او دوی به پټکي او پنړی به اخلي او ځی به او میدان به ستا په لاس کي پاتی شی

(۵) العقبة الخامسة

چه کله مسئله بیان کری نو په تاپسی به د علاقو علاقو خلق راشی او دا ژبی به خوزه وی خوک به وائی چه دا وهابی دی او خوک به وائی چه یره جی دی شفاعت نه منی او خوک به وائی چه دی فلانی کار کوی دامختلف قسم فتوی به درباندي لگوی داماران دي.

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حَلِيبَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُ هُوَ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ: (١)

الله تعالی باران را وروی باران چه په شپه علاقه باندې راشی لکه زمونږ دا علاقه شوه دورې پکې وی چه باران راشی نو اول دا ټولی خړی اوبه شی او دا باران چه متواتر وی نو د هوا هغه دورې هم لمدی شی نو بلکل دا علاقه سپینه شی او چه سپینه شی نو خلق وائی یره خوړ راغی نو واړه روان شی خوړ طرف ته نو دی خوړ ماران راپه مخه کړی وی او دا سرونه ئي او چت کړی وی او ژبی را اوباسی نو دا واړه ورته لینده اونیسی نو دا سر ورله اوولي.

دا رنگه یو کلی چه په هغی کې د الله تعالی کتاب نه وی بیان شوی او ته په کې د الله تعالی کتاب بیان شروع کړی نو دا خلق به وائی گوری فلانی کلی ته وهابی او پنج پیری راغلی دی.

واقعہ: زما پخواپہ دے میان خان کے تقریر وو ڊیره پخوانی خبرہ
 ده نو چه زه تقریر له تلمه نو په کوټو بنځي ولاړی وی نو یوی بلي
 ته وي اي خوري داخو ډیر ښکلي هلک دي خلق وائي چه دا بنج
 پيري دي د هغوئي دا خیال وو چه د پنج پيري به ښکري وی
 ستاجواب به څه ئي؟ نو ستا جواب

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا لِيَمْكَرُوا فِيهَا وَمَا
 يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦﴾ وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى
 نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ
 أَجْرُمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ: (١)

په دې کلام کې قلب دی مجرميها الاکابر دا زما کمال دی چه زه په
 هرکلی کې مجرمان مشران کړم نو انجام ئې دا شی چه فریبونه وکړی
 او دوی دوهوکه نه شی کولی مگر د زان سره مگر دوی نه پوهیږی
 او چه دلیل ورته راشي نو دوي وائي هرگز باور نه کوو مونږ تر دي
 پوري چه راکړي شي مونږ ته په شلن د هغې چه ورکړي شوي دي
 رسول د الله ته

الله تعالی پوهه دی چه چاله علم ورکوی

(٦) الْعَقِبَةُ السَّادِسَةُ

وَكَذَلِكَ نُؤْتِي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ: (١)
 په اخر کې به خلق لار شی او په تا باندې به رپوټ وکړی
 قال اشتكوه إلى القضاة فإنهم حكموا والا اشكوه للسلطان

وائی لاری شی شکایت ئی وکری قاضیانو ته که چری دوی فیصله
وکره جو فبها کنی بادشاه له لاری شی

قولوا له هذا يحل الملك بل هذا يزيل الملك مثل فلان

ورته اووائی چه دا دهشت گرد دی دا ملک روانه وی ده دروغو
گواهی پری پیش کری

وَكَذَلِكَ نُؤَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ: (۱)

چه په خوئی باندې ثانی وی نو د هغه خلقو یاری وی بیاستاتقریر
دی

يَا مَعْشَرَ الْجَنِّ وَالْإِنسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ
آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّبْنَاهُمْ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ: (۲)

تمت

سورة انعام (۱۲۹)

سورة انعام (۱۳۰)

بسم الله الرحمن الرحيم

د جهندی شرعی حیثیت

الحمد لله حمد الشاکرین والصلاة والسلام على سيد الاولياء وامام المرسلین و على آله واصحابه الطیبین الطاهرين خصوصاً على الانمة المهتدين و خطباء الامة العارفين من جماعة اشاعة التوحيد والسنة المتمسکین بالكتاب والسنة المتین اما بعد

بسم الله الرحمن الرحيم

حدثنا إسحاق بن إبراهيم المروزي وهو ابن راهويه حدثنا يحيى بن آدم حدثنا شريك عن عمار الدهني عن أبي الزبير عن جابر يرفعه إلى النبي صلى الله عليه وسلم أنه كان لواؤه يوم دخل مكة أبيض: (١)

د جهاد د پاره د نبی صلی الله علیه وسلم طریقہ دا وه چه جهندی به وی خو دا خبره یاد ساتی چه کومی جهندی زمونږه په دې وطنونو کې دی یاپه دې کورونو باندې مونږه لگوو دا طریقہ په سلفو صالحین کې نه وه.

مونږه هغه هر که درکان نمک رفت نمک شد والا قصه ده کني زمونږه شیخ الله دي پري کروړها رحمتونه وکي الله دي قبر د نور نه ډک کړي هغه زمانه کې زمونږه معنون ښه وو عنوانونه ډیر نه وو.

خو د نبی صلی الله علیه وسلم د زمانې نه واخله تر اوسه پورې د هر قوم د هر ملک زان له یو جهندیه وی او د هری یو جهندی څه

اثر وی په دې کې به زه انشاء الله په ملکي جهنډو کې په دوو جهنډو باندې بحث وکړم.

۱ - پاکستان ۲ - سعودی عرب

یوه خبره دا زده کړې چه جهنډه چه جوړېږي نو دهغی څه طریقې وی مثلاً زموږ د پاکستان جهنډه ده نو زموږ د پاکستان جهنډه تقریباً د دوو نه زیاته حصه شنه ده او لږه حصه پکې سپینه ده نو زیاته حصه دا دلیل ددی دی چه په دې کې مسلمانان ډیر دی اسلام پکې شته یا نه شته خو مسلمانان پکې ډیر دی او داسپین دا دلیل ددی دی چه اقلیت په دې کې کم دی او په منځ کې ئې ستوری او سپوږمۍ ده داده اسلام ده ارتفاع دلیل دی.

د سعودی جهنډه تکه شنه ده او په خالص شین والي کې دی ته اشاره ده چه په سعودی کې غیر مسلم خلق بالکل نه شته او په هغی باندې لا اله الا الله لیکلی دی.

د سعودی د جهنډی امتیاز دا دی چه لاینکس العلم ابداً هیچری به دا جهنډه ښکته کیږي نه د سعودی د جهنډی باره کې مرقوم ملکي رقم تین: ۱۳۹۳-۲-۲۰

کې چه کوم مجلس وزراء شائع شوی دی په هغی کې یو څو مادی دی چه علم و طنی زموږ د مملکت عربی ددی شکل به مستطیل وی او عرض ددی د دوه ثلثو د طول برابر وی او رنگ د دي به شین وي.

او رنگ چه ئې دی د لختی نه واخله تر د اخر د جهنډی پورې به شین وی او په منځ کې به ئې لا اله الا الله لیکلی وی او لاتدی به

تری نه ویستلی توره وی او دابه د لا اله الا الله لفظ سره پوره وی
لنډه او اوگده به تری نه نه وی.

او په دې کې بیا د باد شاه د پاره خپله خصوصی جهنډه ده چه هغه
به د عامی جهنډی مقدار کې وی په مقاس کې خو شعار د دولت
یعنی دوه ویستلی توری او په منځ کې به ونه د کهجوری وی.
بیا څلورمې مادي نه تر دولسمې مادي پورې چه کوم قواعد
مملکت ایښودی دی په ټوله دنیا کې ده سعودی په سفاراتو کې
به دا اصول وی.

که دبل ملک ده جهنډی سره د سعودی جهنډه وه نو دابه ټول عمر
اوچته وی دا که په جهازونو کې وه او که په عامو گاډو کې وه او
که په کشتو کې وه.

دیارلسمه ماده داده چه لا يجوز تنقيص العلم الوطني ده وطنی
جهنډی تنقیص جائز نه دی.

دابه دبلی جهنډی نه بالکل نه ښکته کیږی تردی چه بادشاه
مړشی نو د سعودی جهنډه به نه ښکته کیږی.

فهد مړ وو د سعودی جهنډه نه وه ښکته شوی ملک خالد ملک
فیصل مړ وو د سعودی جهنډه نه وه ښکته شوی ملک عبدالعزیز
چه هغه بانی وو د سعودی دهغه په مرگ باندې نه ده ښکته شوی.

د جهنډی احترام هغوئې ډیر کوي او هغوئې دا خبره جائز نه گنږی
چه علم وطنی یا علم ملکی په خاوره باندې پریوزی.

خو زموږ په دې علائقو کې بعض خلق دی (جمعیت علماء اسلام)
چه هغوئې خپلی جهنډی ته نبوی جهنډه وائی.

د دی داسی مثال دی چه یوسړی سپین جامی واغوستی نو چه
تپوس تری نه وکړی نو هغه وائی چه دا نبوی جامی دی د نبوی
معنی دا چه نبی صلی الله علیه وسلم اغوستی دی
حالانکه د نبی صلی الله علیه وسلم سپینه جامه خوڅه وه خو دا
جامه خو نبوی جامه نه ده یا یوسړی دی چه هغه سپین تورشین
یا زیر پتکی په سرکړو.

بدر کې د ملائکو زیر پتکی وو نو دي به څه وائی چه دا ملکی
پتکی دی.

د فتح مکی په ورځ د نبی صلی الله علیه وسلم پتکی تور وو نو
څوک به دا وائی چه دا نبوی پتکی دی ای العمامة النبویة.
دا خبرې نهایت غلطی دی وضاحت پری کوو خو د وضاحت نه
مخکې مونږ او وی چه کله دا جمیعت علماء اسلام واله خپلی
جهنډی ته پرچم نبوی وائی یعنی داده پیغمبر جهنډه ده پته نه لگي
چه دوی پیغمبر چاته وائی؟ د نبی صلی الله علیه وسلم جهنډه خو
داسی نه وه.

په مربی کي د جهندی نومونه

د جهندی گنړ نومونه دی او گنړنې رنگونه دی تقریبا لس ددی نومونه دی.

(۱) اول نوم ئې دي الراية دا رایة فعله وزن دی په شان ایه او طابة: وراية فعله کایة و طابة هذا مذهبه أبو عبيد الغایة الراية وقد غیبت غایة عملتها وأغیبتها نصبتها: (۱)

او رایات او رائې د دی جمع رازی او د دی نه فعل هم رازی لکه څنگه په ییئت یا یا او وویت وواوا کي نو دا رنگه رییتها یعنی نصبتها ودره وله ما هغي لره.

رایة په حدیث د علی ابن ابی طالب رضي الله تعالى عنه کي رازی.

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا زيد بن الحباب حدثني حسين بن واقد حدثني عبد الله بن بريدة عن أبيه: ان رسول الله صلى الله عليه وسلم دفع الراية إلى علي بن أبي طالب يوم خيبر

تعليق شعيب الأرناؤوط: حديث صحيح وهذا إسناد قوي: (۲)

چه د جنگ خیبر په ورځ نبی صلی الله علیه وسلم هغه له رایا ورکړی وه.

خلق وائي رییت الراية یعنی رکزتها

(۲) دوئم نوم ئې دی لواء

(اللواء) العلم وهو دون الراية (ج) ألوية وألويات ويقال بعشوا بالسواء واللواء: (۱)

او علم چه دي هغه کم د رایة نه دي دا لوا دا ممدود جهنډي ته وائي چه کوم نخه وی د پاره دامیر جهاد په میدان جهاد کې ددی باره کې د لیلی یو شعر دی :

حَتَّى إِذَا رُفِعَ اللَّوَاءُ رَأَيْتَهُ تَحْتَ اللَّوَاءِ عَلَى الْخَمِيسِ زَعِيمًا: (۲)
چه کله جهنډه اوچته کړي شي نو ته به اوویني هغه لره لاندې د جهنډي نه سپه سالار او سردار د لښکر

او خمیس لښکر ته وائي او په هغه مشهور حدیث کې رازي.
حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا سفیان بن عیینة عن أيوب عن محمد عن أنس قال: صبح النبي صلى الله عليه وسلم خيبر بكرة وقد خرجوا بالمساحي فلما نظروا إليه قالوا محمد والخميس محمد والخميس ثم أحوالوا يسعون إلى الحصن ورفع رسول الله صلى الله عليه وسلم يديه ثم كبر ثلاثا ثم قال خربت خيبر أنا إذا نزلنا بساحة قوم فساء صباح المنذرين فأصبنا حمرا خارجة من القرية فاطبخناها فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن الله عز وجل ورسوله ينهاكم عن الحمر الأهلية فإنها رجس من عمل الشيطان قال سفیان محمد والخميس يقول والجيش

تعليق شعيب الأرناؤوط: إسناده صحيح على شرط الشيخين: (۳)

۱- المعجم الوسيط جلد ۲ صفحه ۸۴۸: باب اللام

۲- ديوان الحماسة

۳- مسند احمد بن حنبل جلد ۳ صفحه ۱۱۱ مسند أنس بن مالك رضي الله عنه

د جنگ خبر په ورځ باندې چه کله نبی صلی الله علیه وسلم وراغی نو خلقو وی محمد والخمیس یعنی محمد والجیش نو د خمیس معنی لڅکر شو.

(۲) درئم نوم ئې دي علم ددی جمع اعلام ده او دا علامی ته وائی العلم الراية والجمع اعلام كذلك العقاب وهي أنشئ وقيل هي العلم الضخم شبهت بالعقاب من الطير وهو اللواء والجمع ألوية أبو عبيد وألويات جمع الجمع وأنشد جنح النواصي نحو ألوياته: (۱)

خو د دی باره کې چه جهندی ته علم وئېلی دی حدیثو کې حدیث نه شته چه په هغې کې داسي وي چه علم النبى صلی الله علیه وسلم د نبی صلی الله علیه وسلم نه چه په حدیثو کې کوم نومونه د جهندو نقل دي هغې ته یالواء وائی یا ورته رایة وائی او یا ورته عقاب وائی خوپه عامه عربی کې علم نخى ته وئېلی کیږی.

(۴) خلورم نوم ئې دي عقاب دا هغه لوی جهندی ته وئېلی کیږی او دا دام المؤمنین حضرت عائشة رضی الله عنها دیوی لپتې نه جوړه شوی وه او هغه توره وه لکه په دي حدیث کي رازي.

أخبرنا أبو عبد الله الحافظ قال حدثنا أبو العباس محمد بن يعقوب قال حدثنا أحمد بن عبد الجبار قال حدثنا يونس بن بكير عن ابن إسحاق قال قال عبد الله بن أبي بكر عن عائشة قالت كان لواء رسول الله يوم الفتح أبيض ورايته سوداء قطعة مرط ومرجل وكانت الراية تسمى العقاب: (۱)

”عقابُ العقاب: العلم الضخم.“^(۱)

(۵) پنخُم نوم ئی دی الغایة: الغایة الرایة وقد غیبت غایة عملتها
واغیبتها نصبتها:^(۲)

والغایة مدی کل شیء وقصاراه تقول: غیبت غایة وهي الرایة ایضا
وغیبت غایة واغیبتها: نصبته:^(۳) او دا غایة هم جهندی ته وائی

(۶) شپږم نوم ئی دی الحقیقة دا هم جهندی ته وائی د عامر بن
طفیل د هغه یو بیت دی هغه وائی

لقد علّمتُ علیا هوازن أنّنی أنا الفارس الحامی حقیقة جعفر:^(۴)

گرم فارس چه دی هغه د جعفر جهنده ده.

ویقال: الحقیقة: الرایة ومنه قول أبي المثلّم: یرثی صخر الغی الهذلی:

حامی الحقیقة نسال الودیقة مع تاق الوسیقة جلد غیر ثنیان:^(۵)

(۷) اووم نوم ئی دی خال فیروز ابادی لیکلی دی چه والخال اللواء

یعقد للامیر:^(۶)

والخال اللواء قال (لا یروح خالها) أي لواؤها:^(۷)

^۱ - نهاية الارب في فنون الادب جلد ۶ صفحه ۱۸۶ القسم الخامس في الملك وما يشترط فيه

^۲ - المخصص لابن سيده جلد ۲ صفحه ۱۲۱

^۳ - المحيط في اللغة جلد ۱ صفحه ۴۲۲

^۴ - ديوان عامر بن طفيل جلد ۱ صفحه ۱۹

^۵ - تاج العروس من جواهر القاموس جلد ۲۵ صفحه ۱۷۲

^۶ - القاموس المحيط جلد ۱ صفحه ۱۲۸۷: المنجد جلد ۱ صفحه ۷۰

^۷ - كتاب العين جلد ۵ صفحه ۴۰۵ باب الخا واللام

الغال اللواء يعقد للأمير قاله ابن دريد (١) خال لواء جهندي ته وئيلي
يگي چه دا و درولي شي د پاره د امير د جهاد

(۸) اتم نوم ئي دي بند چه جمع ئي بنود رازی: البند: العلم الكبير
فارسي معرب قال الشاعر: وأسيافنا تحت البنود الصواعق: (٢)

او توري زمونږه لاتدي لاتدي د جهندو او از کونکو نه دي
موکثير البنود أي كثير الحيل والدواهي وأقبل العدو مع الجنود
والبنود وهي أعلام الروم تحت كل بند عشرة آلاف: (٣)

او رامخامخ شو دشمن ته سره دلخکرو او جهندو نه او دا جهندي
د روم وي. او د هري جهندي د لاتدي لس زره کسان وو.

بند: البند: العلم الكبير فارسي معرب جمعه بنود وفي المحکم من
أعلام الروم يكون للقائد يكون تحت كل علم عشرة الاف رجل أو
قل أو أكثر. وقال الهجيمي: البند: علم الفرسان. وأنشد المفضل:
جاءوا يجرون البنود جراً

وقال النضر: سمي العلم الضخم واللواء الضخم البند وقال ياقوت: البنود
بأرض الروم كالأجناد بأرض الشام والأعراض بالحجاز والكور بالعراق
والمخاليف لأهل اليمن: (٤)

او راغله هغوئي او راخکودي هغوئي جهندي خپلي په راخکودو
سره او نضر وائي چه علم غټ او لواء غټه بند ته وائي او ياقوت

١- المخصص لابن سيده جلد ٢ صفحه ١٢١ كتاب السلاح تاج العروس من جواهر القاموس جلد ٢٨
صفحه ٤٥١

٢- الصحاح في اللغة جلد ١ صفحه ٥٤

٣- اساس البلاغة جلد ١ صفحه ٣٢

٤- تاج العروس من جواهر القاموس جلد ٧ صفحه ٤٥٠: لسان العرب جلد ٢ صفحه ٩٤

والاوائی چه بنود جهنده وه د روم والو لکه اجناد چه جهنده ده شام
والو او لکه اعراض چه جهنده وه د حجاز والاو کور چه جهنده وه
د عراق والو او مخالف چه جهنده وه د مخالف والو.

نوبند داهم جهندی ته وئېلی کیږی.

(۹) نهم نوم ئې دي أم الرمح دا هم جهندی ته وئېلی کیږی:

أم الرمح اللواء وما لف عليه: قاله علي بن حمزة: (۱) وأم الرمح: لواؤه وما
لف عليه من خرقة: ومنه قول الشاعر:

وسلبنا الرمح فيه أمة من يد العاصي وما طال الطول: (۲)

(۱۰) لسم نوم ئې يو جهنده ده هغي ته به ئې په عربی کې درفس وي.

وقال شمر أيضا: الدرفس: العلم الكبير وأنشد قول ابن قيس الرقيات

تكنه خرقة الدرفس من الشمس كليث يفرج الأجما: (۳)

او په فارسی کې ورته درخش وائی بوستان کې يو شعر دی:

چون درخش کاویانی چاک شد درخش کا ویانی داده فارس والو

جهنده وه (ایران والو)

دا ده جهندی نومونه دی د نبی صلی الله علیه وسلم غټه جهنده

چه هغه د امیر نخه وه هغه به اکثر سپینه وه او په بعض ځایونو

کې به توره وه.

۱- المخصص لابن سیده جلد ۲ صفحه ۱۲۱ کتاب السلاح

۲- تهذیب اللغة جلد ۱۵ صفحه ۴۵۲

۳- تهذیب اللغة جلد ۱۲ صفحه ۱۰۴

د جهندی رنگ به څنګه وي ؟

د جهندی د رنگونو په باره کې مختلف روایتونه دي سور رنگ
واله هم شته زیر رنگ واله هم شته توررنگ واله هم شته توره
سپینه هم شته تک سپینه هم شته سره او په منځ کې سپینه دا
ټولې جهندی په اسلافو کې وې.

د جهندی د رنگونو په باره کې روایتونه :

سپینې جهندی باره کې روایت دی امام ترمذی رحمه الله په خپل
جامع کې او امام ابن ماجه رحمه الله په خپل سنن کې او امام
طبرانی رحمه الله په معجمینو کې او په فتح القدير کې او امام
حاکم رحمه الله په مستدرک کې او امام بیهقی رحمه الله په سنن
کې او ابوالشیخ اصفهانی رحمه الله په اخلاق النبی صلی الله علیه
وسلم کې دا روایت ذکر کوي چه :

اخبونا أبو زکریا : یحیی بن ابراهیم بن محمد بن یحیی حدثنا أبو
بکر : أحمد بن سلمان الفقیه قال قرئ علی الحسن بن مکرم وأنا
سمع حدثنا یحیی بن إسحاق السالحانی عن یزید بن حیان قال سمعت
أبا مجلز یحدث عن ابن عباس أنه قال : کانت رایات أو قال رایة رسول
الله صلی الله علیه وسلم سوداء ولواؤه أبيض : (۱)

ابا مجلز وائي چه ماته دا حدیث ابن عباس رضي الله عنهما بیان
کړي دي هغه به فرمائیل چه وه رایا د نبی صلی الله علیه وسلم
توره وه او لوا ئې سپینه وه .

الحسن الطبرانی للمبتهج : فی زیارة الخوف النفس جلد ۶ صفحه ۳۶۳ باب ما جاء فی عقد الألویت
والرایات سنن الترمذی جلد ۶ صفحه ۲۵۲ باب ما جاء فی الزیارات اوراق المسی جلد ۱ صفحه ۱۵۲

د حضرت ابو هريرة رضی اللہ تعالیٰ عنہ روایت دی داروایت ابن
عساكر رحمه الله ذکر کړی دی په تاریخ دمشق کې او ابو الشیخ
رحمه الله ذکر کړی دی په اخلاق النبی صلی الله علیه وسلم کې
هغه وائي چه :

حدثنا أحمد بن زنجويه المخرمي نا محمد بن أبي السري العسقلاني
نا ابن وهب نا محمد بن أبي حميد ثعن الزهري عن سعيد بن المسيب
عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم مثله: (١)

د ابو هريرة رضي الله عنه روایت دي چه رايه د نبي صلی الله علیه
وسلم توره وه او لوا ئي سپينه وه .

دا رنگه د عبد الله بن بريدة رضي الله عنه د خپل پلار بريد ه بن
حصيب رضي الله عنه نه روایت کوي

أخبرنا أبو يعلى الموصلي نا إبراهيم بن الحجاج الشامي نا حيان بن
عبيد الله بن حيان أبو زهير العدوي نا أبو مجلز عن ابن عباس قال
وحدثنا عبد الله بن بريدة عن أبيه أن راية رسول الله صلى الله عليه
وسلم كانت سوداء ولواؤه أبيض: (٢)

ابا مجلز وائي چه ماته دا حديث ابن عباس رضي الله عنهما بيان
کړي دي هغه به فرمائيل چه وه رايه د نبي صلی الله علیه وسلم
توره وه او لوا ئي سپينه وه .

- اخلاق النبی لابي الشیخ اصفهاني: جلد ۱ صفحه ۴۲۸: مختصر تاریخ دمشق جلد ۱ صفحه ۲۸۰

- اخلاق النبی جلد ۱ صفحه ۱۵۲

حضرت جابر رضی اللہ عنہ فرمائی مرفوع روایت دی۔
 حدثنا إسحاق بن إبراهيم المروزي وهو ابن راهويه حدثنا يحيى بن آدم
 حدثنا شريك عن عمار الدهني عن أبي الزبير عن جابر يرفعه إلى النبي
 صلى الله عليه وسلم أنه كان لواؤه يوم دخل مكة أبيض: (١)
 حدثنا أبو العباس محمد بن يعقوب ثنا الحسن بن علي بن عفان ثنا
 يحيى بن آدم أنبأ شريك عن عمار الدهني عن أبي الزبير عن جابر رضي
 الله عنه رفعه إلى النبي صلى الله عليه وسلم: أنه كان لواؤه يوم
 دخل مكة أبيض: هذا حديث صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه و
 شاهده حديث ابن عباس رضي الله عنهما

تعليق الذهبي في التلخيص: سكت عنه الذهبي في التلخيص: (٢)
 د جابر رضي الله عنه نه مرفوع روایت دی نبی صلی اللہ علیہ
 وسلم چہ کلہ مکی تہ تلونو جھنڈہ ئی سپینہ وہ۔
 د عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہما روایت دی چہ نبی صلی اللہ
 علیہ وسلم جھنڈہ سپینہ وہ

حدثني عبد الله بن يحيى بن حاتم حدثني أبي عن أبيه عن المعلى بن
 هلال عن عبيد الله بن عمر عن نافع عن ابن عمر أن رسول الله صلى
 الله عليه وسلم إذا عقد لواء عقده أبيض وكان لواء رسول الله صلى
 الله عليه وسلم أبيض: (٣)

١- سنن أبي داود محقق وبتعليق الألباني جلد ٢ صفحہ ٢٢٧ باب فی الرايات والألوية

٢- المستدرک علی الصحیحین جلد ٢ صفحہ ١١٥ کتاب الجہاد

٣- أخلاق النبي وأذنيه جلد ١ صفحہ ٤٢٠

دا رنگه تور رنگ پکې هم وه.

حدثنا عبد الله بن إدريس عن محمد بن إسحاق عن عبد الله بن أبي بكر عن عمرة قالت: كانت راية رسول الله صلى الله عليه وسلم سوداء من مرط لعائشة مرهل.

وه جهنده د نبی صلی الله علیه وسلم توره چه د حضرت عائشي رضی الله عنها د لوپتي نه جوړه شوي وه.

ده تورنگ باره کې د ابن عباس رضی الله عنهما روایت دی او د ابوهريره رضی الله عنه روایت دی او د عبد الله بن بريدة عن ابيه يعنى د بريده بن حصيب رضی الله عنه د هغه روایت دی دام المؤمنين رضی الله عنها روایات دی گنړ روایتونه دی په دې کې او په دې کې د حارث بن حسان رضی الله عنه روایت دی چه زه مديني ته راغلم.

حدثنا أبو بكر بن عياش عن عاصم عن الحارث بن حسان قال قدمت المدينة فإذا النبي صلى الله عليه وسلم على المنبر وبلال قائم بين يديه متقلدا سيفاً، وإذا رايات سود فقلت: من هذا؟ قالوا عمرو بن العاص قدم من غزاة: (١)

ما نبی صلی الله علیه وسلم ولیدو چه په ممبر باندې ولاړ وو او بلال رضی الله عنه د هغه نه مخي ته ولاړ وو او توره ورسره وه ناساپه می ولیده چه یوه توره جهنده راغله ما هغه نورو ملگرو ته اووی چه دا څوک دی؟ او څه دی؟ نو صحابو رضی الله عنهم

١- مصنف ابن ابی شیبې جلد ۱۲ صفحه ۵۱۲ فی الرايات السود.

راته اووی چه: هذا عمرو بن العاص قدم من غزاة: دا عمر بن عاص
رضی اللہ عنہ دی او دی د غزا نه راغی.

دغه رنگ حضرت عائشة صدیقہ رضی اللہ عنہا فرمائی:
وعن عائشة أن النبي صلى الله عليه وسلم كانت عمامة سوداء
تسمى العقاب ولواؤه أسود

وعن عائشة قالت: كان لواء رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم
الفتح أبيض ورايته قطعة من مرط لي صوف مرحل وكانت الراية
تسمى العقاب (۱)

عائشہ رضی اللہ عنہا فرمائی چه د نبی صلی اللہ علیہ وسلم
پتکی تور وو او هغی ته به ئی عقاب وی او لواء یعنی جھنڈہ ئی
هم توره وه.

حدثنا عفان قال حدثنا سلام أبو المنذر عن عاصم ابن بهدلة عن أبي وائل
عن الحارث بن حسان قال مررت بعجوز بالريذة منقطع بها من بني تميم
قال فقالت أين تريدون؟ قال فقلت نريد رسول الله صلى الله عليه وسلم
قال فاحملوني معكم فإن لي إليه حاجة قال فدخلت المسجد وإذا هو
غاص بالناس وإذا راية سوداء تخفق فقلت ما شأن الناس؟ قالوا هذا رسول
الله يريد أن يبعث عمرو بن العاص: (۲)

خره جھنڈہ پکي هم شته.

وذكر ابن إسحاق أن لواء رسول الله صلى الله عليه وسلم الأكبر في يوم بدر كان أبيض يحمله مصعب بن عمير بن هاشم بن عبد مناف بن عبد الدار ويذكر أنه كان له لواء أغبر. (١)

چه د نبی صلی الله علیه وسلم د جهندی رنگ خړ وو.
زیر رنگ جهنده هم د جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم نه ثابت ده.

ابوداود د سماک رضی الله عنه نه روایت کوي.
يو صحابی دی دی وائي (صحابی دي او د صحابی جهالت مضر نه وي)

حدثنا عقبه بن مكرم حدثنا سلم بن قتيبة الشيعري عن شعبة عن سماك عن رجل من قومه عن آخر منهم قال رأيت راية رسول الله صلى الله عليه وسلم صفراء: (٢)

دي وائي ما وليده راية د نبی صلی الله علیه وسلم زیره وروی ایضا من حدیث مزیده یقول کنت جالسا عند رسول الله فعقد راية الأنصار وجعلها صفراء: (٢)

سره جهنده هم ثابت ده د جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم نه امام طبرانی رحمه الله د کرز بن سامة رضی الله عنه روایت ذکر کوي.

١- امتناع الاسماع بما للنبي من الاحوال والاموال جلد ٢ صفحه ١٦١ فصل في ذكر سلاح رسول

الله صلى الله عليه وسلم

٢- سنن أبي داود جلد ٢ صفحه ٣٢ كتاب الجهاد

٣- عمد القاري شرح صحيح البخاري جلد ٢١ صفحه ٩٧ باب ما قيل في لواء النبي

حدثنا أحمد بن عمرو البزار حدثنا عمرو بن بسر حدثنا يحيى بن راشد
حدثنا الرجال بن المنذر حدثني أبي عن أبيه عن كريب بن سامة "أن
النبي صلى الله عليه وسلم عقد راية لبني سليم حمراء:" (۱)
نبی صلی اللہ علیہ وسلم چه بنی سلیم له کومه جهنډه ترلی وه
هغه تکه سره وه.

ثعلب رحمه الله وائي هم اصحاب الرايات الحمراء سره جهنډو ما
لکان وو.

د دی سوروالی په باره کې رازی چه نبی صلی اللہ علیہ وسلم
هغوئي له سپینه جهنډه ترلی وه نو هغه په وینو باندې سره شوه نو
په فاقروه حمراء بیا هغوئي خپل جهنډه سره وساتله.

علامه واقدی رحمه الله په مغازیو کې لیکلی دی چه:
وكانت رايات الأوس والخزرج في الجاهلية خضر وحمرة فلما كان
الإسلام أقروها على ما كانت عليه وكانت رايات المهاجرين سود
والألوية بيض: (۲)

د اوس جهنډه په جاهليت کې شنه وه او د خزرج جهنډه سره وه نو
چه کله اسلام راغی نو ده اوس والو جهنډه ئي شنه پریخوده او
د خزرج واله جهنډه ئي سره پریخوده.

کتاب الجهاد د ابن ابی عاصم رحمه الله په هغی کې د مزیدة
عبدی رضي الله عنه په دی روایت کی وائي:

۱- المعجم الكبير للطبراني جلد ۱۴ صفحه ۶۸

۲- المغازی للواقدي جلد ۱ صفحه ۸۹۶

وروی ابن ابی عاصم فی (کتاب الجهاد) من حدیث کرز بن أسامة عن
النبي أنه عقد راية بني سليم حمراء وروی أيضا من حدیث مزیدة یقول
كنت جالسا عند رسول الله فعقد راية الأنصار وجعلها صفراء: (۱)
کرز بن أسامة رضی الله عنه د نبی صلی الله علیه وسلم نه روایت کوی
کرز بن أسامة عن النبي أنه عقد راية بني سليم حمراء: (۲)
دابدر الدین عینی رحمہ الله پہ عمدة القاری د بخاری پہ شرح کي
تول ذکر کړی دی

دا رنگه د جناب نبی کریم صلی الله علیه وسلم د صحابو جهندی
هغه په مختلفو رنگونو باندې هم وی لکه په غزوه ذات الرقاع کي
أي هذا باب في بيان غزوة ذات الرقاع بكسر الراء وبالقاف وبالعین
المهملة سميت بذلك لأنهم رقعوا فيها راياتهم: (۳)

په دې کي مختلف رنگونه شته اود نبی صلی الله علیه وسلم په
جهندی و کي سره شتی او شنه شته زیره خره توره شته سپینه شته.
خو دوی چه کومه پتی پتی پرچم نبوي وائي نو

والله لو مكث احدهم مثل عمر نوح عليه السلام يفتش هل كانت
هذه راية رسول الله صلى الله عليه وسلم ما ظفر بذلك

که په دوی کي دیوکس دنوح علیه السلام د عمر هومره عمر وی
او هغه کوشش کوي او کتابونه لتوی نواخر کي به دی وائي که
دفتر تمام گشت بیایان رسید عمر.

۱- عمدة القاري شرح صحيح البخاري جلد ۲۱ صفحه ۴۹۷ باب ما قيل في لواء النبي

۲- عمدة القاري شرح صحيح البخاري جلد ۲۱ صفحه ۴۹۷ باب ما قيل في لواء النبي

۳- عمدة القاري شرح صحيح البخاري جلد ۵ صفحه ۴۶۰ (باب غزوة ذات الرقاع)

دفتر بہ تمام شی او عمر بہ ئی پورہ شی خو چرتہ بہ دا پتی پتی
جہنہ پیدانہ کری

مونہ دا منو چہ دا پتی پتی جہنہ د جمعیت علماء اسلام جہنہ
دہ لکہ خنگہ چہ مونہ دا منو چہ تورہ جہنہ چہ پہ منخ کی سپین
گول دادہ اشاعة التوحید والسنة جہنہ دہ مونہ دی تہ د پیغمبر
جہنہ نہ وایو

دا رنگہ مونہ دامنو چہ سرہ جہنہ دادہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم
جہنہ وہ او د انصارو جہنہ وہ خونن صبا سرہ جہنہ د نیشنل
پارتی دہ شنہ جہنہ پہ یوہ زمانہ کی د اوس جہنہ وہ خونن صبا
د مسلم لیگ نخہ دہ پہ جہنہ و کی دانہ شتہ چہ دا پیغمبری
جہنہ دہ

مفتی اعظم پاکستان مفتی شفیع صاحب رحمہ اللہ وینا

مفتی اعظم پاکستان مفتی شفیع صاحب رحمہ اللہ د ہغہ زان لہ
جماعت وو ہغی تہ بہ ئی مرکزی جمعیت وی د ہغہ جہنہ ہم
برگہ وہ خوشنہ او سپینہ وہ

مفتی شفیع صاحب رحمہ اللہ ہغہ دیرہ عجیبہ خبرہ کوہ جواہر
الفقہ ۱۵۷۱۲ کی وائی

بس مخصوص رنگ کی جھنڈی کو ایک خاص پارٹی علم نبوی کہنے پر اصرار کرتی ہیں
انکی حقیقت اس سے زیادہ نہیں کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نے سیاہ و سفید رنگ
کا جھنڈہ بھی استعمال فرمایا ہیں اسلئے حدیث میں سوداء من غمرۃ کاللفظ آیا ہیں۔

شارحین اسکا مطلب یہ بتاتے ہیں کہ اس میں سیاہ اور سفید خطوط کی امیزش تھی لیکن اس امیزش کی ہیئت کیا تھی؟ اور خطوط کی تعداد کتنی تھی؟

دھاریاں تھی تو اوپر سے نیچے کو تھیں یا کسی دوسری طرف ٹیڑھی تھی یا سیدھی اسکی کوئی تفصیل روایات میں نہیں آئی لہذا کسی خاص ہیئت و نوعیت کا تعین اوپر اسکی خصوصیت کا اور پھر اس میں خاص تقدس کا اداء بالکل غلط اور بے دلیل ہے۔
دا اصل کہ پہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم باندی افتراء دہ اوچا چہ پہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم باندی د زان دروغ جوہ کرہ دہ زان لہ پہ جہنم کہی کندہ جوہ کرہ لکہ حدیث کہی رازی:

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا محمد بن جعفر ثنا شعبة عن جامع بن شداد عن عامر بن عبد الله بن الزبير عن أبيه قال قلت للزبير رضي الله عنه مالي لا أسمعك تحدث عن رسول الله صلى الله عليه وسلم كما أسمع بن مسعود وفلانا وفلانا قال أما أني لم أفارقه منذ أسلمت ولكني سمعت منه كلمة: من كذب على متعمدا فليتبوا مقعده من النار: تعليق شعيب الأرناؤوط: إسناده صحيح على شرط الشيخين وهو حديث متواتر: (')

امام طبرانی رحمہ اللہ ہم یو کتاب لیکلی دی نوم ئی دی طرق الحدیث من کذب علی متعمدا دا روایاتونہ چہ تول راغونہ کھری نو دا د متعمدا دا قید پگی زیادت دی:

او اصل روایت داسی دی من کذب علی فليتبوا مقعده من النار

نواس د دوی نه تپوس وکړه چه تاسو په پیغمبر باندې دروغ نه وائې؟ مولیان ئې او بې ککلی خلق ئې او غټ غټ پټکی مو ترلی دی او گدی او گدی جامی مو دی او بیا هم په نبی صلی الله علیه وسلم باندې دروغ وائې تاسوله شرم نه درزی.

کس منہ سے اپنے آپ کو کہتا ہے عشق باز

اے روح سیاہ تجھ سے تو یہ بھی نہ ہو سکا

تاسو نه دا هم ونه شوه چه تاسو په پیغمبر باندې دروغ پریدئې

کعبه کس منہ سے جاو گے غالب

شرم تم کو مگر نہیں آتی

ته به په کوم مخ باندې د نبی صلی الله علیه وسلم سره مخامخ کیږي.

صبا له ستانه د قیامت په ورځ تپوس وکی چه ته دي ته علم نبوي وائې دا جهنډه زما په جهنډو کې وه؟

او د ابله ډله هم غلطی کوي چه په هر گاډی باندې ئې یوه سپینه او بله توره جهنډه لگولی وی دا په سنتو کې چرته هم نه شته چه دواړه جهنډی دی یوځائی وی یوه جهنډه به د امیر په خیمه باندې لگولی وه او نورې جهنډې د میمنې او د میسری او قلب د امراء سره به وی کله کله په نبی صلی الله علیه وسلم به خپله جهنډه چاله ورکړه لکه د جنگ بدر په روځ باندې مصعب بن عمیر رضی الله عنه له خپله جهنډه ورکړی وه.

ودفع رایته الى مصعب بن عمير فتقدم بها الى موضعها الذي يريد رسول الله صلى الله عليه وسلم أن يضعها فيه. ووقف رسول الله

صلی اللہ علیہ وسلم ينظر إلى الصفوف فاستقبل المغرب وجعل الشمس خلفه وأقبل المشركون فاستقبلوا الشمس: (۱)

بیا دا مفتی صاحب رحمہ اللہ لیکی

اور اسکے علاوہ اگر کوئی شخص یا جماعت ٹھیک ٹھیک وہی رنگ اور وہی ہیئت اختیار کریں جو آنحضرت صلی اللہ وسلم سے ثابت ہے

پھر بھی اسکو علم نبوی اور پرچم نبوی کہنا ایسا ہی ہوگا جیسا کوئی شخص سیاہ دستار استعمال کریں اور چونکہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کا فتح مکہ اور دوسرے مواقع میں سیاہ عمامہ استعمال فرمانا مستند احادیث سے ثابت ہے

تو وہ شخص اس رنگ کی اشتراک کی بناء پر اپنی دستار کو دستار نبوی یا عمامہ نبویہ کہنے لگے امت نے لباس اور رنگ وغیرہ میں رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کی متابعت کی ہر زمانے میں بڑا اہتمام کیا ہے اور آپ کے ساتھ ادنیٰ مشاکلت کے ثواب اور سعادت ہونے میں کوئی شک و شبہ نہیں

امت ہمیشہ دا کوشش کړی دی چه د نبی علیہ السلام متابعت وکړی او د هغه سره مشاکلت وکړی او د نبی صلی اللہ علیہ وسلم سره ادنیٰ مشاکلت دا د سعادت او د ثواب ذریعہ ده .

مگر یہ کہیں نہیں سنا گیا کی کسی نے اشتراک رنگ کی وجہ سے اپنی قمیص کو قمیص نبوی یا اپنی دستار کو دستار نبوی کہا ہو .

جھنڈوں کی رنگ میں بھی امت نے ضرور آپ صلی اللہ علیہ وسلم کی جھنڈوں کی رنگ وغیرہ کی متابعت کی کوشش ہر زمانے میں کی ہوگی .

لیکن یہ سننے میں بالکل نہیں آیا کہ اس متابعت کی وجہ کسی نے بھی اپنی جھنڈہ کو علم نبوی کہا ہو۔

دا خرق د اجماع دوی کوہ چہ دی تہ دوی علم نبوی او پرچم نبوی وائی۔

آج بھی اگر کسی نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سے مشابہت کی نیت سے سیاہ و سفید جھنڈہ استعمال کیا خواہ وہ مشابہت پوری بھی نہ ہو تو اس نیت کا ثواب اس کو ضرور ملے گا مگر اسکو علم نبوی کہہ کر دوسروں پر اپنی تفوق جتاتے پھرنے کا کوئی جواز نہیں اس سے وہ ثواب بھی ضائع ہونے کا اندیشہ ہے۔

خاص طور سے عوام کو یہ جتانانا جیسا کہ سوال میں کہا گیا ہے بالکل ہی بے اصل ہے کہ اس خاص ہیئت کا پرچم اگر مکانات پر لگایا جائے تو دفع مصائب کا ذریعہ بنے گا۔ غرو نو پہ علا قو کہی دوی خلقو تہ وائی چہ دا جھنڈہ پہ کوز ولگوئی نو مصائب ختمیری نو چہ دا شرک نہ وی نو نور خہ دی؟ او بیا مفتی صاحب رحمہ اللہ وائی:

اگر کوئی بڑی جماعت ٹھیک اس رنگ اور ہیئت کا جھنڈہ استعمال کرنے لگے جو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے استعمال کیا تھا تو کیا یہ جھنڈے کا رنگ اسکی حقانیت کی دلیل اور تقدس کا ذریعہ بن سکتا ہے؟

د نیشنل والہ جھنڈہ سرہ دہ او دمسلم لیگ والو جھنڈہ شنہ دہ نو داخہ صحابہ شو؟ دا سرہ او شنہ جھنڈہ د ہغوئی د تقدس دلیل نہ دی۔

بیاد جھنڈی د رنگ پہ بارہ کہی مفتی صاحب رحمہ اللہ یو باب تہلی دی پہ دی کہی د ترمذی روایت ولواؤہ ابیض ذکر کړی دی

براء بن عازب رضي الله عنه روايت ابوداود ذكر كرى دي:
 حدثنا ابراهيم بن موسى الرازي اخبرنا ابن ابي زائدة اخبرنا ابو يعقوب
 الثقفي حدثني يونس بن عبيد مولى محمد بن القاسم قال: بعثني محمد
 بن القاسم الى البراء بن عازب يسأله عن راية رسول الله صلى الله عليه و
 سلم ما كانت؟ فقال كانت سوداء مربعة من نمرة قال الشيخ الألباني:
 صحيح دون قوله مربعة (١)

اود ابن عباس رضي الله عنهما روايت كوم چه ترمذي ذكر كرى دي:
 حدثنا محمد بن رافع حدثنا يحيى بن إسحاق وهو السالحي حدثنا
 يزيد بن حيان قال سمعت أبا مجلز لاحق بن حميد يحدث عن ابن عباس
 قال كانت راية رسول الله صلى الله عليه وسلم سوداء ولواؤه
 أبيض قال أبو عيسى هذا حديث حسن غريب من هذا الوجه من حديث
 ابن عباس: (٢)

دغسی بل روايت کي هم ذکر کرى دي چه د نبی صلی الله عليه
 وسلم جهنده توره او بله سپینه وه او په هغي کي (لا اله الا الله
 محمد رسول الله) ليکلي شوي وو.

وروي ابن عدي وأبو الحسن بن الضحاك عن ابن عباس رضي الله تعالى
 عنهما قال: كانت راية رسول الله صلى الله عليه وسلم سوداء ولواؤه
 أبيض مكتوب فيه (لا اله الا الله محمد رسول الله) ورواه ابن عدي
 عن أبي هريرة أيضا: (٣)

١- سنن أبي داود جلد ٢ صفحه ٣٧ باب في الرايات والألوية

٢- سنن الترمذي جلد ٦ صفحه ٤٥٢ باب ما جاء في الرايات

٣- سبل الهدى والرشاد في سيرة خير العباد جلد ٧ صفحه ٢٧١

کانت رایة رسول الله سوداء ولواءه أبيض مكتوب فيه لا اله الا الله
محمد رسول الله: (۱)

ابن ابی عاصم په کتاب الجهاد کې د کرز بن سامه رضی الله عنه
روایت ذکر کوي چه د بني سليم جهنده سره وه.

وروی ابن ابی عاصم في (کتاب الجهاد) من حديث کرز بن سامة عن
النبي أنه عقد راية بني سليم حمراء وروی أيضا من حديث مزينة يقول
كنت جالسا عند رسول الله فعقد راية الأنصار وجعلها صفراء: (۲)

حدثنا عمرو بن بشر أبو حفص الصيرفي حدثنا يحيى بن راشد حدثنا
الرجال بن المنذر حدثنا أبي عن أبيه عن کرز بن سامة قال: وكان
وفد إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم أن رسول الله صلى الله عليه
وسلم قال: اللهم اهد بني عامر اللهم اهد بني عامر ثلاثا وقيل للنبي
صلى الله عليه وسلم: ادع على بني عامر فقال: إني لم أبعث لعانا
وإن النبي صلى الله عليه وسلم عقد راية بني سليم حمراء: (۳)

خوپه سر جهنده باندې سپري څه صحابي کيږي نه بلکه الله تعالى
به ستا عمل ته گوري چه عمل دی د مسلمانانو وو نو څه به وی او
که عمل دی د مسلمانانو نه وو نو په کور لگول ئې څه کوي که
دزان نه دی راتاؤ کره نو هم پکې تقدس نه شته.

دایوه خبره وه د جهندی په باره کې خودا خبره یادساتی چه د
هريو تنظیم یوه خپل جهنده ده د دی مونږه قائل یو خپلی خپلی

ذخيرة الحفاظ: جلد ۲ صفحه ۱۸۲۵

عمد القاري شرح صحيح البخاري جلد ۲۱ صفحه ۴۹۷ باب ما قيل في لواء النبي

الاحاد والمثنائى (معنون) جلد ۲ صفحه ۶۱۹

جهندی ته دی په خه نظر سره گوری خو دا دی څوک نه وائی چه دا پیغمبری جهنده ده نه ئې مونږه وایو او نه دي نور څوک وائی دا دي وائی چه دا د جمعیت جهنده ده دا ده نیشنل جهنده ده او داده پپل جهنده ده وغیره.

دا جهندی کوم چه د تنظیمونو جهندی دی دا په اسلام کې بالکل نه شته په اسلام کې څوک دا ثابتولی نه شی چه داده تنظیم جهنده ده.

مونږه خپلو ملگرو ته وایو چه په اجتماعی توگه باندې دي زمونږ د امیر صاحب مد ظله العالی یوه جهنده وی د سنت د اتباع مطابق او نورې عامې جهندی نه دی پکار.

زکه چه دا جهنده د جهاد د پاره نه ده او جهاد د اسلام قب دی لکه دي حدیث کي رازي.

حدثنا أحمد بن المعلى الدمشقي حدثنا هشام بن عمار حدثنا صدقة بن خالد عن عثمان بن أبي العاتكة عن علي بن يزيد عن القاسم عن أبي أمامة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: "ذروة سنام الإسلام الجهاد في سبيل الله لا يناله إلا أفضلهم" (١)

لهذا جهنده صرف د جهاد د پاره ده او دا نوري جهندي د دي ثبوت سلف صالحينو رحمهم الله کې نه شته.

تمت

بسم الله الرحمن الرحيم قوت علمی اوقوت عملی

الحمد لله الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد
الاولين وخاتم النبيين وقائد

الغرامحجلين سيدنا محمد وعلى اله الطيبين واصحابه الطاهرين
وعلى ازواجه الطاهرات امهات المؤمنين وعلى امته المتقين الى يوم الدين
وبعد فاعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم
قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَقَّكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ * وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ * وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ
فَأِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ * وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ
وَإِنْ يُرِيدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ (۱)

تمهید

یروخت وو کال نولس سوہ اتیا (۱۹۸۰) زہ پہ حیدرآباد کی
مدرس ووم د دارالعلوم دیوبند صد سالہ اجتماع وہ د اللہ رب
العزت فضل شامل حال شو زہ ہلتہ کی لارمہ پہ ہغہ اجتماع کی
چہ کلہ مونہ لاهور تہ ورسیدو زما ملگرتیا د خپل استاذ شیخ
المحدثین العالم العلامة مولانا قاضی شمس الدین رحمۃ اللہ علیہ

سره راغله په دار العلوم دیوبند کې چونکه هغه هغه مدرس پاتې شوی وو استاذ تفسیر او هغه ته ډیر مراعات حاصل وو نو د هغه په طفیل مونږه هم په یوه خصوصي کمره کې ډیره وو.

هغه گنډه گونډه چه ماولیده نو زما اراده پیدا شوه که الله رب العزت ماله د حج سعادت نصیب کړی نو خومره به ښه وي نو د درالعلوم دیوبند د صد ساله اجتماع نه چه زه واپس شوم نو په هغه زمانه کې ډیر موانع وو هغه ټول رب کائنات لری کړه او زه د عمري په ویزه باندې رمضان المبارک په اول تاریخ مکي مکرمي ته ورسیدم هلته خبر شوم چه د ټولی دنیا یو لوئی عالم ملگري وائی د صوبه سرحد لوئی عالم نه نه د ټولی دنیا لوئی عالم زما استاذ محترم زما د قران او د حدیثو استاذ چه د هغه زه خومره القابات یاد کړم نو هغه په هغه باندې کم دی.

شیخ القرآن والحديث مولانا محمد طاهر رحمه الله تعالى هغه حج له راروان دی زه ډیر خوشحاله شوم پیڅه داوه چه د شیخ القرآن رحمه الله تعالى آخري حج وو او زما پومبئ حج وو.

حضرت شیخ چه کله مکي مکرمي ته راوړسیدو د وړوکي اختر میاشت وه ځائی په ځائی د اکابرین سره ملاقاتونه او شوا خولوی داستان دی خو صرف زه ئي د طوطی او تمهید په طور ذکر کوم مونږ رابطه اسلامي ته او جامعه ام القرى ته او نور گنډو ځایونو ته لاړو او د حضرت شیخ رحمه الله تعالى استقبال چه په کومه طریقه باندې او شوا د هغې داسې الفاظ نه شته چه زه ئي بیان کړم.

په اخر کې مونږ د حرم د امامانو مخې له لارو د شیخ سديس سره
زمونږه ملاقات او شو سديس د حضرت شیخ رحمه الله عليه په وجه
باندې ما ته په مکه مکرمه کې د درس اجازت راکړو زما کرسی
حجر اسود ته مخامخ مطاف کې وه چه کله گنډه شوه نو اذان خانې
لاندې به ما درس کولو.

زه به چه کله په هغه کرسی باندې کیناستم ما خپل زان پیژندلو چه زه
څوک یم نو ما به وی چه دا زه خوب اینم او دا حقائق نه دي چه زه کله
واپس کلی ته راغلم او مونږ ته به چه کوم خطونه د حرم د مشرانو د طرف
نه راکړي کیده هغه چه مې وکتل نو ما وی چه دا خبره څه حقیقت
غونډی ده نن هم زه وایم چه زه خوب اینمه چه د علماء او د طالبانو
مجلس دی او زه په کې ناست یم او حقیقت دا دی چه من انم که من دانم
ما ته زان معلوم دی چه زه څوک یم بهر حال الله رب العزت دی ماله د
داسې بیان کولو توفیق راکړي چه زما د پاره د اخرت د نجات ذریعه
وگرځي او زما او ستاسو د دواړو د پاره د فائدي ذریعه وگرځي.

انشاء الله العزيز زما د مشائخو په درسو کې چه په هغې کې سرپرست
شیخ العرب والعجم فارس المعاني والالفاظ سيدنا وامامنا فيما
بیننا و بین الله شیخ محمد طاهر رحمه الله.

ورپسې د پنجاب ازمري او مشهور د دنیا مناظر او د خطابت امام
شیخ القرآن والحديث حضرت مولانا غلام الله رحمه الله عليه دی.
شیخ المحدثین صوفي الصافي خطیب النفس حضرت قاضي
شمس الدین حمه الله عليه.

خطیب اسلام مرشد علماء سید عنایت الله شاه بخاری رحمۃ الله
 علیه د دی ټولو په مجلس کې زه پاتې شوی یم او د دوی مجلسونو
 اثر به مونږ باندې دا دی که نه مونږه تیاره یو او نه ده تیاری عبادت
 کوه چه خوبونه بیانوو انشاء الله حتی الوسع حقائق به ستاسو په مخ
 کې بیانوو.

د مخلوق د پیدائش راز

الله رب العزت چه دا کائنات چه پیدا کړه په دې کائنات کې الله
 رب العزت څه داسې مخلوق پیدا کوو چه هغه د الله رب العزت
 لوثي قولا او عملا بیان کړي.

الله رب العزت ته ښه پته وه چه داسې مخلوق به څوک وی چه
 عملا هم زما لوثي بیانوي او قولا هم زما لوثي بیانوی فرشتو ته
 ئي اووی اِني جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً

زه په دې ځمکه کې یو مخلوق پیدا کوم خلیفه چه هغوئي به په دې
 ځمکه باندې زما لوثی قولا او عملا بیانوي د خلیفه معنی نائب نه ده
 د خلیفه معنی هغه سړی او هغه مخلوق چه هغه د الله رب العزت
 قانون د الله رب العزت په مخلوق باندې جاري کوي د خلیف ټکې
 چه کله فرشتو واریدو نو هغوئي ته پته ولگیده چه خلیفه خو هغه چا
 ته وائي چه څوک مرتد شي نو وجني به ئي او چه څوک قتل وکړي نو
 د قتل په بدله کې به هغه قتلوي چه څوک غلا وکړي نو د هغه نه به
 لاس پري کوي چه کنځل وکړي نو هغه له به سزا ورکوي او چه څوک
 شراب وڅکې نو هغه له به سزا ورکوي هغه به یو ریاست جوړوي او

په غه ریاست کې به عملاً د الله رب العزت علو او د هغه د قانون
اعلیٰ به بیانوي نو فرشتو زکه دا اووی چه:

أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا د خليفه سره فساد لازم دی نو ته داسې
خلق پیدا کوی چه فساد به کوي په دي زمکه کي.

بهر حال الله رب العزت آدم عليه السلام پیدا کړو د ادم عليه
السلام يو صورت وو او بل ئي معنی وه نو صورت ورله الله رب
العزت په خپلو لاسو سره جوړ کړو ابليس ته ئي وئيلي وو.

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيدِي أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ
مِنَ الْعَالِينَ: (۱)

ما چه په دواړو لاسونو څوک جوړ کړي دي تا ورته ولی تعظیم ونه
کړو؟ آدم عليه السلام الله رب العزت په خپلو لاسو سره جوړ کړو دا د
هغه صورت وو او چه کله ئي جوړ کړو نو په هغه کې ئي معنی واچوله
چه وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ادم عليه السلام ته الله رب العزت د هر
شي تاثیرات وځودل او د هغه په فطرت کې کیخوده.

انسانیت چه کامل انسان وی نو دا د ده نوم دی چه د هغه فطرت
به علمي وي او چه کله یو سړی هغه طالبان چه ورته وائي اذا خلع
نفسه چه دغسې ئي پریگده نو هغه زیات تر علم ته مائل وي نو
ادم عليه السلام الله رب العزت یو کامل انسان پیدا کړو په هغه
حدیث کې رازي.

حدثنا سلام بن سليمان المدائني ثنا المسعودي عن أبي عمر عن
عبيد بن الحساس عن أبي ذر رضي الله عنه قال أتيت النبي صلى

الله عليه وسلم وهو في المسجد فجلست إليه فقلت أي الأنبياء كان
أولاً؟ قال: آدم قلت: ونبياً كان؟ قال: نعم نبياً مكلماً: (۱)

چه یو صحابی تپوس وکړو نبي عليه ته ئي وی چه ادم عليه
السلام نبي وو؟ نبي عليه السلام ورته اوفرمائیل او صرف تش
نبي نه وو په هغه کې الله رب العزت څه قوتونه ایخودی وو او
دهغې نه الله رب العزت د هغه سره خبرې کولی.

د کامل انسان صفت

د کامل انسان صفت چه الله رب العزت چه ذکر کوي الله رب
العزت فرمائي.

الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ * عَلَّمَهُ الْبَيَانَ: (۲)

د علم په باب کي الله رب العزت په خپلو اسماء کي رحمن
مخکي ذکر کړو رحمن.

که زه د صرف نحوی څه اطلاقات کوم نو هغه صرف ددی مجمع
دوجه نه کوم.

رحمن فعلان وزن دی او دفعالان د وزن باره کي مشهور نحوی
زجاج او دا د ابن جني کتاب دي التصريف هغي کې ابن جني دا
بحث کړي دي.

د زجاج کتاب دی معانی القرآن دسورة فاتحه په تفسیر کي
رحمن په معنی کي ئي لیکلی دی.

۱- الرد علي الجهمية جلد ۱ صفحه ۱۶۶

۲- سورة رحمان: (۱-۲-۳-۴)

دالله رب العزت په اسماء کې بعضی نومونه دی چې هغه یا د اسم په اعتبار باندی خاص دی او یا د وصف په اعتبار باندی خاص دی هغه دوه دی یو دی الله تعالی دا نوم د بل چا نه شته او بل دی الرحمن فعلان وزن داپه هغه حائی کې رازی چې د فعلان په ماده کې دغه موصوف انتها ته رسیدلی وی لکه غضبان د فعلان وزن دی ده دی ماده ده د غضب چې یو سړی په غضب کې انتها ته اوریسی هغه ته غضبان وائی سکران داه ده نشی نه دی سکر نه چې کله یو سړی په شه کې انتها ته اوریسی سکران ورته وائی.

نو (رحمن) چاته وائی هغه ذات ته وائی چې په رحم کې انتها ته ورسی مولیان ئی معنی کوی څوک وائی بالفعل رحم کونکې دي او څوک وائی رحم ئی صفت دي څوک وائی عام مهربا نه دي دا ټولې غلطې معانی دي صحیح معنی ئی دا ده چې رحم دا فعلان وزن دي او د دي موصوف په دي خپل صفت کې انتها ته رسیدلي دي.

نوددی وجه نه د رحمان اطلاق دالله رب العزت نه علاوه په بل چا باندی نه کیږی.

الله رب العزت ددی سورة په اول کې الرحمن او د رحم د انتها او دهغی حد چه ذکر کوی نو وائی چه عَلَّمَ الْقُرْآن بیا وائی خَلَقَ الْإِنْسَانَ * عَلَّمَهُ الْبَيَانَ نو علم دالله رب العزت د رحمانیت مظهر دی

د کامل انسان دپاره دوه قوته پکار دی.

د کامل انسان دپاره دوه قوته پکار دی. ۱- قوه علمی ۲- قوت ارادی عملی د قوت علمی دپاره پنځو چیزونو ته حاجت دی.

۱- اول نمبر ده الله رب العزت معرفت . د الله رب العزت معرفت په آدم عليه السلام کې د الله رب العزت معرفت په کاملې طريقې سره موجود وو او الله ئي پيژندو او ابليس نه وو پيژندلی د ابليس نه چه گناه اوشوه نو حجتونه ئي شروع کړه .

او د آدم عليه السلام نه چه کله خلاف اولی کار اوشو نو اعتذار ئي شروع رينا ظلمنا انفسنا دا ده الله رب العزت د معرفت وجه وه .
۲- دویم نمبر د الله رب العزت د اسماء او د صفاتو معرفت .

۳- دریم نمبر دا پيژندل چه زما د پاره مضرات څه دی .

۴- څلورم نمبر دا پيژندل چه زما د پاره منافع څه دی .

۵- پنځم نمبر دا پيژندل چه زه به الله رب العزت ته په کومه طريقه باندې رسم دا دانسان قوت علمي دي پنځو څيزونو ته محتاج دی .
دویم د انسان قوت عملي ارادي دي په دي قوت عملي ارادي کې د انسان دوو څيزونو ته محتاج دی :

۱- د الله رب العزت په رضا باندې په يو لاري باندې تگ .

۲- د هغې د پاره معون لکه سورة فاتحة کې اِيَّاكَ نَعْبُدُ هغه لاره وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ د هغې معاون دی دا ده کامل انسان صفتونه دی .

د عبادت تعريف او صفتونه

هسې چه سړی د جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم احاديث گوري نو انسان د کمال د پاره څه ډير صفتونه دی زمونږ شيخ الله رب العزت دی په هغه باندې رحمتونه وکړي په سمط الدرر کې چه هغه کله د عبادت تعريف کوي نو هغه وائي چه د عبادت د پاره لوی لوی صفتونه د انسان درې پکار دي : ۱- مينه ۲- ويره ۳- طمع .

او شیخ الاسلام ابن قیم رحمہ اللہ دا تقسم کړي دي او تفصیلي کړي دي تقریبا یو سل خلویښت صفتونه ئي خودلې دي خو د هغې حاصل دی دریو ته رازي او هغه نور د دې شعبي دی نو کله کله جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم دا پڼه او دا دوه ئي لنډه کړي دي او په یو دوه دریو کې راوستي دي.

د حضرت عبد الله بن مسعود رضي الله عنه روایت دی
حدثنا محمد بن كثير أخبرنا سفيان عن منصور عن أبي وائل عن عمرو بن شرحبيل عن عبد الله قال: قلت يا رسول الله أي الذنب أعظم؟ قال أن تجعل لله ندا وهو خلقك قلت ثم أي؟ قال أن تقتل ولدك خشية أن يأكل معك قال ثم أي؟ قال أن تزاني حليلة جارك وأنزل الله تصديق قول النبي صلى الله عليه وسلم والذين لا يدعون مع الله إلها آخر: (۱)

یو سړی راغی د نبی علیه السلام نه تپوس کوي چه په گناهونو کې د ټولونه لوڼي گناه کوم یو دی نو نبی علیه السلام ورته او فرمائیل چه لویه گناه دا ده چه ته الله رب العزت له حصه دار وگرځوی او حال دا دی چه ته هغه پیدا کړی خلق غوندي احسان او د علم غوندي احسان ئي په تا باندي کړي دي او بیا هم ته الله رب العزت له حصه دار وگرځوی.

بیا تپوس کوی ای د الله رسول په دې پسې دویم نمبر نو نبی علیه السلام ورته وائی چه ته د خپل گاونډي حرم ته بد نظر باندي وگوري. دریم أن تقتل ولدك خشية أن يأكل معك.

کامل انسان او دهغه قوتونه

په دې حدیث کې درې خبرې جمع کړي د دې وجه دا ده چه د کامل انسان د پاره اجمالي درې قوتونه پکار دی :

۱- د انسان د پاره شجاعت پکار دی .

۲- د انسان د پاره شهوت پکار دی .

۳- د انسان د پاره غضب پکار دی .

کله چه د انسان شجاعت متاثر شي نو دی پیا د الله او د مخلوق فرق نه کوي نو دا انسان نیمگړی شو او ډیر نیمگړی شو او کله چه د انسان غصه په اعتدال کې وي نو دا کامل انسان دی خو چه کله د ده غصه د اعتدال نه اوزی او د خپل بچي او د خپل دشمن فرق ونه کړي نو دا سړی هم ناقص شو او چه په انسان کې شهوت نه وی نو د هغه انسانیت ناقص دی د دی وجه نه د حصورا معنی علماء کوي . دا معنی نه چه په هغه کې انساني خواش نه وه بلکه معنی دا چه انساني خواش ئي په قابو کې وو . حصورا : دي ته وائي نو چه کله په انسان کې شهوتي قوت نه وي نو دا انسان ناقص دی خو چه کله دده قوت شهوتي د اعتدال نه بهر شي او دی خپل پردی ونه پیژني نو بیا د هم کامل انسان نه دی نو شجاعت او غضب شهوت چه په اعتدال کې وو نو داده کامل انسان نخې دی او چه کله داده اعتدال نه بهر شي نو بیا د انسان انسان نه دی نو کامل انسان د پاره اجمالي دا صفتونه وو خود کامل انسان د پاره تفصیلي دوه صفتونه پکار دی :

۱- قوت علمي ۲- قوت عملي د انبیاء علیه السلام ټول دعوت هم د دې دوه قوتونو نه گیر چاپیره وو

که ده صفاء په غونډه باندې جناب رسول الله صلي الله عليه وسلم
صلي الله عليه وسلم زلار دی نو په خلقو کې قوت علمي اچوي او
اعلان کوي جناب رسول الله صلي الله عليه وسلم صلي الله عليه
وسلم ده خپل بعثت په اوله ورځ باندې ده صفا په غر باندې خلقوته
آواز کړی وو اول ئي په خلقو باندې خپل حیثیت مناؤ کړ ورته ئي
وی خلقو.

لېست فيکم عمرا من قبله فهل وجدتموني صادقا او کاذبا جريناک
مرارا فما وجدنا فيک الا صدقک

ډیره زمانه پخوا ستاسو کې تیره کړی وه زه څنگه وم ریشتنی وم او
که دروغجن؟ خلقو ورته وی مونږ په تاډیر ځله تجربه کړی خومونږ
په تا کې ریشتاؤ نه بغیر څه نه دی موندلي نبي صلي الله عليه وسلم
ورته ووئیل که چري زه دا ووايم چې ده صفا د غر په دي ويخ کې يو
عظيم لښکر ناست دي تاسو به ئي زما سره ومنئ؟

هغوی ورته ووئیل او زمونږ سترگي غلط ليدلي شي خو ستا ژبه
نه غلطېږي نو نبي صلي الله عليه وسلم چې کله دا اقرار ده هغه
خلقو نه واخستو نو ورته ئي ووئیل:

کلمة واحدة تاتونها تملكون بها العرب تدين لكم بها العجم
ماي يا محمد ان تقولوا لا اله الا الله وتخلعوا غيرهم

يو عقیده ده زما سره به ئي ومنئ د دغه عقیدي په وجه عرب به
ستاسو شي او عجم به د دغه عقیدي په وجه ستاسو تابعدار شي
خلقو ورته وی اي محمد صلي الله عليه وسلم دا کومه عقیده ده؟
نبي عليه السلام ورته اعلان وکړو هغه عقیده دا ده چې تاسو دا

اقرار وکړی چې د الله رب العزت نه علاوه بل څوک اله نه شته بل
 څوک د زمکې او د اسمان خالق نه شته بل څوک ونی راتوکونکې
 نه شته بل څوک دمصیبت په وخت کې رارسیدونکې نه شته بل
 څوک عزت ورکونکې نه شته او بل څوک ذلت ورکونکې نه شته بل
 څوک بیماری جوړونکې نه شته بل څوک اولاد ورکونکې نه شته او
 ده هغه نه بغیر چې د چا سره تاسو دا واسطې او دا ربطونه تړلي دي
 هغو ټولو سره بایکات وکړی

د الله رب العزت د پیژندلو دوه طرفه وو:

۱- الله پیژندل ۲- د مخلوق نه هغه قسم اعتماد لري کول.
 که دغه اواز ئې هلته وکړه دا اواز د نرمۍ په حالت کې وو خلق
 ساره وو بیا چې هر کله خلق گرم شو د جناب رسول الله صلی
 الله علیه وسلم صلی الله علیه وسلم په هره خبره ئې د هغه مقابله
 کوله بیا به هم دمکې په چوک کې ولاړوو او خلقو ته به ئې اواز
 کوو یا ایها الناس قولوا لا اله الا الله تفلحون

ای خلقو یو الله تعالی ته یو ووا ئې د الله تعالی صفتونه الله تعالی لره
 ثابت کړی نو کامیاب به شی او خلق څه کوی څوک دهغه په مخ
 باندې لاری توکی څوک پری خاوری ورنولی خو جناب رسول الله
 صلی الله علیه وسلم صلی الله علیه وسلم دا چغه نه ده پریخودی

د ذی المجاز واقعہ

کله د ذو المجاز په میله کې روان دی او نبی علیه السلام یوی
 یوی خیمې ته سر ښکاره کوی او آواز کوی او تره ئې ورپسی

راروان دی چې دی آواز وکړی هغه ئي په کانړی با ندی وولی او
چې کله مدینه منوره کې نبي علیه السلام وفات کیدو.
قولوا: عقیده وساتئ د قول ډیر معنی دي د قول معنی وینا نه ده
په وینا سرې نه مسلمانیرې قولوا: معنی عقیده وساتئ په
بوحديث کې رازي.

حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا الليث عن أبي قبيل عن شفي بن ماته عن
عبد الله بن عمرو بن العاصي قال خرج علينا رسول الله صلى الله عليه
وسلم وفي يده كتابان فقال أتدرون ما هذان الكتابان فقلنا لا يا
رسول الله إلا أن تخبرنا فقال للذي في يده اليمنى هذا كتاب من رب
العالمين فيه أسماء أهل الجنة وأسماء آبائهم وقبائلهم ثم أجمل على
آخرهم فلا يزداد فيهم ولا ينقص منهم أبدا ثم قال للذي في شماله هذا
كتاب من رب العالمين فيه أسماء أهل النار وأسماء آبائهم وقبائلهم ثم
أجمل على آخرهم فلا يزداد فيهم ولا ينقص منهم أبدا فقال أصحابه
فقيم العمل يا رسول الله إن كان أمر قد فرغ منه فقال سدّدوا وقاربوا
فإن صاحب الجنة يختم له بعمل أهل الجنة وإن عمل أي عمل وإن
صاحب النار يختم له بعمل أهل النار وإن عمل أي عمل ثم قال رسول
الله صلى الله عليه وسلم بيديه فنبذهما ثم قال فرغ ربكم من العباد
فريق في الجنة وفريق في السعير: (')

چه نبي صلي الله عليه وسلم يوه پيره راغي او جماعت ته چاق چاق
راروان وو په دواړو لاسونو کې ئي کاغذونه وو ممبرته وختلو او د
بني لاس کاغذ ئي وخودلو او ورته ئي اووی چه دا کاغذ اینی په دي

کي د جنتيانو او د هغوئي د پلارانو نومونه دي او بيا ئي په اخر کې د هغې جمع راويستلي ده او بيا ئي د گس لاس کاغذونه وځودل او ورته ئي اووي چه په دي کي دوزخيانو او د هغوئي د پلارانو نومونه ليکلي دي او بيا ئي په اخر کې ورله جمع راويستلي ده او په هغه حديث کې رازي:

ثم قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يديه فنبذهما (اي طرح)

بيا نبي صلي الله عليه وسلم داسې داسې وغورځول.

ثم قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يديه أي أشار بهما والعرب تجعل القول عبارة عن جميع الأفعال فتطلقه على غير الكلام واللسان فتقول: قال بيده أي أخذ وقال برجله أي مشى وقال بالماء على يده أي صب وقال بثوبه أي رفعه فنبذهما أي طرح ما فيهما من الكتابين لا بطريق لإهانة بل نبذهما إلى عالم الغيبه (۱)

بيا نبي صلي الله عليه وسلم داسې داسې وغورځول پس هغه واولته نو د قال گنري معنی دی.

منیب ازدي ولاړ دی او نبي صلي الله عليه وسلم اعلان کوي: يا ايها الناس قولوا لا اله الا الله تفلحون معنی د لا اله الا الله عقیده وساتې چه کامياب شې.

کله د ذوالمجاز په ميله کې روان دی او نبي عليه السلام يوی يوی خیمې ته سر ښکاره کوي او آواز کوي تره ئي په پسي راروان دی

چی دی آواز وکری هغه ئی په کانری باندی وولی دا منظر دی دنیا
لیدلی دی.

خپل دستور به بالکل نه پریږدي

یو سړی دی هغه یو دستور د خان سره راغستلی دی هیڅوک ئی
ملگري نه شته خو هغه خپل هغه دستور او هغه عقیده او خپل
هغه منشور بالکل نه پریږدي.

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا عبد الله بن نمير عن الأعمش عن عمرو
بن مرة عن سعيد بن جبير عن بن عباس قال لما أنزل الله عز وجل وأنذر
عشيرتك الأقربين قال: أتى النبي صلى الله عليه وسلم الصفا فصعد
عليه ثم نادى يا صباحاه فاجتمع الناس إليه بين رجل يجيء إليه وبين
رجل يبعث رسوله فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا بني عبد
المطلب يا بني فهر يا بني لؤي أرايتم لو أخبرتكم أن خيلاً بسفح هذا
الجبل تريد أن تغير عليكم صدقتموني قالوا نعم قال فإني نذير لكم
بين يدي عذاب شديد فقال أبو لهب تباً لك سائر اليوم أما دعوتنا إلا لهذا
فأنزل الله عز وجل تبّت يدا أبي لهب وتب: تعليق شعيب الأرناؤوط:
إسناده صحيح على شرط الشيخين: (۱)

یو طرف ته چه اعلان وکړي نو یو سړی راپاسي او ورته ووائي:
تباً لك سائر اليوم خدائي دي ټوله ورځ غرق پړق ساته (استغفرالله معاذ
الله) تا مونږه د دې د پاره راجمع کړی یو الله رب العزت نبي صلي
الله عليه وسلم ته وائي ته ورته څه مه وایه او د بری نه حکم کوي تبّت

۱- مسند امام احمد بن حنبل: جلد ۱ صفحه ۲۰۲ (مسند عبد الله بن عباس بن عبد المطلب عن

النبي صلى الله عليه وسلم)

يدا ابي لهب وتب ملگرو په دي کي دا خبره ياده وساتئ همت نه دی
 بيلل پکار ستا د دعوت چه څوک دشمن دی هغه د ابولهب په صف
 کې داخل دي په مکه کې عتبه شيبه ابوجهل لوائي لوائي صناديدو
 کافر وو خو الله رب العزت دا نه وائي چه تبت يدا ابي جهل وتبت تبت يدا
 عتبه وتبت تبت يدا شيبه وتب دا ولي؟ ځکه چه قران بيانيدو او ابولهب
 راپاسيدو او د قرآن مقابله ئي وکړه الله رب العزت وائي دا ماته پريده
 اوس هم قاعده دا ده چه چرته قرآن بيانيري او څوک د قرآن دشمن
 راپاسيدو نو الله ته ئي پريدي او ته بيا گوره چه د ابولهب په شان کار
 ورسره کوی او کنه؟ تاسو خو زمانه نه ده ليدلي مونږ څه لگ لگه
 ليدلی ده.

واقعہ: يو کالې څه سوات نه راتلمه په چارباغ کې طالب وومه د
 چارباغ نه ښکته يو کلی دی کوټ ورته وائي په هغې کې ديره وومه
 په مدرسه کې به ئي پيسې ورکولی بادشاه صاحب او هلته يو سیت
 وو اسماعيل صاحب د توحيد د عقيدې په وجه او د پنج پيريت په
 وجه هغه پيسې مونږ له استاذانو رانه کړي.

چاربانگ مې مونځ وکړو او را روان شوم سحر مانځه له څه گوگ
 دری ته څه پيدل راوړسیدم او هلته زما يو استاذ وو او د هغه سره
 ما چائي وڅکلو او بيا را روان شومه چه ماسخوتن کيدونو مردان
 ته راوړسیدو او دا خپې مې پرسیدلی وي دامونگ نه شو وئیلی چه
 پنج پير ته څو دی صوابی ته به چه مونږه رالو نو په هغه زمانه کې د
 پنج پير د لازي پورې به په ټانگې تلې خو دشاه منصور ټانگې به وي
 مونږ به د شاه منصور ټانگې ته دانه شو وئیلی چه مونږه پنج پير ته

خو تانگې ته به وختلو او خلوراني به مو ورکړي چه د پنج پير لاري
ته به ورسيدو نو مونږ به تري نه کوز شو.

کله هم چه څوک ستا دشمني له راپاسيدو نو الله وائي ما ته ئي
پريگده نن لار شى وگوري کومو خلقو چه د قرآن دشمني کړي ده
د هغوئي نوم نه شته او چا چه د قرآن دعوت د نيا ته ورکړي دى د
هغه خلقو نوم په دنيا کې زليږي.

په دنيا کې گرځه او گوره د هغه خلقو صفتونه کيږي چا چه قرآن
وئيلي دى او د نيا ته ئي پيش کړى دي.

کله هم چه څوک ستا دشمني له راپاسيدو نو الله وائي ما ته ئي
پريگده عبیدالله سندی رحمه الله عليه به وى چه د سورة لهب
مقصد دا دى چه چا د قرآن په لاره کې ازغي وکړل نو دى د ابولهب
په صف کې داخل دى (دى پوهه شه او الله پوه شه)

که د ذوالمجاز په ميله کې روان دى او نبى عليه السلام يوى يوى
خيمى ته سر ښکاره کوى او آواز کوى نو قوت علمي په خلقو کې
اچوي ورته څه وائي يا ايها الناس قولوا لا اله الا الله تفلحون اى خلقو د
لا اله الا الله عقیده وساتى چه کامياب شي او دغه تره ابولهب پسې
روان دى او په کانډو باندې ئي ولي خو هغه خپله دعوى نه ده
پريخودى.

د پيغمبر د ژوند مقصد د مخلوق تعلق د الله سره پيدا کول وو

طائف ته که تللى دى او پنى مبارکې ئي د وينو نه ډکې دي او بدن
ئې په وينو باندې سور دى نو صرف د دې د پاره تللى دى چه د

خلقو او د الله تعلق پیدا کړي یعنی معرفت الله د بني اسرائيلو
انبياء چه الله رب العزت راليگلي وو الله رب العزت فرمائي:
وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَآئِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ
تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ: (۱)

د بني اسرائيلو نه چه ما لوظ اغستلي وو علماء وائي چه په واذ
اخذنا ميثاق کي قسم دی ای حلقناهم و امرناهم لاتعبدون الا الله چه
ما ورله قسمونه ورکړي وو او امرونه مې ورته کړي وو چه د الله
رب العزت نه علاوه د بل چا عبادت به نه کوي.

نو اول د الله رب العزت سره تعلق هم دارنگه دی امت ته الله رب
العزت وائي:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ
الْكِبَرُ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا
قَوْلًا كَرِيمًا: (۱)

اول د الله رب العزت سره تعلق دی

د اسلام اوله مدرسه دهغي نصاب او استاذان

ملگرو مدرسې ډيري دي خو يوه مدرسه د غرونو په منځ کي اباده
شوه دوه کسانو اباده کړه نه په کي مولا وو او نه په کي طالب وو
خو دواړه کسان مخلصين وو ده دغه دواړو کسانو الله رب العزت
ذکر کوي.

۱ - سورة بقره: (۸۲)

۲ - سورة بني اسرائيل: (۲۳)

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ: (۱)

ده الله رب العزت دین یوه یونیورسیتی او جامعه جوړي ده او د الله رب العزت د دین یوه مدرسه جوړي ده پلار او ځوئي دواړه لگیا دی جوړه وی ئي پلار دعا کوی او ځوئي پرې آمین وایی یا الله دلته مونږه مدرسه جوړه کړه خو قبوله ئي کړه یقینا الله ته او صرف ته السميع معنی سمیع لکل شی صرف ته هر خبره اوریدنکی ئي پته ده او که ښکاره ده او العلیم بکل شی او په هر شی باندې ته خبردار ئي که هغه ظاهر دی او که پته دی.

او بیا ئي دعا وکړه یا الله مونږه خو مدرسه جوړه وو خو هسې نه چه مونږه جامعه په بله معنی باندې جوړه کړو یا الله مونږه ته دین وښائي نو بیا ئي دعا وکړه

رَبَّنَا وَأَبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ: (۲)

ای الله په دې ځاني کې اول یو کلی آباد کړي او بیا په دې کلي کې د دوی د جنس نه د دوی د نسب نه د دوی د نسل نه یو پیغمبر رواړلېږي کارونه به د هغه څلور وي معلم رالېږي یا الله نو په دې کلي کې رواړلېږي او طالبان په دې کلي کې پیدا کړي یا الله څه به کوی؟ د هغه به یو څو کارونه کوي

(۱) يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ يَا اللَّهُ دى خلقو ته به ستا آياتونه بيانوي اول به په کي د خلقو د قرآن سره مينه پيدا کوي چه د الله او د مخلوق تعلق راشي .

(۲) وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ چه کله د قرآن لفظ زده کړي نو بيا به ورته قرآن بنائي او د قرآن د خودلو اسباب صرف نحوی فقه منطق معانی څه ئي اثرات دي او څه ئي اسباب دي

(۳) وَالْحِكْمَةَ او بيا ستا پيغمبر چه د قرآن کومه تشریح کړي ده علمي او عملي هغه به ورته بنائي

(۴) وَيُزَكِّيهِمْ او دائي اخري مقصد دی هغه علت غائي چه ورته وائي د قرآن د لفظ او د معنې او د هغې د شرح مقصد او غايه به څه وي وَيُزَكِّيهِمْ چه د دوی د نفسونو تزکيه وکړي

شاه صاحب په يو ځائي کې تقرير کولو الله رب العزت دی پرې کروړها رحمتونه وکړي دا ځائي چه راغی نو شاه صاحب يو شعر اووی وی مولنا ظفر علی خان فرمائي :

جو فلسفیوں سے حل نہ ہوا اور نکتہ وروں سے کھل نہ سکا

وہ راز ایک کملی والے نے بتلا دیا چند اشاروں میں

د الله رب العزت لوئی ئي چه بیانوله نو وکلما علی کبر وکلما شرف سبح چه بره به وختلو نو وي به ئي الله اکبر یعنی اوچت ځائي ته ختلی یم خو اوچت څه نه یم اوچت الله رب العزت دی او چه کله به ښکته راغی نو وی به ئي سبحان الله څه اوس بره وومه تغیر راپه کي راغي صرف یو الله دی چه د تغیر نه پاک دی سبحان الله

وہ راز ایک کملی والے نے بتلا دیا چند اشاروں میں

یوه مدرسه هغه وه په غرونو کې جوړه شوی وه استاذ ئي نه وو او طالبان ئي هم نه وو د مدرسې د پاره ابادي پکار وي چه کله ابادي اوشو او نصاب ورله متعین شو او په نصاب کې خلور اشیاء وو او اخري شیء په کي تعلق بالله چه وَيُزَكِّيهِمْ دى .

واقعہ : کله چې زه فارغ شم نو زمونږ په کلې کي یو هیډماسټر صاحب وو اوس هغه وفات شوی دي الله دى وبخي ما ته ئي وی مولوی صاحب ته اجازت راکړه څه تا په سکول کې استاذ کوم نو ما ورپورې وخنډل ما وی چه زمونږ شیخ الله رب العزت دى پرې رحمتونه وکړي مونږ ته به ئي وی چه بدبخته مولا هغه دى چې دى علم کتابو او وائي او بیا د وړو پوزې پاکوي ما ورته وی څه دا کارنه شم کولى حالانکه زما پرې هس کړاونه وو .

په کراچی کې یو ملگري وو مولوی نعیم نوم ئي وو اوس په لندن کې دى هغه د وفاق امتحان ورکولو ما ورسره تیاری وکړو نو هغه په خو نمبرو باندې پاس شو نو ما ته ئي وی ته ؟ ما ورته وی چه د وفاق امتحان خلق څه د پاره ورکوي که د دې د پاره ورکوي چه څه نوکري پرې میل او شي نو څه په دین باندې نوکري نه کوم او زما دا عقیده ده چه الله رب العزت پیدا کړي یم ډوډی به ماله راکوي خانان ځان نه کنډري ساتي هم ورله کور ورکړی وي او هم ورله ډوډی ورکوي او هر وقت پرې د څرمنو اسمان جوړ کړی وي خپي پرې ډېوي خو الله رب العزت داسې ذات دى چه کله دى ورسره تعلق پیدا شو نو د هغه په کور کې اوسېږه چه څو دى ژوند وي نو اوسېږه په کي دا به درته نه وائي چه اوزه تري نه او چه کله دى ژوند

ختم شي او دويم ژوند دی شروع شي بهتر ځائي به درله درکړي او
چه دريم ژوند دی شروع شو نو د هغه دويم ځائي نه به درله هم بهتر
ځائي درکړي نو د الله رب العزت سره خپل تعلق ساتل پکار دي.

د علم حاصلولو مقصد

اصل د علم نه د الله رب العزت سره تعلق دی او دا ده علم غايه ده
بدبخته سړی هغه دی چه علم وکړي او وائي چه زه به لار شم او سند
به راسته وي د وفاق المدارس او دا به څه خلقو ته بنایم او په دې
باندي به ما ته په سکول کې استاذي راکوي دا بدبخته سړی دی.
لان يهدى الله بك رجلا واحدا خير لك من حمر النعم چه الله رب العزت
ستا په لاس يو سړی ته دين وبنائي او د الله رب العزت سره ئي
تعلق پيدا شي نو دا ستا د پاره د سرو د اوبسانو نه بهتر دي
يو مدرسه دا وه.

دويمه مدرسه چه کله معلم پيدا شو هغه يوه مدرسه جوړه کړه
هغه مدرسې ته چا نه پريخودو کومه چه جوړه شوی وه.
نوبله ئي جوړه کړه په دار ارقم کې او خلق به راتله او مسلمانيدل به
هله ئي يوفوخ تيار کړو او بيا د هغه ځائي نه اووتلو د تلو نه مخکې
مديني منوري ته ئي يو معلم ليرېلي وو يو طالب ئي ليرېلی وو
مصعب بن عمير رضي الله عنه او د ده د تربيت لاندې معاذ بن عمرو
رضي الله عنه او معاذ بن جبل رضي الله عنه او د عمر بن جموح
رضي الله عنه نور بچي او د مديني گنر کسان دا داسې طالبان وو
چه خپل سرونه ئي په تلي کې ايخودي وو او په اسلام باندي ئي ځان
قربانولو. د الله رب العزت سره ئي داسې تعلق وو.

د معاذ بن عمرو رضي الله عنه واقعه

معاذ بن عمرو رضي الله عنه مشهوره واقعه ده. د ده خپل پلار عمرو بن جموح رضي الله عنه مشهور سردار د نبي صلي الله عليه وسلم په خوله باندې هغه سردار وو يو لوئي سخي سپي د هغه يو بت او په اوگه به ئي ورله توره كيخودی وه او ورته به ئي وی چه ته ماته اووايه كنه چه تا ته څوك څه وائي ؟

او څوئي به ئي پسې راغی او په گندگي كه به ئي وغورځولو نو هغه به بيا رواغستلو او وبه ئي وينځو يوه ورځ ئي ورته توره په اوگه باندې كيخوده او ورته ئي وی كمبخته دومره خوراته اووايه كنه چه دا څوك دی چه تا وړي او په گندگي كې دی غورځوئي چه څه تري نه ستا بدله واخلم داسې دماغ ئي خراب شوی وو ځكه چه د الله رب العزت سره ئي تعلق نه وو كنه !

نو آخر هغوئي ولگيده يو مړ سپي ئي وكتلو او د هغی سره ئي دا بت وتړلو او يو كوهي ته ئي وغورځولو نو دی چه پسې گرځيدو اخر دا چه وئي كتل نو په بئر بضاعه كې د گندگو په منځ كې د يو مړ سپي سره جوخت تړلی شوی پورت دی نو چه دائي وليدو نو عرب خوفي البديه شاعران وو هغه وی :

تالله لو كنت إلهاً لم تكن أنت وكهـب وسط بئر في قرن

زما دې په خدائي باندې قسم كه ته خدائي وی ته به ده يو سپي

سره په يو پړي باندې نوی تړلی شوی

الآن فتشناك عن سوء الغبن

أف لمصرعك إلهاً مستدن

ورک شي او هلاکت دی وی ستا په گنده گوهي کې پروت ئی
هسې تا ته مونږ خدائی وی نن پته اولگیده چې ته هیڅ نه ئی .

فالحمد لله العلي ذي المنن
الواهب الرزاق وديان الدين
حمدونه دی هغه الله لره چې هغه بخونکی او هغه ده احساناتو
خاوند دی

هو الذي أنقذني من قبل أن
أكون في ظلمة قبر مرتين
هغه خدائی مې دی چې زه لپه قبر کې نه ووم پټ شوی چې زه هغه
ازاد کړم الله رب العزت د هر شي ذمه دار دی .

د مصعب بن عمير رضي الله عنه د مدرسي کردار

مصعب بن عمير رضي الله عنه يوه مدرسه جوړه کړې وه نبي صلي
الله عليه وسلم چه لاړو نو طالبان تيار وو او مدرسه هم تياره وه نو
په هغه مدرسه کې محنت اوشو نو يو کال چه پوره کيدو نو د بدر
په ميدان کې جنگ اوشو او جنگ هم څه عجيبه غوندي جنگ وو
يو طرف ته د مکې لويي لويي صناديد لويي لويي کبري لويي
لويي پهلوانان او د هغه وقت مطابق سپر طاقت او بل طرف ته
خوار فقير خلق چه د هغوئي يو يو خادر وو نو د ځان نه به ئي تاو
کړو او غوټه به ئي ورله ورکړه اميل به ئي تري نه جوړ کړو چل به
ورله هم نه ورتلو .

د دی وجه نه په شمائلو کې رازي چه نبي صلي الله عليه وسلم به
لويي لويي ويخته وو دا به څنگه ليدلی کيده ځکه چې جامې ئي
نه وی يو خادر به وو مونږ خومزی وکړي د ژمي جدا جامي او د

گرمی جدا جامی مختلف قسم د هغوئي سره د راحت سامانونه وو
او د هغوئي سره هیڅ نه وو.

د نبي صلي الله عليه وسلم د صحابو د پاره دعا غوختل

هغه سړی چه کومو خلقو ته د تعلق بالله دعوت ورکولو یو شپې د
بوی ونی لاتندی ناست دی او لاس ئي پورته کړي دی
حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا أبو نوح قراد حدثنا عكرمة بن عمار
ثنا سماك الحنفي أبو زميل حدثني بن عباس حدثني عمر قال لما
كان يوم بدر قال: نظر النبي صلى الله عليه وسلم إلى أصحابه وهم
ثلاث مائة ونيف ونظر إلى المشركين فإذا هم ألف وزيادة فاستقبل
النبي صلى الله عليه وسلم القبلة ثم مد يده وعليه رداؤه وإزاره ثم
قال اللهم أين ما وعدتني اللهم أنجز ما وعدتني اللهم إن تهلك هذه
العصابة من أهل الإسلام فلا تعبد في الأرض أبدا قال فما زال يستغيث
ربه ويدعوه حتى سقط رداؤه فأتاه أبو بكر فأخذ رداءه فرداه ثم التزمه
من ورائه ثم قال يا نبي الله كفاك مناشدتك ربك فإنه سينجز لك ما
وعدك وأنزل الله تعالى إذ تستغيثون ربكم فاستجاب لكم أني
ممدكم بألف من الملائكة مردفين الخ.

تعليق شعيب الأرنؤوط: إسناده حسن رجاله رجال الصحيح: (١)
يا الله دا لگ غوندي جماعت مې تيار کړي دی قبول ئي کړي او که
دا دی مړه کړه نو قسم دی چه په مخ د ځمکه به ستا نوم څوک وانه
خلی الحاح کوي په دعا کې او حدیث کې رازي چه دعا کوی نو
الحاح کوی دا نه وائي چه خدایا که ستا خوځه وي

(نو ته هم چه دعا کوي نو الحاح کوی چه یا لله مالہ علم را کړي،
 نو هغه سړی دعا کوي چه چا د الله معرفت د مخلوق په سینو کې
 ایخودلو څه دعا کوي اللهم ان تهلك هذه العصابة من اهل الإسلام فلا
 تعبد في الأرض ابدا یا الله دا لگ غوندي جماعت مې تیار کړي دی
 که دا دی ختم کړو نو په مخ د ځمکه بیا ستانوم اغستونکې څوک
 نه وي. معنی دا چه زما نه روسته بل پیغمبر راتلونکې نه شته نو
 څوک به وي چه دوي ته بیا لار وښائي.

الله رب العزت وائي چه ته به زما هم وگوري کڼه هغه لگ کسان
 چه دوه توری ورسره وي او دوه اوښان ورسره وو هغوئي لرگي په
 لاسونو کې اغستی دي او د هغې نه توري جوړي شوي دي نو د
 هغوئي په مقابلې کې هغه سوپر صفر شو هغه خلق چه صفر
 ښکاریده هغه الله رب العزت اوچت کړه.

نو مصعب بن عمير رضي الله عنه مدرسه جوړه شوی وه نو نبي
 صلي الله عليه وسلم هلته لاړو هغه مدرسه د کاميابي نځه وه.
 د هغې نه پس بيا د علم مدرسي جوړي دي په مدينه کې د امام
 مالک رحمه الله او دارنگه د هغوئي په زمانه کې په کوفه کې د
 امام ابوحنيفه رحمه الله او د دوی نه مخکې د عبد الله بن مسعود
 رضي الله عنه او حضرت علي رضي الله عنه په کوفه کې د ابو
 موسی اشعري رضي الله عنه د ابوسعید خدری رضي الله عنه د
 دې خلقو مدرسي وي او د هغه مدرسو نه خلق فارغیدو خو د
 هغوئي کار دا وو چه د الله او د مخلوق تعلق ئي جوړه ولو.

ځکه د کامل انسان د پاره اول صفت په قوه عملي کې د الله رب العزت سره تعلق دي او د الله رب العزت معرفت دي.

چه کله جناب رسول الله صلي الله عليه وسلم صلي الله عليه وسلم خپل تگ ختم کړو او د آخري حج نه واپس راغی ۱۵ هجري په آخر کې نبي صلي الله عليه وسلم چه کوم کال باندې په حج کې وو نو د عرفه ورځ يعنی نهم ورځ د جمعي وه.

د نبي صلي الله عليه وسلم د دنيا نه تګ

دهغې نه پس نبي صلي الله عليه وسلم راغی ذي الحجة ختمه شوه محرم او صفره هم دواړه ختم شو نو په ربيع الاول کې نبي صلي الله عليه وسلم وفات شو.

ام المؤمنين وائی چې څه د ابوبکر رضي الله عنه خواله لارم. حدثنا معلى بن اسد حدثنا وهيب عن هشام عن أبيه عن عائشة رضي الله عنها قالت دخلت على أبي بكر رضي الله عنه فقال في كم كفنتم النبي صلى الله عليه وسلم؟ قالت في ثلاثة أثواب سحولية ليس فيها قميص ولا عمامة. وقال لها في أي يوم توفي رسول الله صلى الله عليه وسلم؟ قالت يوم الإثنين. قال فأی يوم هذا؟ قالت يوم الإثنين قال أرجو فيما بيني وبين الليل. فنظر إلى ثوب عليه كان يمرض فيه به ردع من زعفران فقال اغسلوا ثوبي هذا وزيدوا عليه ثوبين فكفنونني فيها. قلت إن هذا خلق؟ قال إن الحي أحق بالجديد من الميت إنما للمهلة: فلم يتوف حتى أمسى من ليلة الثلاثاء. ودفن قبل أن يصبح: (۱)

هغه زما نه تپوس کوه تاسو نبی علیه السلام په خوجامو کې خځ کړی وو هغی وئیل په دری جامو کې:

وقال لها في اي يوم توفي رسول الله صلى الله عليه وسلم؟ قالت يوم الاثنين هغه تری تپوس اوکړو چی نبی علیه السلام په کومه ورځ باندې مروو هغه وئیل هغه د گل په ورځ باندې هغه وئیل قال فاني يوم هذا؟ قالت يوم الاثنين نن دڅه ورځ ده ام المؤمنین ورته ووئیل نن د گل ورځ ده هغه وئیل کیدی شی چې څه هم نن مړشم په دي

آخری حج چې نې علیه السلام کوو نو عرفه دجمعې په ورځ وه او عرفه چې په کومه میاشت کې رازی دې ته ذی الحجه وائی داده کال آخری ورځی وی بیا پسی محرم او صفر او په ربیع الاول کې نبی علیه السلام وفات شو اوس دا دری میاشتی که ده دیرشو کړی نو ده گل ورځ په دولسمه نه رازی او که دا دری واړه ده یو کم ده دیرشو کې نو د گل ورځ په دولسمه نه رازی که په دي کې دوه یو د یو کم دیرشو او یو د دیرشو کې یا عکس وکړي نو هم د گل ورځ ئی نه رازی.

کتاب کې ئی لیکلی دی چې نبی علیه السلام وفات شو ثانی شهر ربیع الاول د ربیع الاول د میاشتی په دوئمه تاریخ باندې یارانو د شهر نه عشره جوړکړو وی ثانی عشره ربیع الاول په باره ربیع الاول هیڅ دلیل نه شته په ۹ ذالحجه باندې آخری حج وو او ده نبی علیه السلام په ۹ ذی الحجه باندې د عرفات ورځ هغه د جمعې ورځ وه اود گل ورځ په دو باندې رازی یا په اتهاره.

د محدثینو غلطیانی

دا قسم غلطیانی د محدثین نه ډیر کيږي په یو حدیث کې رازي چه ابویعلی یخپل مسند کې هغې ته صحیح وئیلی دي حدیث دی د حضرت ابن عباس رضي الله عنهما.

ابن عباس رضي الله عنهما وائي چه ما د نبي صلي الله عليه وسلم نه اوریدلي دي چه نبي صلي الله عليه وسلم وئيلي دي.

حدثنا الحسن بن محمد بن الصباح حدثنا معاذ بن هشام أخبرني أبي عن قتادة عن أبي قلابة عن خالد بن اللجلاج: عن عبد الله بن عباس قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: رأيت ربي في أحسن صورة قال لي: يا محمد قلت: لبيك وسعديك قال: فيم يختصم المלא الأعلى؟ قلت: رب لا أدري فوضع يده على كتفي فوجدت بردها بين ثديي فعلمت ما بين المشرق والمغرب فقال: يا محمد فيم يختصم المלא الأعلى؟ قلت: في الكفارات: المشي على الأقدام إلى الجمعات وإسباغ الوضوء في المكروهات وانتظار الصلاة بعد الصلاة فمن حافظ عليهن عاش بخير ومات بخير وكان من ذنوبه كيوم ولدته أمه: قال حسين سليم أسد: رجاله رجال الصحيح غير خالد بن اللجلاج (١)

دا حدیث دی ابویعلی په خپل مسند کې راغستی دي او محمد سلیم اسد دورانې یو مشهور محدث دی هغه لیکلی دي حدیث صحیح دي او د کومو خلقو چه په حدیثو نظر دي هغوي دي ته رسیدلي دي چه دا حدیث صحیح نه دی.

زمونږ شيخ الله رب العزت دی پرې رحمتونه وکړي هغه یوه پیره
وی کله چه اکابرین په ابتداء کې یو وو نو مولوي سرفراز په علم
غیب باندې یو کتاب لیکلی وو دا حدیث ئي په کي بیان کړی نه
وو نو حضرت شيخ وی ما ورته وي چه دا حدیث چه دی دا صحیح
حدیث دی خلق ورته صحیح وائي د دی څه جواب دی ؟

امانت او دیانت دا وو چه دا تاسو ذکر کړی وی او تاسو به لیکلی
چه تراوسه پورې مونږ ته جواب نه دی میلاو شوی لعل الله يحدث
بعد ذلك امرا پکار خو دا وه چه دا حدیث ذکر کړی وي

خو دا ده اهل السنة کار دی چه ينقلوا ما لهم وما عليهم تاسو د هغې
خلاف وکړو هغوي وی چه مونږ ته د دی پته نه شته حضرت شيخ
رحمة الله عليه وی چه ما ورته اووی چه په ابن ابي حاتم په علل
الحدیث لابن ابي حاتم ج ۱ صفحه ۲۰ کې لیکلی دي

وسألت أبي عن حديث ؛ رواه معاذ بن هشام عن أبيه عن قتادة عن أبي
قلاوبة عن خالد بن اللجلاج عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه
وسلم: رأيت ربي عز وجل وذكر الحديث في إسباغ الوضوء ونحوه

قال أبي: هذا رواه الوليد بن مسلم وصدقة عن ابن جابر قال: كنا مع
مكحول فمر به خالد بن اللجلاج فقال مكحول: يا أبا إبراهيم حدثنا
فقال حدثني ابن عائش الحضرمي عن النبي صلى الله عليه وسلم

قال أبي: وهذا أشبه وقتادة يقال: لم يسمع من أبي قلاوبة إلا أحرفاً فإنه
وقع إليه كتاب من كتب أبي قلاوبة فلم يميزوا بين عبد الرحمن بن
عائش وبين ابن عباس

قال أبي : وروى هذا الحديث جهضم بن عبد الله اليمامي وموسى بن خلف العمي عن يحيى بن أبي كثير عن زيد بن سلام عن جده : مطور عن أبي عبد الرحمن السكسكي عن مالك بن يخامر عن معاذ بن جبل عن النبي صلى الله عليه وسلم قال أبي : وهذا أشبه من حديث ابن جابر: (١)

چه ما دخیل پلار ابو ذرعه نه ددی حدیث متعلق تیوس وکرو عن حدیث الذي رواه خالد اللجاح عن ابن عباس رضي الله عنهما فلم يميزوا بين عبد الرحمن بن عايش وبين ابن عباس چه دا بن عباس نه دی بلکه دا د ابن عائش دی ابن حجر رحمه الله په خپل کتاب اتحاف المهره کې لیکلي دي چه دا حدیث د ابن عائش دی د ابن عباس رضي الله عنه نه نه دی او دا د کاتب غلطي ده.

نو د کاتب نه غلطي شوي ده چه د ثاني شهر ربيع الاول نه ثاني عشرة ربيع الاول او حالته که ابن کثیر دا لیکلي دي چه په دوئم د ربيع الاول باندې نبي صلي الله عليه وسلم وفات شوي دی.

حدیث جبریل علیه السلام او دهغي تفصیل

غرض او مقصد زما په دي کي دا وو چه د جناب نبي کریم صلی الله علیه وسلم زندگي چه کله ختمیده چې کله قرآن مکمل شو الله تعالی جبرائیل علیه السلام راوړو خو په دغه موقع کې جبرائیل علیه السلام نبي علیه السلام نه وو پیژندلی تقریبا ده پنځه صحابو

نه دا روايت نقل دی په نسائی کې چې د ابوسعید خدری رضی الله عنه کوم روايت دی دغه حديث د جبرائیل علیه السلام هغه وائی: چه کله راغی تاسو به دغه حديث د جبریل اوریدلی وي مشهور حديث دي دی عمر رضي الله عنه په حديث کې رازي چه مونږ په جماعت کې ناست وو

أخبرنا إسحاق بن إبراهيم قال حدثنا النضر شميل قال أنبأنا كههمس بن الحسن قال حدثنا عبد الله بن بريدة عن يحيى بن يعمر أن عبد الله بن عمر قال حدثني عمر بن الخطاب قال: بينما نحن عند رسول الله صلى الله عليه وسلم ذات يوم إذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب شديد سواد الشعر لا يرى عليه أثر السفر ولا يعرفه منا أحد حتى جلس إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم فأسند ركبتيه إلى ركبتيه ووضع كفيه على فخذيه ثم قال يا محمد أخبرني عن الإسلام قال أن تشهد أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله وتقيم الصلاة وتؤتي الزكاة وتصوم رمضان وتحج البيت أن استطعت إليه سبيلا قال صدقت فعجبنا إليه يسأله ويصدقه ثم قال أخبرني عن الإيمان قال أن تؤمن بالله ملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر والقدر كله خيره وشره قال صدقت قال فأخبرني عن الإحسان قال أن تعبد الله كأنك تراه فإن لم تكن تراه فإنه يراك قال فأخبرني عن الساعة قال ما المسؤول عنها بأعلم بها من السائل قال فأخبرني عن أماراتها قال أن تلد الأمة زيتها وأن ترى الحفاة العراة العالة رعاء الشاء يتطاولون في البنيان قال عمر فلبثت ثلاثا ثم قال لي رسول الله صلى الله عليه و

سلم أي عمر هل تدري من السائل قلت الله ورسوله أعلم قال فإنه
جبريل عليه السلام أتاكم ليعلمكم أمر دينكم: (۱)

ذات يوم إذ طلع رجل يو سري را بنکاره شوه او دا سري د متناقصو
صفاتو مجموعو وه او تکی سپني جامې او تک تور ويخته ئي او د
دی ويختو باره کې ابن حبان يو روايت دی چه سواد الشعر اللحية د
گيري ويخته ئي تک تور وو نه پرې د سفر څه علامات بنکاریده
ولا يعرفه منا أحد احد نکره په سياق د نفی کې واقع شوي ده هیچا
نه پيژندلو نه نبي صلي الله عليه وسلم او نه بل چا.

او بيا نسائي په روايت کې چه د ابو الدراء رضي الله عنه نه روايت
دی او د ابوسعید خدری رضي الله عنهما نه روايت دی.

په هغی کې نبي عليه السلام وائی چې دی زمانه چری نه وو خطاء
شوی په دی پیره زمانه خطاء شوی وو داوولی؟ ځکه الله تعالی دنیا
ته دا خودله چې نبي په غیب باندې نه پوهیگی جبرئیل علیه
السلام مخامخ رازي او جناب رسول الله صلي الله عليه وسلم صلی
الله عليه وسلم ئي پيژني نه.

هغوئي وائی چه کله دا سري واپس شو نو نبي صلي الله عليه وسلم
مونږ ته اووی چه دا سري واپس کړی چه مونږ لاړو نو سري نه وو نو
نبي صلي الله عليه وسلم ونه پيژندلو چه دا سري څوک دی؟ په
دریمه روح باندې نبي صلي الله عليه وسلم ته وحی اوشوه چه دا
جبریل علیه السلام وو.

او په حدیث د عمر رضي الله عنه کې رازي چه لبثت مليا

قال أي عمر: ثم انطلق أي السائل فلبثت ملياً بفتح الميم وتشديد الياء من الملاوة أي زماناً أو مكثاً طويلاً وبينته رواية أبي داود والنسائي والترمذي قال عمر: فلبثت ثلاثاً: (١)

مرقات وغيره كتابونه پسې وگوری هغوئي د مليا معنی کوي ثلاثة ايام درې ورځي پس نبي صلي الله عليه وسلم عمر رضي الله عنه سره میل او شواو تپوس ئي تري نه وکړو چه يا عمر اتردي من السائل؟ چې تاته پته شته چه دا سړی څوک وو؟ نو هغه ورته اووی چه الله ورسوله اعلم نبي صلي الله عليه وسلم ورته او فرمائیل: چه دا جبریل امین وو

خو په حدیث د نسائي کې رازي چه دا رومبی ځل وو چه دا ما ونه پیژندلو په دي کي سر څه وو؟ په دي کي سر دا وو چه الله رب العزت دنیا ته دا خودله چه کوم ملک چه د نبي صلي الله عليه وسلم سره مالوف وو او د نبي صلي الله عليه وسلم خواله همیشه راتللو نبي صلي الله عليه وسلم په غیب باندي نه پوهیدو نو هغه ئي هم نه وو پیژندلی اخري عمر کې نبي صلي الله عليه وسلم ونه پیژندلو معلومه شوه چه نبي صلي الله عليه وسلم په غیبو باندي نه پوهید عالم الغیب والشهادة څوک دی؟ یو الله دی

بل دا چه هغه دین چه نبي صلي الله عليه وسلم په ۲۳ کالو کې تفصیلي پیش کړی وو نو په هغې کې اول تپوس د څه وو؟ اول تپوس د ایمان وو؟ اله به څنگه پیژني او په الله باندي به مونږه یقین څنگه کوو؟ دا دی د الله رب العزت سره تعلق خبره ډیر او گډه ده.

د قرآن بیان او معرفت د صفاتو د الله

قرآن عظیم الشان د الله رب العزت د معرفت او د الله رب العزت د اسما او د هغه د صفاتو د معرفت د دی د پاره یو معیار خودلی دی ده الله رب العزت معرفت چه مونږ ته کړي دی نو اول ئي مونږ ته دا وئيلي دی چه یاد ساتی گوری د الله رب العزت بچي نه شته ولی حکم چه الله رب العزت فرمائي:

بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ: (۱)

خوئي به ئي څنگه اوشي خوئي خو د بنځي نه کيږي او د الله رب العزت بنځه نه شته ولی ئي بنځه نه شته ؟ حکم چه وخلق کُل شَيْءٍ واو تعليلي دی بمعنی اذ تعليلي دي وخلق معنی واو خلق کُل شَيْءٍ بنځه ئي حکم نه شته هر څوک د الله نه سیوا مخلوق دی او الله د هر چا خالق دی او د بنځي او د خاوند په منځ کې مجانست پکار دی.

د بریلیانو نه اول تپوس

د بریلیانو نه یو تپوس وکړه تاسو خو وائي چه نبي صلي الله عليه وسلم بشر نه دی نور دی دی ازواج مطهراتو باره کې ئي څه وائي ؟ بشر دی او که نور ؟

دحیی بن اخطب لور زمونږ مور صفیه رضي الله عنها او د حضرت عمر رضي الله عنه لور زمونږ مور حفصه رضي الله عنها او د

حضرت ابوبکر رضي الله عنه لور زمونږ گرانه مور ام المؤمنين عائشة رضي الله عنها دارنگه دا نورې زينب رضي الله عنها او ام سلمة رضي الله عنها او سودة رضي الله عنها د نبي صلي الله عليه وسلم ټولې بيبيان دا بشروي او که نور؟ د طرفينو اتفاق دی يعنې د ديوبنديانو او د بريليانو د دواړو کوم چه کره کره ديوبنديان دي

پنج پيريان اصل ديوبنديان دي

دوی مونږ ته وائي چه تاسو ديوبنديان نه ئي هلکه خلق وائي اورله راغلئ نو د کور ميرمن شوي زما اود گنگوهي په منځ کې دوه واسطې دي شيخ القرآن يو او مولنا حسين رحمة الله عليه دوه او گنگوهي درې زما او د انورشاه رحمة الله عليه په منځ کې يوه واسطه ده قاضي شمس الدين رحمة الله عليه يو او انورشاه رحمة الله عليه صاحب ئي دويم زما او د مدني رحمة الله عليه په منځ کې يوه واسطه ده شيخ القرآن ئي يو او مدني رحمة الله عليه ئي دوه او زما او د شيخ الهند رحمة الله عليه په منځ کې دوه واسطې دي شيخ القرآن ئي يو او عبید الله سندی رحمة الله عليه ئي دوه او شيخ الهند رحمة الله عليه ئي درې

تاسو موليان او طالبان ئي کله چه پلار مړ شي او ميراث ئي پاتي شي يو ئي ځوئي پاتي شي او لس ئي نوسې پاتي شي نو ميراث به ئي چاته ميلاوېږي؟ ځوئي ته به ملاوېږي د نوسې په کي برخه شته؟ نه شته

جې دا حراميان دی زامن ئي مونږه يو او د عوی د ديوبنديت دوی کوي او هلک د پلار په خبره ځوئي خه پوهېږي او که ځوئي ځوئي

پری خه پوهیږي چې مونږ ته خه پته ده چه حضرت خلیل احمد
مهارنپوري دغه کتاب د خه د پاره لیکلی وو دا تپوس زمونږ نه
وکړی چه دائي خه د پاره لیکلی وو.

ناسو د هغوئي کتابونه وگوري ټول لگيا دي چه مردے نهی سنته
فتاوی دارالعلوم دیوبند یو محظر دی دیوبندیانو دواړه وگوري د
پاکستان واله هم وگوري او دهندوستان واله ئي هم وگوري
هغوئي وائي چه مړی نه اوري او دوی وائي نه جي مونږ دیوبندیان
یو خو مړی اوري دي ته حرامیان دیوبندیان وائي چه دخپل پلار او
د نیکه خبره څوک نه مني زمونږ پلارانو او نیکونو چه د قرآن او د
سنت په رنځا کې چه خه وئيلي دی نو مونږ ئي منو دیوبندیت ددغه
چیزونو نوم نه دی کوم چه دوی وائي نو تپوس مونږه د دغه
دیوبندیانو او د بریلیانو نه کوو چه تاسو خو د نبی صلی الله علیه
وسلم بیبیانو ته بشر وائي نو په طریقه د عکس منطقي باندې
پیغمبر بشر شو کنه؟

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا چه ازواج د دوی د جنس نه
شونو دوی د ازواجو د جنس نه شو کنه؟

د بریلیانو نه دوئم تپوس او د بریلیانو په انبیاء علیهم السلام

باندې د زنا تهمت لکول

یو بل تپوس کوم ستاسو نه چې چه خه به تاسو ته په قرآن کې گنځ
ایاتونه وښاتم چه الله رب العزت د بشر او د بشر نکاح رواکړي دی یو
نه دوه نه گنځ خو ته راته یو ایت وښایا چه د بشر او د نور نکاح

کیرې؟ که دی و خود و نو ستا سپلی او زمونږ سر او که دی ونه خود و نو نبي صلي الله عليه وسلم چه یولس بیبيان کړی وي یا دیارلس یا پنځلس کړی وي بنابر اختلاف روایات د اتول تعاشر چه د هغوئي شوی وو او نبي صلي الله عليه وسلم چه د خپلو بییانو حق ادا کولو د حرام حق وو؟ استغفر الله معاذ الله او پیغمبر ته د غسې نسبت وکړي د زاني او د دی نو په دې باندې مذهبونو اتفاق دي په شافعیانو کې د تاج الدین سبکي او په حنابلو کې د علامه ابن تیمیة او په احناف کې د علامه شامي تاج الدین سبکي یو کتاب لیکلی دي او په کي لیکلي دي چه چا پیغمبر ته کنخل وکړه او په زنا باندې متهم کړو نو دا سړی کافر واجب القتل دی ولایستتاب د ده نه به طلب د توبې نه شي کولی او شیخ الاسلام ابن تیمیة کتاب لیکلی دي الصارم المسلمون په هغې کې هغه هم لیکلي دي.

هذا مذهب عليه عامة أهل العلم قال ابن المنذر: أجمع عوام أهل العلم على أن حد من سب النبي صلى الله عليه وسلم القتل وممن قاله مالك والليث وأحمد وإسحاق وهو مذهب الشافعي قال: وحكي عن النعمان لا يقتل يعني الذي هم عليه من الشرك أعظم وقد حكى أبو بكر الفارسي من أصحاب الشافعي إجماع المسلمين على أن حد من يسب النبي صلى الله عليه وسلم القتل كما أن حد من سب غيره الجلد وهذا الإجماع الذي حكاه هذا محمول على إجماع الصدر الأول من الصحابة والتابعين أو أنه أراد به إجماعهم على أن سب النبي صلى الله عليه وسلم يجب قتله إذا كان مسلما وكذلك قيده القاضي عياض فقال: أجمعت الأمة على قتل متنقصه من المسلمين وسابه

وڪذلك حڪي عن غير واحد الإجماع على قتله وتكفيره وقال الإمام إسحاق بن راهويه أحد الأئمة الأعلام أجمع المسلمون على أن من سب الله أو سب رسوله صلى الله عليه وسلم أو دفع شيئاً مما أنزل الله عز وجل أو قتل نبياً من أنبياء الله عز وجل أنه كافر بذلك وإن كان مقرباً بكل ما أنزل الله قال الخطابي: لا أعلم أحداً من المسلمين اختلف في وجوب قتله وقال محمد بن سحنون: أجمع العلماء على أن شاتم النبي صلى الله عليه وسلم المتنقص له كافر والوعيد جار عليه بعذاب الله له وحكمه عند الأمة القتل ومن شك في كفره وعذابه كفر: (١)

او علامه شامي ڪتاب ليڪلي دي تنبيه الادلات والاحكام على احكام شاتم خير الانام دغه خبر هغه هم ليڪلي ده .
چه ته پيغمبر ته دانسبت کوي نو شافعيان حنابلہ او احناف په دي مذهبونو ته کافر ئي او کنه ؟

بل تپوس کوم چه بشر به جنت ته ځي چه څوک مستحق وي په پيريانو کي خلاف د څوک چه قرآن او د سنت د فقهه نه خبر دي هغوي ويلي دي چه قرآن ويلي دي چه :
يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرَكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ: (١)

امام ابو حنيفه رحمه الله وائي لا ثواب لهم الا النجاة من النار.

١- الصلارم المسلول على شاتم الرسول جلد ٢ صفحه ١ المسألة الأولى: في أن الساب يقتل سواء

كان مسلماً أو كافر

٢- سورة احقاف (٢١)

خوزه علی سبیل التنزل مونږ تاسو سره منو چه پیریان به هم جنت
ته ځي او بندیان به هم ځي خو دانور به جنت ته ځي او کنه؟
که ځي نو دلیل ئي راته وخایه او که نه ځي نو ته بیا ډیر ښکلي
عاشق رسول ئي چه په خپله به په جنت کې نعمتونه خوري او
پیغمبر به دی بهر دهکړي خوري.

د کراچی واقعہ

زه کراچی ته تلې وومه کسانو څه مختلف تیوسونه کول نو ما ورته
وی چه مونږه پنج پیریان اشاعت التوحید والسنة خو پنج پیریان
زمونږ مرعوب نوم دی لکه ډیر گران دی ډیر گران دی او اشاعت
التوحید والسنة زمونږه تنظیمي نوم دی مونږ استدالات کوو خو
ستاسو په شان کمزوري استدالات نه کوو.
ما ورته سورة انبیاء راواړه وو سورة انبیاء کې الله رب العزت فرمائي
چه ما انبیاء پیدا کړي دي خو چه رالیږل مې نور حال مې رالیږلي دي
او بیا فرمائي:

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ (۱)

جسد دوه قسمه دي:

- ۱- هغه جسد چه یا کل الطعام چه ډوډی خوري.
 - ۲- هغه جسد دی چه لایا کل الطعام چه ډوډی نه خوري.
- ابراهیم علیه السلام له څه اجساد راغلي وو او خبري ئي کولی
شکل ئي شکل د بندیانو وو.

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ
بِعِجْلٍ حَنِيدٍ: (۱)

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ * فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ
فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ: (۱)

ابراہیم علیہ السلام نہ وو پیژندلی کور ته لارو یو سخی ئی په
غورو کې وړیت کړي وو سمین په غورو کې وړیت کړی د سمن نه
دی په غورو کې ئی خه وړیت کړی وو او راوړ ئی او کیخودو ئی
ورته سړي ورته په خوله کې هسې اوبه رازي خو هغوئي نه خوړ
اجساد وو خو خوراک ئی نه کولو.

خو پیغمبران داسې اجساد نه وو چه هغوئي خوراک نه کولو بلکه
هغوئي خوراک کوو نو دا پنجابیان چه وائي وچوں وچوں نور ہیں دنه
دنه نور دی نو ډوډی ئی خه له خوړله ؟

د حضرت عکراش رضي الله عنه واقعه

ترمذي به دې علماء خامخواه لوستلي وي او دی طلباء به چرته
اوریدلی وي حدیث کي رازي

أخبرنا الإمام أبو عثمان الصابوني أنا أبو سعيد عبد الله بن محمد بن
عبد الوهاب الرازي ثنا يوسف بن عاصم ثنا أبو موسى محمد بن المثنى
ثنا العلاء بن الفضل بن عبد الملك بن أبي سوقة المنقري أبو الهذيل
حدثني عبد الله بن عكرash عن أبيه عكرash بن ذؤيب قال: بعثني
بنو مرة بن عبيد بصدقات أموالهم إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم

۱- سورة هود: (۶۹)

۲- سورة ذاریات: (۲۵-۲۶)

فقدمت المدينة فإذا هو جالس بين المهاجرين والأنصار قال فقدمت عليه بابل كأنها عروق الأرض يعني من الرطوبة فقال من الرجل ؟ قلت عكراش بن ذؤيب فقال ارفع في النسب فقلت ابن مرقوص بن عمرو بن النزال بن مرة بن عبيد وهذه صدقات بني مرة بن عبيد فتبسم رسول الله صلى الله عليه وسلم وقال هذه إبل قومي هذه صدقات قومي قال ثم أمر بها أن تؤسم بميسم الصدقة ثم تضم إليها ثم أخذ بيدي فانطلق بي إلى منزل أم سلمة فقال هل من طعام ؟ فأتينا بجفنة كثيرة الشريد والأدم فأقبلنا نأكل منها فتخبطت في نواحيها فأكل رسول الله صلى الله عليه وسلم مما بين يديه فقبض رسول الله صلى الله عليه وسلم بيده اليسرى على يدي اليمنى فقال يا عكراش كل من موضع واحد فإنه طعام واحد ثم أتينا بطبق فيه ألوان من رطب أو تمر شك عبيد الله رطب عنى أو تمر فجعلت أكل مما بين يدي وجالت يد رسول الله صلى الله عليه وسلم في الطبق فقال يا عكراش كل من حيث شئت فإنه غير لون واحد ثم أتينا بماء فغسل رسول الله صلى الله عليه وسلم بتلك يديه ثم مسح بتلك كفيه وذراعيه وقال يا عكراش هذا الوضوء مما غيرت النار: (١)

عكراش بن ذؤيب چه كله راغلي وو او دخيل قوم صدقي ئي راوري وي نو نبي صلي الله عليه وسلم ډوډى له بولي وو نو عكراش بن ذؤيب وائي زما دى په خدائي قسم وي چه نبي صلي الله عليه وسلم يو څه استاذ وو ما ډيري غلطياني وكړي خونه ئي ما ته غصه كړي ده او نه ئي څه رتلي يم ما ډوډى خوړه او نبي صلي الله عليه وسلم

١- شعب الايمان للبيهقي جلد ٤ صفحه ٢٨ باب اخذ الغنم و الدراهم فيما بين أسنان الإبل

ثُمَّ زَرَقَكُمْ بِيَا دَا وَاوْرَه چِه دودِی الله درکوی خو دی خسکی دالله
 نو لکئی هم الله ته خوزه وه چِه خوری د الله نو لکئی هم الله ته خوزه وه.
 سپی ته دکور مالک خړه دودِی ورکوی چِه کله دکور مالک راشی
 نو خپل سر ورته خوزه وی او لکئی ورته وهی او دمالک د خپونه
 تاویرې نو هسی ته ئی په ایمان ئی او وایه چِه ته الله پیدا کړی او قسم
 قسم نعمتونه ئی درکړی دی دومره نعمتونه که شمیری ئی نو
 شمیرلئ نه شی څنگه ئی شمیرلئ نه شم.

پکار و صرف الله کوو، هی حاضر و هی ناظر

و هی مشکل کشا هې اور و هی هر چیز پر قادر

و هی اولاد دیتا هې و هی حاجت روا کانی

یہ قبریں کچھ بھی کرتی و هی ناصر و هی شانی

بزرگوں کو مزاروں میں بھی طاقت ذرہ بر بھی

اور نہ ہی انہیں فریاد سننے کے لیاقت ذرہ بر بھی

ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هغه نعمتونه درکړي دي او بيا به دي و جني

او بيا به دي ژوندی کوی او بيا به ستا سو سره حساب کتاب کوی

زمونږ يو استاذ وو الله رب العزت دی و بخی وفات شوي دی هغه

به کله کله يو شعروى

که په حساب شوه ځائي مي نه شته

که په احسان شوه د خواگه جانان به ئم

هم خواره اول ئي مال، عملي تعليم راكولو او اصل تعليم عملي
تعليم دي او داد تولو نه اعلى شي دي ما كته هغه به د خپلي مخې
نه ډوډۍ خوړه او زما لاس به په كاسه كې گرځيدو كله به مې د يو
ځاني نه اغسته او كله به مې د بل ځاني نه راغسته چه كله څه د
هغه په عملي تعليم پوهه نه شوم نو زما لاس ئي ونيولو او ما ته ئي د
خوراك كولو طريقه وځودله چه هغه ډوډۍ اوچته شوه يو كاسه
راوړى شوه نو په هغې كې ميوې پرتي وي نو ما ته خو نبي صلي الله
عليه وسلم وئيلي وو چه د خپلې مخې نه خوره نو ما د خپلې مخې نه
خوړه او ما وليدو چه نبي صلي الله عليه وسلم لاس كله يو ځاني له
ځي او كه بل ځاني له ځي چه كله څه په دې عملي تعليم باندې پوهه
نه شوم نو ما ته نبي صلي الله عليه وسلم وفرمائيل چه كله الوان
مختلفه وي نو ته بيا د هر ځاني نه خوراك كولى شي د ملگري د
مخې نه ته هم راغستى شي بيا چه كله مونږه ډوډۍ وخوړه نو لاړو
لاس مونږه وينځل چه كله مونږ لاس انځل نو ما ته ئي وفرمائيل
وضوء ممن مست النار دغه شي دي

گوري هغوئي ډوډۍ خوړه او كله كله پرې داسې لوگه راغلي ده
چه خلق وائي چه په خيته پورې گټه ترلي ده خوزه ئي نه منمه څه
پته نه لگې تاسو موليان ئي مني او كنه؟ خو څه ئي نه منمه په دغه
حديث باندې كلام دي او په يو صحيح حديث كې رازي چه كله د
خندق په ورځ باندې كنده كنستلى كيده د نبي صلي الله عليه
وسلم روژه وه او صوم ويصال ئي هم كړى وو او خلق ئي منع كړى
وو نو اصحابو وى

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا عبد الوهاب بن عطاء ثنا مالك بن أنس عن نافع عن بن عمر: ان النبي صلى الله عليه وسلم نهى عن الوصال فقليل له انك تواصل يا رسول الله قال انى لست بهيئتكم انى أطعم وأسقى تعليق شعيب الأرناؤوط: إسناده قوي رجاله ثقات رجال الشيخين غير عبد الوهاب بن عطاء فمن رجال مسلم: (١)

دا صحیح حدیث دی خو بهر حال که نبی صلی الله علیه وسلم کری وی نو هم کری به ئی وی خو نبی صلی الله علیه وسلم باندی به لوگه راتله.

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ: (١)

او چه لوگه پری رازی نو هغه بشر وی او چه دودی ته نه وی محتاجه او نه ئی خوری نو هغه نور وی حکه الله وائی چه ما دا جسد پیدا کری وو خو دا داسی جسد نه وو چه: لایاکلون الطعام بل کانوا یاکلون الطعام او دوئم وَا مَا کَانُوا خَالِدِینَ همیشه ژوند ئی نه وو.

بدعتیان (حیاتیان) او دهغونی عقیده

اوس خه خلق پیدا شوی دی چه پیغمبر ژوندی وو صحابه خه ظالمان وو چه ژوندي ئی په قبر کې کیخودو استغفر الله معاذ الله وائی ژوندی ئی بنخ کړو داسی کافر به تاسو چرته لیدلی وی او دعوی کوي د ایمان ای هلکه دومره لوئی خبره نبی صلی الله علیه وسلم د پاره لحد کنستلی شوی وو تاسو به یاد وی کنه هغه دوه

١- مستند امام احمد بن حنبل، جلد ۲ صفحه ۱۲۸ مستند عبد الله بن عمر بن الخطاب رضي الله عنهما

٢- سورة انبياء: (۸) .

کسان لاره او وی چه فلانی لحد کې تکره دی او هغوئي دعا کوله
خو تعلق بالله ئي په هغه وقت کې ئي هم نه وو یريخودلی چه یالله د
پیغمبر د پاره څوک خاص کړی نو ابو طلحه رضي الله عنه راغی او
هغه لحد وکنستلو لحد ډیر تنگ وی دومره تنگه کوټه د پانسې د
قیدی هم نه وي نو چه پیغمبر ژوندی دی نو بیا په دغه کوټه کې
ولی دی؟ خو بهر ئي روا بآسي کنه.

حافظ ابن قیم رحمه الله الکافیة الشافیة قصيدة النونية کې څه
اشعار دی او گده او گده په هغې کې هغه وائي چه که پیغمبر
ژوندی دی نو په بعض صحابو ته په څه مسئلو کې تکلیف راغي
نو تپوس ئي تري نه ولی نه کولو؟

کله چه د حضرت علی او معاوية رضي الله عنهما هغه محاکمه
کیده نو د نبی صلي الله علیه وسلم قبر ته ولی نه راتلل تحکم ئي
دلته ولی نه کولو؟ خلقو ته لاس روا بآسي او هغه ته به ئي نه
راویستلو.

پکار خو دا وه چه تحاکم له هلته راغلي وي او د دوی چه په چا
باندې اعتماد دی امام بیهقي رحمه الله هغه په خپل کتاب کې
لیکلي دي چه پیغمبر صلي الله علیه وسلم څلور ورځي په قبر کې
وو او بیا د قبر نه پورته شوي دي او دهغه دا خبره څه پوره قابل
التفات هم ده په بخاري کې یو صحیح حدیث رازي چه نبی صلي
الله علیه وسلم فرمائي لي دي چه یو شپه ما ته دوه کسان راغله او ما
باندې سیلونه وکړه یو او گد حدیث دي.

وأما هذه الدار فدار الشهداء وأنا جبريل وهذا مكيا نيل فارفع رأسك
فرفعت رأسي فإذا فوقني مثل السحاب قالوا ذاك منزلك قلت دعاني أدخل
منزلي قالوا إنه بقي لك عمر لم تستكمله فلو استكملت أتيت
منزلك: (۱)

په دي کي ئي څه يو ځائي له بوتلم نو بيا دي دواړو ماته اووي چه
سر پورته کړه نو چه کله ماسره پورته کړو نو چه ما وکتل نو زما د سر
د پاسه د وريځې په شان يو ځائي وو نو ما ته هغوئي اووي چه دغه
ستا کور دی په کوم ځائي کې؟ بره ما ورته وي چه ما پريدي چه زه
خپل کور ته لاړ شم نو هغوئي دواړو راته وي ستا څه عمر پاتي دي لا
پوره نه دي که تا خپل عمر پوره کړو نو ته به دی خپل کور ته رازي
دا روايت د بخاري دي چه ته به دی خپل کور ته رازي

هغه کور بره وو او نبي صلي الله عليه وسلم د وفات په وقت کې ئي
وي بل الرفيق الأعلى من الجنة نو پيغمبر صلي الله عليه وسلم بشر وو
نور نه وو.

نبي صلي الله عليه وسلم نور نه وو او په غيب باندي نه پوهيده
دی خلقو ځان له قصې جوړي کړي دي چه نور وو فلاني وو فلاني
وو نو جناب رسول الله صلي الله عليه وسلم په اخر وقت کې چه کله
جبريل امين راتلو نو نه هغه په غيب پوهيدو او نه نور وو بلکه هغه
بشر وو او چا چه د نبي صلي الله عليه وسلم د بشریت نه انکار کړي
دی سورة تغابن کې وائي:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا
د بشر د نبوت نه انکار وکړو نو الله وائي دا کافر شو.

په حدیث د جبریل کې اول تپوس د تعلق بالله وو قرآن عظیم
الشان په دې یو نظر اچوي:

بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً وَخَلَقَ
كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ: (۱)

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً أَوْ د هغه صاحبه ولی نه شته؟ ځکه چه وخلق
كُلَّ شَيْءٍ په سورة اخلاص کې الله رب العزت وائي چه دوه قسمه
کافر دي:

اول قسم هغه کافر دي چه هغوئي ده کتاب دعوی کوي.

دویم قسم کافر دا خره غوندې کافر مشرکین چه ورته وائي:
لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى
تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ

نویو اهل کتاب کافر دي او دوئم مشرکین کافر دي نو دا مشرکین
کافر وائي چه الله رب العزت بادشاهی د بندیانو د بادشاهی
غوندې ده.

اقبال یو ځای کې وائي:

خداوند خدائی درد سره ځه
خدا ئی اهتمام خشک تره ځه
ولکن بندگی استغفر الله
یه درد سر نهی ددی جگره ځه

د هغه مطلب دا دی چه یا الله حکومت کول یعنی دا د وچی او د
لمدی ددی اهتمام ته څه وائی؟ حکومت. خو غلامی دا د زړه
درد دی.

یوه غلامی ده چه هغه د کامیابی زینه ده هغه د الله رب العزت
غلامی ده او د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم غلامی ده.
حضرت مجدد الف ثانی رحمه الله تعالی یو ځائی کې وائی:

محمد عربي کا سرائي هر دو سراست

کسے کہ خاک درشت نیست خاک بر سر او

د محمد عربي صلی الله علیه وسلم په تعلیماتو باندې به په دنیا
کې به هم کامیابیږي او په آخرت کې به هم کامیابیږي او څوک چه
د هغه د در خاړوی نه شو نو په سر به ئي همیشه خاوری اولوزی.

الله رب العزت وائی نه الله الصمد څه د هر چا حاجتونه سر کوم او
زما بادشاهی د بندیانو د بادشاهی په شان نه ده او اهل کتاب کافر
به وي نه نه د الله رب العزت د چا سره د ځوئي والي تعلق دي او د چا
سره د پلار والي تعلق دي نو الله رب العزت وائی نه نه لم یلد ولم یولد
اصل کې د الله رب العزت معرفت پکار دی الله رب العزت په غیب
پوهیږي او مخلوق په غیب نه پوهیږي.

قرآن د اول نه راواخله تر د اخر پورې هغه د دې نه ډک دی چه په
غیبو باندې پوهه صرف الله دی. مخلوق په درې قسمه دی:

۱- ناري. ۲- نوري. ۳- خاكي.

ناري خو د خپل عاقبت نه نه وو خبر که خبر وي نو دا به ئي نه وی

چه أَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا

او نوري هم نه وو خبر ځکه خو ئي وی قالوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا
وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ نُوَ اللّٰهُ رَبُّ الْعِزَّةِ وَرْتَهُ ۱۱۱ اِنِّي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ او
ځاكي هم نه وو خبر په دې ځاكيو کې عزيز عليه السلام وو ځکه؟
سل کاله مړ پورت وو او پته ورته نه وه.

اصحاب کهف ځاكي وو ځکه؟ ۳۰۹ کاله په غار کې پراته وو او
پته ورته نه وه.

سليمان عليه السلام ځاكي وو هغه مړ وو او پيريان ناري وو
هغو ئي ته پته نه وه.

نبي صلي الله عليه وسلم ځاكي وو ځکه؟ سورة التوبة په نزول کې
۱۱۳ دی د نبي صلي الله عليه وسلم د وفات نه اوولس يا اتلس
ورځي مخکې يو ايت راغلی وو.

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُّوا عَلَى النَّفَاقِ
لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ
ستاسو نه گیر چاپیره په باندو کې منافقان دي وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ
مَرَدُّوا عَلَى النَّفَاقِ خو پیغمبر تا ته نه دی معلوم.

يو صحابي راغلی دي نبي صلي الله عليه وسلم په مانځه باندې
ولاړ دی او په نري نري اواز سره قرات وائي جهر پرې کوي د شپې
نفلي مونځ وو څومره خوند به ئي کولو.

واقعہ : يوه واقعہ مې را ياده شوه دا ده پنج پير دا مدرسه لاته وه
اباده دا اوس چه په کي کور دي په دې ځاني کې باغ وو.
حضرت شيخ به په کي مولی کرلې او څه ديره وومه دلته مونږ به
مازيگر په کي گوډ کولو حضرت شيخ به ناست وو نري نري به ئي

تلاوت کولو هغه منظر اوس هم زما ياديږي او هغه تلاوت اوس هم زما دماغو کې دې.

نو چه محمدرسول الله صلى الله عليه وسلم چه به قرآن وي خومره خوگ به وو خومره د سوز تلاوت په وو.

عن حذيفة قال اتيت رسول الله صلى الله عليه وسلم وهو يصلي فصليت بصلاته من ورائه وهو لا يعلم فاستفتح فقرأ منها حتى ظننت انه سيركع ثم مضى قال سنان لا اعلمه الا قال صلى اربع ركعات كان ركوعه مثل قيامه قال فذكرت ذلك للنبي صلى الله عليه وسلم فقال ألا اعلمتني قال حذيفة والذي بعثك بالحق نبيا اني لاجده في ظهري حتى الساعة فقال لو اعلم انك ورائي لخففت لم يرو هذا الحديث عن عبد الملك بن عمير الا سنان بن هارون تفرد به زحمويه: (۱)

چې زه ده نبي عليه السلام پسې ولاړوم د شپې مونځ هغه کوو او زه راغلم او ورپسې ودرېدم سورة البقره ئې شروع کړې وه چې خلاصه ئې کړه ماووي رکوع کوی نو آل عمران ئې شروع کړو ما ووي دا دی رکوع کوی.

واو د ترتيب د پاره نه رازي دا ځکه ئې بي ترتيب وئيلي دي نبي صلي الله عليه وسلم خو په ترتيب به ئې وئيلي وي خوده تري نه تعبیر د غسې وکړو.

نو سورة النساء ئې شروع کړه چې سورة النساء ئې خلاصوله نو ما وي وائي تکليف غوندي می ظاهر کړو نبي عليه السلام فوراً

رکوع له لارو او دوئم رکعت ئی ډیر مختصر وکړو او بیا ئی ماته
وونیل : لو کنت اعلم انک ورائی لځفت

که چری ماته پته وی چې ته په ما پسې ولاړ ئی مابه مونځ سپک
کړی وی پیغمبر پسې شاته سړی ولاړ دی او نه ئی پیژني
یو سالک وائی :

اگر غیب دان هوتے بھر جانی تو کشف وحی کی نہ کچھ غرض تھی

اگر ہرزہ کی وہ رکھتے خبر تو کیوں زہر کھاتے بہ جنگ خیر

قصہ عائشہ کا نہیں تجھ کو یاد کہ جب افک والوں نے کیا تھا فساد

نبی نے صحابہ سے شوری لیا بجز وحی حق کے نہ عقدہ کھلا

صدیق فاروق عثمان علی کمیٹی کی ممبروں سے کیوں رائی لی

اگر غیب دان ہوتے وہ پاک باز نہ کرتے کمیٹی میں وہ ترک و تار

نبی کو جو حاضر و ناظر کہے بلا شک شرع اس کو کافر کہے

قرآن ہم وائی چہ پہ غیب باندی صرف یو اللہ پوہی پری

سعدی بابا پہ یو خائی کی وائی :

علم غیب کس نہ میداند بجز پروردگار

ہر کہ می گوید کہ می دانم ازو باور مدار

پہ غیبو باندی د اللہ نہ سیوا بل خوک نہ پوہی پری او کہ خوک

وائی چہ خہ پوہی پری نو یقین پری مہ کوہ

مصطفیٰ ہر گز نہ گفتے تا نہ گفتش جبریل

جبریل از ہم نہ گفتش تا نہ گفتش کردگار

مصطفی صلي الله عليه وسلم خبره نه شوه کولی تر خو چه ورته
جبریل علیه السلام نه وو وئيلي او جبریل علیه السلام به هم نه
شوه وئيلي تر خو چه ورته الله نه وي وئيلي .

د شاولي الله رحمه الله په زمانه کې يو کس تير شوي دی مخدوم
ابو الحسن داهري رحمه الله د هغه يو کتاب دی کچکول نامه په
فارسي ژبه کې په هغې کې هغه د عزيز علیه السلام او د اصحاب
کهف واقعه راغستي ده هغه وائي :

نبي حق عزيز است چون بمرده
زی مدت مردگی صد سال برده
دالله پیغمبر عزيز علیه السلام چه کله مړ شو نو د هغه د مړي
زمانه سل کاله وه .

چون زنده گشت گفت مرده نم ای
بمدت بعض روز است بایقین بي
چه کله ژوندی شو نو وی چه په دغه ساعت مړ شوی یم نیمه ورځ
مې تیره کړي ده .

همچنین قول از اصحاب کهف ست
بیداری که بعد از اصحاب کهف ست
بیا هغه وائي چه :

زی قرآن این دوه قصه چون شنیدی
ازان معلوم کردی آن چه دیدی
خه تري نه معلوم شو؟

نه علم غیب داند روح مرده
بذات خیش عزت خاص کرده

داپه کي د غرض خبره ده.

نه مرده هېچ بېند حال زنده
نه شنود او گهې اقوال زنده
نه مړی د ژوندي د حال نه خبر دی او نه هغه د ژوندي خبرې اوري
دا یو لوڼي صوفي دی هغه وائي چه.

نه مرده هېچ بېند حال زنده
نه شنود او گهې اقوال زنده
په غیبو باندې پوهه صرف یو الله دی دا د الله صفات دي معرفت
د الله اسماء او صفاتو.

د مخلوق او د خالق په منځ کي فرق

بیا دي ته سوچ وکړي الله رب العزت حي ذات دي او زه هم حي یم
خو په دې حي حي کې فرق دي صرف لفظي اشتراک دی په
محکمې عنه کې اشتراک نه شته.

الله رب العزت حي دي په هغه باندې داسې زمانه نه ده راغلي چه
هغه نه وو او داسې زمانه به پرې هم نه رازي چه هغه به نه وي.
خه حي یم او تاسو هم حی یی خو یوه زمانه داسې وه چه زمونږ په
دنیا کې ذکر نه وو او یوه زمانه به راشي چه زمونږ ذکر به نه وي.
سعدی بابا وائي :

بس نامور به زیر زمین دفن کرده اند
که از هشت یش به روئی زمین بر نشان نماند
دیر خلق د دی ځمکې لاندې شوي دي نن د هغوئي نوم هم څوک نه
اخلي خو الله رب العزت چې دی داسې حی دی الحي الحي داسې
ژوندی دی چه په ژوندو کې د هغه مثال نه شته الحي وَتَوَكَّلْ

عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ بِهِ الْحَيِّ بَانْدِي تَوَكَّلْ كَوَه كَوْم حَيِّ بَانْدِي
الَّذِي لَا يَمُوتُ دَا فَرَقْ دِي دَ اللّٰهُ اَو دَ بِنْدَه.

بنديانو باندې مرگ رازي.

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ (۱)

يعقوب عليه السلام د دوه دينونو د خلقو مشر وو د يهوديت او د
اسرائيليت خو مرگ ورباندي راغلي وو د نسب په اعتبار باندې
لوئي سړی وو.

اياتاسو حاضر وئى كله چې په يعقوب عليه السلام باندې د
مرگ علامى راغلى:

او د هغه په اولاد كې يو سړى وو چه ډير لوى مالدار وو او ډير
لوئي بادشاه وو اسونو ته ئي حاجت نه وو په سيلۍ باندې به
گرځيدو. الله تعالى فرمائي:

فَلَمَّا قُضِيَنا عَلَيْهِ الْمَوْتُ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةٌ اَلْأَرْضِ تَأْكُلُ
مِنْسَاجَتَهُ: (۲)

كله چې ما د سليمان عليه السلام د مرگ فيصله وكړه. بادشاه وو
خو مرگ پرې راغلي وو.

يو بل سړى دى رجل دى بشر دى په ټول دنيا كې ورله الله رب
العزت اوچت شان وركړي دي خومره اوچت شان ئي دى انور شاه
صاحب رحمه الله وائي:

ادم بصف محشر ذرية ادم
در زیری لوايت تو اميري تو اميري
ادم عليه السلام او د ادم عليه السلام اولاد دا به ستا د جهنډي
لاندی وي په قیامت کې.

هغه ته هم الله رب العزت فرمائي:
إِنَّكَ مَيِّتٌ وَأَنْتُمْ مَيِّتُونَ: (۱) پیغمبره ته مړ کیدونکی او داتول خلق
مړ کیدونکی دی.

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمْ الْخَالِدُونَ: (۲)
ماده هیڅ یو بنده دپاره که هغه نبی دی که ولی دی او که مسلمان
دی که کافر دی مایه دی دنیا کې د همیشه ژوند هغه له نه دی
ورکړی.

بنده که خومره غټ شي خو د هغه حیات دائمي نه دی د هغې
حیات لارمي ختمیږي او مرگ پرې رازي.

دا خو لیونی دی چه وائي په پیغمبر باندې مرگ نه رازي او کله
وائي چه مرگ پرې راغلی وو خو بیا په کي روح ننوتلی دي
الحمد لله زه ډیر خوشحاله یم زمونږ طالبان الله گواه دی د نورو
خلقو د موليانو نه خه دي.

که د دوي د موليانو نه تپوس وکړي چه يره جي روح اشراف کوي
او کنه اعاده ورته شوي ده نو پوهیږي نه په دې باندې چه اشراف

۱- سورة الزمر (۳۰)

۲- سورة الانبياء (۲۴)

کوي او که اعاده ورته شوي ده او اعاد في الجملة ده او که من جملة ده او که بالجملة ده؟ په دې باندې نه پوهیږي.

دا د الله رب العزت احسان دی. او د الله رب العزت د احسان نه پس د شیخ القرآن رحمة الله علیه د محنت او د هغه د قرآن د خودلو نتیجه ده.

ابراهيم عليه السلام د دنیا امام وو.

إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا یو عالمي شخصیت وو هغه چه دعا کوله نو هغه وی یا الله یو پیغمبر راوړیږي چه قرآن بنائي په قرآن کې ډیر برکات دی.

دا دلته چه د کراچی د مدرسو نه دا گیدران فارغ شوي وو د دوی دا خیال وو چه دا خلق پنجابیان دی او مونږ به یو درې څلور اطلاعات وکړو او دوی به غلي شي او خبر نه وو چه علی الخبیر سقطت تاسو په داسې خلقو باندې اوړیدلی ئي چه په داسې خلقو چرته اوړیدلی هم نه وی او پته به درته هم ولگي چه ستاسو د چا سره واسطه راغلي ده.

په غیبو باندې پوهه صرف یو الله دی او عزت ورکونکې او ذلت ورکونکې صرف یو الله دی بل څوک عزت نه شي ورکولی بل څوک ذلت نه شي ورکولی.

سورة قریش کې الله رب العزت دا بنائي چه د مکې خلقو چه کله د بیت الله قدر کولو کتاب الله او رسول الله لانه وو راغلی نو الله رب العزت هغوئي ماره کړي وو او په امن باندې وو خو چه کله قرآن راغي یعنی کتاب الله او رسول الله راغله او هغوئي ئي ناشکري وکړه

نو څه چل ورسره اوشو گندگي ئي وخوړه يو تن به تقاضي ته ناست
وو او لسو کسانو به ئي انتظار کولو چه دی به کله پاسې د بل په
گندگي به ئي جگړه وه.

مولا صیب چه قرآن پریخودو سړی چه کله په کور کې د بنڅې سره
جنگ وکړي او بهرته راوځي نو هغه ټول پراس په مولا باندې
اوباسي دا ځکه چه د شعائر الله بې عزتي ئي کړي ده قرآن ئي
پریخودي دی.

چا چه قران په لاس کې راغستی وی خدائي شته که څوک ورته
پورته هم وگوري مونږه خو فقیران خلق یو پخوا به طالبانو وی.

ما هیچ نه داریم غم هیش نه داریم

دستار نه داریم غم کیش نه داریم

زمونږ سره هیڅ فکر نه شته هیڅ راسره نه شته او پټکی راسره هم

نه شته چه تاؤ ئي کړو ما ما هیچ نه داریم غم هیش نه داریم

په خدائي قسم څوک دی راته پورته وگوري چه سترگې تري نه

وباسو دا غیرت په مونږ کې ولی دی؟ ځکه د شعائر الله سره زمونږ

تعلق دي په رسول الله باندې ځان ورکوو په کتاب الله باندې ځان

ورکوو او انشاء الله ستاسو نه هم زمونږ دا طمع ده چه د دی ځائي نه

لږ شی نو چه روح قرباني کوی نو د قرآن کریم د پاره به ئي قرباني

کوئي او روح چه قرباني کوئي د محمد صلی الله علیه وسلم د شان

د پاره به ئي قرباني کوئي.

الله رب العزت سمیع دي او څه هم سمیع یم

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا: (۱)
 اللہ تعالیٰ وائی ما انسان ده مختلطی نطفی نه پیدا کری او پہ
 مختلفو ادوارو کھی می ارولی را ارولی دی بیا می چھی دنیا ته
 راوستو هم می سمیع راوستی او هم بصیر راوستی دی.
 اللہ رب العزت د خیل خان باره کھی وائی إنه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ: (۲)
 اللہ تعالیٰ وائی زه هم سمیع یم او هم بصیر یم اوس د اللہ رب
 العزت سمیع او د انسان سمیع دا دواړه صفتونه دي یو د اللہ
 صفت دي او بل د بندیانو صفت دي تعبیر ئی بلکل یو شان دي
 لیکن حقیقت د دي جدا دي.

اللہ رب العزت سمیع دي خو داسی سمیع دي چھی غور ته نه دي
 محتاجه په زوره وینا ته نه دي محتاجه: اللہ په قران کي فرمائی:
 وَإِنْ تَجَهَّرَ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى * اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ
 وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ * سَوَاءٌ مِنْكُمْ
 مَنْ أَسَرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ
 انسان غور ته محتاج دي او په زوره وینا ته هم محتاجه دي دا
 اوریدل او لیدل یو شان دی خو لیکن حقیقتونه جدا دی انسانان په
 اورید کھی غو ږونو ته محتاج دی اللہ تعالیٰ نه دی محتاج که یو
 سړی د اللہ صفت مخلوق لره ورکړی او د مړو په باره کھی ئی دا
 عقیده وساتله چھی دا ځما خبره اوری که هغه لری دی خو چھی اواز

ورته او کرم هغه څما خبره اوری دی سړی د الله تعالی او د مخلوق د
صفتو فرق ونکړو دی نه شرک رانی.

دا رنگه الله هم بصیر دی او انسان هم بصیر دی لیکن صرف
لفظي تعبیر یو شان دی او حقیقت جدا جدا دی.

انسان لیدونکې دی خو سترگو ته او چې کله نظر کم شي نو بیا
چشمو ته محتاج دی او الله رب العزت خپلو لیدو کې هېڅ ته نه
دي محتاج.

د هغه حدیث مطلب هم دا دی نبی صلی الله علیه وسلم فرمائيلي
وو. لا تفضلونی علی یونس ابن متى: (۱)

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا عبد الرحمن ثنا شعبة عن قتادة قال
سمعت أبا العالية يقول حدثني بن عم نبيكم صلى الله عليه وسلم
يعني بن عباس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: لا ينبغي
لأحد أن يقول أنا خير من يونس بن متى ونسبه إلى أبيه.

تعليق شعيب الأرناؤوط: إسناده صحيح على شرط الشيخين: (۲)
ما چرته غوره نه کړي چه څه الله ته ډیر نژدې یم زما الله رب العزت
هر څه اوري او د یونس علیه السلام نه اوري نه نه سمندر د ویخ نه
د مهی د گیلې نه د هغه آواز اوریدلی وو او فرق په کې نه وو.

۱- شرح صحيح البخاري لابن بطال: جلد ۹ صفحه ۵۲۵
مسند امام احمد بن حنبل: جلد ۱ صفحه ۲۴۲ (مسند عبد الله بن عباس بن عبد المطلب عن
النبي صلى الله عليه وسلم)

الله رب العزت سمیع دی هلکه بغیر د اسبابو چه اوري نو دا
 څوک دی یو الله نو د دې صاحبانونه تپوس وکړی چه تاسو د مړو
 د اوریدو قائل ئی د دوی څه اسباب شته ؟

اَلَهُمْ اَزْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا اَمْ لَهُمْ اَيْدٍ يَبْتَطِشُونَ بِهَا اَمْ لَهُمْ اَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا
 اَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ اَدْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا
 تُنْظَرُونَ (۱)

جواب راکړی په لاکې یا په نعم کې که جواب په لاکې وي نو څنگه
 ئی واریده بغیر اسبابو نه چه دوی هم بغیر د اسبابو نه اوري او الله
 رب العزت هم بغیر د اسبابو نه اوري نو مالفرق بین الله و بینهم؟ نو
 فرق راته وبنائي چه د مړي او د الله رب العزت څه فرق شو.

واقعہ: زمونږ کلي کې یو ملا مسئله کوله په قبر باندي وي خلقو
 دا مړي چې دي د ده نظر لگي او لیدل کولي شي هغه چې کله
 خبره ختمه کړه نوزه پاسیدم ما ورته وي ایماندارو تاسو یو دوه
 منته کېنئ ماته هم یوه مسئله یاده ده.

ما ورته وي زه اول تاسو ته یو قصه کوم او بیا درته یوه مسئله کوم
 چې قصي او مسئلي دواړه یو ځای شي ما ورته وي یو مولانا وو د
 هغه نوم نصیر الدین هغه په کور کې یوه پیشو ساتلي وه یوه ورځ د
 هغه میلمانه راتله نو کور ته ئی نیم کېلو غوښه راوړه او بنځي ئی ته
 ووئیل چې څما میلمانه راروان دي او ما بنام له به د دي غوښي نه
 تیکې پخي کړي بنځي چې ئی ما بنام تیکې پخولي نو څکني دپاره
 تري نه ئی یو پوتي وخورو نو خوږي پري ولگيدي نو دیکخوا به ئی

پخولي او ديخوا به ئي خوړلي اخير كې يو سيخ پاتي شو نو هغه ئي هم ورپسي او خوړ ماښام چې مولا كورته راغي ښځي ته ئي وويل هغه تيكې؟ نو ښځي ورته وويل چې دا پيشو دي په كور كې ساتلي ده او هغه غوښه هغي او خوړه مولا ښځي ته غگ ونه كړو بهر لاړو دكاندار ته ئي وويل چې يوه تله راكړه او يونيم كېلو راكړه دكاندار ورله وركړه مولا راغي او پيشو ته ئي اواز وكړو پيشو خو د هغه عادت پيشو وه د مولا خواله راغله مولا په تله كې كېنوله نو پيشو پوره نيم كېلو وختله نو مولا ښځي ته وويل كه دا پيشو ئي نو خما غوښه څه شوه؟ او كه دا غوښه وي نو خما پيشو څه شوه؟

نو ما ورته وويل زه د دي مولانا نه تپوس كوم چې د دي مړي په مخ باندې دا كفن پروت دي د څلور طرف نه كه د دي كفن نه د ده نظر اوځي نو تاسو چې كومي جامي اغوستي دي د دي نه خو به بيا په طريقه اولي سره اوځي نو بيا ورته ماوي چې د دي مولانا په نژد باندې دا مړي او تاسو لعنتيان ئي ځكه جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي چې لعن الله الناظر والمنظور اليه:

أخبرنا أبو زكريا بن أبي إسحاق حدثنا أبو العباس الأصم حدثنا بحر بن نصر حدثنا ابن وهب أخبرني عبد الرحمن بن سلمان عن عمرو مولى المطلب عن الحسن قال بلغني أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: لعن الله الناظر والمنظور إليه. هذا مرسل: (١)

١ السنن الكبرى للبيهقي وفي ذيله الجوهرة النقى جلد ٧ صفحه ٩٩٩ باب ما جاء في الرجل ينظر

الى عبوة الرجل والمرأة تنظر الى عبوة المرأة او يغضى فكل واحد منهما الى صاحبه

نو خلقو مولاته بدي ردي وئيل شروع ڪړه د دي خلقو سره ټول نه شته دا ټول بي ټوله لگيا دي څنگه اوري؟

د الله بنده څه د عقلمندو خبري کوی وائي چه مری اوري.

مردے سنتے ہیں کہ تہ ورتہ او وائي چه. إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ نُو وائي یره جي دلته نفي د اسماع شوي ده نو ورتہ وائي د خدائي بنده ته ما ته بغير د اسماع نه سماع و بنایا؟

سماع خو وائي دي ته چه اسماع به وکړي نو بل به سماع وکړي نو يو لوئي ليوني به راپاسي او کتاب به وليکي سماع الموتی نو ورپسې الله رب العزت فرمائي:

وَلَا تَسْمَعُ الصَّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ نُو صبا له کتاب وليکه باب سماع الصم باب دي په بيان د دې کې چه کنړ اوري چه اوري نو کنړ سنگه شو.

سماع بغير د اسماع نه راتلی نه شي چه ته اورول نه کوی نو هغه به خاړوي واورې خو چه ته اورول وکړي نو اوري به کنه؟

إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ چه ته اورول وکړي چغې ورته اووهي او ځان ورته مړ کړي نو هغه اوري نه نو بغير د اسبابو نه اوريدل صفت صرف د يو الله دی.

شيخ القرآن مولانا محمد طاهر رحمه الله يومثالي استاذ وو

څه يو ځل روان وومه ما ته زما يو ملگرې اووی چه دا احاديث تاسو څنگه راوباسئ؟ چه مونږ ئي الفاظ اووايو نو تاسو ئي را اوباسئ نو ما ورته وی چې دا زمونږه يو استاذ وو الله دی ئي قبر د نور نه ډک

کڀي په يو کال کې مونږ وئيلي ده خود دې خلقو په شان مونږ نه دی وئيلي؟

زمونږ استاذ هغه يو بهترين استاذ وو هغه د دنيا عالم وو الله گواه دي چه د هغه په شان عالم دی زمانې نه دی ليدلي.
يو خو هغه ساده باده سړی وو نه عمامې وي نه چوغي وي نه غټ غټ قميصونه وو او نه غټ غټ لستونږي وو يو ساده سړی وو سپينه ټوپۍ به ئي په سروه او شړی به ورسره وه او هغه هم داسې چه زما ياد شي يو ځل دوبي نه راغلی وو شړی ورسره وه او په منځ شلیدلي وه هغه وخت الله گواه دی که زما هيريگې خو په کي ناست څوک وو جي؟ او هغه به يو شعر وی د نانوتي رحمة الله عليه باره کې خود شيخ القرآن باره کې هم پيت رازي:

مٹھی میں دبایا کیا سمجھا ہے دوستو

گنجینہ علوم ہے یہ گنج زر نہیں

هغه خود علم خزانه وه او الله گواه دی چه په کوم علم باندې به وراغی نوتا به وی چه دا علم هغه لیکلی دي.

اصل علم علم د الله تعالي دي

دارنگه علم شو يو د مفتي صاحب علم دي اود مفرغ شاه مولوی صاحب علم دي او بل د الله رب العزت علم دي په دې دواړو کې ډير فرق دي.

امام بخاري په کتاب العلم کې يو باب ترلی دي د باب عنوان ئي دی باب قول المحدث والله اعلم

خو دوی څه چل کوي شمه نحو میر پخوا به ئي وی (اوس خو نفاق راغلی دي هر څه ئي ختم کړي دي) کافیه او شرح جامي په دې کې څه کوشش کوي او دوه دوه ځله او درې درې ځله او څلور څلور ځله ئي وائي خو د حدیثو سره ئي څه نڅره کړي ده چه کال شروع شي نو چغې وځي خدائي شته د کال په اول کې په کتاب الایمان کې د استاد خبرو ته ئي څه نه څه فکر وي خو چه د کتاب الایمان نه اوزي او په ښځه څه لار شي نو

بنس المفقود وبنس القائد الهادي ضل المفقود وضل القائد الهادي
مفقود او قائد دواړه د لارې نه خطا وي هیس پته ورته نه وي
نو په هغه کتاب کې باب قول المحدث واللّه اعلم کې یو حدیث
راوړی دي

فانطلقا یمشیان علی ساحل البحر فمرت بهما سفینة کملوهم أن
یحملوهم فعرفوا الخضر فحملوه بغير نول فلما رکبا فی السفینة
جاء عصفور فوق علی حرف السفینة فنقر فی البحر نقرة أو نقرتين
قال له الخضر یا موسی ما نقص علمي وعلمک من علم الله إلا مثل ما
نقص هذا العصفور بمنقاره من البحر (۱)

چه کله دوی په کشتۍ کې کیناسته یو چنچره راغله او ده کشتۍ
په غاړه باندې کیناسته او سمندر ته ئي مخوکه ځکه کړه ده
موسی علیه السلام استاذ موسی علیه السلام ته وائي زما او ستا
علم ده الله تعالی ده علم نه دومره حصه هم نه ده اغستی لکه څومره
چه مرغی په مخوکه کې ده سمندر نه واغسته ده الله تعالی علم

خومره شو؟ سمندر او ده موسی علیه السلام او حضر علیه السلام
علم ده مرغی ده مخوکی هومره

مرغی مخوکه کې دومره ابه اچتوي چه په لاس کې واچوي نو پته
ئي هم نه لگي

زمونږ په دې فقهه کې يو کتاب دي مالابدمنه ثناء الله پاني پتي
ليکلي وو په هغې کې به اول عقیده وه او په هغې کې ئي ليکلي
وو چه د الله رب العزت علم ته د انبياء علوم نه رسي

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ مُحِيطٌ عِلْمٌ د يو الله رب
العزت دی وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ

عزت او ذلت ورکول دا د الله رب العزت صفت دي
وَتُعْزِّزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بادشاهي ورکول د چا صفت دی د الله
صفت دی اولاد ورکول د چا صفت دی د الله صفت دی

صفات رب العالمين

الله رب العزت به پيژني باسمائه وصفاته يو معرفت د الله او بل
معرفت د الله د اسماء او د صفاتو بيا تاسو طالبان ئي يوه خبره په
کي دا هم واورئ د الله رب العزت دوه قسمه صفات دي:

۱- د ذات صفات ۲- د افعالو صفات

د ذات صفات لکه يد وجهه وغيره ذالک په دې کې مونږه تاويل
نه کوو زمونږ شيخ رحمة الله تعالى به په بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ کې به
هغه وی چه څوک ديد تعبير په قدرت سره کوی نو دا ايت د هغه
تکذيب کوي نو د يَدَاهُ معني دوه قدرت دی دالله؟ حالته که قدرت
خو يو صفت دی او د هغې مختلف متعلقات دي

او بل صفات دي د فعل يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ ته به الله جل جلاله ته خادع او وائي؟ ته ته جي خادعهم معنی مجزي خداعهم او دي ته وئيلي کيږي د جزاء د فعل ته تعبير کيږي په نفس فعل سره تسمية العقوبة باسم الذم.

دمولا نا عبدالسلام رستمي نه د سعودي عالم د اسماء صفات

باره کي تپوسونه کول

زمونږ سره پخوا يو مولا وو اوس بگوره شوي دي يو پيره په رياض کې مونږه يو ځائي ته لاړو د هغه جامعه وه يو جامعه العلوم وي او بله جامعه الفلوس وي او فلوس چه کله واره ولي شي نو سلف تري نه جوړيږي دا به تاسو ته پته وي په قرآن کې يوه قاعده ده هغې ته قلب وائي.

په عربي کې کله کله يو کلمه وي هغې په حروفو کې دوي تقديم او تاخير وکړي نو شکل يو شان وي او معنی ئي بل شان وي لکه:

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخُلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ: (۱)

دلته دا تدخل مقلوب دي ده تخلص نه نو معنی به دلته داسي شي:

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُخَلِّدِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ يَا اللَّهُ چه څوک دي په جهنم کې هميشه وساتو نو هغه دي وشرمولو کله کله يو مسلمان جهنم ته د دي وجه نه ځي چه الله تعالی د هغې عزت او چتوي نو مطلق دخول بسبب د خزيان نه دي.

زمونږ په پښتو کې هم نمونی د قلب شته لکه غنم بعض خلق ورته
غنم وائي تنور بعض خلق ورته ترون وائي داسی گنډی نمونی
شته.

نو دغه بهگوره مولا راغلي وو ریاض ته چندي له نو یو سړي له
مونږ لاره نو هغه د ده نه تپوس وکو چه ما تقول في اسماء الله
والصفاتو نو ما هغه سړي ته وي چه زمونږ عقیده دا ده کومه عقیده
چه د اهل سنة والجماعت ده.

منهج اهل السنة في الأسماء والصفات باختصار: أننا نثبت لله ما أثبتته
لنفسه وننفي عنه ما نفاه عن نفسه سبحانه وتعالى ونثبت لله ما أثبتته
له رسوله صلى الله عليه وسلم وننفي عنه ما نفاه عنه رسوله محمد
صلى الله عليه وسلم وإذا أثبتنا شيئاً لله تنفى المماثلة والمشابهة
لقوله تعالى: لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ: (١)
فأما الأول وهو التوحيد في الصفات فالأصل في هذا الباب أن يوصف الله بما
وصف به نفسه وبما وصفته به رسوله نفيًا وإثباتًا فيثبت لله ما أثبتته لنفسه
وينفي عنه ما نفاه عن نفسه.

وقد علم أن طريقة سلف الأمة وأئمتها إثبات ما أثبتته من الصفات من غير
تكييف ولا تمثيل ومن غير تحريف ولا تعطيل.

وكذلك ينفون عنه ما نفاه عن نفسه مع إثبات ما أثبتته من الصفات من غير
إلحاد: لا في أسمائه ولا في آياته فإن الله تعالى ذم الذين يلحدون في أسمائه

وآياته كما قال تعالى: ولله الأسماء الحسنى فادعوه بها وذروا الذين يلحدون في أسمائه سيجزون ما كانوا يعملون: (۱)

الله تعالى چې زان له کوم صفتونه ثابت کړي دي مونږه ئی ثابتو او الله تعالى چې د زان نه کوم صفتونه نفی کړی مونږه تری هغه نفی کوو او د الله هیر نه وو خو چې کوم نوم ئی ځان ته نه دي وئيلي او نه ئی نفی کړي دي نه ئی ورته وایو او نه ئی تری نفی کوو.

نو هغه سړي ماته وي چه چنده ته غواړي ما ورته وي چه زه د الله نه علاوه د بل چا نه نه غواړمه. نو هغه وي چنده سوک غواړي نو ما ورته وي دي ئی غواړي. نو هغه ته ئی وي ستا نه تپوس کومه. نو ده په هغه وخت کي کتاب لیکلي وو تنشيط نو دي ورته وائي انا يعني کتبت يعني في هذا الكتاب نو هغه ورته وي کتاب پریده جواب راکه بیا د ده سره جواب نه وو.

یو د الله رب العزت صفات ذاتي دي او یو صفات فعلي دي. صفات فعلي کي دوي هم تاویل کوي او مونږه هم کوو. او مونږه په صفات ذاتي کي مؤل ته غلط وایو خو کافر ورته نه وایو. او دوي ورته وائي خو چه کله ئی خپل غرض وي بیا ورته نه وائي.

امام بیهقي رحمه الله په صفاتو کي دوه کتابونه لیکلي دي ۱- کتاب الاسماء والصفات ۲- الاعتقاد او په هر یو صفت کي ئی تاویل کړي دي خو دوي پري رد زکه نه کوي چه بیا د رفع الیدین او دامین بالجهر مسئله خرابیځي.

امام ابن تیمیة رحمه الله پري رد کوي زکۀ هغه خو فلوسو والانه وو
 کنه. امام ابن تیمیة رحمه الله سره خود دنیا سه حیثیت نه وو.
 یو ئي دشمن وو چه همیشه به ئي ابن تیمیة رحمه الله ته کافر وی چه
 مړ شو نو دی ئي جنازی له لار شو او بیا چه د جنازی نه واپس شو
 نو کورته ورله راغی او هغه بنځې ته ئي وی چه هغه مړ شو او څه
 ژوندی یم ستا چه څه حاجت رازي د اسبابو لاندې ما ته ئي وایا څه
 به ئي انشاء الله پوره کوم او په هغه ورځ باندې هم د هغوئي ډیر
 خدمت وکړو.

خلق وائي شیخ الاسلام سخت سړی وو څه وایم الله گواه دی چه
 دومره نرم سړی وو چه د هغه په شان نرم سړی په دې دنیا کې نه شته
 او سخت وو په مسئله کې او په مسئله کې سړی سخت پکار وي.
 او په عامو مجلسونو کې نرم پکار دي داسې نه چه هر وقت چه
 دوه ئي وجلي دي او دریم ما وجني داسې سړی نه دی پکار.
 نبی صلی الله علیه وسلم به همیشه خوش طبیعت او خوشحال وو
 او د ملگرو سره چه به ناست وو نو خندل به ئي.

د الله رب العزت اسماء او صفات دا پیژندل پکار دي بعض خلق
 وائي چه د پنج پیر د توحید د اسماء او د توحید الوهیت قائل دي او
 د ربوبیت او د اسماء والصفات نه دی قائل نو ته ورته وایه چه کوم
 ځاني نه گریږي نو ته ئي مه گره وه دا خو چه د بودی گانو نه تپوس
 وکړي نو هغوئي هم مني چه ای بچیا شفاء د الله په لاس کې ده چه یو
 شی څوک مني نو مونږه په کي څه له گوتي وهو په کوم کې چه خلاف

وو او خلقو نه منلو هغه مونږه بیان کړي دي او داسې مونږه بیان کړي دي چه تاسو ئي هم منئ والفضل ما شهدت به الاعداء.

غیر مقلدینو توحید د پنج پیریا نو نه زده کړي

دوي توحید زموږ نه زده کړي او دوي په خپله هم دا اقرار کوي په ریاض کي د مولوي غلام الله رحمتي سره زما بحث وو. او دا بحث زموږه په عربی کي وو نو هغه ماته وائي چه ته ما د کوم وخت نه پیجنی؟ نو ما ورته وي زه تا ده هغه وخت نه پیجنم چه ته ئي په قندوز کي د پنج پیریت په نوم باندي نیولي وي. نو هغه عربی ورته وائي هل حبسوك علي انك كنت پنج پیریا نو دي ورته وائي نعم نو هغه تري نه بیا تپوس وکو ولم ذاك نو هغه ورته وائي لانهم اول من دعوا الى توحید الله تبارك وتعالی نو دوي هم دا مني چه دوي اول د توحید دعوت مونږه (پنج پیریانو) ورکړي دي.

د نیلاک د خوئي نه تپوس وکه کنه؟ چه تا توحید د چا نه زده کړي دي. تاسو کافر وئئ او مونږه مسلمانان کړي ئئ. خو ناکاره اولاد دا کار دي هغه خلق وائي زما پیدا او په ما لگیا. او خه اولاد هغه اسباب هم نه استعمالوي چه په هغي کي مور او پلار ته بد نسبت وي. حدیث کي رازي.

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا محمد بن جعفر وحجاج قال ثنا شعبة عن سعد بن إبراهيم عن حميد قال حجاج سمعت حميد بن عبد الرحمن عن عبد الله بن عمرو عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: ان من أكبر الذنب ان يسب الرجل والديه قالوا وكيف يسب الرجل والديه قال يسب أبا الرجل فيسب أباه ويسب أمه فيسب أمه

تعليق شعيب الأرناؤوط: إسنادہ صحیح علی شرط الشیخین: (۱)

نبی صلی اللہ علیہ وسلم بہ فرمائیل چہ کوم سہری مور او پلار تہ کنخل کوی نو دا لعنتی دی نو صحابو وی چہ داسی بی خونده بہ ہم چرتہ وی؟ دا زمانہ خوئی نہ وو لیدلی .

نبی صلی اللہ علیہ وسلم وی او قال یسب ابا الرجل فیسب اباہ ویسب امہ فیسب امہ

نو دی پہ سبب جور شی او ناکارہ اولاد وی داسی او دی تہ حرامی اولاد وائی

مونہ خو دین د پنج پیر د شیخ نہ زده کړی دی او د پیندی د شیخ نہ دین زده کړی دی او د قاضی صاحب نہ مو دین زده کړی دی اللہ گواه دی کہ خوک مو زره زره کړی خو د هغوئی عظمت او قدر او احترام دا بہ زمونږ د زورونو نہ ونه باسی .

خہ وایم چہ خہ ملا هغه دی چہ هغه کله بیان کوی نو د خپل استاذ نوم اخلي په دې باره کې ابن القیم رحمہ اللہ زما ډیر خوښ دی خکه چہ د ابن قیم رحمہ اللہ ورہ غوندې خبرہ وی خو شروع بہ وکړی وقال شیخنا چہ کله دا او وائی نو ورہ خبرہ په خوله کې غتہ کړی او قال شیخنا چہ خوک او وائی او خبرہ وکړی نو دا حلالی سہری ئی خکه چہ خپل مصدر وبنائی کنہ او خوک چہ مصدر نہ بنائی نو هغه حلالی نہ وی نو دا ټول بی مصدرہ خلق دی .

د خپلي فائدي څيزونه پيژندل پکار دي

دويم نمبر او دريم نمبر دا پيژندل چه زما د پاره څه شي مفيد دي
نو زما او ستا د پاره توحيد مفيد دي په قبر کې به زمونږ نه د
توحيد تپوس کوي.

زما او ستاسو د پاره د نبي صلي الله عليه وسلم سنت مفيد دي
زما او ستاسو د پاره هغه عمل مفيد دي چه په هغې کې دوه
صفتونه وي اخلاص او اتباع د سنت.

شيخ الاسلام ابن قيم رحمه الله په طريق الهجرتين کې ليکلي دي
وقال بعض العارفين كل عمل بلا متابعة فهو عيش النفس: (۱)
بعض ده الله نه يريدونکې خلق وائي چه هر هغه عمل چه په هغې
کې رنگ د سنتونه وي نو هغه د نفس خواهش دی.
په بل ځايي کې ليکي:

وقال شيخ الطريقة وامام الطائفة الجنيد بن محمد قدس الله روحه
الطرق كلها مسدودة إلا طريق من اقتفى آثار النبي فإن الله عز وجل
يقول وعزتي وجلالي لو أتوني من كل طريق واستفتحوا من كل
باب لما فتحت لهم حتى يدخلوا خلفك: (۲)

سيد جنيد بن محمد قدس الله سره هغه وائي الله رب العزت ته د
رسيدو ډيرې لاري وي ټولې بندي شويدي مگر يوه لاره ازاده ده
چه سړی د نبي صلي الله عليه وسلم په قدم قدم کيږي.

۱- طريق الهجرتين: جلد ۱ صفحه ۲۱ خطبة الكتاب

۲- طريق الهجرتين: جلد ۱ صفحه ۲۱ خطبة الكتاب

جنید یو حدیث قدسی رانقل کوي وائي الله پاک وائي زما دی په خپل عزت او جلال باندې قسم وي که دا خلق ماله په هره یوه لاره باندې رازي او په هر یو در وازه باندې رازي او هر یوه دروازه چه راته تنگوي خو ترڅو چه په تا پسې نه وي راغلي نو څه ورته لاره نه کولاووم.

نبي صلي الله عليه وسلم وائي چه روسته به فتني ډير شي نو تاسو به څه کوی؟

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا الوليد بن مسلم ثنا ثور بن يزيد ثنا خالد بن معدان قال ثنا عبد الرحمن بن عمرو السلمي وحجر بن حجر قالا أتينا العرياض بن سارية وهو ممن نزل فيه { ولا على الذين إذا ما أتوك لتحملهم قلت لا أجد ما أحملكم عليه } فسلمنا وقلنا أتيناك زائرين وعائدين ومقتبسين فقال عرياض صلى بنا رسول الله صلى الله عليه وسلم الصبح ذات يوم ثم أقبل علينا فوعظنا موعظة بليغة ذرفت منها العيون ووجلت منها القلوب فقال قائل يا رسول الله كان هذه موعظة مودع فماذا تعهد إلينا فقال أوصيكم بتقوى الله والسمع والطاعة وإن كان عبدا حبشيا فإنه من يعش منكم بعدي فسيرى اختلافا كثيرا فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين فتمسكوا بها وعضوا عليها بالنواجذ وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة: تعليق شعيب الأرناؤوط: حديث صحيح (١) فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين په تاسو باندې زما سنت لازم دي.

دا خبره یاد ساتی چه د شیخ سره چه د چا خومره قرب وی نو دغه
قرب ورته به د مرگ نه پس هم حاصلیری.

د حضرت ابوبکر او حضرت عمر رضي الله عنهما مقام

د نبی صلی الله علیه وسلم سره د ابوبکر رضي الله عنه او د عمر
رضي الله عنه قرب خومره وو؟ او د نبی صلی الله علیه وسلم پری
اعتماد خومره وو؟ یو سړی دی وائی چه :

حدثنا محمد بن بشار حدثنا غندر حدثنا شعبة عن سعد سمعت أبا
سلمة عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم
قال بينما رجل راكب على بقرة التفت إليه فقالت لم أخلق لهذا
خلقت للحراثة قال آمنت به أنا وأبو بكر وعمر وأخذ الذنب شاة فتبعها
الراعي فقال الذنب من لها يوم السبع يوم لا راعي لها غيري قال آمنت به
أنا وأبو بكر وعمر قال أبو سلمة وما هما يومئذ في القوم (١)

بیزی مې خړولي یو شرمخ راغي نو چه حمله ئی کوله نو ما په
گټه باندي اوښتو نو هغه راته په یوه گټه باندي کیناستو او زما
سره ئی خبرې شروع کړي او ما ته ئی وی چه په کومه ورځ باندي
چه دا ټول خلق مړه شي نو د دې حفاظت به څوک کوي؟

دا خومره لویا خبره ئی وکړه نو نبی صلی الله علیه وسلم ورته
وائی چه آمنت به أنا وأبو بكر وعمر او هغه دواړه په دغه مجلس
کې نه وو خو قرب ئی دومره زیات وو او اعتماد پری د نبی صلی
الله علیه وسلم دومره زیات وو.

دغه رنگ یو بل حدیث کی رازی:

حدثنا محمد بن مسكین قال حدثنا أحمد بن صالح قال حدثنا ابن وهب قال حدثني يونس يعني ابن يربيد عن ابن شهاب قال: قال أبو سلمة وسعيد عن أبي هريرة قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم بينا رجل يسوق بقرة له قد حمل عليها فالتفتت إليه البقرة فقالت إني لم أخلق لهذا إنما خلقت للحرث قال الناس سبحان الله تعجبا بقرة تتكلم؟ فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: فإني أؤمن به أنا وأبو بكر وعمر: (١)

یو سری راغی نبی صلی اللہ علیہ وسلم تہ وی چہ بہ غوثی بانڈی می سورلی کولہ نو ہغہ غوثی راسرہ خبری شروع کری او ہغہ ما تہ وی چہ یقینا خہ خو اللہ رب العزت د کر د پارہ پیدا کری یم سورلی د پارہ خو نہ یم پیدا کری نبی صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ اووی چہ فانی اؤمن بہ أنا وأبو بكر وعمر.

د معاویہ بن قرۃ رضی اللہ عنہما واقعہ او د صحابہ رضی اللہ

عنہم پہ جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بانڈی اعتماد

خہ تاسوتہ د اعتماد یوہ واقعہ بیان کریں:

أخبرنا محمد بن المثنی وعبد القدوس بن محمد واللفظ لعبد القدوس قالاً: أخبرنا محمد بن جهم قال: أخبرنا الأزهر بن سنان عن شبيب بن محمد بن واسع عن معاوية بن قرۃ عن أبيه رضي الله عنه قال: كنت مع أبي نريد رسول الله صلى الله عليه وسلم فلما كنا ببعض الطريق مررنا بحي فبتنا فيه فإذا الراعي قد جاء إلى أهل الحي يسعى يقول: لست

أرعى لكم فإن الذنب يجيء في كل ليلة فيأخذ شاة من الغنم والصنم ينظر لا يغير ولا ينكر فقالوا: أقم علينا أحسبه قال: حتى نأتيه فأتوه فتكلموا حوله وقال للراعي: أقم الليلة فقال أبي: أقيم الليلة حتى ننظر فبتنا ليلتنا فلما كان صلاة الغداة إذا الراعي يشتد إلى أهل القرية يقول لهم: البشري ألا ترون أن الذنب مربوط بين يدي الصنم بغير وثاق فجاءوا وجئنا معهم قال: فقال: نعم هكذا فاصنع فقد منا على رسول الله فحدثه أبي الحديث فقال: يلعب بهم الشيطان.

وهذا الحديث لا نعلمه يروي بهذا اللفظ إلا عن قرّة بن إياس ولا نعلم له طريقاً غير هذا الطريق والأزهر بن سنان حدث عنه يزيد بن هارون ومحمد بن جهم وغيرهما: (١)

معاوية بن قرّة بن إياس وائي مونر: په يوه لاره باندي تلو نو يوه قبيله راغله چه په هغی زمونږه تلل وو مونږ هلته شپه وکړه پس يقينا راغي هغه شپونکي کليوالوته په منډه منډه او ووئيل چه زه ستاسو گلې بيزی نه خروم شرمخ هره شپه رازی او گلېه يا بيخه تختوي او ستاسو خدائي ورته گوري نه په هغه باندي انکار کوي او نه حالات بدلوي نو هغوئي ورته وي صبر وکړه زمونږ سره تر دي چه مونږ دي خپل بت ته راشو چه دوي راغله نو چار چاپيره د هغه نه خبرې شروع کړي راعي ورته او وي زه نن شپه حصار شم زما پلار ما ته هم او وي چه مونږ به هم نن شپه حصار شو دي د پاره چه مونږ وگورو نو زمونږه يو شپه وشوه کله چه سحر د مانځه وخت وو هغوئي خو کافر وو مونځ ئې نه کوو خو دا صحابي وائي چه د سحر د مانځه وخت

وو نو هغه راعی مندی راوهلی او وي زیری می در باندي زیری در
باندي تاسو گوری نه چه هغه شرمخ بغیر د پری رسی نه ترلی شوي
دي نو هغوئي هم راغله او مونږ هم ورسره راغلو نو دا راوي وائی چه
دي شپونکی او قوم بت ته اووي چه او دغسی کارونه کوه

نو هغوئي وائی چه مونږ چه دا واقعہ نبی صلي الله عليه وسلم ته
ذکر کره نو نبی صلي الله عليه وسلم وفرمائیل

يلعب بهم الشيطان. چه شیطان په دوي پورې لوبی کولی او په دي
یوه خبره د هغوئي ذهن صفا شو

نو د خپل استاذ سره داسې عقیدت پکار دي د صحابو چه څنگه
عقیدت وو د هغه کسانو اعتماد داسې وو نو داسې اعتماد
مونږه له پکار دي

د شرک او بدعاتو نه به زان ساتي

مونږه له کومه لاره پکار ده او خپل منافع او خپل مضاربات
پیژندل پکار دي او زموږ د ضرر شي څه دی؟ شرک دی

زکه قران کي الله فرمائي **إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ**

زمونږ د ضرر شی څه دي؟ خلاف د سنت د نبی صلي الله عليه وسلم
حدیث کي رازي:

حدثنا محمد بن النضر الأزدي حدثنا معاوية بن عمرو حدثنا زائدة عن
إبراهيم الهجري عن أبي الأحوص عن عبد الله قال إنما هما اثنتان الهدي
والكلام وأصدق الحديث كلام الله وأحسن الهدي هدي محمد صلى

الله عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار: (۱)

نبي صلي الله عليه وسلم فرمائي د بدعاتو نه به خان ساتي هريو نوي کار بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده او هر گمراهي واله دا جهنمي دي. څوک چه بدعت کوي نو د هغه سره به څنگ تعلق ساتي؟ د يو صوفي قصه درته کوم: سهل بن عبد الله تستري رحمه الله نوم ئي دي او دا واقعه د سورة مجادلة په آخر کې تفسير مدارک ليکلي ده.

تفسير مدارک وائي:

وقال سهل من صحح إيمانه وأخلص توحيده فإنه لا يأنس بمبتدع ولا يجالسه ويظهر له من نفسه العداوة ومن داهن مبتدعاً سلبه الله حلاوة السنن ومن أجاب مبتدعاً لطلب عز الدنيا أو غناها أذله الله بذلك العز وأفقره بذلك الغنى ومن ضحك إلى مبتدع نزع الله نور الإيمان من قلبه ومن لم يصدق فليجرب: (۲)

سهل بن عبد الله تستري رحمه الله وائي چا چه خپل ايمان صحيح کړو او توحيد ئي خالص کړو دی به نه د بدعتي سره مينه کوي او نه به ورسره کيني او چه کله بدعتي ويني نو هسې به په بيرتو باندې لاس راکاږي او خان به ورته بد بد کړي.

غیر مقلدین نوي بدعتیان دي

لوئي بدعتیان خو دا نوي بدعتیان دي (غیر مقلدین) دا ډیر لوئي حرامیان دي د دین په اعتبار باندې.

د غیر مقلدینو لوئي مشر نواب صدیق حسن خان او د هغه ځوئي نواب نورالحسن خان دواړه لیکي چه یولس بنځي دا هر سوک کولي شی او سوک چه وائي چه دا د پیغمبر تخصیص وو دا خبره غلطه ده او وائي چه د غیلان ثقفی رضي الله عنه روایت د سند په اعتبار کمزوري دي.

تاسو علماء او طالبان ئي بدل چه کله خلق ذکر کوي نو دا بدل د څه د پاره ذکر کوي؟ دا د دې د پاره ذکر کوي چه مخاطب ته تعین اوشي او متکلم د خپل کلام نه شبه دفع کوي د الله رب العزت په کلام کې شبهه شته؟ نو الله رب العزت چه وائي

اهدنا الصراط المستقیم * صراط الذین انعمت علیهم د اهدنا الصراط المستقیم نه بدل دی نو دا بدل ولی ذکر کوي؟ دا بدل د دې د پاره چه تا ته لاره ښائي ځکه سورة فاتحه کې تعلیم دی.

الله رب العزت داسې وئيلي شو چه اهدنا الصراط المستقیم * صراط القرآن والحديث خو داسې ونه وی څه ئي اووی؟ داسې اوووی صراط الذین انعمت علیهم او الذین انعمت علیهم دا موصول او صله دي او موصول او صله اشخاص وی او که مفهوم وي؟

اشخاص وي مفهوم خو نه وي نو ده تقلید شخصي نه چه منکر وي نو د فاتحه نه منکر دي او چه د فاتحه نه منکر وي نو هغه کافر دي مسلمان نه دی دا څه وړه خبره نه ده او دا هم نه ده چه د

دوی سره زمونږ څه فروعی خلاف دي او تقلید په باره کي حافظ ذهبي وائي.

فالمقلدون صحابة رسول الله صلى الله عليه وسلم بشرط ثبوت الإسناد إليهم ثم أئمة التابعين كعقمة ومسروق وعبيدة السلماني وسعيد بن المسيب وأبي الشعثاء وسعيد بن جبير وعبيد الله بن عبد الله وعروة والقاسم والشعبي والحسن وابن سيرين وإبراهيم النخعي ثم كالزهري وأبي الزناد وأيوب السختياني وربيعه وطبقتهم وكذلك مذهب سفيان وغيره ممن سميوا ولم يبق اليوم إلا هذه المذاهب الأربعة وقل من ينهض بمعرفتها كما ينبغي فضلا عن أن يكون مجتهداً: (١)

چه په دنیا کې ډیر مذهبونه وو د صحابو تقلید شوی وو د تابعینو تقلید شوی وو او د تبع تابعینو تقلید شوي وو او د هغې نه روستو د نورو خلقو تقلید شوي وو نو ګڼر امامان وو. په دې دنیا کې نو څه زمانه پس د هغوئي نورو ملګري ختم شو او د اتمې صدی امام حافظ ذهبي وائي:

ولم يبق اليوم إلا هذه المذاهب الأربعة أو ن دغه څلور مذهبونه پاتي دي او ډیر کم خلق دي چه هغوئي په دې څلور مذهبونو باندې پوهیږي مجتهد خو بالکل څوک شته دی هم نه.

د دوی یو خوشي سوال دی چه دا څلور ولی دي؟ هلکه لگ غوندي سیر اعلام النبلاء وګوره علم سره خو د دوی څه واسطه نه شته اول

کال نحو میر او وائی او بل کال له بلوغ المرام نو چه کله دی بلوغ
المرام او وائی نو بیا دی نیم مجتهد شي

کال له پسې مشکوة او وائی نو پوره مجتهد شي او په عبارت
باندې هم نه پوهیږي.

د دوی مشرنواب صدیق حسن خان په حطه کې د دې خلقو نه
گیله کوي.

چه نحو میر به ئي نه وي وئيلي او بیا به لوئي لوئي خلقو باندې
طعنونه کوي.

الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمَ چه ته وپیژني چه ستا لاره کومه یوه ده؟ او بل
دا چه ته به په کومه لاره باندې ځان الله ته رسوي مضرات وپیژنه
او ستا چه کومی فائدي دی هغه وپیژنه نو الله ته به ځان په کومه
لاره باندې رسوي په صِرَاطِ الْمُسْتَقِيمَ باندې.

صِرَاطِ الْمُسْتَقِيمَ د حافظ ذهبي کتاب وگوره خلقو تقلید کړي
دي د بي شمارو خلقو تقلید شوي دي خو بیا هغه وائی چه دا
خلق په مرور الزمان او په مرور الدهر باندې د دې مقلدین

(یعنی د چا چه تابعداري شوي ده تقلید چه د چا شوي دی)
د دوی هغه اصحاب هغه ختم شو او د هغوئي نوم باقي پاتي نه
شو ولم یبق اليوم الا هذه المذاهب الأربعة نن دغه څلور مذهبه پاتي
دي دا ده اتمی صدی خبره ده.

وقل من ينهض بمعرفتها كما ينبغي فضلا عن أن يكون مجتهدا: (۱)

او ډیر کم کسان دي چه هغوئي په دې باندې پوهیږي چه تپوس
تري نه وکړي نو په هدایه باندې به نه پوهیږي چه نه پوهیږي نو
رد پرې شروع کړي.

زمونږ شیخ رحمه الله به وی چه دوی بل کذبوا بما لم يحيطوا بعلمه
دوی تکذیب کوي خود هغه شي چه دوي ته هلو و پته نه شته.

د قوت عملي بیان او د ایت تشریح

دا خو هغه قوت علمي وو اوس قوت عملي د هغې د پاره دوه
چیزونه دي او یو ورله لاره ده یو شي دی ایاک نعبد د الله رب
العزت عبادت چه کله تا ایاک نعبد اووی نو د جبر یو او د قدر یو
دی وکړو چه مونږه عبادت کوو او د معتزلو رد دی وکړو عبادت
زمونږه مخلوق نه دی ایاک نستعین ستا نه پرې مدد غواړو دا ئي
هغه معاون دی

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ دا ئي د هغه تلو لاره ده.

نو کوم ایت چه مې لوستلی وو نو په دي کي دا دوه غټ غټ
مقصدونه او نوری خبرې دي

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَقَّأَكُمُ وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ * وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ * وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ
فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ * وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ

وَأَنْ يُرَدَّكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ: (۱)

اووایہ ای خلقو کچیری تاسو پہ شک کپی ئی زما د طریقہ نہ او
زما د قانون نہ دین قانون تہ وئیلی کیری
ماکان یاخذ اخاه فی دین الملک ای فی قانون الملک دین معنی قانون دہ
دارنگہ ستا نہ بہ پہ قبر کپی تپوس کوی . مادیکنک؟ ستا قانون خہ وو
؟ چہ تول عمر دی د انگریز د غلامی لاندی تیر کپی وی نو جواب
بہ خہ کوی ہاء ہاء لا ادري بہ وائی نو مادیکنک قانون دی خہ وو؟

خپل ژوند د شریعت د نفاذ د بارہ وقف کول پکار دي

پکار دا دہ چہ مونږہ خپل ژوند د شریعت د احیاء د پارہ وقف
کړو او پہ دې ملک کپی د اسلامي قانون نفاذ کولو د پارہ سعی
او کوشش وکړو دا پہ مونږ لارمہ دہ او اسلام چہ رازی گوری دا
کوم خلق چہ چیغی وباسی دا تول ټگماران دي جمهوریت او
اسلام دا دواړہ متضاد نظرئي دي پہ اسلام کپی تول دی اوپہ
جمهوریت کپی تول نہ شته

جمهوریت ایک طرز حکومت ہیں کہ جس میں

بندوں کو گنا کرتا ہے تو لا نہیں کرتے

علامہ اقبال پہ یو خانی کپی وائی

اٹھا کر پھینک دو باہر گلی میں

نئے تہذیب کے انڈے ہیں گندے

الیکشن ممبری کو نسل صدارت

بنائے خوب ازادی نے پھندے

او بیا اقبال گیلہ کوی

میاں نجار بھی چائی لے گئے ساتھ

نہایت تیز ہیں یورپ کے رندے

مولا صاحب تہ وائی چہ مولا صاحب بہ لرگی رندہ کول خلق بہ ئی

سمول نو د یورپ رندی دومرہ تیزی دی چہ مولائی د خان سرہ

رندہ کرو مولانہ مولیان ئی رندہ کرہ

جمہوریت خہ شی دی؟ جمہوریت داسی شی دی چہ سل خرہ یو

طرف تہ راجمع کری او بل طرف تہ یو انسان وی اقبال وائی

گریز از طرز جمہوری غلام پختہ کاری شو

کہ از مزغی دوصد خرفکر انسانی نہ می زائد

د جمہوریت نہ تختہ او د اسلام غلام شہ د دوه سوہ خرو مازغہ

چہ راجمع کری نو د یو انسان فکر تری نہ نہ جوپیگی خو پہ

جمہوریت کی د دوو سوو خرو اعتبار شتہ خود یو انسان اعتبار

نہ شتہ

خلق زمونہ د شیخ بارہ کی وائی چہ دی د فلانی پارٹی سرہ وو خہ

وایم چہ دا دروغ وائی ظالمانو

د الیکشن زمانہ وہ او مونہ پہ درس کی وو پہ ہغہ زپہ مدرسہ

کی اللہ گواہ دی چہ د سحر نہ تر مابنام پوری مونہ درس وو کہ

شیخ القرآن تری نہ پاسیدلی ئی؟ او چالہ ئی اووت ورکری وی دا

ہسپی خبری دی ہیچا لہ ئی ہم اووت نہ دی ورکری

باقی پاتی شوه انسانیت دا دی کہ دشمن دی راغی نو د دشمن سره به هم خه سلوک کوي حدیث کي رازي:

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا حجاج قال ثنا ليث قال حدثني سعيد أنه سمع أبا هريرة يقول: بعث رسول الله صلى الله عليه وسلم خيلاً قبل نجد فجاءت برجل من بني حنيفة ثمامة بن أثال سيد أهل اليمامة فربطوه بسارية من سواري المسجد فخرج إليه رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال له ماذا عندك يا ثمامة قال عندي يا محمد خيران تقتل تقتل ذا دم وإن تنعم تنعم علي شاكروان كنت تريد المال فسل تعط منه ما شئت فتركه رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى إذا كان الغد قال له ما عندك يا ثمامة قال ما قلت لك إن تنعم تنعم علي شاكروان تقتل تقتل ذا دم وإن كنت تريد المال فسل تعط منه ما شئت فتركه رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى كان بعد الغد فقال ما عندك يا ثمامة فقال عندي ما قلت لك إن تنعم تنعم علي شاكروان تقتل تقتل ذا دم وإن كنت تريد المال فسل تعط منه ما شئت فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم انطلقوا بثمامة فانطلقوا به إلى نخل قريب من المسجد فاغتسل ثم دخل المسجد فقال أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً رسول الله يا محمد والله ما كان على الأرض وجه أبغض إلى من وجهك فقد أصبح وجهك أحب الوجوه كلها إلي ووالله ما كان من دين أبغض إلي من دينك فأصبح دينك أحب الأديان إلي والله ما كان من بلد أبغض إلي من بلدك فأصبح بلدك أحب البلاد إلي وإن خيلك أخذتني وأنا أريد العمرة فماذا ترى فبشره رسول الله صلى الله عليه وسلم وأمره أن يعتمر فلما قدم مكة قال له قائل صبأت فقال لا ولكن أسلمت مع محمد

رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا والله لا يأتیکم من الیمامة حبة
حنطة حتی یأذن فیها رسول الله صلى الله عليه وسلم

تعليق شعيب الأرناؤوط: إسناده صحيح على شرط الشيخين: (١)
ثمامه بن اثال رضی اللہ عنہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم پہ جماعت کی
ستن پوری تری و نو چہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم کلہ راغی نو
تپوس تری نہ کوی ورته وائی ثمامہ خہ وائی نو هغه هم نرو و هغه
ورته وائی کہ مر دی کرم نو خان تہ بہ اور وکری او کہ پرید بخودم نو
احسان بہ دی منم چہ پہ دریم خلہ پہ دریم ورخ تری نہ تپوس وکرو نو
هغه بیا دغه خبرہ کولہ نو نبی صلی اللہ علیہ وسلم وفرماییل ثمامہ
بن اثال رضی اللہ عنہ پریدی چہ خي چہ کلہ ئی پریخود و نو لاږ شویو
باغ تہ او هلته ئی اودس وکرو او راغی وی چہ کلہ راتہ وایہ او دائی
اووی زما دی پہ خدائی قسم وی کہ د نن نہ پس مکی تہ یوہ دانہ د
غنمو لاږہ بیا مکی والو چغې وھلی نبی صلی اللہ علیہ وسلم تہ ئی
وی خدائی تہ وگورہ رشتی تہ وگورہ دغه ثمامہ بن اثال رضی اللہ عنہ
تہ او وایہ چہ غلہ ازادہ کری نران خلق داسی وی

دغه جمهوریان خلق چہ کوم دی پہ دوی کی هس قوت نہ شته هسی
چغې وھي او خان لہ لټونہ گوري پہ یوہ زمانہ کی د افغانستان
جهاد لت و وچرته چہ بہ وونود طالبانو صفتونہ و و او دوی و و نو
چہ کلہ ئی اوټونہ وگټل نو مشرئی وی چہ مونږہ اسلام راولو خود
طالبانو اسلام نہ هلکۀ تراوسہ دی وی چہ د طالبانو اسلام اسلام
دی او وس ئی نہ راولی

کلک اشاعتیان شی

ملګرو یاد ساتی چه د دی ځائی نه خوبه اوزی د دی درس ګاه نه خو کلک اشاعتیان لاشرقیه ولاغریبه هسې نه چه اثر درباندي اوشي د بل تنظیم کلک اشاعتیان اوسیرې او الله ګواه دی په دي کي خیر دی څه په خپله علاقه کې د هر تنظیم رد کوم لکن ماته څوک اوچت نه شي کتلی د ووت وقت راشي نو زما د دروازی له څوک نه رازي چه ماله اووت راکړه الله ګواه دی چه ووت نه ورکوم چه یو شي ته څه حرام وایم نو څنگه ئي ورکړم او بیا چه کله پاس شي خلق ورله مبارکي له څي څه ورله نه ځم.

إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي كَمَا سَتَسُو زَمًا بِه قانون کې شک وي خو ګورئ سیاست چه دی دا دیو څو اشیاء مجموعي ته وائي عقیده اعمال، معاشره، معیشت، او اخلاق دا ټول چه یو ځائی شي نو دي ته سیاست وائي په بخاري شریف کې یو حدیث دي کانت بنو اسرائیل تسوسهم الانبياء

او دی موجوده ته سیاست وئیل دا دهوکه ده دا خو خلقتو ته دهوکی ورکوي په سیاست کې اول د توحید عقیده ده او دوی څه چل کوي د شیعاګانو سره یو ځائی شوي دي.

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَقَّكُمْ وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ * وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ * وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ * وَإِنْ يَمْسَسْكَ

اللَّهُ بَضْرَفًا كَاشَفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِيدُكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (۱)

دین نوم دی د قانون د سیاست او اول په هغې کي داده چه
فَلَا أُعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ تَسُوْ چه د چا بندگي کوي د هغه
بندگي څه نه کوم وَلَكِنْ أُعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَقَّأَكُمُ لِيَكُنْ څه د هغه
خدای عبادت کوم الَّذِي يَتَوَقَّأَكُمُ هغه خدائي چه هغه وجل کوي او
چه څوک اوو جلی شي نو هغه میت وي او که حي؟

د قرآن د دشمنانو نه خو لکه غوندي تپوس وکړه کنه؟
وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ او ما ته حکم شوي دی چه په دې
باندې به زما ایمان وي چه د الله نه علاوه د بل چا بندگي به نه
کوم او چه بندیان مړه شي نو مړه به ورته وائم

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا او طريقه به مې دا وي یعنی قوت عملي
یعنی خپل ځان به په هغه توحید دین باندې کلک کړم وَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ او هرگز هرگز به د مشرکانو ملگرتیا نه کوم

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ خَلْقُ به ده یار رسول الله
چغې وهي نعره رسالت یار رسول الله چغې به وهي

فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ دا تعریض دی او تعریض څه ته وائي
ان تخاطب شخصا ولم ترد خطاب به لورې تا ته ئي وایم او انگورې ته
ئې واوړه که شرک دی وکړو او غیر الله ته دی چغه وکړه نو فَإِنَّكَ إِذَا
مِنَ الظَّالِمِينَ د دوی وظیفی دی او په دې وظیفو کې د خپل پیرنه

واخله تر د نبي صلي الله عليه وسلم پورې نومونه ئي ليکلی وي او
هغوئي ته چغې وهي.

او غير الله ته چغې مه وهي ځکه چه چغه وهي نو يا خوبه د دې د
پاره وهي چه تکليف رانه لري کړي او يا به د دې د پاره وهي چه
خير راله راکړي.

وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بَضْرًا فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ اللَّهُ رَبُّ الْعِزَّةِ مَعْمُولِي
غوندي تکليف درکړي نو هيڅوک د هغې لري کونکې نه شته
وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ بِهِ آخِرُ كَيْ د سلطان باهو رحمة الله
عليه يو شعر ددی ايت په تشريح کې وائم بيا بس کوم
سلطان باهو رحمه الله وائي.

يقين دانم درين عالم که لا موجود الا هو
ولا مطلوب في الكونين ولا مقصود الا هو
زما دا يقين دي چه په دې دنيا کې دائمي پاتي کيدونکې
هيڅوک نه شته په هر چا باندې به مرگ رازي علاوه د الله نه
چون تيغ لا به دست اري بيا تنها چه غم داري
مه جو از غير حق ياری که لا فتاح الا هو
لا ته تيغ وائي پخوانو موليانو به ورته قينچي لام وي دا تيغ دی
دا پريکول کوي نو چه دا توره درسره وي څه غم مه کوه
وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين

تمت

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن من البيان لسحرا

خطبات طارفي

من طهارة
شيخ القرآن والحدیث شہید اعظم ہند مدظلہ العالی
مولانا طارق عارف صاحب مدظلہ العالی

المکتبة الطاهرية

کھوئی برمول مردان 0345-9367242

0345-9367242

0345-9367242

المکتبة الطاهرية

کھوئی برمول مردان 0345-9367242

0345-9367242

اسلامی کتب خانہ

عبدالرحمن پلازہ، جہانگیر روڈ، صوابی

0344-9212922